

Bulletin advokacie

Rozhovor se staronovým ministrem spravedlnosti JUDr. Jiřím Pospíšilem • Hodnotový výklad zákona a inspirace ze starých textů • Odepření popěrného práva insolvenčním věřitelům je protiústavní • Z praxe výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů • K problematice zápisu do seznamu advokátních koncipientů •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

KDE A JAK SI OBSTARAT ADVOKÁTNÍ TALÁRY

**Advokátní taláry do soudních síní
povinně od 1. 6. 2011** (více na str. 4 – 11)

3. ROČNÍK
SOUTĚŽE
PRÁVNICKÁ
FIRMA ROKU
(viz str. 20)

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí
se obračejte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.
Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 17. 9. 2010 v nákladu
13 500 výtisků.

Obálka a grafická úprava:
Impax, spol. s r. o.

Tisk: PBtisk s. r. o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Michal Žižlavský: **Oříšek pro Popelku** 3

Aktuality

Advokátní taláry do soudních síní povinně od 1. 6. 2011

– jak a kde si je včas obstarat Iva Chaloupková..... 4

Rozhovor se staronovým ministrem spravedlnosti

JUDr. Jiřím Pospíšilem Ivana Cihlářová 13

Informace k 3. ročníku soutěže Právnická firma roku 20

z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí 24

Hodnotový výklad zákona a inspirace ze starých textů

Karel Eliáš 25

Ústavní soud odstranil paušální zákaz poskytování

nepravomocných rozsudků Radek Malenovský..... 32

Ještě k neplatnosti rozhodčích doložek a k „právním názorům“

Robert Pelikán 40

Odepření popěrného práva insolvenčním věřitelům

je protiústavní Martin Jasenský..... 42

Změny postavení státního zastupitelství Zdeněk Koudelka 51

Legislativa a justice ve vládním prohlášení Stanislav Křeček..... 55

Z judikatury

Nemožnost plnění – zánik závazku..... 58

Rozhodování většinového vlastníka věci..... 61

Z odborné literatury

J. Fenyk, R. Hájek, I. Stříž, P. Polák: **Trestní zákoník a trestní řád –**

Průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou

(Eva Žatecká) 65

Jan Hurdík, Petr Lavický: **Systém zásad soukromého práva**

(Karel Marek) 65

Ondrej Hamulák (ed.): **Fenomén judikatury v právu**

(Tomáš Tintěra)..... 66

Jozef Suchoža, Ján Husár a kol.: **Obchodné právo**

(Karel Marek) 67

Bohumír Štědroň: **Ochrana a licencování počítačového programu**

(Jan Bárta)..... 68

Bulletin slovenskej advokacie přináší... 69

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Dekalog aneb vážná četba k vodě 72

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 73

Z praxe výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů 74

K problematice zápisu do seznamu advokátních koncipientů 76

Z Evropy

Zpráva o podstatě činnosti a poslání CEPEJ Jana Wurstová 80

Novinky z Evropy J. W. 82

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty

ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 84

Pozvánka na Německo-české advokátní fórum v Lipsku 86

Pozvánka na 13. ročník sportovních her v Nymburce 87

Pozvánka na tradiční seminář o americkém právu v Luhačovicích 87

Nakonec

Moje prázdninové boje v hradním parku Petr Hajn 88

Kresba Lubomíra Lichého 89

Víte, že... Stanislav Balík 89

Inhaltsverzeichnis 90

Zusammenfassung/Summary 91

Table of Contents 92

JUDr. ROBERT MATAS – Rechtsanwalt a advokát –

Česky hovořící německý advokát si dovoluje nabídnout jak fyzickým osobám a podnikatelským subjektům, tak českým advokátním kancelářím

právní poradenství v oblasti německého, rakouského a evropského práva včetně zastupování před německými a rakouskými soudy.

Masarykovo nábřeží 14
110 00 Praha 1

tel.: +420 / 224 816 480
fax: +420 / 224 934 650

www.ak-matas.com
info@ak-matas.com

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu
Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasilaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasilané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu.

K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků. Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem.

Případně vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Oříšek pro Popelku

S lavíme dvacet let obnovení nezávislosti české advokacie. Začaly nám, věrme, čtyři roky s novou vládou a parlamentem. Zdá se, že nová vláda bude jednat racionálně a může prosadit své záměry v parlamentu. Třeba se v justici podaří po dvaceti letech něco, co má smysl...

Poslední souhrnná novela občanského soudního řádu posílila koncentraci řízení. Nároky na kvalifikovaný postup mohou urychlit soudní proces. Omezují ale přístup ke spravedlnosti nekvalifikovaným účastníkům řízení. Logickým pokračováním reformy justice je tak zavedení advokátního procesu, který znají Anglie, Francie i Německo a který platil i u nás do roku 1949. Prosazení myšlenky, že „normální je se nesoudit“, ale když k tomu dojde, mají spor řešit advokáti, může mít příznivý dopad na omezení počtu soudních sporů. Abnormality v jiných oblastech také řeší profesionálové a zanícené slepé střevo operuje lékař.

V poslední době se hodně hovoří o nezávislosti státních zástupců. Státní zastupitelství je institucí vojenského typu. Umožňuje přenos politického vlivu snáze než roztržitý systém jednotlivých právních zástupců, podřízených zákonu, etickým pravidlům a kárné pravomoci Komory. Všichni zástupci státu nemusejí nutně tvořit jednu instituci, ani nemusejí sedět v jedné budově. V trestním řízení má soud pozici nad stranami. Obžaloba a obhajoba má mít rovné postavení. Státní zástupce ale

historicky získal v přípravném řízení pozici nad stranami. Před soudem je tím zvýhodněn proti obháji. To se projevuje i v tom, co zná každý advokát, čekající před jednací síní, v níž spolu rozmlouvají státní zástupce a soudce, i každý advokát, podrobovaný osobní prohlídce u bezpečnostního rámu, vedle kterého volně prochází státní zástupce. Abnormalitou je chybné nastavení procesních rolí. Lze věřit tomu, že všichni státní zástupci zapomínají se vstupem do jednací síně všechny informace, které nezná současně obhajoba. Lepší je ale dát selskou logiku dělbě rolí v trestním procesu. Státní zástupce může nadále působit jako subjekt nad stranami v přípravném řízení (vyšetřující soudce). V řízení před soudem ale mohou být obě strany, obžaloba i obhajoba, zastoupeny advokáty se stejným přístupem k informacím a podkladům od vyšetřujícího soudce. Například v Anglii jsou státními žalobci zkušenými advokáty, přijímanými na základě výběrových řízení. Zastupování veřejné žaloby v řízení před soudem nezávislými advokáty může nastolit v našich poměrech tolik potřebné rovné postavení obžaloby a obhajoby a přispět k obnově důvěry občanů v právo. Silnější pozice obžaloby v trestním řízení nutně zvyšuje počet justičních omylů.

Byl jsem několik let soudcem, než jsem se stal advokátem. Ihned po dokončení studia a povinné justiční praxe. Bral jsem to vážně. Nosil jsem si spisy domů v kufru na víkend. Pečlivě jsem studoval a na všechno jsem měl názor. Obávám se, že ten názor byl někdy silnější než výsledky dokazování. Mladý člověk v taláru se snadněji rozhoduje s jistotou někoho, kdo má vždycky pravdu (i když ji nemá). Necítí pochybnost, když nemá dostatek životní zkušenosti a všestrannější praxe. Myslím, že směr postupu má být opačný. Právník má získat zkušenosti nejprve jako advokát, než se stane soudcem.

Popelka měla tři oříšky. Já jsem skromnější. Udělá mi radost, když v příštích čtyřech letech něco vypadne alespoň z jednoho oříšku. Třeba advokátní proces v civilu, rovnost zbraní v trestu nebo nový způsob výběru soudců...

JUDr. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ, člen představenstva ČAK

Advokátní taláry do soudních síní povinně od 1. 6. 2011

– jak a kde si je včas obstarat

Po dlouhém období, v němž se o advokátních talárech diskutovalo a v němž je zákonodárce nakonec zakotvil v novele ZA č. 219/2009 Sb., po období, v němž se v poptávkovém řízení vybírala podoba taláru a následně ve výběrovém řízení i jejich dodavatel, přichází čas, kdy si advokáti a advokátní koncipienti budou advokátní talár obstarávat a následně ho užívat.

Aby představenstvo ČAK naplnilo díky zákona o advokacii, rozhodlo na svém letošním červnovém zasedání, že jeho usnesení, jímž se stanoví vzhled stavovského oděvu advokáta, nabude účinnosti 1. 6. 2011. Znamená to, že do tohoto data si všichni advokáti a advokátní koncipienti (kteří už chodí zastupovat k soudům) musí obstarat taláry pro účely trestního řízení na všech úrovních a pro účely řízení před Nejvyšším soudem ČR, Nejvyšším správním soudem ČR a Ústavním soudem ČR.

Bulletin advokacie vám přináší v tomto čísle všechny nutné informace k tomu, abyste si mohli v klidu, pohodlně a včas advokátní taláry pořídit. Stejně informace máte k dispozici i v elektronické podobě na webových stránkách ČAK – stačí rozkliknout [banner](#) s názvem Advokátní taláry na úvodní stránce.

JAK ADVOKÁTNÍ TALÁR VYPADÁ?

- Je univerzální pro muže a ženy.
- Jeho základní barvou je tmavomodrá (matná i lesklá), v kombinaci s blankytně modrou strukturovanou textilií na zdobném proužku u stojáčku a na kravatkách.
- Kombinuje se látka základní (čistá vlna nebo tzv. nanotextilie) v matu a lesku se sametem.
- Vnitřní strana stojáčku u krku je vypracována z materiálu, který je méně náchylný na zašpinění.
- Ramenní a rukávové zpracování - tzv. košilový rukáv - bude dovolovat nosit pod talár sako, ale zrovna tak ho půjde obléct i bez saka na košili či halenku.
- Ohrnovací sametová manžeta u rukávu dovolí přizpůsobit délku rukávu individuálně.
- Zhruba do poloviny délky zad je talár vypodšívkován, tedy „klouže“, aby bylo možné ho pohodlně obléct.
- Rozparky v zadním dílu taláru a na bocích umožní pohodlnější pohyb při chůzi a větší pohodlí při sezení.
- Na obou předních dílech jsou umístěny pseudokapsy neboli průhmaty kapes spodního oděvu, které umožňují přes talár sáhnout do kapsy u saka či kalhot pro mobil, doklady, kapesník...
- Talár se zapíná kovovým dvoucestným zipem, který i po zapnutí umožní porozepnutí taláru odspodu, a tudíž velmi pohodlné sezení, zapínání na zip je ještě jištěno tzv. zajišťovací légou s několika knoflíky pro provizorní zapnutí v případě poškození zipu.

MATERIÁLOVÉ PROVEDENÍ A CENY

Můžete si vybrat ze dvou provedení ve dvou cenových úrovních:

LUXUSNĚJŠÍ VERZE

Z čisté střížní vlny, což je materiál prodyšný, nepříliš mačkový, velmi jemný, splývající, s mírným leskem. Jeho nevýhodou je, že ho nelze prát v pračce, musí se nechat chemicky čistit. Též je nutné ho po použití nechat vyvěsit, neskladovat složený a není vhodné ho balit pro převoz do velmi malých balíčků. Proto se pro něj hodí i přenosný obal – taška o velikosti cca větší diplomaty, do níž je možné tento talár uložit i s ramínkem. Taška má i zpevněnou kapsu na spisy a je součástí taláru v tomto provedení.

Cena taláru z čisté vlny
+ přenosné tašky:

7400 Kč + DPH

VERZE PRO DENNÍ POUŽITÍ

Vzhledově bude tento talár naprosto shodný s luxusnější variantou. Rozdíl poznáte jen na omak. Bude z tzv. nanotextilie, což je materiál lehký, prodyšný, splývavý, vysoce odolný proti špíně a tekutinám, nemačkový, jen trošku drsnější struktury oproti čisté vlně. Jeho další výhodou je fakt, že ho lze jednoduše vyprat v běžné automatické pračce. Díky nemačkovosti snese sbalení i do příruční tašky velikosti cca papíru A4. I tento talár je ale vhodné následně nechávat tzv. vyvěsit. Příruční taška má popruh pro nošení přes rameno a je součástí taláru v tomto provedení.

Cena taláru z nanotextilie
+ přenosné tašky:

4500 Kč + DPH

JAK SI VYBRANÝ TYP TALÁRU OBJEDNAT A POŘÍDIT?

Půjde to hned několika způsoby, přičemž každý si podle svého naturelu může vybrat ten, který mu nejvíce vyhovuje. Buď si objednáte talár jako konfekci, tj. vyberete si z konfekčních velikostí, nebo si ho můžete nechat ušít individuálně přímo na míru.

TALÁR KONFEKČNÍ

1

ZNAČKOVÉ PRODEJNY BLAŽEK PRAHA

V síti **22 značkových prodejen** společnosti Blažek Praha, a.s. (**jejich seznam s adresami je uveřejněn na str. 9**).

V těchto prodejnách, které se nacházejí **ve všech českých a moravských regionech**, bude k dispozici vyškolený personál, který na místě pomůže vyplnit objednávkový formulář/zakázkový list, vybrat materiál, způsob doručení a umožní rovněž vyzkoušet si osobně tu nejvhodnější z konfekčních velikostí – všude budou k dispozici kompletní velikostní sety talárů.

Pokud se rozhodnete pro tento postup – **a výrobce i ČAK ho rozhodně doporučují** – personál prodejen Vám individuálně na místě doměří délku rukávů (potřebujete-li zkrácený či prodloužený) a doměří individuálně i délku celého taláru či předního taláru (podle individuálních tělesných proporcí tak, aby se vám talár vpředu opticky nezkracoval). To vše i přesto, že si talár objednáte jako konfekční oděv. **Nezapomeňte si s sebou do prodejny vzít identifikační průkaz advokáta či advokátního koncipienta!** Na místě zaplatíte zálohu na zhotovení taláru ve výši 2000 Kč.

S personálem prodejny se rovněž domluvíte na způsobu dodání taláru. Může to být osobním vyzvednutím na prodejně poté, co vám personál sdělí telefonicky či elektronicky, že je pro vás talár připraven. Nebo vám může být dodán na udanou adresu tzv. na dobírku. V tom případě musíte počítat ještě s poštovním a balným, které bude činit 200 Kč.

2

ELEKTRONICKY PŘES WEBOVÉ STRÁNKY ČAK

Na úvodní stránce **www.cak.cz** je už v tuto chvíli umístěn banner s názvem **Advokátní taláry**. Po jeho rozkliknutí zde naleznete několik souborů, včetně objednávkový/zakázkový listu. Ten můžete vyplnit (pozor, nejprve si zjistěte za pomoci návodu v dalších souborech zde přiložených svoje správné míry a přiřaďte si správnou konfekční velikost) a jeho odesláním se vaše objednávka zaeviduje přímo u výrobce talárů – společnosti **BLAŽEK PRAHA**. Kromě svých identifikačních údajů nezapomeňte vyplnit vybranou konfekční velikost a materiálovou variantu. Před dokončením vyplňování vám bude automaticky vygenerováno číslo objednávky, které vám bude sloužit později při placení zálohy. Proto si ho poznamenejte. Zálohu 2000 Kč následně zaplaťte na bankovní účet **BLAŽEK PRAHA, a. s., č. 43-7561760247/0100**, vedený u KB Praha 10 a uveďte vygenerovaný variabilní symbol. Po provedení platby obdržíte od společnosti **BLAŽEK PRAHA** potvrzení objednávky a daňový doklad potvrzující úhradu zálohy na kupní cenu taláru.

V případě elektronické objednávky je talár dodáván výhradně zasláním na dobírku na adresu v objednávce uvedenu, což znamená k ceně vybraného taláru připočíst ještě poštovné a balné ve výši 200 Kč.

Za účelem ověření správnosti údajů v elektronické objednávce a ověření identity objednavatele je společnost BLAŽEK PRAHA oprávněna požádat advokáty o fotokopii průkazu advokáta či koncipienta. V tom případě se s vámi společnost spojí prostřednictvím kontaktů, které uvedete v objednávce.

3

OBJEDNÁVKA/ZAKÁZKOVÝ LIST Z BULLETINU ADVOKACIE

Advokátní talár si můžete objednat též vystřížením objednávky/zakázkového listu ze str. 7 v tomto čísle Bulletinu. Nezapomeňte vyplnit své identifikační údaje, adresu, kontaktní spojení na vás. Podle návodu ze str. 10 si zjistíte své tělesné míry a podle velikostní tabulky na str. 11 si přiřadíte správnou konfekční velikost. Vyplněnou objednávku/zakázkový list zašlete na adresu:

BLAŽEK PRAHA, a. s.

Ortenovo nám. 16

170 00 Praha 7.

Obálku označte heslem: „Advokátní taláry“

Po jejím doručení vás bude pověřený pracovník společnosti BLAŽEK PRAHA telefonicky kontaktovat za účelem věcné kontroly objednávky a sdělí vám číslo objednávky, pod kterým bude zakázka evidována. Toto číslo slouží zároveň jako variabilní symbol pro identifikaci zálohové platby. Po úhradě zálohy ve výši 2000 Kč na bankovní účet BLAŽEK PRAHA, a. s., č. 43-7561760247/0100, vedený u KB Praha 10, obdržíte potvrzení objednávky a daňový doklad potvrzující úhradu zálohy na kupní cenu taláru.

TALÁR NA MÍRU

Pokud se rozhodnete nechat si ušít talár na míru, individuálně, třeba kvůli vám nedostačujícímu velikostnímu sortimentu talárů konfekčních, můžete využít **celkem 7 značkových prodejen** společnosti BLAŽEK PRAHA. Tamní vyškolený personál vám vezme přesné míry a připravte se minimálně na jednu krejčovskou zkoušku. Pomohou vám vyplnit objednávku/zakázkový list, zejména identifikační údaje a způsob dodání taláru. Zaplatíte rovněž zálohu na zhotovení taláru. **Za talár na míru zaplatíte cenu o 50 % vyšší**, než je základní cena materiálové varianty taláru konfekčního. Bude-li si ho přát dodat na dobírku, připočítejte ještě balné a poštovné ve výši 200 Kč.

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ – OBJEDNÁVEJTE IHED

Vzhledem k výrobním možnostem dodavatelů látky a personálním možnostem krejčovských provozoven garantuje společnost BLAŽEK PRAHA advokátům a advokátním koncipientům, že do doby zavedení povinnosti nosit talár na soudní řízení (přesněji do 27. 5. 2011), dodá taláry všem, kteří si je u ní objednají jakýmkoliv z výše uvedených způsobů, **do 31. 12. 2010.**

Ti, kteří zapomenou a objednají si je v termínech pozdějších, a přesto budou požadovat talár dodat do doby zavedení povinnosti taláry nosit (od 1. 6. 2011), musí počítat s expresním příplatkem za jeho výrobu, a to ve výši 90 % základní ceny!

V následujících obdobích bude standardní dodací lhůta talárů opět 5 měsíců od objednávky, expresní dodací lhůta za příplatek pak 30 dnů od uzavření objednávky.

NEVYČKÁVEJTE TEDY SE SVOU OBJEDNÁVKOU, VÁHAVOST A LIKNAVOST SE PRODRAŽÍ

TALÁR

objednávka č.

titul jméno příjmení

firma

IČ DIČ

ulice č. p. město PSČ

evidenční číslo advokáta/koncipienta

telefon e-mail

Veškeré rozměrové údaje, prosím, uvádějte v cm.

TALÁR – konfekční velikost

zvolená velikost délka rukávů délka taláru

TALÁR – na míru (měřenka)

TĚLESNÉ ROZMĚRY

výška postavy obvod hrudníku obvod pasu

ROZMĚRY VÝROBKU

obvod hrudi	<input type="text"/>	TKM +/-	<input type="text"/>	délka taláru – PD	<input type="text"/>	TKM +/-	<input type="text"/>
obvod pasu	<input type="text"/>	TKM +/-	<input type="text"/>	délka taláru – ZD	<input type="text"/>	TKM +/-	<input type="text"/>
obvod sedu	<input type="text"/>	TKM +/-	<input type="text"/>	délka rukávu včetně náramenice	<input type="text"/>	TKM +/-	<input type="text"/>
šíře zad	<input type="text"/>	TKM +/-	<input type="text"/>				

MATERIÁL – varianta

nanotextilie 100% vlna

DODÁNÍ

osobní odběr zaslání na adresu (dobírka) předběžný termín dodání

adresa pro dodání

CENA A ZPŮSOB ÚHRADY

cena (Kč vč. DPH)

zaplacená záloha/finanční poukázka (Kč) číslo finanční poukázky/
daňového dokladu

doplatek při odběru zboží (Kč) datum vystavení

Zákazník svým podpisem výslovně souhlasí se zpracováním osobních údajů uvedených v Zakázkovém listu. Zákazník svým podpisem zároveň potvrzuje, že se seznámil s Obchodními podmínkami, které jsou nedílnou součástí Zakázkového listu, a výslovně, bez jakýchkoli výhrad, s nimi souhlasí.

podpis prodejce podpis zákazníka

prodejna ID prodejny prodejce ID prodejce

POTVRZENÍ O PŘEVZETÍ VÝROBKU

Zákazník svým podpisem výslovně souhlasí, že převzal zboží dle parametrů zadaných v Zakázkovém listu a v odpovídající kvalitě a že se seznámil s pokyny týkajícími se správné údržby a ošetřování výrobku.

datum převzetí podpis prodejce podpis zákazníka

OBCHODNÍ PODMÍNKY

Stavovský oděv (talár) pro advokáty a advokátní koncipienty (dále jen „Talár“) a přepravní obal (taška) na Talár (dále jen „Přepravní obal“), (Talár a Přepravní obal společně dále jen „Stavovský oděv advokáta“) jsou dodávány vždy jako komplet, a to pouze na objednávku.

Smluvní vztah na dodávku Stavovského oděvu advokáta jakožto profesního oděvu advokátů a advokátních koncipientů (dále též jen „Advokát“) se řídí obchodními podmínkami BLAŽEK PRAHA a.s., uvedenými v tomto Zakázkovém listu při respektování okolností, že obě smluvní strany jednájí při uzavírání smlouvy na dodávku Stavovského oděvu advokáta v rámci své obchodní, resp. jiné podnikatelské činnosti. Smlouvu na dodávku Stavovského oděvu advokáta lze uzavřít pouze s Advokátem, přičemž pro účely dodávek (distribuce) Stavovského oděvu advokáta je Advokátem míněna jakákoliv osoba, která se prokáže průkazem advokáta, advokátního koncipienta či evropského advokáta ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, při sepsání Zakázkového listu.

Smlouva na dodávku Stavovského oděvu advokáta je uzavřena kumulativním splněním následujících podmínek:

- řádné učinění závazné objednávky na dodávku Stavovského oděvu advokáta ve formě podpisu tohoto Zakázkového listu; a
- zaplacení zálohy na kupní cenu Stavovského oděvu advokáta nebo Finanční poukázky na nákup Stavovského oděvu advokáta.

Dle vybraného způsobu dodání, kterým může být buď osobní odběr na prodejně BLAŽEK PRAHA a.s., kde byl sepsán Zakázkový list, nebo zaslání na dobírku na adresu uvedenou v Zakázkovém listu, obdrží zákazník po úhradě částky 2 000 Kč (slovy: dva tisíce korun českých):

- finanční poukázku v hodnotě 2 000 Kč (slovy: dva tisíce korun českých) na nákup Stavovského oděvu advokáta (dále jen „Finanční poukázka“) v případě volby osobního odběru na prodejně BLAŽEK PRAHA a.s., kde byl sepsán Zakázkový list; nebo
- daňový doklad potvrzující úhradu zálohy na kupní cenu Stavovského oděvu advokáta v případě volby zaslání na dobírku na adresu uvedenou v Zakázkovém listu.

Způsob dodání vybraný v Zakázkovém listu není z organizačních důvodů možné následně měnit.

Zákazník svým podpisem na Zakázkovém listu stvrzuje správnost v něm vyplněných údajů. Na Stavovský oděv advokáta není možné uplatnit žádnou slevu, kterou lze případně čerpat v prodejnách BLAŽEK PRAHA a.s. při nákupech jiného zboží.

ZRUŠENÍ SMLOUVY

Prodávající si vyhrazuje právo na zrušení smlouvy (odstoupení od smlouvy) v případě, že by v průběhu realizace zakázky nastaly překážky, které brání dodání výrobku v odpovídající kvalitě nebo termínu. Pokud taková situace nastane, prodávající bude neprodleně kontaktovat zákazníka za účelem dohody o dalším postupu. V případě, že se obě strany na dalším postupu nedohodnou, vrátí prodávající zákazníkovi uhrazenou zálohu na kupní cenu, resp. částku uhrazenou za Finanční poukázku, a to v hotovosti na prodejně BLAŽEK PRAHA a.s., kde byl sepsán Zakázkový list, oproti vrácení dokladu o zaplacení zálohy, resp. vrácení Finanční poukázky.

V případě, že zákazník bude i přes opakovanou výzvu k převzetí výrobku, resp. i přes opakovaný pokus o doručení výrobku na dobírku v prodloužení s převzetím výrobku delším než 30 dnů, je prodávající oprávněn zrušit smlouvu (odstoupit od smlouvy) a má v takovém případě právo na smluvní pokutu ve výši zákazníkům uhrazené zálohy na kupní cenu, byla-li záloha na kupní cenu zákazníkům uhrazena, nebo ve výši částky zaplacené za Finanční poukázku, byla-li zákazníkovi Finanční poukázka poskytnuta. Odstoupením od smlouvy pozbývá Finanční poukázka platnosti.

DODACÍ PODMÍNKY

V případě volby osobního odběru Stavovského oděvu advokáta na prodejně BLAŽEK PRAHA a.s., kde byl sepsán Zakázkový list, bude Advokát ve sjednaném dodacím termínu informován pracovníkem příslušné prodejny BLAŽEK PRAHA a.s. prostřednictvím elektronické pošty nebo telefonicky o připravenosti Stavovského oděvu advokáta k převzetí. Stavovský oděv advokáta bude Advokátovi na příslušné prodejně BLAŽEK PRAHA a.s. předán spolu s řádným daňovým dokladem po zaplacení kupní ceny formou předání Finanční poukázky a úhrady doplatku kupní ceny v hotovosti nebo platební kartou.

V případě volby zaslání Stavovského oděvu advokáta na dobírku bude Advokátovi Stavovský oděv advokáta zaslán na dobírku na adresu uvedenou v Zakázkovém listu. Stavovský oděv advokáta bude Advokátovi předán doručující osobou spolu s řádným daňovým dokladem po zaplacení doplatku kupní ceny (rozdíl mezi sjednanou kupní cenou a zaplacenou zálohou) a částky ve výši 200 Kč za balné a poštovné v hotovosti doručující osobě.

VÝHRADA VLASTNICKÉHO PRÁVA

Vlastnické právo k dodávanému výrobku přechází na zákazníka až úplným zaplacením kupní ceny.

UŽÍVÁNÍ A ÚDRŽBA VÝROBKU

Vliv prostředí a okolnosti užívání, které mohou snižovat životnost výrobku a prodávající za ně nemůže nést odpovědnost (např. používání nevhodných deodorantů, nadměrná potivost, nadměrné tření oděvních součástí v důsledku tělesných proporcí zákazníka, kontakt výrobku s předměty s ostrými hranami, jako jsou hodinky, brašny, klíče a těžké předměty v kapsách), stejně jako nevhodně zvolená velikost výrobku, nemohou být důvodem k pozdější reklamaci.

Životnost výrobku a oděvních součástí je ovlivněna způsobem jejich užívání a údržby. Při údržbě výrobku je třeba dodržovat vhodné postupy dle symbolů uvedených na vnitřní etiketě výrobku. Při intenzivním či nevhodném užívání nebo nedostatečné či nesprávné údržbě nemusí životnost výrobku dosáhnout záruční doby a může dojít k poškození či zničení výrobku běžným opotřebením (jako např. častým nošením, praním, sušením a žehlením).

Za vadu výrobku nelze považovat změnu (vlastnosti) výrobku, která vznikla v průběhu záruční doby v důsledku jeho opotřebením, nesprávného používání, nedostatečné nebo nevhodné údržby, v důsledku přirozených změn materiálů, z nichž je výrobek vyroben, v důsledku jakéhokoli poškození vnějším vlivem nebo jiného nesprávného zásahu zákazníka či třetí osoby.

ZÁRUKA, REKLAMACE

Na výrobek se poskytuje záruka v délce trvání 24 měsíců ode dne jeho prodeje (převzetí zákazníkem). Záruční doba začíná běžet okamžikem prodeje (převzetí) výrobku a pozastavuje se od okamžiku uplatnění reklamace do doby, kdy byl zákazník povinen výrobek převzít po vyřízení reklamace. Pokud je výsledkem reklamačního řízení výměna reklamovaného výrobku, začne běžet záruční doba znovu od převzetí nového výrobku. Při výměně vadné součásti se vztahuje nová záruční doba pouze na vyměněnou součást výrobku.

Reklamací lze uplatnit na kterékoli prodejní síť BLAŽEK PRAHA a.s., přednostně však na prodejně, kde byl výrobek zakoupen.

K reklamaci je třeba doložit doklad osvědčující datum a místo prodeje (převzetí) výrobku (např. daňový doklad o zaplacení kupní ceny), samotný výrobek v kompletním stavu, vyčištěný, zbavený všech nečistot a hygienicky nezávadný, a označit příslušnou reklamovanou vadu výrobku. Nedoložením dokladu osvědčujícího datum a místo prodeje (převzetí) výrobku se zákazník vystavuje riziku neprokázání včasnosti reklamace a oprávněnosti nároku.

Reklamaci je nutné uplatnit bez zbytečného odkladu po zjištění vady. Případně prodloužení s reklamací či pokračující užívání výrobku může zapříčinit prohloubení vady či jejich důsledků nebo znehodnocení výrobku a může být důvodem pro odmítnutí reklamace. Vedoucí prodejny nebo jím pověřený pracovník je povinen vydat zákazníkovi potvrzení o tom, kdy právo z odpovědnosti za vady uplatnil, a po vyřízení reklamace též potvrzení o způsobu řešení reklamace, jakož i o provedení případné opravy a o době jejího trvání.

Uplatní-li zákazník právo z odpovědnosti za vady výrobku řádným způsobem, je vedoucí prodejny nebo jím pověřený zaměstnanec prodávajícího povinen o reklamaci rozhodnout ihned, ve složitějších případech ve lhůtě do tří pracovních dnů. Do této lhůty se však nezapočítává doba potřebná k odbornému posouzení vady. Reklamacie včetně odstranění vady bude vyřízena bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne uplatnění. Vedoucí prodejny nebo jím pověřený pracovník prodávajícího může v odůvodněných případech se zákazníkem dohodnout o lhůtu delší. Informaci o vyřízení reklamace a způsobu jejího vyřízení podává prodávající zásadně na vyžádání zákazníka.

V případě výskytu odstranitelné vady má zákazník právo, aby byla bezplatně, včas a řádně odstraněna. Prodávající je povinen vady odstranit bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 30 kalendářních dnů ode dne uplatnění reklamace. Za odstranitelné vady se považují takové vady, které lze opravou odstranit, aniž by utrpěl vzhled, funkce a kvalita výrobku. V případě vady odstranitelné má zákazník právo na výměnu zboží nebo na odstoupení od smlouvy, pokud reklamacie nebyla vyřízena do 30 dnů ode dne jejího uplatnění a nedošlo k jiné dohodě nebo pokud zákazník nemůže po opětovné vyskytnutí odstranitelné vady po opravě nebo pro větší počet odstranitelných vad výrobek řádně užívat. O opětovné vyskytnutí vady po opravě jde tehdy, jestliže se stejná vada, která byla v záruční době již nejméně dvakrát odstraňována, opětovně vyskytne. Větším počtem vad trpí výrobek tehdy, má-li v době uplatnění reklamace současně nejméně tři různé (vzniklé z různých příčin) odstranitelné vady.

Jde-li o vadu neodstranitelnou, která brání tomu, aby byl výrobek řádně užíván jako výrobek bez vady, má zákazník právo požadovat výměnu výrobku za nový nebo odstoupit od kupní smlouvy. Za neodstranitelnou vadu se považuje taková vada, kterou nelze odstranit nebo její odstranění není účelné s přihlednutím ke všem rozhodným okolnostem.

Záruka se nevztahuje na běžné opotřebením tak, jak je uvedeno výše. Záruka se dále nevztahuje na zánik životnosti výrobku nadměrným používáním nad rámec předpokládaného užití či účelovosti výrobku, jakož i na nevhodné ošetřování a používání v rozporu se stanoveným účelem.

SEZNAM ZNAČKOVÝCH PRODEJEN BLAŽEK

V následujících prodejnách pomůže vyškolený personál vybrat ze zkušebních velikostních vzorků talárů správnou konfekční velikost, v případě potřeby individuálně zajistí při dodání zboží na prodejně úpravu délky rukávů či délky taláru.

POŘ. Č.	PRODEJNA	ADRESA	MĚSTO
1.	Avion Brno	Skandinávská 2	619 00 Brno
2.	Galerie Vaňkovka	Ve Vaňkovce 1	602 00 Brno
3.	Olympia Brno	U Dálnice 777	664 42 Brno-Modřice
4.	IGY Centrum	Pražská 1247/24	370 04 České Budějovice
5.	Futurum Hradec Králové	Brněnská 1825/23a	500 03 Hradec Králové
6.	OC Varyáda	Kapitána Jaroše 375	360 02 Karlovy Vary
7.	Forum Liberec	Soukenné nám. 669/2a	460 01 Liberec
8.	Nisa Liberec	České mládeže 456	460 03 Liberec
9.	Olympia Olomouc	Olomoucká 90	779 00 Olomouc
10.	Futurum Ostrava	Novinářská 6a	702 00 Ostrava
11.	Avion Ostrava	Rudná 114/3114	700 30 Ostrava-Zábřeh
12.	Palace Pardubice	Masarykovo nám. 2799	530 02 Pardubice
13.	Olympia Plzeň	Písecká 972/1	326 00 Plzeň-Černice
14.	OD Kotva	Nám. Republiky 8	101 00 Praha 1
15.	Arkády Pankrác	Na Pankráci 86	140 00 Praha 4
16.	Centrum Chodov	Roztylská 2321/19	148 00 Praha 4
17.	Metropole Zličín	Řevnická 1	155 21 Praha 5
18.	OC Letňany	Veselská 663	199 00 Praha 9
19.	Europark Štěrboholy	Nákupní 389/3	102 00 Praha 10
20.	OKC Eden	Vršovická 1527	101 00 Praha 10
21.	Olympia Teplice	Srbická 464	415 10 Teplice
22.	Centro Zlín	tř. 3. května 1170	763 02 Zlín-Malenovice

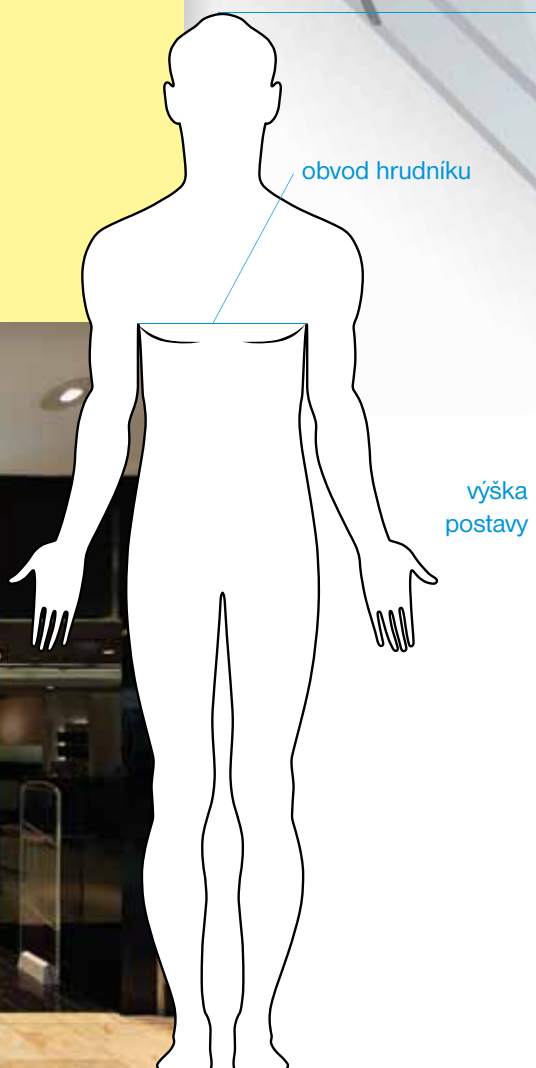
SEZNAM ZNAČKOVÝCH PRODEJEN PRO PŘÍJEM A ZPRACOVÁNÍ OBJEDNÁVEK VÝROBY TALÁRU NA MÍRU DLE INDIVIDUÁLNÍCH POTŘEB ADVOKÁTA

POŘ. Č.	PRODEJNA	ADRESA	MĚSTO
1.	Avion Brno	Skandinávská 2	619 00 Brno
2.	IGY Centrum	Pražská 1247/24	370 04 České Budějovice
3.	Futurum Hradec Králové	Brněnská 1825/23a	500 03 Hradec Králové
4.	Nisa Liberec	České mládeže 456	460 03 Liberec
5.	Futurum Ostrava	Novinářská 6a	702 00 Ostrava
6.	Olympia Plzeň	Písecká 972/1	326 00 Plzeň-Černice
7.	OKC Eden	Vršovická 1527	101 00 Praha 10

V těchto uvedených prodejnách je odborně vyškolený personál připraven zpracovat objednávku taláru advokáta dle jeho individuálních tělesných proporcí na míru.

MANUÁL PRO ZJIŠŤOVÁNÍ OPTIMÁLNÍ VELIKOSTI ODĚVU

- 1** OBLEČTE SI LEHKÝ PŘILÉHAVÝ ODĚV
- 2** STŮJTE PŘIROZENĚ
- VZPŘÍMENĚ S OBVYKLÝM DRŽENÍM TĚLA
- 3** VÝŠKA POSTAVY – MĚŘÍ SE VE VZPŘÍMENÉM POSTOJI OD ZÁKLADNÍ ROVINY (BEZ BOT) PO NEJVYŠŠÍ BOD TEMENE
- 4** OBVOD HRUDNÍKU (PRSOU)
- MĚŘÍ SE ZEPŘEDU DOZADU PO CELÉM OBVODU TĚLA PŘES NEJVĚTŠÍ VYSTOUPLOST PRSOU
- 5** ZJIŠTĚNÉ ROZMĚRY ZAPISUJTE BEZ PŘÍDAVKŮ CM NA VOLNOST, VŽDY V CELÝCH ČÍSLECH

POSTUP PŘI ZAŘAZOVÁNÍ VELIKOSTI

VÝŠKA POSTAVY	OBVOD HRUDNÍKU	ZNAČENÍ
157 - 163	78-86	0/40-42
	86-94	0/44-46
	94-102	0/48-50
	102-110	0/52-54
	110-118	0/56-58
	118-126	0/60-62
	126-134	0/64-66
163 - 169	78-86	1/40-42
	86-94	1/44-46
	94-102	1/48-50
	102-110	1/52-54
	110-118	1/56-58
	118-126	1/60-62
	126-134	1/64-66
169 - 175	78-86	2/40-42
	86-94	2/44-46
	94-102	2/48-50
	102-110	2/52-54
	110-118	2/56-58
	118-126	2/60-62
	126-134	2/64-66
175 - 181	78-86	3/40-42
	86-94	3/44-46
	94-102	3/48-50
	102-110	3/52-54
	110-118	3/56-58
	118-126	3/60-62
	126-134	3/64-66
181 - 187	78-86	4/40-42
	86-94	4/44-46
	94-102	4/48-50
	102-110	4/52-54
	110-118	4/56-58
	118-126	4/60-62
	126-134	4/64-66
187 - 193	78-86	5/40-42
	86-94	5/44-46
	94-102	5/48-50
	102-110	5/52-54
	110-118	5/56-58
	118-126	5/60-62
	126-134	5/64-66

1

NAJDĚTE ODPOVÍDAJÍCÍ KOLONKU VÝŠKY POSTAVY.

2

V TÉTO VÝŠKOVÉ SKUPINĚ DÁLE VYHLEDEJTE VÁŠ ROZMĚR OBVODU HRUDNÍKU.

3

V NÁSLEDUJÍCÍM SLOUPCI NAJDĚTE VÝSLEDNÝ ZÁPIS VELIKOSTI TALÁRU.

Poznámka: Velikosti jsou přizpůsobeny nošení taláru se sakem i bez.

✦ icha

✦ Foto JAN KOLMAN a archiv Blažek Praha

DÍKY SVÉ PROFESI JSEM ZÍSKAL SKUTEČNOU SVOBODU

Konto PROFESE je určeno pro klienty, kteří si zvolili svobodné povolání a chtějí optimálně zajistit efektivní a spolehlivou správu financí pro výkon své profese. Uzavřením jediné smlouvy získáte řadu výhod a slev. www.unicreditbank.cz, tel.: 224 122 630-3, kompetencni.centrum@unicreditgroup.cz

---

Advokátní tarify se sníží o dalších dvacet procent

ROZHOVOR SE STARONOVÝM MINISTREM SPRAVEDLNOSTI
JUDR. JIŘÍM POSPÍŠILEM

Nová vláda, jmenovaná prezidentem Václavem Klausem do funkce letos v létě 13. července 2010, slibuje všem občanům šetření a škrty. Šetřit a škrty se bude samozřejmě i v resortu justice, jak již veřejně oznámil ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil. Staronového ministra, který se do stejné funkce znovu vrátil po čtrnácti měsících, se Bulletin advokacie zeptal v první řadě na podrobnosti tohoto šetření a škrty, jež dolehnou i na advokátní stav; ale samozřejmě i na řadu dalších témat.

V rámci úspor státního rozpočtu by se měly snížit advokátní tarify. O kolik a na jak dlouho?

Oproti základnímu tarifu by se sazby za každý úkon obhajoby v trestním řízení u tzv. obhajoby ex offa měly snížit o třicet procent. Deset procent je tam již od povodní v devadesátých letech. Z důvodu krize se sníží o dalších dvacet procent, a to s účinností na jeden rok. Během tohoto roku chce ministerstvo spravedlnosti připravit komplexní reformu odměňování advokátů ex offa – zavedení paušálu tak, že by stát v trestním řízení při obhajobě ex offa neplatil každý úkon, který advokát nebo jeho koncipienti vykáží, ale platila by se obhajoba v trestním řízení jako celku. Paušály by byly odstupňovány podle složitosti každé trestní věci. Povede to k výrazné úspoře, neboť někteří obhájci nebudou vykonávat zbytečné úkony, které jsou jim placeny dnes, poctivý advokát ale tímto paušálem nebude poškozen.

Hodláte přípravu paušálů konzultovat s Českou advokátní komorou?

Určitě, tato změna má být systémová, nemá být ad hoc jako zmiňované snížení tarifů. Předpokládám, že se s Českou advokátní komorou budeme o těchto změnách bavit, nicméně dodávám, že vše je odvislé od toho, jaké možnosti teď stát má při financování právní pomoci, a od toho, co bude stát schopen do tohoto systému dát za finanční prostředky.

Takže ministerstvo spravedlnosti a Česká advokátní komora se může domluvit, nicméně konečné slovo nebude mít ani jeden z nás. My nejsme ti, kdo si dobrovolně zvolili rozpočet o tři a půl miliardy korun menší, ale bylo nám to určeno.

Takže, vzhledem k finanční situaci státu, asi ani za této vlády nespátří světlo světa zákon o bezplatné právní pomoci?

To já si nemyslím. Bezplatná právní pomoc může mít různou podobu a různý charakter. Je možné využít takové formy bezplatné právní pomoci, kdy tuto právní pomoc poskytují určitá centra zřizovaná státem a v nich právníci – státní zaměstnanci. To je jeden z možných modelů, který je například na Slovensku. A nebo bezplatnou právní pomoc poskytují v rámci své povinné vzdělávací praxe budoucí advokáti, či, obecně řečeno, mladí právníci. To druhé je model, který bych osobně preferoval já. Domnívám se, že do budoucna by poskytování bezplatné právní pomoci mělo být podmínkou toho, aby se mladý právník stal advokátem. Dneska musí absolvovat koncipientskou praxi, složit advokátní zkoušky, a to bych si dovolil klidně doplnit intenzivní aktivitou při poskytování bezplatné právní pomoci. Tento model by byl ekonomicky nejméně nákladný, a navíc si myslím, že u mladého člověka nebude hrozit to, co občas někdy hrozí u některých advokátů – že nemovitý klient je podceňován a jeho případu není věnována taková pozornost. Když to bude spojeno s hodnocením mladého právníka z pohledu jeho dalšího postupu k možnosti stát se advokátem, tak si myslím, že bude případům věnovat více pozornosti, bude motivován. Odměnou mu nebude finanční benefit, ale bude to další krůček k tomu, stát se advokátem.

Kromě peněz, které stát ušetří na advokátech, chcete do státního rozpočtu přinést peníze zvýšením soudních poplatků. Od kdy se tak stane a o kolik se poplatky pro účastníky řízení zvýší?

Já se domnívám, že to musí být účinné co nejdříve, tedy v prvním čtvrtletí příštího roku. Toto opatření má celkem tři důvody. Za prvé, srovnat výši poplatků s poplatky v okolních

státech – tedy ze čtyř procent na pět až šest procent. Druhá teze je, pokusit se tímto opatřením přispět ke snížení počtu šikanózních žalob, neboť díky velmi nízkým poplatkům jsou žaloby podávány často z jiných důvodů, než ze snahy prosadit své právo. A za třetí má toto opatření přinést do státní pokladny dvě stě až dvě stě padesát milionů korun ročně navíc.

Součástí Vašeho „akčního plánu“ na pár posledních měsíců letošního roku je i zúžení působnosti soudů v některých oblastech. V jakých oblastech by měla být zúžena působnost soudů?

V tuto chvíli uvažujeme o dvou věcech, o exekučním řízení, které by zcela přešlo na soudní exekutory, s výjimkou věcí týkajících se opatrovnické agendy, a o soudních úschovách, které by se přenesly na notáře. Těch možností není mnoho, protože zužování působnosti soudní moci nemůže být samoučelné, pravomoci je nutné přenést na jiný orgán a je vždycky otázkou, zda ten přenos nebude v rozporu s ústavními principy demokratického právního státu. Proto se to nabízí právě u exekucí a úschov.

Jinak počítáme s tím, že dojde k určitým změnám u odvolacích řízení, kdy chceme nově upravit podmínky pro možnost odvolání, takže by se například měla zúžit možnost podávat opravný prostředek u bagatelních nebo drobných sporů. Zvýšíme výši částky, od které, pokud se vede soudní spor, je možné odvolání podat. Nyní je to deset tisíc korun, my uvažujeme o hranici patnáct až

dvacet tisíc korun, protože většina států Evropské unie má tuto částku stanovenou ve výši průměrné mzdy v zemi. Za bagatelní věci přitom nechceme do budoucna považovat jen věci, v nichž jde o peněžité plnění, ale i věci s předmětem, který je penězi ocenitelný a toto ocenění nepřevyšuje uvedenou částku.

Dojde ke změnám i u dovolání?

Ano. My nyní analyzujeme německo-rakouský model působnosti Nejvyššího soudu. Všichni víme, že u nás se Nejvyšší soud postupně stal jakousi třetí instancí, dovolání k Nejvyššímu soudu má dnes fakticky charakter řádného, nikoliv mimořádného opravného prostředku. Nejvyšší soud je zavalen tisíci kauzami a bohužel mu nezbývá dostatek prostoru k tomu, aby větší měrou sjednocoval judikaturu a tedy přispíval k větší předvídatelnosti práva. Myslím, že zvláště v České republice, kde je předvídatelnost rozsudků velmi nízká, je role Nejvyššího soudu jako sjednocovatele judikatury klíčová.

Jak zásadně by se zúžila možnost podat dovolání?

Ted vám na to ještě nemohu odpovědět, protože pan náměstek Melzer, který to má na starosti, právě studuje rakouský a německý model dovolání, ale více méně chceme vyjít z rakousko-německého modelu. Pokud by to tak bylo, tak by platilo, že o přípustnosti mimořádného opravného prostředku má primárně rozhodnout odvolací soud.

Společnosti pro Vás

Uděláme za Vás první krok

- Ready-made s.r.o. již za **25.500 Kč***
- Ready-made a.s. již za **59.500 Kč***
- Poskytování sídel v Praze již od **500 Kč*** měsíčně

www.spolecnostiprovas.cz

* Výše uvedené ceny nezahrnují 20% DPH.

Společnosti pro Vás s.r.o., IČ 28383605, DIČ CZ28383605, se sídlem Praha 6, Břevnov, Moravanů 2153/37, PSČ 169 00, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 137686.

Právní služby jsou zajišťovány advokáty.

Takže případy, které bude řešit, by si neměl vybírat sám Nejvyšší soud?

To by znamenalo, že Nejvyšší soud stejně zahltime, protože by musel ty případy stejně prostudovat. Navíc se trochu obávám, že tento princip, který v některých zemích také existuje, že si Nejvyšší soud sám vybírá, atrahuje, které věci bude dělat, by mohl vést k tomu, že by vznikaly otázky - a zvláště v českém prostředí - proč byla tato kauza vybrána a proč tahle nebyla. Už to, že by o tom rozhodoval odvolací soud, samozřejmě může vést k podobným otázkám. Větší míra neobjektivita je ale podle mne za situace, kdy si kauzy vybírá sám dovolací soud, protože vybírá stejný soud, který pak dovolání řeší. Domnívám se, že to není správné, protože si například může vybírat jenom ty kauzy, které budou jednoduché a rychle se vyřeší. Kdežto odvolací soud už věc rozhodl, tam žádné zájmy nejsou, on tu věc už rozhodovat nebude.

Jaké plánujete další změny v soudnictví? Uvedl jste, že hodláte zrušit přisedící z lidu, ale opravdu zásadní změnou v organizaci justice by nepochybně bylo až zrušení vrchních soudů. Budete toto řešení prosazovat?

V programovém prohlášení vlády je uvedeno, že vláda zváží změny ve struktuře soudů, to znamená, že tam není přímo napsáno, „zrušíme vrchní soudy“. Je to téma, na které jsou i ve vládní koalici ne zcela shodné názory. Příští týden pořádáme setkání vedení ministerstva s vedením ústavněprávního výboru, kde budu chtít prodiskutovat a znát názory zástupců všech politických frakcí, které jsou zastoupeny v parlamentu, protože pro případné zrušení vrchních soudů je třeba ústavní většiny v parlamentě, tedy 120 poslanců, a samotná vládní koalice takovouto ústavní většinu nemá. Bez souhlasu a aktivní podpory jedné z opozičních stran to nemůžeme prosadit. To je jeden z mantinelů, který ovlivní, zda o tomto projektu budeme dále uvažovat, nebo ne.

Já sám jsem přesvědčen, že by se vrchní soudy v horizontu let zrušit měly, ale dovedu si klidně představit jak model administrativního jednoznačného zrušení vrchních soudů, tak model tzv. „vyhladování“ vrchních soudů, kdy se do budoucna na vrchní soudy nebudou doplňovat noví soudci a jednotlivými změnami procesních předpisů se z vrchních soudů bude ubírat agenda.

K velké změně dojde už tím, že bude přijat nový občanský zákoník. Pokud bude přijat, a já doufám, že ano, ubude sporů, které dnes řeší vrchní soud, z toho důvodu, že všechny závazky budou obsaženy v občanském, a nikoliv v obchodním zákoníku. Přijetí nového civilního kodexu tedy bude mít vliv i na působnost jednotlivých soudů v rámci české soudní soustavy, je to jeden z příkladů, jak by měl být jeden typ soudní agendy z vrchních soudů „evolučně odejit“. Takže si dovedu představit model, že takovými kroky se vrchní soudy budou postupně marginalizovat, až je třeba za deset let někdo formálně zruší, protože jejich působnost a velikost bude tak zúžená, že jejich zrušení nepřinese žádné technické problémy.

Komplexní řešení pro advokátní kanceláře

Zbavte se zbytečného papírování a administrativy. Díky našim systémům máte více času na to, co je skutečně důležité.

Advokátní agenda®

– kompletní vedení spisů, termínů a úkolů, výkazů práce, pošty, datové schránky, fakturace

Inkaso pohledávek®

– software pro hromadnou správu pohledávek, elektronická podání, analýzy a statistiky, propojení s Insolvenčním rejstříkem a Evidencí úpadců ČR

Insolvenční agenda®

– správa spisů a dokumentů k insolvenčnímu řízení

Document Management System

– DMS, správa dokumentů a jejich oběhu, verzování, workflow, integrace s Windows a MS Office, vzdálený přístup

Mobilní přístup

– Mobilní i offline přístup z počítače, integrace s BlackBerry

NovaVoice

– SW pro automatický přepis řeči do textu s advokátním slovníkem

www.system4u.cz

Zmínil jste nový občanský zákoník. V jaké podobě budete předkládat návrh nového občanského zákoníku, v té původní, z minulého volebního období, proti které se ozývala reptající opozice, nebo v pozměněné?

Budu jej předkládat – až na spíše drobnější výjimky – v téměř nezměněné podobě. Sice máte pravdu, že tady byla reptající opozice, ale pokud se na ni podíváte, a já nechci její argumenty podceňovat, tak žádné zásadní argumenty nezažly. Spíše to byla snaha zamezit projednávání návrhu.

Měla jsem na mysli odbornou veřejnost, nikoliv politickou opozici...

Já jsem příliš věcných odborných argumentů nezaznamenal. Nerad to říkám, ale musím konstatovat, že spíše šlo o argumenty zástupné, které chtěly z různých důvodů zamezit přijetí zákona. Nebudeme si zastírat, že pro mnoho právníků by přijetí nového občanského zákoníku bylo výraznou komplikací, museli by se naučit zkrátka pracovat s tímto novým, velmi rozsáhlým kodexem. Mně zatím žádný z odpůrců nového občanského zákoníku nepřesvědčil, že by tento zákon neměl být přijat. Jsem přesvědčen, že v dlouhodobém kontextu se přijetí nového kvalitního civilního kodexu vyplatí každému občanovi České republiky. Argumenty typu, že zákon je zastaralý, příliš rozsáhlý, nečitlivý atd., které jsem zaznamenal, bohužel nemohu přijmout.

Podle mne je závažným argumentem ten, že dojde k přerování kontinuity, že spadne pod stůl veškerá, minimálně dvacet let stará judikatura a dalších dvacet let se bude budovat nová...

Počkejte, ale já jsem předpokládal, že většina odborníků a lidí této země má za to, že současný stav je nežádoucí, že máme nekvalitní komunistický občanský zákoník, mnohokrát novelizovaný, a nestabilní a nepřilíš kvalitní judikaturu a že stav, který tu teď je, je špatný. Samozřejmě, přijmu-li tezi, že stávající stav je dobrý, tak je logické, že žádný nový občanský zákoník přijímat nemusíme. Ale ten stav je špatný a tak musíme přijmout nový kodex. A přijmu-li nový občanský zákoník, logicky budu muset vytvářet novou judikaturu. Je jedno, jak ten zákon bude podrobný či široký, ale bude to nový zákoník, logicky vznikne nová judikatura, i když to neznámá, že některé právní myšlenky ze staré judikatury se nepoužijí. Ale nebude možné aplikovat konkrétní soudní rozsudky. To já považuji za to, co má nastat. Má se udělat tlustá čára za stavem, který tu byl doposud.

Řada lidí z praxe to ale vidí tak, že po těch milionech novel se zákon dostal někam úplně jinam, než kde byl původní komunistický občanský zákoník. Že už si na něj všichni zvykli, vytvořila se judikatura, už to nějak funguje, a teď se situace vrátí o sedmdesát či osmdesát let zpátky, k institutům, které už nikdo nepamatuje.

Teď vám příliš nerozumím. Samozřejmě máme tady stav postkomunistického právního marasmu, ve kterém můžeme všichni dále přežívat, a zvlášť právníkům se v něm dobře přežívá, ale je otázkou, jestli stejný názor mají i občané. Ten zákon není pro právníky, je pro občany. Je jasné, že právníkům trochu zkomplikuje život, ale vzhledem k tomu, že se stále

považují za politika, který byl zvolen občany, nikoliv právníky, tak si myslím, že tyto argumenty opravdu nemohu přijmout.

A tvrzení, že se něco přežilo, považuji úplně za liché. Řekněte mi nějaký konkrétní příklad. Že jsou tam reálná břemena, služebnosti, věci, které komunistický občanský zákoník neznal, a že se v praxi nebudou využívat? Ony se v praxi nevyužívaly, protože je zákon neznal nebo je upravoval velmi nejasně. Pokud budou tyto instituty do zákona dány, například různé typy práv k věcem cizím, tak budou mít občané opět možnost jich využívat. Mají je jiné země v Evropě, jako Rakousko, Německo. To, že v zákoně třeba budou některé pasáže, které se v praxi budou méně využívat, to není důvod, proč by v zákoně neměly být. Pokud je některý občan bude používat a pomohou mu ke kvalitnějšímu využívání jeho vlastnictví, ke kvalitnějšímu dědění, ke kvalitnějšímu uzavření smlouvy, tak nechť ten zákon takový je. Já považuji za jistou formu pýchy a arogance konstatovat, že nějaké ustanovení naši občané už nepotřebují, že se přežilo. To ukáže až praxe. Že to dneska v komunistickém občanském zákoníku není, neznámá, že to lidem nechybí. Myslím si, že naše právo by mělo být stejně rozsáhlé a bohaté, jako je v Rakousku Německo, a v jiných státech Evropy.

Kdy myslíte, že nový občanský zákoník projde parlamentem, a jaká by měla být doba legisvakance?

Počítám, že by mohl být přijat v průběhu roku 2011, spíše ke konci roku 2011 či na přelomu roku 2011 a 2012. Počítám s jednorocní legisvakancí, to znamená, že teoreticky od začátku roku 2013 by nový civilní kodex začal být účinný. U takhle rozsáhlého díla se to ale těžko odhaduje.

Vrátím se zpátky k soudnictví. Budete prosazovat samosprávné prvky v justici, po kterých čeští soudci již řadu let volají?

Postupně opravdu dozrává čas k tomu, abychom se začali bavit o nějaké mírnější formě tzv. soudcovské samosprávy. Musíme se bavit především o tom, jak by takovýto kolektivní orgán vypadal a jak by byl kreován, tedy, kdo by jej volil či jmenoval, a jaké by měl obsazení, tedy v jakém poměru by jej tvořili soudci a v jakém poměru odborná, laická či jiná veřejnost. Čertík bude zakopán v detailech, jak se říká. Bude velmi obtížné nalézt takový model, který nepovede k situaci jako na Slovensku a v Maďarsku, kde brzké zavedení velmi rozsáhlé justiční samosprávy zcela zakonzervovalo nepříznivý stav justice.

Oznámil jste, že věk pro odchod do důchodu by se u soudců i státních zástupců měl snížit ze stávajících 70 na 65, tedy zpět na hranici, jež platila do roku 2002. Pro budoucnost justice je ale důležitější, jací soudci budou do budoucna do justice přicházet a zda vznikne konečně kariérní řád...

Jsem rád, že jsme otevřeli poměrně emocionální diskusi o tom, v jakém věku má soudce odcházet do důchodu. Překvapily mě debaty v médiích o tom, nakolik to pro soudce je či není přijatelné, ale málokdo se už zabýval tím, že soudci činí fatální zásahy do práv občanů, rozhodují o omezeních svobody a my si prostě nemůžeme dovolit mít mezi soud-

ci lidí, kteří díky věku už nejsou zcela na výši. Ale mnoho soudců mezi pětadesáti a sedmdesáti lety zkrátka není schopno tuto náročnou profesi s plným nasazením vykonávat. Nicméně, já jsem připraven dál diskutovat o tom, jak zkombinovat náš návrh s návrhem Soudcovské unie zavést statut emeritního soudce, debata k tomuto tématu nekončí. Chápu že soudci s návrhem nesouhlasí a chápu, že primárním důvodem jejich nesouhlasu jsou samozřejmě velmi nízké důchody vzhledem k průměru soudcovské mzdy. Říkal jsem to panu premiérovi a společně se nad tím zamyslíme. Řešení by se mělo najít, nevím ale zda v této periodě našich dějin, kdy jsme na tom finančně velmi špatně. Až zas ale přijdou tučnější léta, měli bychom tento problém řešit.

Ale co vstup nových lidí do justice, což je podle mně podstatnější problém?

Jsem přesvědčen, že bychom měli vypisovat konkursy na jednotlivá volná soudcovská místa a že by měl mít možnost se přihlásit každý uchazeč, který splní zákonné podmínky. Jsem přesvědčen, že bychom se měli více otevřít odborné veřejnosti, měli bychom více nabídnout možnost stát se soudcem advokátům, schopným akademikům z právnických fakult, lidem, kteří nestrávili mládí tím, že seděli vedle soudcovské lavice a byli čekatelé, a čekali, opravdu čekali, až dosáhnou věku, kdy budou moci složit justiční zkoušku a stát se soudci. Myslím, že soudce by měl být člověk, který už uspěl a byl dobrý v jiné právnické profesi. Na druhou stranu však podotýkám, že základem systému by měl být kariérní soudce.

Vznikne kariérní řád pro soudce? V brzké době začne na základě novely zákona o soudech a soudcích postupně končit funkční období všem soudním funkcionářům, jak chcete uvolňovaná místa obsazovat?

Já se nedomnívám, že s kariérou soudce souvisí funkce předsedy soudu. Předseda soudu, to je administrativní, manažerská funkce, neplatí teze, že kvalitní soudce má v kariéře dospět na post předsedy soudu. Máme špičkové soudce, kteří kdyby byli předsedy soudu, tak by selhali, a naopak průměrný soudce může být špičkový manažer. Takhle si já osobně kariéru nepředstavuji, protože být soudcem a být předsedou soudu, to jsou dvě různé kvality.

Pokud ústavní soud nezruší zmiňovanou novelu, a je třeba korektně říci, že ji bude posuzovat Ústavní soud, tak předpokládám, že o nových soudních funkcionářích bude rozhodovat ministr na základě návrhů, které mu předloží předseda vyššího soudu, nebo že to alespoň bude se soudcovskou veřejností konzultováno. Dovedu si představit, že časem, pokud by vznikla soudcovská samospráva, by společně s ministrem mohl nové předsedy soudů vybírat právě tento nový orgán, že ta pravomoc by se rozložila.

A jak byste si představoval nastavení pravidel pro tu „pravou“ kariéru, což dnes znamená, že soudce stoupá od okresního soudu postupně až k soudu Nejvyššímu?

Dohodli jsme se se zástupci Soudcovské unie, že budeme hledat smysluplné řešení. Je třeba říci, co by to v justici a pro justici znamenalo, zavést kariérní řád, podle mne se totiž kariérní řád pro justici nehodí.

www.mistni-prislusnost.cz

Unikátní adresa, na které zjistíte místně příslušné orgány (např. soudy, finanční úřady, sociální úřady), dle místa bydliště Vašich klientů, popřípadě odpůrců.

Samozřejmě lze vyhledávat i jednotlivé orgány přímo.

A nejen to, můžete být zde vidět i **Vy!**

Inzerce na našich stránkách skýtá **pro Vás** značné výhody:

1. Cílená inzerce
2. Omezený počet inzerentů
3. Nízké náklady (již od 300,-Kč s DPH za měsíc)
4. Jednoduchá editace přímo od stolu po 24 hodin denně
5. Změny editace možné kdykoliv a odkudkoliv

Armaraun, s. r. o.

Moreno Vlk & Asociados

Advokátní kanceláře / Abogados / Attorneys at Law
Praha | Madrid

**Ostatní
advokáti mluví španělsky.**

**My jsme
španělští advokáti.**

Právní služby ve Španělsku, Portugalsku
a Latinské Americe

Servicios legales en Español

Sokolovská 22, Praha 8
tel.: 224 818 736-7
praha@moreno-vlk.eu

SOCIETAS EUROPAEA

prodej ready-made evropských společností

Evropská společnost neboli Societas Europaea (SE) je velmi prestižní a moderní právní forma podnikání. Protože si uvědomujeme, že založení SE je časově a administrativně velmi náročný proces, nabízíme podnikatelům ready-made evropské společnosti se sídlem v Praze, které mohou být převedeny i během 24 hodin. Informujte se u našich obchodníků! U nás pro své klienty získáte novou společnost komfortně, s profesionálním přístupem, kompletní a bezchybnou dokumentací. Obratě se na nás. Ušetříte čas sobě i svým klientům.

Všechny naše evropské společnosti jsou již zapsané v obchodním rejstříku. Dosud nezapočaly svou činnost, kromě úkonů nezbytně nutných k založení společností, jejich zapsání do obchodního rejstříku a registraci k dani z příjmu právnických osob. Nemají závazky ani pohledávky a jsou připravené k okamžitému převodu. Jejich základní kapitál (120 tisíc EUR) je splacen v plné výši.

SPOLEČNOSTI
ONLINE
firmy na klíč do 24 hodin

www.spolecnostionline.cz

e-mail: office@spolecnostionline.cz
zelená linka: 800 333 456

Právní služby jsou zajišťovány advokáty.

Chcete zvýšit odpovědnost soudců za jejich práci? Začněte po nich být konečně vymáhána náhrada škody?

To je jedno z témat, které je ve vládním prohlášení, a resort justice se mu bude také věnovat. V minulém funkčním období jsme zavedli novelou nově kárné řízení, vedené Nejvyšším správním soudem, a teď, po dvou letech, dozněla doba, abychom analyzovali, nakolik je ten systém funkční či nikoliv, tedy nakolik kárná řízení postihují zjevné soudní excesy. Určitě nějakou revizi v této oblasti uděláme.

Bude pokračovat Vaše „dítě“, elektronizace justice?

Velmi se obávám, že toto mé „dítě“ bude velmi zasaženo nedostatkem financí, a že tempo elektronizace justice bude neudržitelné právě kvůli nedostatku peněz. Chci, aby se v projektu e-justice pokračovalo, to je teze číslo jedna. Právě teď zpracováváme různé varianty tohoto projektu, od méně ambiciózních, které povedou pouze k tomu, že se dokončí některé projekty, jako je elektronický platební rozkaz, až po velmi ambiciózní projekty, jejichž vrcholem je nový elektronický soudní spis. Klíčem k tomu jsou peníze.

Chcete posílit práva obětí trestných činů. Jak?

Já bych chtěl, aby byl přijat speciální nový zákon o obětech trestných činů. Ustavuji nyní expertní skupinu, ve které budou jak praktici, včetně minimálně dvou advokátů, tak i teoretikové. Rád bych, aby Česko mělo samostatný zákon, protože jakmile se projednává problematika obětí trestných činů v rámci nového trestního řádu, je to vždycky okrajové téma. Spory se vedou o jiných procesních institucích a na oběti trestných činů zbývá málo prostoru. Byť nejsem příznivcem rozbíjení určitých látek do několika předpisů, v tomto případě se domnívám, že je to třeba. Posílení práv obětí bude v různých směrech. Posílí se právo obětí podat opravné prostředky, zvýší se možnost ovlivňovat průběh celého trestního řízení. Oběť bude moci žádat o náhradu nehmotné újmy, což dnes v rámci trestního řízení není možné.

Bude se tedy moci oběť odvolat, když se jí bude zdát, že pachatel dostal nízký trest?

Já bych byl velmi rád, kdyby to bylo možné. Znáám případy i ze své poslanecké kanceláře, kdy se na mně obrátí oběť trestného činu, která má pocit, že hlavní líčení dopadlo z jejího pohledu velmi podivně. Státní zástupce byl v zásadě pasivní, advokát pachatele byl aktivní, vymohl relativně nízký trest, pasivní státní zástupce nepodal proti rozsudku opravný prostředek a tím řízení skončilo a oběť jen bezmocně kouká a žádnou možnost zásahu do toho řízení nemá. Musím to ale projednat s experty. Zda bude mít oběť vždy právo podat opravný prostředek, nebo to bude ještě limitováno nějakými pojistkami, o tom se ještě budeme bavit. Na jedné straně chceme posílit práva obětí, na druhé straně ale to jednání musí mít svoji efektivitu.

Kdy bude dokončen návrh nového trestního řádu?

Je otázka, zda bude dokončen ještě v tomto volebním období. Byl bych rád, kdybychom ho alespoň dopsali. Už vůbec nechci spekulovat, kdy bude prosazen a bude platný a účinný. Já budu velmi spokojen, když se v tomto voleb-

ním období podaří dokončit práce na občanském právu hmotném, tedy občanském zákoníku, obchodním zákoníku a zákonu o mezinárodním právu soukromém a procesním. To jsou klíčové zákony, které chci prosadit.

Hodláte prosazovat i zákon o mediaci, který mají dnes už skoro všechny evropské země kromě Česka?

Máte pravdu, že jiné země Evropy mají zákon o mediaci, ale je korektní k tomu říci, že v těch zemích není až tak efektivní. Na Slovensku se minimum sporů řeší pomocí mediace, byť právní úpravu zavedli před několika lety, a to proto, že není jasně řečeno, kdo to má zaplatit. Zákon o mediaci bych rád prosazoval, ale jsem k němu skeptický. Zatím se nepodařilo najít cestu, jak snížit náklady na justici tím, že by některé typy případů byly řešeny v rámci mediačního řízení. Protože vždycky klíčovou otázkou je, kdo to zaplatí. Ano, chci to prosadit, ale neslibuji si od toho fatální změny z hlediska nápadu soudních případů na české soudy.

Protože to budou platit účastníci, když stát na to nemá?

To se nedá říci. Existuje varianta, že to bude platit stát, pak to budou účastníci využívat, ale bude to velmi nákladné, anebo to budou platit účastníci a budou toho využívat minimálně.

Neplatí, že kdyby mediaci platil stát, nemusel by platit náklady soudního řízení a bylo by to levnější?

To by muselo vyřešit, co se bude dít, když k dohodě nedojde. A to by muselo být provázáno tak, že by v takovém případě účastníci platili náklady. Je ale otázkou, zda za těchto okolností by lidé do mediace vstupovali, protože nikdo neví, jak to dopadne. Každý by se bál, že na něho spadne povinnost mediaci zaplatit. Je to složitější. Uvidíme.

Plánujete nějaké změny týkající se rozhodčího řízení?

Počítáme s výrazným zpřísněním. Nemohu vám říci detaily, ale chceme omezit zneužívání institutu rozhodčích řízení například u spotřebitelských smluv, kdy je občan často obětí firem, které masově poskytují spotřebitelské úvěry a mají smlouvy s rozhodčí doložkou, což znamená, že případné spory neřeší nezávislý soudce, ale často zaměstnanec dotyčné firmy. Což je samozřejmě špatně.

Navázete na iniciativu bývalé ministryně spravedlnosti Kovařové v oblasti výživného? Budou zavedeny specializované odvolací senáty pro opatrovnická řízení, bude Nejvyšší soud konečně sjednocovat judikaturu i v této oblasti?

Určitě budeme pokračovat v projektech, které byly založeny minulou ministryní, je to důležité téma. Pokud po specializovaných odvolacích senátech v opatrovnických věcech volají odborníci, určitě se jim nebudu bránit. Podstatné je, zda tyto senáty budou mít pouze tuto náplň. Bylo by neefektivní, kdyby se soudci věnovali jen této omezené agendě a část jejich času by nebyla naplněna prací. A Nejvyšší soud by měl samozřejmě sjednocovat judikaturu i v této oblasti, to je klíčové. Budeme o tom diskutovat s jeho vedením.

♣ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

VIRTUÁLNÍ KANCELÁŘ

Obchodní adresa dostupná pro každého

Hledají vaši klienti cestu jak zvýšit prestiž nebo povědomí o své firmě? Mají ve svém městě problémy s aktivními úřady? Chystají se expandovat do jiného města? Plánují změnu sídla? Pomožte jim! Doporučte jim některou ze 17 našich virtuálních kanceláří. Výhody spolupráce s OFFICE HOUSE čekají na vás i vaše klienty.

Výhody virtuální kanceláře

- prestižní adresa bez nutnosti stěhovat kancelář
- v porovnání s tradiční kanceláří nižší náklady
- jednoduchá expanze do dalších regionů
- možnost změnit místo sídla své společnosti

Garance splnění zákonných požadavků na registrační sídlo

- označení sídla společnosti obchodní názvem a identifikačním číslem
- příjem a přeposílání pošty zasílaných na adresu společnosti
- zajištění kontaktu společnosti s veřejností a státními orgány
- možnost realizace obchodních setkání v sídle společnosti

Nabízíme komplexní služby:

- poskytování virtuálních kanceláří
- krátkodobé pronájmy zařízení kanceláří
- pronájmy zasedacích místností
- služby osobní asistentky

OFFICE
HOUSE

800 878 878
WWW.OFFICEHOUSE.CZ

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

Vydavatelství EPRAVO.CZ, a.s. vyhlašuje pod záštitou Ministerstva spravedlnosti ČR
3. ročník firemního žebříčku

Právnická firma roku 2010

Slavnostní galavečer proběhne 15. listopadu 2010
Pro více informací navštivte www.pravnickafirmaroku.cz

Mercedes-Benz

Generální partner

Odborný garant

citibank

Hlavní finanční partner

novasoft

Exekuce.cz

Cestovní kancelář

FISCHER

Beroun golf

Významní partneři

Hlavní partneři

Přiveďte své podnikání k nám

Komplexní finanční řešení
pro právníky, notáře
a finanční poradce.

University of New York in Prague

Leadership is a skill.
One you need to develop.

UNYP's professional lifelong education graduate programs

MBA in:

- Management
- Marketing
- Sustainability **NEW**
- Project Management **NEW**
- MIS
- HR Management
- Banking

Masters in:

- European Law and European Integration
- LLM in International and Commercial Law
- Professional Communications and Public Relations

PhD by Publication

Visit www.unyp.cz

Educating tomorrow's leaders

ABSOLUTORIUM PRÁVNÍCH OBORŮ NA UNIVERZITĚ UNYP ZVYŠUJE ZNALOSTI EVROPSKÝCH ZÁKONŮ A ŠANCI NA ZAMĚSTNÁNÍ V MEZINÁRODNÍM MĚŘÍTKU

University of New York in Prague (UNYP) rozšiřuje své vzdělávací programy a nabízí rozšířenou výuku práva na magisterské úrovni. Na podzim 2009 proto představila program **Magistr v oboru mezinárodního a obchodního práva (LLM)**. Tento studijní program zajišťuje univerzita UNYP ve spolupráci s britskou University of Greenwich. Program LLM je určen uchazečům z řad studentů práva, notářů, advokátů a právníků působících v obchodním, veřejném i neziskovém sektoru, kteří usilují o vylepšení své odborné kvalifikace v oboru mezinárodního a obchodního práva. Kvalifikace získaná v programu LLM je ideální pro ty, kdo působí v mezinárodních společnostech, kde potřebují znát několik legislativních prostředí a řešit problémy právních úprav mezi státy.

Program sestává z ročního modulu kurzů rozděleného do tří částí, takže studenti mohou během studia nadále plnit své běžné pracovní závazky. V rámci programu mají studenti navíc příležitost strávit týden studiem na britské University of Greenwich a využít jejího akademického zázemí, konkrétně Institutu pokročilých právních studií (Institute of Advanced Legal Studies), k výzkumu a přípravě své disertační práce (která je požadavkem k završení studia). Ke studijním požadavkům patří také povinný kurz metodiky výzkumu (výzkumné metody v oboru práva, základy pro postgraduální studia), dva základní povinné kurzy ve veřejném mezinárodním právu a firemním právu a jeden volitelný kurz, který lze vybrat z následující nabídky: mezinárodní obchodní právo, právo duševního vlastnictví, mezinárodní lidská práva, soutěžní právo a mezinárodní trestní právo. Uchazeči o zařazení do programu by v ideálním případě měli mít dokončeno bakalářské vzdělání zahrnující právo na akreditované vysoké škole či univerzitě v Evropské unii nebo Spojených státech. Uchazeči, jejichž mateřským jazykem není ang-

ličtina, musejí mít složenu zkoušku IETLS nebo TOEFL na stanovené úrovni nebo složit zkoušku z angličtiny na univerzitě UNYP.

Letos na podzim univerzita UNYP navíc uvede nový magisterský program zaměřený na **evropské právo a evropskou integraci**. Do tohoto studijního programu v oboru práva se mohou zapsat studenti po dokončení bakalářského stupně. Program pomáhá uchazečům správně porozumět dopadům práva Evropské unie (tzv. komunitární právo, *acquis communautaire*) na každodenní podnikatelskou praxi. Studenti získají přehled o vývoji evropské legislativy počínaje Římskou smlouvou přes Maastrichtskou a Amsterdamskou až po Lisabonskou smlouvu. Kurzy budou zkoumat, jak se měnilo evropské právo s cílem přizpůsobit se rostoucímu počtu členských zemí, a také, jak byla legislativa upravována s cílem podpořit hlubší evropskou integraci a jednotnost regulací (tj. regulace společného trhu, soutěžní právo, normy na ochranu spotřebitele, lidská práva a antidiskriminační opatření atd.).

Univerzita UNYP uvede nový program ve spolupráci s organizací European Public Law Organization (EPLO) se sídlem v Athénách. Ředitelem programu je Thanassis Pantazopoulos, Ph.D. LLM MBA, který vykonává advokátní praxi v pražské kanceláři IKRP Rokas & Partners & Dr. A. Pantazopoulos. Dr. Pantazopoulos zároveň řídí na univerzitě UNYP program LLM. Do vedení kurzů se zapojí i další akademičtí pracovníci vyslaní organizací EPLO a také vybraní členové české akademické komunity. Zahájení kurzů je plánováno na říjen 2010. Předpokladem pro magisterské studium oboru Evropské právo a evropská integrace je dokončený bakalářský stupeň a pokročilá úroveň v anglickém jazyce. Uchazeči předloží také motivační dopis, osobní reference a absolvují pohovor s ředitelem programu. Podrobnější informace naleznete na webových stránkách www.unyp.cz.

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Hodnotový výklad zákona a inspirace ze starých textů	25
Ústavní soud odstranil paušální zákaz poskytování nepravomocných rozsudků.....	32
Ještě k neplatnosti rozhodčích doložek a k „právním názorům“	40
Odepření popěrného práva insolvenčním věřitelům je protiústavní	42
Změny postavení státního zastupitelství	51
Legislativa a justice ve vládním prohlášení	55
Z JUDIKATURY.....	58 – 62
Z ODBORNÉ LITERATURY	65 – 70

SHRNUTÍ

Karel Eliáš: **Hodnotový výklad zákona a inspirace ze starých textů**

Autor se zabývá otázkou hodnotového výkladu zákona ve vztahu k odpovědnosti členů orgánů právnických osob, statutárních orgánů, i zaměstnanců, tedy otázkou řádné korporátní správy. Zabývá se i praktickými otázkami a judikaturou soudů jak ve vztahu ke korporátní správě, tak k souběhu výkonu funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu. Autor se vyslovuje, na rozdíl od soudní praxe, pro širší uplatnění takového souběhu, který považuje při zachování kogentních omezení za možný a často i účelný.

Řadek Malenovský: **Ústavní soud odstranil paušální zákaz poskytování nepravomocných rozsudků**

Článek zprostředkovává odborné veřejnosti nálezy sp. zn. I. ÚS 1885/09. Tento nálezy navázal na nálezy sp. zn. Pl. ÚS 2/10 (který odstranil paušální zákaz poskytování nepravomocných rozsudků) a reflektoval hodnocení a diskusi o něm v mediální sféře a u odborné veřejnosti, pokusil se na ni reagovat, a v rámci toho mj. uvést na pravou míru určité aspekty nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10, které nebyly některými médii a částí odborné veřejnosti adekvátně reflektovány (tedy pokusil se mj. vyvrátit některé „mýty“ o nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10). Oba nálezy tvoří v podstatě jeden celek. Nálezy

sp. zn. I. ÚS 1885/09 by však (snad) mohli být hodnoceni jako zajímavý i z metodologické stránky; tedy, že se pokusil reflektovat i publicistickou literaturu z pera právníků a stati prezentované odbornou veřejností na internetu.

Robert Pelikán: **Ještě k neplatnosti rozhodčích doložek a k „právním názorům“**

Autor se zamýšlí nad článkem Tomáše Sokola „Opět k (ne)platnosti rozhodčích doložek ve prospěch soukromých „rozhodčích soudů““ (BA č. 6/2010), zejména nad otázkou, zda lze v právním státě skutečně vykládat právo jakýmkoli způsobem, který se právě advokátovi (resp. jeho klientovi) hodí. Podle autorova názoru nikoli každá interpretace zákona je legitimní, což nelze odbýt poukazem na mnohost „právních názorů“. Na skutečnosti, že činnost soukromých rozhodčích soudů je obcházením zákona o rozhodčím řízení, nemůže podle jeho mínění odlišný „právní názor“ osob, které z této činnosti profitují, ničeho změnit.

Martin Jasenský: **Odepření popěrného práva insolvenčním věřitelům je protiústavní**

Nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/10 ze dne 1. července 2010 bylo s účinností ke dni 31. 3. 2011 zrušeno ustanovení § 192 odst. 1 věta první, včetně věty za středníkem, zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), které výslovně bránilo věřitelům v insolvenčním řízení popírat přihlášené pohledávky jiných věřitelů a přenést tak případně

jejich přezkum před soud. Článek rozebírá protiústavní aspekty derogovaného ustanovení z pohledu ústavních stěžovatelů a přináší výběr nejdůležitějších pasáží z tohoto – pro podobu insolvenčního řízení v ČR – zásadního nálezu. Podle autorova názoru lze v budoucnu nalézt legislativní řešení, které věřitelům popěrné právo vrátí a současně neohrozí podstatu insolvenčního řízení nepřiměřenými průtahy.

Zdeněk Koudelka: **Změny postavení státního zastupitelství**

Od přeměny prokuratury ve státní zastupitelství v Čechách, na Moravě a ve Slezsku se vede diskuse, zda je výsledný model správný, jaké mají být vztahy mezi jednotlivými stupni uvnitř státního zastupitelství a jaké vztahy mezi státním zastupitelstvím jako soustavou navenek k jiným vrcholným státním orgánům. Zastánce každého modelu si může najít zahraniční vzor, jelikož způsoby fungování státního zastupitelství v evropských zemích jsou různorodé. Text seznamuje s možnými změnami státního zastupitelství a s tím, že současná veřejná diskuse navazuje na dlouhodobé návrhy Nejvyššího státního zastupitelství.

Stanislav Křeček: **Legislativa a justice ve vládním prohlášení**

Autor přehledně uvádí a komentuje tu část vládního prohlášení nové koaliční vlády, která se zabývá oblastí justice a legislativy. Pozitivně hodnotí tuto kapitolu vládního prohlášení s tím, že realizace řady záměrů by prospěla jak justici, tak občanům.

Hodnotový výklad zákona a inspirace ze starých textů

prof. Dr. JUDr. KAREL ELIÁŠ

I. Úvod

Někdy označujeme známé skutečnosti, jejich projevy nebo přístupy k nim atd. novými pojmenováními. Tím rovněž vzbuzujeme představy, že inovaci názvu vstupuje do našeho právního života něco, s čím jsme se dosud nesetkali, a co tedy musíme zkoumat jako nové. Tak se v tuzemsku setkáváme v posledních letech s literárními důrazy na význam hodnotového výkladu zákona; podáván je přitom jako naprostá novinka. Jistěže to není nic nového; na odhalení podstaty (účelu a smyslu) zákonného pravidla kladli důraz právní vzdělanci od Celsa¹ přes Savignyho² nebo Jheringa³ až po četné současné autory. Právě proto, že jde o interpretaci zákona s důrazem na jeho účel, mluví se o *teleologickém* výkladu,⁴ a protože účelem zákona je ochrana hodnot, hovoří se o výkladu hodnotovém (*axiologickém*). Zda je mezi takto označenými interpretačními metodami rozdíl, je spíše téma pro habilitační spisy – pro praktika má význam zjistit, jaké pravidlo platí a lze-li je aplikovat tak, aby dávalo rozumný smysl. V tomto kontextu je pak vcelku jedno, říkáme-li tomu teleologický nebo axiologický výklad, výklad s pomocí argumentu *e ratione legis* či nějak jinak.

II. Staré případy

Starý družstevní zákon (zák. č. 70/1873 ř. z., o výdělkových a hospodářských společenstvech) stanovoval v § 23, že „členové představenstva, kteří jednají mimo meze svého příkazu nebo proti předpisům tohoto zákona nebo společenstevní smlouvy, ručí osobně a solidárně za škodu z toho vzniklou.“ Dnes § 243 odst. 8 obch. z. stanoví, že pro členy představenstva, popřípadě členy jiných orgánů podílejících se na řízení (družstva) platí obdobně mj. i § 194 odst. 5 obch. z. Tam zákonodárce formuloval právní pravidlo, podle něhož „ti členové představenstva, kteří způsobili společnosti porušením právních povinností při výkonu působnosti představenstva škodu, odpovídají za tuto škodu společně a nerozdílně.“ Vidíme, že přes různost slov je obsah a účel obou právních pravidel shodný. S určitým zobecněním bychom to mohli vyjádřit tak, že těm členům kolektivního orgánu spravujícího záležitosti obchodní korporace, kteří při výkonu své funkce porušili své

povinnosti, vznikne povinnost nahradit obchodní korporaci společně a nerozdílně škodu z toho vzniklou.

Za daných okolností můžeme analyzovat, jaké závěry učinila na podkladu § 23 zák. č. 70/1873 ř. z. stará judikatura a řešit otázku, mají-li předválečná rozhodnutí co říci dnešku. **Podle obou právních úprav – tehdy i dnes – zahrnuje řádná korporátní správa také péči o náležitě vedení účetnictví.⁵ Všimněme si tedy, jak soudní praxe přistupovala a přistupuje k posuzování případů tvrzeného porušení této povinnosti.**

20. dubna 1927 rozhodl Nejvyšší soud⁶ případ spočívající na tomto skutkovém základu: Ke dni 14. května 1921 utržilo družstvo v hotovosti 4666,50 Kč zaplacených pokladníkovi Josefu J., ale účetní Antonie K. zapsala do pokladní knihy jako příjem jen částku 1666,50 Kč. Vzniklý schodek 3000 Kč vymáhala družstvo na předsedovi družstva, který současně zastával mj. i funkci ředitele a druhého pokladníka, s odůvodněním, „že nedbal – jak bylo jeho povinností – o to, aby knihy družstva byly v pořádku a souhlasily s pokladnou.“ Soudy však dospěly k závěru, že všeobecné tvrzení tohoto druhu nestačí.

Naproti tomu rozhodnutím ze 17. listopadu 1938⁷ uzavřel Nejvyšší soud případ s obdobným skutkovým základem zcela opačně. I v tomto případě pochybila osoba, která měla na starosti účetnictví a pokladnu, v důsledku čehož vznikla družstvu škoda 136 275 Kč, a i v tomto případě byl o náhradu žalován předseda představenstva zastávající současně funkci ředitele. Tentokrát byla jeho povinnost k náhradě škody soudně uznána.

Obě kauzy ukazují význam konkrétních okolností jednotlivého právního případu pro jeho právní posouzení.

1 *Scire leges non hoc est verba eorum tenere, sed vim ac potestatem* (Znáť zákony neznamená poznat jejich slova, ale pochopit jejich význam a působení); D. 1, 3, 17.

2 Savigny, C. F., von: *System des heutigen Römischen Rechts*. Bd. I. 1. vydání. Berlin: Veit und Comp., 1840, s. 216 an.

3 Jhering, R., von: *Der Zweck im Recht*. Bd. I. 3. vydání. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1893, vkládá do svého spisu motto: *Der Zweck ist der Schöpfer des ganzen Rechts* (účel je tvůrce veškerého práva) a v předmluvě zdůrazňuje, že právo zná jako svůj jediný zdroj prakticitu účelu (s. XIV).

4 Při analýze judikatury si všimněme, jak často se teleologického výkladu dovolává náš Nejvyšší soud.

5 § 22 odst. 1 zák. č. 70/1873 ř. z. stanovil, že „Představenstvo jest povinno pečovatí o to, aby byly vedeny potřebné knihy společenstva.“ Obchodní zákoník má obdobné ustanovení ve vztahu ke společnosti s ručením omezeným v § 135 odst. 1 („jednatelé jsou povinni zajistit řádné vedení předepsané evidence a účetnictví“) a k akciové společnosti v § 192 odst. 1 („představenstvo zabezpečuje obchodní vedení včetně řádného vedení účetnictví“). Pokud jde o současnou úpravu družstva, obchodní zákoník sice obdobně výslovně ustanovení jako § 135 odst. 1 nebo § 192 odst. 1 nemá, ale z § 243 odst. 1 obch. z. lze bez obtíží dovodit, že i do působnosti představenstva družstva spadá stejná agenda, neboť i v družstvu představenstvo řídí činnost družstva a rozhoduje o všech jeho záležitostech (ledaže jsou vyhrazeny jinému orgánu).

6 Váž. 7 000 (Rv II 501/26).

7 Váž. 17 105 (Rv I 1312/38).

Ilustrační foto Jakub Stadler

V prvním šlo o družstvo zaměstnávající určitý administrativní aparát (kromě pokladníka a účetní mj. i kontrolora), kde byla v představenstvu mezi jeho členy rozdělena působnost tak, že jeden člen – odlišný od předsedy – „byl pověřen pokladnictvím“, a kde ani dozorčí rada neshledávala žádné závady. Pokud šlo o funkci žalovaného jako pokladníka, Nejvyšší soud poukázal, že v rozhodný den 14. 5. 1921 žalovaný pokladnu nevedl, a nebyl tedy ani odpovědný za zápis do pokladní knihy. Proto soud žalobu o náhradu škody zamítl s odůvodněním: „Že žalovaný na nesprávnost zápisu nepřišel, neznamená ještě opomenutí péče, k níž (...) byl při vedení správy družstva povinen, což nejlépe viděti z toho, že se na nesprávnost zápisu a schodek v pokladně přes prováděné revize přišlo až teprve za několik let.“ V druhém případě se naopak jednalo o družstvo zaměstnávající jedinou úřednici, která měla na starosti účetnictví i pokladnu, předseda představenstva řídil v družstvu vše sám (jak Nejvyšší soud výslovně uvádí, ostatní členové na něm záviseli, neboť šlo o „prosté lidi, kteří sami věci nerozuměli“), leč přesto na úřadování jediné úřednice nedohlížel a nezkoumal způsob vedení knih, ačkoli byl upozorněn na nedostatky a i dozorčí rada po něm požadovala, aby zařídil revizi, neučinil v daném směru ničeho.

V následujícím výkladu si ukážeme, že **obdobné skutkové okolnosti, jaké byly relevantní pro právní posouzení uvedených případů, se vyskytují a posuzují i v současném korporátním dění**. Oběma případy však prolínají i další

témata, na která lze poukázat. I dnes jsou ve zdejších prostředích živě diskutována. Obecně jde o problematiku řádné korporátní správy. V jejím rámci vystupují hlavně otázky delegace působnosti statutárního orgánu⁸ na zaměstnance nebo na jednotlivé členy orgánu, jakož i problematiku souběhu funkce člena orgánu obchodní korporace se zaměstnaneckou pozicí.

III. K otázce řádné správy

§ 1 – Delegace obchodního vedení

Začněme opět kazuistikou. Nejvyšší soud řešil rozsudkem sp. zn. 29 Cdo 1162/99 z 10. 11. 1999⁹ případ, kdy společnost s ručením omezeným žalovala jednatele o zaplacení částky 83 472 Kč jako náhrady škody, která společnosti vznikla zaplacením pokuty uložené finančním úřadem za nesprávné vedení účetnictví. Základem úvahy, pod jejímž zorným úhlem soud případ posoudil, byla otázka, zda k závěru o povinnosti jednatele škodu nahradit stačí odkaz na všeobecné ustanovení § 135 odst. 1 obch. z., ukládající jednateli povinnost zajistit řádné vedení předepsané evidence a účetnictví. V posuzovaném případě již odvolací soud dovodil, že porušení povinnosti „musí být dostatečně zřejmé a konkretizované, nestačí ničím nespecifikované tvrzení“, že jednatelovo chování bylo „v rozporu s právem“. „Je proto na žalobkyni,“ pokračoval odvolací soud, „aby za situace, kdy žalovaný zajistil vedení předepsané evidence a účetnictví kvalifikovanou účetní, prokázala, jaké konkrétní porušení povinnosti žalovaného mělo za následek uložení pokuty, jejíž náhrady se domáhá. To se však žalobkyni nezdařilo, neboť zůstává pouze u tvrzení, že

8 Literatura i praxe v této souvislosti někdy mluví o „delegaci obchodního vedení“.

9 Soudní judikatura, IV, 2000, s. 355 an.

žalovaný porušil kontrolní povinnost. Tuto povinnost však žalobkyně nejen nespecifikovala, ale ani pro ověření pravdivosti svého tvrzení nenabídla žádné důkazy.“ Nejvyšší soud pak formuloval právní stanovisko, že „jednatel se zproští odpovědnosti způsobenou porušením povinností uvedených v ustanovení § 135 obch. z., jestliže prokáže, že zajistil vedení předepsané evidence a účetnictví v potřebném rozsahu kvalifikovanou osobou, které vytvoří pro výkon činnosti potřebné podmínky.“

Uvedené rozhodnutí se dotýká několika otázek. Na prvním místě zdůrazníme, co je samozřejmé, tj. že **požadavek na kvalitní správu záležitostí obchodní korporace s péčí řádného hospodáře zpravidla vylučuje, aby o všem, co se v ní každodenně děje, rozhodoval výlučně statutární orgán.**¹⁰ To by vzhledem k jeho omezené kapacitě vedlo k blokaci rozhodovacích procesů. Zároveň je třeba brát v úvahu otázku míry. Proto není ani v korporaci s větším počtem zaměstnanců a sofistikovanou organizační strukturou možné, aby statutární orgán přenesl veškerou správu na nižší složky a přeměnil se v titulární orgán bez faktického vlivu: to by vedlo k destabilitě a anarchii. Oboje by se obrátilo proti zájmům osob spjatých s korporací zevnitř (společníci, členové, zaměstnanci) i zvenčí (zákazníci, obchodní partneři, věřitelé). S péčí řádného hospodáře ladí racionální střed mezi oběma krajnostmi, přičemž řešení in concreto záleží na individuálním případě. Tyto otázky obchodní zákoník až na řídké výjimky neřeší.¹¹ Zákoník práce však v rozhodovacích procesech počítá s vedoucími organizačních útvarů jako zvláštními orgány zaměstnavatele (§ 9 ZP) oprávněnými spolu s dalšími vedoucími zaměstnanci k organizaci, řízení a kontrole práce v podniku.

Podstatné je ale i to, nač právní věta citovaného rozsudku nepoukazuje, tj. **hledisko adekvátní kontroly.** To vystihl Nejvyšší soud při rozhodování v trestních věcech (sp. zn. 8 Tdo 124/2005 z 24. 3. 2005) poukazem, že **požadavek péče řádného hospodáře zahrnuje i výkon kontroly.** Konkrétně se jednalo o řešení otázky, zda je představenstvo při provádění stavebních prací povinno kontrolovat, zda osoba, která byla stavebními pracemi pověřena, postupuje na základě stavebního povolení, podle projektové dokumentace a s náležitým zajištěním realizace stavby oprávněnou osobou. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že péče řádného hospodáře v posuzovaném případě takovou povinnost zahrnuje. Přirozeně je však i v těchto případech zapotřebí brát zřetel na konkrétní realie (např. o jaké stavební práce se jednalo z hlediska rozsahu, významu a rizik, která je in eventum provázejí, o jak velký podnik v konkrétním případě šlo, jak v něm je strukturována dělba práce atd.).

V literatuře se objevilo mínění, že se delegací některých agend z okruhu obchodního vedení na nižší rozhodovací úroveň působnost statutárního orgánu zužuje s dopady na rozsah odpovědnosti.¹² Sdílím však názor Štenglové, že se statutární orgán těmito kroky odpovědnosti za řádnou korporátní správu nezabaví.¹³

Závisí tedy na konkrétních poměrech v každé obchodní korporaci a podle nich se posoudí, zda řádná správa

vyžaduje delegování některých agend. Dojde-li k tomu, je odpovědností statutárního orgánu delegovat působnost na funkci zastávanou osobou k tomu způsobitou (tj. nejen vybavenou požadovanými znalostmi a dovednostmi, ale i dalšími kvalitami, zejména pokud jsou pro určitou činnost stanoveny nebo obvykle vyžadovány), vytvořit pro výkon delegované působnosti potřebné podmínky a takový výkon pravidelně kontrolovat – zpravidla namátkovými prověrkami, ale při zjištění podezřelých okolností kontrolou důslednou (hloubkovou).¹⁴ **Základem je kritérium péče řádného hospodáře.**¹⁵ S ní ladí racionální střed mezi oběma krajnostmi – ani koncentrace rozhodování o všem v jedné ruce, ani oportunní přesunutí veškerého rozhodování na nižší úroveň řízení. Prvému brání fakticita podnikové struktury, druhému § 66 odst. 2 obch. z. zavazující členy orgánů společností k osobnímu výkonu funkce. Při hledání konkrétního řešení v těchto mezích záleží v každé společnosti na individuálním případě. Podle konkrétní situace v podniku bude s péčí řádného hospodáře ladit určitý rozsah agendy, kterou lze v rámci rozhodovacích struktur přenést z představenstva na nižší složky. Přitom je zapotřebí vnímat, že se poměry v podniku v čase mění, že na změny musí být v mezích řádné správy vhodně reagováno, zároveň je ale nutné pamatovat, že statutární orgán nemá v mnoha případech pod tlakem různých okolností prostor marnit čas hledáním té nejostřejší jehly v kupce sena; úkol je, najít tam co nejrychleji jakoukoli jehlu, s níž se dá slušně šít (P. Hajn). Na to musíme pamatovat při následném posouzení výko-

10 Řeháček, O.: K novému pohledu na jednání členů představenstva akciové společnosti v judikatuře Nejvyššího soudu ČR, Obchodní právo, XVII, 2008, č. 11, s. 2 a 3 poukazuje na odchylky § 134 a 192 odst. 1 obch. z.: podle prvního jednatele obchodní vedení *náleží*, podle druhého je představenstvo a. s. *zabezpečuje*. Podíváme-li se i na § 81 odst. 1 v souvislosti s § 85 a na § 97 odst. 1 v souvislosti s § 101 odst. 1 obch. z., zjistíme, že statutární orgány v. o. s. a k. s. jsou k obchodnímu vedení *oprávněny*. Naproti tomu § 243 odst. 1 obch. z. stanoví, že představenstvo družstva *řídí činnost družstva a rozhoduje o všech záležitostech* družstva, které zákon nebo stanoviny nevyhradí jinému orgánu. Z různých slov však nelze vyzvoztit odlišné závěry: pokud bychom dospěli k tomu, že v osobních společnostech jsou statutární orgány k obchodnímu vedení oprávněny, ale ne povinny, že jednatel s. r. o. musí osobně rozhodovat vše, co spadá pod obchodní vedení, zatímco představenstvu a. s. náleží totéž jen zajistit – ovšem s tím, že vzhledem k druhé větě § 192 odst. 1 obch. z. musí - obdobně jako představenstvo družstva podle § 243 odst. 1 obch. z. - rozhodovat o všem, co zákon nebo stanoviny nepřenesou na jiný orgán (nikoli tedy na zaměstnance), byl by to výklad nesprávný. Ve všech ustanoveních je různými slovy kryta táž myšlenka: obchodní vedení náleží statutárnímu orgánu, který musí podle pravidel řádné správy korporace zajistit s péčí řádného hospodáře jeho výkon. Srov. také Rada, I.: Souběh znovu a jinak, Právní rádce, XVII, 2009, č. 6, s. 40.

11 Srov. např. vedoucího odštěpného závodu nebo obdobné organizační složky (§ 13 odst. 3) nebo ředitele družstva (§ 243 odst. 7).

12 O zúžení obchodního vedení píše v této souvislosti Rada, I.: Souběh znovu a jinak, Právní rádce, XVII, 2009, č. 6, s. 11.

13 Štenglová, I.: Ještě několik poznámek k zákonnému zastoupení obchodní společnosti či družstva členem statutárního orgánu, Obchodněprávní revue I, 2009, č. 4, s. 102 an.

14 K tomu již rozh. Váž. 16 883 z 3. března 1938 (sp. zn. Rv III 340/37): „Členové dozorčí rady akciové banky se zproští odpovědnosti za škodu, vzniklou bance malverzacemi jejího úředníka, pokud dokáží, že se při provádění revize přesvědčili, že vedení knih bylo v pořádku a že nepozorovali podezřelé okolnosti, které by činily nutnou důkladnou revizi (od položky k položce), a že proto prováděli revizi jen nahodilými zkouškami (Stichproben).“ Rozhodnutí je pozoruhodné i v jiných směrech.

15 Tak výslovně rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 2531/2008 z 30. 10. 2008 bere péči řádného hospodáře za základ výslovně a zdůrazňuje možnost delegace i na osobu, která není zaměstnancem. V literatuře např. Rada, I.: op. cit., s. 11.

nu působnosti představenstva a úvaze, zda jeho členové mohli za daných okolností postupovat lépe – po čase se věc může jevit v klidu právnických kancelářích i jinak.

S delegacemi souvisí i otázka, zda kolektivní orgán pověřený korporátní správou musí řešit všechny otázky spadající do jeho působnosti také kolektivním rozhodováním, anebo lze-li v rámci tohoto orgánu rozdělit jednotlivé agendy mezi jeho jednotlivé členy. To obchodní zákoník neřeší.¹⁶ Stano-
vuje však právní následky porušení řádné správy (§ 135 odst. 2, § 194 odst. 4, § 243 odst. 8). V tomto kontextu je zapotřebí postavit se k položené otázce. Právě proto, že to zákon nezakazuje, není vyloučeno, aby si členové představenstva akciové společnosti nebo družstva rozdě-
lili výkon působnosti orgánu tak, že se jednotliví členové soustředí na správu vymezených záležitostí. Ale i když k tomu dojde, nepřestane být delegovaný člen členem kolektivního orgánu a kolektivní orgán se nezbaví své působnosti, tedy ani povinnosti dohledu nad výkonem svěřené agendy delegovaným členem. To znamená, že ani v takovém případě není a priori vyloučen závěr o solidární povinnosti k náhradě škody delegovaného člena orgánu spolu s nedelegovanými, naplní-li se skutková podstata třetí věty § 194 odst. 4 obch. z. (srov. i § 135 odst. 2 a § 243 odst. 8 obch. z.). Zároveň je třeba mít na mysli, že ten, komu je určitá agenda delegována, ji má ovládat podrobněji než ostatní členové orgánu¹⁷ – jinak by dělba práce ztratila smysl. To má význam při aplikaci § 383 obch. z.: **ti, již jsou povinni k náhradě škody společně a nerozdílně, se mezi sebou vypořádají podle rozsahu své odpovědnosti.**

§ 2 – Vigilantibus iura

Na problematiku korporátní správy se lze dívat i z druhé strany. Pěkně na to ukazuje rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 359/2007 z 20. 1. 2009, kterým byl řešen případ, kdy společnost s ručením omezeným žalovala svého bývalého jednatele (odvolaného z funkce 4. 11. 1996) o zaplacení částky 798 410,47 Kč jako náhrady škody, která společnosti vznikla úhradou penále a úroků v důsledku nesprávně vykázaných a opožděně zaplacených daní z příjmu a z přidané hodnoty za léta 1995 a 1996 na základě kontroly prováděné finančním úřadem ve společnosti v roce 1998 po dobu čtyř měsíců a uzavřené 29. 7. 1998. Žaloba proti jednatele byla podána dva roky poté.

Žalovaný v řízení zejména namítal, že zjištění finančního úřadu nebyla správná, že mohla být vyvrácena,

¹⁶ Vyjma případu, kdy je ve společnosti s ručením omezeným několik jednatelů, do jejichž působnosti vyhrazuje druhá věta § 134 obch. z. i kolektivní rozhodování o obchodním vedení, ledaže společenská smlouva zvolí jiné řešení. Ač z ustanovení § 134 i § 135 obch. z. jasně plyne závěr, odůvodněný i povahou věci, že více jednatelů v téže s. r. o. tvoří kolektivní statutární orgán, většinový názor je opačný a považuje každého z několika jednatelů za individuální orgán. To však nebrání, abych i nadále trval na svém.

¹⁷ Také na to mj. poukazuje rozh. Váž. 16 883 citované v pozn. 14.

pokud by žalovaný byl s kontrolními závěry včas seznámen a umožněna mu součinnost při obraně žalobkyně proti sankcím, které jí finanční úřad vyměřil. Společnost se naproti tomu chovala po celou dobu kontroly pasivně, závěrům finančního úřadu se trpně podrobila, nerozpo-
rovala je přes zjevné formální chyby, ani ve věci nepoda-
la odvolání. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že uvedené okolnosti samy o sobě ani ve svém souhrnu neodůvodňují závěr o postupu žalobkyně v rozporu se zásadou poctivého obchodního styku. Zdůraznil, že společnost s ručením omezeným nebyla povinna k sou-
činnosti s bývalým jednatelem při obraně proti kontrolním závěrům finančního úřadu a že nebyla ani povinna podat v příslušném řízení opravný prostředek. Přesto nevy-
loučil možnost, aby žalovaný pro-
kázal v dalším řízení, že žalobky-
ně „svou nečinností přispěla ke vzniku škody či dokonce, že vznik této škody má původ výlučně v jejím nekonání v rámci daňové kontroly a navazujících úkonů finančního úřadu. „Pokud by soud dospěl k názoru,“ dodává Nejvyšší soud, „že žalovaný fakturoval správnou sazbu daně a že chybný je naopak názor finančního úřadu, bylo by zcela na místě uzavřít, že to byla právě dovolatelka, kdo svým chováním sama způsobila vznik této škody.“

Položme si otázku, co z tohoto rozhodnutí pro praxi vyplývá. I ten, komu škoda hrozí – a to i případným uložením sankce od orgánu veřejné moci – má možnost (a často i povinnost) se proti hrozící škodě bránit. V daném případě je relevantní, že i v době, kdy ve společnosti probíhala kontrola, měla společnost své vedení a její jednatel byl povinen spravovat majetek společnosti řádně a se zřetelem k jejím zájmům. Jeho povinností bylo postupovat s náležitou péčí, jak mu ukládala tehdy platná právní úprava, a dbát, aby společnosti škoda nevznikla nebo aby byl její rozsah alespoň omezen (§ 382 obch. z.). Ne-
učinil-li tak a mohl-li tak učinit – jádrem sporu byla právní otázka, zda společnost v rozhodném období vyměřila a odvedla správně daň v souvislosti se skutkovou otázkou, zda společnost prováděla likvidaci odpadu, nebo prodej a pronájem popelnic a kontejnerů – nebylo by možné při-
čítat celou škodu žalovanému, nýbrž žalobkyni, která – jako poškozená – by mohla uplatnit právo na její náhradu vůči tomu, kdo byl jejím jednatelem v době kontroly. Lze jistě souhlasit, že na něm bylo, jaká opatření zvolí, a že nelze učinit obecný závěr o jeho povinnosti žádat o sou-
činnost bývalého (odvolaného) jednatele.

Korekci však vyžaduje podle mého názoru názor, že u žalobkyně nelze spatřovat porušení povinnosti a spoluzpůsobení škody v tom, že proti výměru sankcí finančním úřadem nepodala opravný prostředek. Obecně můžeme souhlasit se stanoviskem Nejvyššího soudu, že „je věcí uvážení každého adresáta jakéhokoli správního rozhodnutí, zda se vzhledem k důvodům svého vydání, svým poměrům a svému hodnocení předpokladů úspěšnosti odvolání rozhodne opravný prostředek podat či nikoli. Pouze na takovém hodnocení osoby, již byla pokuta uložena, pak ne-

„je věcí uvážení každého adresáta jakéhokoli správního rozhodnutí, zda se vzhledem k důvodům svého vydání, svým poměrům a svému hodnocení předpokladů úspěšnosti odvolání rozhodne opravný prostředek podat či nikoli. Pouze na takovém hodnocení osoby, již byla pokuta uložena, pak ne-

lze zakládat zproštění se odpovědnosti osoby odpovědné za uložení pokuty a ani případné spoluzpůsobení škody poškozeným. Vždyt nedůvodným odvoláním by adresát správního rozhodnutí mohl v konkrétním případě škodu ještě zvětšit.“ Nicméně i v této souvislosti je třeba upozornit, že vždycky rozhodují konkrétní okolnosti jednotlivého případu. Bylo-li by za konkrétní situace zřejmé, že by podle rozumných předpokladů – přesný důkaz ovšem žádat nelze, protože by byl nesplnitelný – měl opravný prostředek úspěch, stavělo by to právní posouzení skutku do jiného světla.¹⁸

§ 3 – Souběh funkce člena orgánu se zaměstnaneckou funkcí

K diskutovaným otázkám¹⁹ patří **posouzení případů, kdy táž osoba působí ve společnosti jako člen orgánu i jako zaměstnanec na základě pracovní smlouvy.** To má z hlediska soukromého práva praktický význam při právním náhledu na takové záležitosti jako jsou odměňování, způsob jednání za korporaci nebo náhrada škody, z hlediska práva veřejného pak např. ve vztahu daňovým aspektům a veřejným dávkám vůbec nebo k právní úpravě zaměstnanosti. **Judikatura tuto otázku řeší²⁰ podle zásady, že činnost spadající do působnosti statutárního orgánu obchodní společnosti nebo družstva nelze v pracovním poměru vykonávat.** Je to problém, který se správy korporací úzce dotýká. Trvajících diskuse naznačují, že jde o otázku pro praxi důležitou. Ne vše bylo judikatorně v dané souvislosti vyřešeno a ne vždy bylo vše vyřešeno uspokojivě.

Náš právní řád pojímá obchodní zákoník i zákoník práce jako zákony jsoucí vůči občanskému zákoníku v poměru speciality na stejné úrovni. To vyvolává dojem hráze mezi obchodním a pracovním právem (k jinému závěru bychom ovšem dospěli při vnímání této problematiky pod zorným úhlem vzájemného poměru generality a speciality úpravy určitých institutů): naše právnícké myšlení vnímá právní poměry zaměstnance vůči zaměstnavateli i člena orgánu vůči obchodní korporaci jako vzájemně oddělené, podléhající odlišným právním režimům. Vzhledem k tomu, uvažujeme-li v mezích těchto paradigmat, vyznívá zásada vylučující činnost člena statutárního orgánu z výkonu práce v pracovním poměru logicky. Při tomto vnímání nelze ustanovení o pracovním poměru použít na výkon funkce člena orgánu obchodní společnosti ani subsidiárně.

Tím není řečeno, že týž člověk nemůže být ve společnosti zároveň členem představenstva i zaměstnancem (§ 185 odst. 1 ZP s tím výslovně počítá). **Podle judikatury, která mapuje některé konkrétní případy,²¹ se však náplň druhu práce podle pracovní smlouvy nesmí překrývat s agendou spadající do působnosti člena představenstva.** Vyjdeme-li z toho, je zřejmé, že vedle své funkce může člen představenstva působit i též ve společnosti v pracovním poměru jako topič, skladník, uklízečka, pokladník, účetní nebo řidič. Lidé v těchto funkcích se ale v představenstvech akciových společností ocitají jen vzácně. Obvyklé naopak je, že se jeho členy stávají generální, finanční, obchodní

či jiní ředitelé, sekční šéfové nebo jiní vedoucí zaměstnanci. Stejně tak je obvyklé, že např. akciová společnost uzavírá s lidmi, kteří do ní nově přicházejí jako členové představenstva, pracovní smlouvy na tyto nebo obdobné pozice; v praxi např. není výjimkou, že společnost uzavře s předsedou představenstva souběžně i pracovní smlouvu na funkci generálního ředitele. Za těchto okolností vzniká otázka, zda a nakolik se podobné pracovní funkce co do obsahu překrývají se záležitostmi v působnosti představenstva.

Výše jsme se zabývali otázkou, nakolik statutární orgán může v určitých směrech přenést výkon své široce vymezené působnosti na nižší úroveň rozhodování. Korporátní správa musí za nejrůznějších variabilních okolností vždy sledovat obecný cíl, tj. řádné uskutečňování podnikatelské činnosti a její výkon podléhá dohledu. Zdůrazněme, že v diskusích nad těmito otázkami je zřejmá shoda, že statutární orgán jako celek nemusí řešit při správě obchodní korporace vše, co se v ní děje. Způsob dělby práce v korporaci a její organizační struktura záleží na stanovách, vnitřních předpisech,²² zvyklostech a zavedené praxi. Přitom nelze ztrácet ze zřetele, že ani při těchto postupech se statutární orgán odpovědnosti za řádnou správu nezabaví.

Vrátíme-li se nyní k otázce případného souběhu funkce člena orgánu korporace s pracovním poměrem, musíme si uvědomit, že ta se promítá do několika úrovní.

Předně jde o vzájemná práva a povinnosti společnosti a člena orgánu, která tento souběh posouvá do té roviny, že **i člen orgánu je ve své pracovní pozici chráněn ustanoveními zákoníku práce o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, pracovních úrazech, dovolené, omezenou možností výpovědi z pracovního poměru²³ a dalšími (aniž to ovšem brání odvolat ho kdykoli z funkce člena orgánu).**

18 Srov. k tomu např. rozhodnutí Váž. 6 753 z 27. 1. 1927 (sp. zn. Rv I 1214/26), Váž. 8 902 z 25. 4. 1929 (sp. zn. Rv I 1220/28) nebo Váž. 10 883 z 18. 6. 1931 (sp. zn. Rv II 317/30).

19 Např. Řeháček, O.: K novému pohledu na jednání členů představenstva akciové společnosti v judikatuře Nejvyššího soudu ČR, OP, 2008, č. 11, s. 2 an.; Čech, P.: Statutární orgán, zaměstnanec, nebo od každého trochu? PrRd, 2009, č. 2, s. 22 an.; Bejček, J. - Kotásek, J. - Pokorná, J.: Soudně nezákonné zákonné zastoupení aneb Curia locuta, causa finita? OR, 2009, č. 2, s. 31 an.; Štenglová, I.: Ještě několik poznámek k zákonnému zastoupení obchodní společnosti či družstva členem statutárního orgánu. OR, 2009, s. 202 an.; Rada, I.: Souběh znovu a jinak, PrRd, 2009, č. 6, s. 4 an.; Eliáš, K.: Variabilita života a právnícká schémata, OR, I, 2010, s. 271 an.

20 Zejména srov. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze a Nejvyššího soudu publikovaná jako R 13/95 a R 63/99, dále pak např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 963/2002 z 21. 1. 2003, sp. zn. 737/2004 ze 17. 8. 2004, sp. zn. 894/2004 ze 4. 11. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1634/2004 ze 17. 8. 2004, sp. zn. 29 Odo 801/2005, sp. zn. 31 Odo 11/2006 z 15. 10. 2008 (resp. jeho právní věta in OR 1/09, s. 24) nebo Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 3/2004 - 45 z 20. 1. 2005 aj.

21 Např. výkon funkce ředitele (sp. zn. 21 Cdo 963/2002 z 15. 1. 2003), ředitele provozovny (sp. zn. 21 Cdo 781/2005 z 18. 10. 2005) nebo technika (sp. zn. 21 Cdo 2093/2006 z 30. 5. 2007) ve vztahu k jednatelem s. r. o., generálního ředitele k předsedovi představenstva družstevní záložny (sp. zn. 21 Cdo 2642/2003 z 28. 4. 2004) nebo k předsedovi představenstva a. s. (sp. zn. 21 Cdo 737/2004 ze 17. 8. 2004).

22 Jako jsou organizační řád, podpisový řád, jednací řád představenstva apod.

23 Uvažujeme-li však o takových druzích práce jako jsou pozice odborného nebo generálního ředitele, vedoucího odštěpného závodu apod., je třeba mít na paměti, že se také vznik i zánik těchto funkcí pravidelně pojí s jmenováním a odvoláním podle § 27 odst. 5 ZP. Z právních záruk stability pracovního poměru tedy ještě nevyplývají právní záruky setrvání v ředitelské či podobné funkci.

Co vyvolává v literárních diskusích nejistotu, jsou **právní následky spojené s případným porušením povinností osoby v obou funkcích, vznikne-li v příčinné souvislosti s ním korporaci škoda** – lze pak uznat námitku, že byla porušena povinnost vyplývající z pracovního poměru a náhradu škody lze hradit jen v rozsahu omezeném § 179 odst. 2 ZP? Vzhledem k zásadě *in dubio mitius* (zde: mírněji pro poškozeného) bude na místě vyjít ze skutkové domněnky porušení povinností člena orgánu s tím, že na něm bude eventuálně dokázat, že porušil povinnost vyplývající z pracovního poměru.

Mimo to musíme mít na paměti, že se interní uspořádání společnosti odráží také v jejích vztazích k třetím osobám. Je-li člen představenstva akciové společnosti současně např. obchodním ředitelem nebo vedoucím závodu a platí-li ve společnosti podle stanov, že jménem společnosti za představenstvo jedná předseda nebo místopředseda představenstva společně s dalším členem představenstva (tzv. pravidlo čtyř očí), vzniká otázka, musí-li i při výkonu své pracovněprávní agendy podepisovat rovněž společně s dalším členem představenstva.²⁴ Z právní věty připojené v tisku k rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Odo 11/2006²⁵ je zřejmá tendence ke kladné odpovědi, byť posléze občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu dosah právní věty zúžilo.²⁶ Z toho by tedy např. plynulo, že při souběžném členství v představenstvu nesmí finanční ředitel sám povolit dlužníku splátky, obchodní ředitel nesmí sám akceptovat návrh smlouvy na koupi zboží apod. Ve prospěch toho se argumentuje zpravidla důrazem na vůli společníků (akcionářů) projevenou ve stanovách, pokud zavazují členy představenstva, aby právně jednali jménem společnosti podle pravidla čtyř očí. Krom toho se poukazuje na publicitu obchodního rejstříku, z něhož může každý zjistit, kdo je člen představenstva a jakým způsobem se za představenstvo jménem společnosti právně jedná. Z hlediska osoby, s níž někdo za akciovou společnost právně jedná, jsou však významné takové vnější znaky, kterým praxe běžně přiznává relevanci. Předložili-li se straně návrh smlou-

24 Textualista by mohl namítnout, že z díkce zákona vyplývá právní rozdíl obou situací, protože v prvním případě příslušná osoba jedná jménem společnosti (tedy jeho prostřednictvím jedná společnost sama), kdežto v druhém jedná za společnost podle pravidel o zastoupení. Nám však jde především o věcnou stránku a té se věnujeme.

25 Srov. Obchodněprávní revue I, 2009, č. 1, s. 24: „Zákonným zástupcem obchodní společnosti nebo družstva (podle § 15 obch. z.) nemůže být její statutární orgán (člen statutárního orgánu).“ [Nejvyšší soud posuzoval, zda nastaly účinky podle § 401 obch. z. v případě, že závazek družstva uznal vůči bance samostatně předseda družstva (který byl členem, nikoli však souběžně zaměstnancem družstva) pověřený stanovami (§ 247 odst. 7 obch. z.) organizací a řízením běžné činnosti družstva, přestože se podle zákonného pravidla (§ 247 odst. 3 obch. z.) k jednání jménem družstva v písemné formě vyžadují podpisy alespoň dvou členů představenstva.] Dlužno upozornit, že Nejvyšší soud dříve zaujal v rozsudku sp. zn. 32 Odo 1455/2005 z 28. 3. 2007 stanovisko podstatně odlišné.

26 „Při uznání závazku družstva nemůže předseda družstva jednat jako zákonný zástupce družstva podle § 15 obch. z.“

27 V rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Odo 11/2006 se zdůrazňuje ochrana druhé strany s využitím § 16. To znamená, že povolil-li finanční ředitel působící souběžně jako člen představenstva vázaný pravidlem čtyř očí sám dlužníku splátky při osobním jednání ve své kanceláři, posoudí se situace podle pravidla o jednání v provozovně, které podnikatele zavazuje. Právní pravidlo § 16 však nedopadne na stejný úkon učiněný v jiném místě (např. při osobním jednání u dlužníka), ani na projev vůle učiněný v dopisu apod.

Ilustrační foto

vy podepsaný vedoucím obchodního úseku nebo obchodním či generálním ředitelem, jevílo by se, domnívám se, jako přepjatá úzkostlivost ověřovat si v obchodním rejstříku, zda snad též člověk není zároveň i členem představenstva a zda v této funkci navíc není vázán pravidlem čtyř očí – mj. i proto, že on s oblatem nejedná jako člen představenstva, ale v jiné funkci, takže druhá strana spoléhá při běžné opatrnosti na pravidlo § 15 obch. z. Tady musíme klást důraz na ochranu dobré víry strany, s níž akciová společnost „svými lidmi“ jedná.²⁷

V jiné rovině vystupuje aspekt týkající se společníků nebo členů korporace. Zaváží-li zakladatelé nebo společníci na valné hromadě nebo členové družstva na členské schůzi ve stanovách členy představenstva jednat jménem korporace podle pravidla čtyř očí, vyjádří tím zřejmou vůli a závazný příkaz. Pak může vystoupit námitka, že člen představenstva souběžně vykonávající pracovní funkci a podepisující při jejím výkonu za společnost sám, obchází stanovy i vůli společníků. Nic ale není tak jednoduché, jak se to prvoplánově může jevit. Zřejmé je, že zvolili za těchto okolností valná hromada do představenstva oso-

bu, která se společností dosud nebyla spjata, a určí-li jí odměnu za výkon funkce, lze bez dalšího těžko předpokládat srozumění společníků s tím, že se bez jejich vědomí ve společnosti nově zřídí funkce generálního ředitele a že nový člen představenstva uzavře se společností paralelně i pracovní smlouvu na funkci generálního ředitele, a zajistí si tak z fondů společnosti další příjem. Tím méně lze za takové situace předpokládat, že akcionáři *per facta concludentia* souhlasili s následným faktickým přesunem podstatné rozhodovací agendy z představenstva na generálního ředitele a vyprázdnění pravidla čtyř očí. Jinak je ale třeba hledět na případ, kdy akcionáři zvolí členkou představenstva stávající finanční ředitelku. Tehdy lze naopak jen těžko předpokládat, že tím valná hromada také souběžně mlčky rozhodla, že finanční ředitelka od okamžiku volby musí i při své dosavadní agendě činit za společnost právní úkony jen s asistencí dalšího člena představenstva. Mezi naznačenými situacemi si lze představit širokou škálu možností, z nichž každá vyžaduje individuální posouzení s pochopením pro prakticitu života a citem pro normální lidské uvažování.

S ohledem na vše shora uvedené praxe aktuálně řeší, jak reagovat na výsledky soudního přístupu. Zatím je třeba vyjít z toho, co Nejvyšší soud sleduje ve své rozhodovací praxi neochvějně: **souběh pracovního poměru s výkonem funkce v orgánu korporace není vyloučen, vymezení pracovní náplně pro ujednaný druh práce však nesmí zahrnovat, co náleží do činnosti člena orgánu.** Z toho plyne možnost vymezení ve společenské smlouvě nebo stanovách, o jakých záležitostech statutární orgán rozhodnout musí. Tím se pro něj otevře prostor, aby určité jiné agendy delegoval níže, aniž se ovšem zbaví odpovědnosti za jejich řádnou správu. Valná hromada kapitálové společnosti nebo členská schůze družstva může schválit zásady, podle nichž má být korporace spravována (§ 135 odst. 2, § 194 odst. 4 a § 243 odst. 8 obch. z., věta první), např. tím, že schválí organizační řád nebo zásady, podle nichž bude vypracován. Stejně tak může schválit obecné zásady pro souběžný výkon funkce člena orgánu a pracovního poměru ujednaného na určité pozici.

Teoretik může v této souvislosti podotknout, že základ, na němž problém souběhu funkce a pracovního poměru stojí, stigmatizuje paradigma právního partikularismu ukotveného v bariéře oddělující v myšlení mnoha právníků pracovní právo od obchodního. Představa, že by např. akciová společnost uzavřela s členem představenstva na výkon jeho funkce pracovní smlouvu, vyznívá pro zdejšího juristu jako nápad ze světa absurdit. Přesto **by pojetí, dle něhož by i smlouva o výkonu funkce mohla být z vůle stran podřízena režimu pracovní smlouvy** – ovšemže se zachováním všech speciálních omezení stanovených kogentně ustanoveními obch. z. pro smluvní rámec výkonu funkce (písemná forma smlouvy jako podmínka její platnosti, vázanost plnění na souhlas valné hromady, zákaz vyloučit nebo omezit povinnost k náhradě škody atd.) – mno-

*...souběh pracovního poměru
s výkonem funkce v orgánu
korporace není vyloučen...*

hé vyřešilo snáze než zatímní přístupy hledající řešení jinde.²⁸ Podíváme-li se na texty právních předpisů, zejména na § 66 odst. 2 obch. z., těžko dovodíme zákonný zákaz uzavřít na výkon funkce člena orgánu pracovní smlouvu. Zakázal to soud – ale jaké dal argumenty? „Činnost statutárního orgánu (popřípadě jeho člena, jde-li o kolektivní orgán) nevykonává fyzická osoba v pracovním poměru, a to ani v případě, že není společníkem. Funkce statutárního orgánu totiž není druhem práce ve smyslu § 29 odst. 1 písm. a) zák. práce“ – dnes jde o § 34 odst. 1 písm. a) zák. práce – „a vznik a zánik tohoto právního vztahu není upraven pracovníprávními předpisy a řídí se obsahem společenské smlouvy“ (R 13/95). To bylo možná logické v únoru 1991, k němuž se váže skutek posuzovaný v uvedeném rozhodnutí, kdy

u nás platily zákoník práce, hospodářský zákoník a občanský zákoník vnímané jako „samostatné“ kodexy. Paradigmata „samostatnosti“ však padla přijetím obchodního zákoníku a ve vztahu k zákoníku práce nálezem Ústavního soudu č. 116/2008 Sb. Pak se klade otázka, proč judikatura i dominantní část nauky stále trvají na neživotných dogmatech minulosti.

IV. Závěr

Právníké téma odpovědnosti za řádnou správu obchodních korporací a sankcí za porušení povinnosti k řádné správě je v našem prostředí živě diskutované v posledním dvacetiletí. V mnohém došlo k řadě posunů vstřícným potřebám praxe. Nicméně stále pozorujeme, že ne vše, k čemu se dospělo, vnímá hospodářský život s pochopením. Při konstrukci, interpretaci a aplikaci právních pravidel bychom neměli ztrácet ze zřetele, že „v soustavě tržní ekonomiky a za podmínek hospodářské soutěže mají právní normy naplňovat především tu funkci, aby hospodářským subjektům umožňovaly ekonomicky racionální rozhodování, a nikoli jim v dosahování takového cíle překážet.“²⁹ Chápeme-li to tak, že „ekonomicky racionální“ zahrnuje nejen hospodářskou výhodnost, ale i společenskou a mravní přijatelnost, pak by takovému účelu měl hodnotový výklad zákona sloužit. Zdá se, že jsme tomu stále mnoho dlužni. I na to jsem se snažil ve svém příspěvku poukázat.

✿ Autor je vedoucím katedry soukromého práva
a civilního procesu PF ZČU v Plzni.

Příspěvek byl přednesen na XVIII. Karlovarských
právnických dnech v červnu 2010.

²⁸ Blíže k tomu Eliáš, K.: Variabilita života a právníká schémata (K souběhu pracovního poměru s členstvím ve statutárním orgánu obchodní korporace), *Obchodněprávní revue*, I, 2009, č. 10, s. 271 an.

²⁹ Behrens, P.: Die Umstrukturierung von Unternehmen durch Sitzverlegung oder Fusion über Grenze im Licht der Niederlassungsfreiheit im Europäischen Binnenmarkt, *Zeitschrift für Unternehmens- und Gesellschaftsrecht*, 1994, č. 1, s. 2.

Ústavní soud odstranil paušální zákaz poskytování nepravomocných rozsudků

JUDr. RADEK MALENOVSKÝ

I. Úvod

V Bulletinu advokacie č. 5/2006 (str. 17 – 21) publikoval Mgr. František Korběl, Ph.D. (dále jen jako „autor“¹) pojednání nazvané „Ústavní soud umožnil poskytnutí nepravomocných rozsudků“. Svou statí prezentoval odborné veřejnosti náleží Ústavního soudu (dále též jako „ÚS“) ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 2/10,² kterým bylo rozhodnuto, že ustanovení v § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, se zrušuje ve slovu „pravomocných“.

Tento náleží vzešel z přerušného řízení o ústavní stížnosti autora proti rozsudku Nejvyššího správního soudu (ze dne 29. 4. 2009, sp. zn. 8 As 50/2008), které bylo vedeno pod sp. zn. I. ÚS 1885/09. V mezidobí (tj. po vydání náleží sp. zn. Pl. ÚS 2/10 a po sepsání statí autorem) byl vydán právě náleží Ústavního soudu ve věci sp. zn. I. ÚS 1885/09 (ze dne 5. 5. 2010), kterým byl napadený rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen jako „NSS“) zrušen.

Autor zhodnocuje náleží sp. zn. Pl. ÚS 2/10 v závěru následujícími slovy: „Náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 významně zasáhl do koncepce přístupu veřejnosti k soudním rozhodnutím, která doposud připouštěla pouze poskytování (anonymizovaných) rozsudků po pravomocném skončení soudního řízení. Zrušení příslušné části zákona o svobodném přístupu k informacím otevírá cestu i k poskytování nepravomocných rozsudků v průběhu soudního řízení. Tato změna může mít dalekosáhlé důsledky, neboť se jím justice více otevírá veřejnosti a veřejné kontrole.“

1 Mgr. František Korběl, Ph. D. současně vystupoval jako navrhovatel v řízení sp. zn. Pl. ÚS 2/10. K tomu srov. též na Korběl, F.: „Ústavní soud zrušil část zákona o svobodném přístupu k informacím“, <http://jinepravo.blogspot.com/2010/04/frantisek-korbel-ustavni-soud-zrusil.html>: „Žadatel (nebudu jej držet v utajení a rovnou přiznám, že jsem jím byl já) se v dané věci domáhal poskytnutí několika dosud nepravomocných rozsudků od Ministerstva financí, které jimi disponovalo z titulu jednání za stát jako účastníka občanského soudního řízení.“

2 Dostupný např. na www.nalus.usoud.cz. Dále též ve Sbírce zákonů č. 44/2010, str. 1666 a násl.

3 Sluší se uvést, že na koncipování náleží sp. zn. Pl. ÚS 2/10 i I. ÚS 1885/09 jsem se jako asistent soudce zpravodaje podílel (metodologicky obdobně srov. např. Langášek, T.: Obrat v nazírání Ústavního soudu na obecně závazné vyhlášky, Právní rozhledy č. 10/2008, s. 356 a násl.: „Na koncipování tohoto rozhodnutí jsem se jako asistent soudce zpravodaje...podílel.“)

4 Pokud je mi známo, náleží sp. zn. I. ÚS 1885/09 kupř. poprvé v judikatuře explicitně reflektoval server <http://jinepravo.blogspot.com/>.

Zprostředkovávání náleží ÚS odborné veřejnosti je záslužným činem. To platí tím spíše ve vztahu k náleží sp. zn. Pl. ÚS 2/10, jehož zásadní význam pojmenoval již autor. Proto si zaslouží poděkování nejen autor, ale i Bulletin advokacie (za publikování statí autora). Bulletin advokacie přiznal náleží sp. zn. Pl. ÚS 2/10 zásadní význam patrně již tím, že příspěvek autora umístil hned na první místo příslušného čísla Bulletinu advokacie. Tato problematika je relevantní i pro advokáty, neboť jsou to (mimo jiné) oni, kteří by mohli mít zájem na poskytnutí nepravomocných rozsudků (zejména kvůli právní argumentaci a právním názorům v nich obsažených).

Svým skromným dílem se nyní pokusím o zprostředkování náleží sp. zn. I. ÚS 1885/09 odborné veřejnosti.³ Tento náleží by mohl být hodnocen jako zásadního významu již proto, že navázal na náleží sp. zn. Pl. ÚS 2/10, reflektoval hodnocení a diskusi o něm v mediální sféře a u odborné veřejnosti, a pokusil se na ni reagovat, a v rámci toho mj. uvést na pravou míru určité aspekty náleží sp. zn. Pl. ÚS 2/10, které nebyly některými médii a částí odborné veřejnosti adekvátně reflektovány (tedy pokusil se mj. vyvrátit některé „mýty“ o náleží sp. zn. Pl. ÚS 2/10). Jinými slovy, pokud má náleží sp. zn. Pl. ÚS 2/10 zásadní význam, měl by obdobného významu být i náleží sp. zn. I. ÚS 1885/09; oba tvoří v podstatě jeden celek.

Náleží sp. zn. I. ÚS 1885/09 by však (snad) mohl být hodnocen jako zajímavý – ne-li přelomový – i z metodologické stránky; pokusil se reflektovat i publicistickou literaturu z pera neprávniků a statí prezentované odbornou veřejností na internetu.⁴ ÚS vyšel z premisy, že nežije ve vzduchoprázdnu, otevřel se (odborné i laické) veřejnosti, vyslal jí signál, že reflektuje její příspěvky k danému tématu, je připraven o nich uvažovat, a pokud s nimi nesouhlasí, je přichystán si svůj názor argumentačně podložit, a tím koneckonců se i pokusit v důsledcích zvýšit svou autoritu akceptací svých závěrů veřejností nejen kvůli své formální autoritě, ale především kvůli přesvědčivosti odůvodnění svých rozhodnutí. Takový přístup tak lze brát i jako motivaci pro veřejnost pro budoucí prezentaci jejich názorů, neboť budou mít reálný význam již proto, že budou brány v potaz i Ústavním soudem.

II. „Mýtus“ v podobě tvrzené absolutní povinnosti poskytnout nepravomocné rozsudky

Ústavní soud si v bodu VII. 1) všiml, že některá média, ale i část odborné veřejnosti, nebyla s to adekvátně reflek-

tovat rozhodovací důvody nálezu, když „patrně totiž vychází – a to mylně – z toho, že důsledkem nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 je absolutní povinnost poskytnout žadateli nepravomocné rozsudky vždy (tedy poskytnout každý nepravomocný rozsudek, o nějž žadatel požádá).“ Na to Ústavní soud reagoval textem:

„Z rozhodovacích důvodů nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 totiž plyne, že Ústavní soud nezrušil napadené ustanovení proto, že zabráňovalo poskytnout všechny nepravomocné rozsudky žadateli, nýbrž proto, že paušálně (a priori, tj. ve všech případech) zakazovalo poskytnutí rozsudku nepravomocného. Ústavní soud zhodnotil jako protiústavní pouze normu paušálně nepřipouštějící poskytnutí nepravomocného rozsudku. V citovaném nálezu dal opakovaně najevo, že nikoli každé odmítnutí poskytnout nepravomocný rozsudek bude nutně protiústavní. Kupříkladu v bodu 33. citovaného nálezu Ústavní soud konstatoval, že „Klíčová je teze, že nelze (přirozeně) a priori vyloučit, že v konkrétním případě bude ochrana základního práva převažovat nad citovanými hodnotami, tj. že nebude dána existence „naléhavé společenské potřeby“ na omezení základního práva (dále též jako „tato teze“). Právě proto je nutné zkoumat v každém konkrétním případě (podle okolností konkrétní věci) splnění podmínky nezbytnosti omezení základního práva a svobody jednotlivce v demokratické společnosti.“ Totéž – pro jistotu (aby eliminoval nepochopení rozhodovacích důvodů nálezu) – zopakoval v bodě 40.: „Ústavní soud tedy zdůrazňuje, že bude nutné zkoumat v každé jednotlivé věci (podle okolností konkrétního případu) naplnění podmínky nezbytnosti omezení základního práva jednotlivce na informace, tedy zde i omezením práva na poskytnutí rozsudku nepravomocného.“

Z citovaných částí nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 tedy jednoznačně plyne, že nelze a priori vyloučit, že nepravomocný rozsudek nebude žadateli poskytnut, tedy že orgán (na který se obrátí jednotlivce s žádostí o poskytnutí nepravomocného rozsudku) bude muset zkoumat v každé jednotlivé věci (podle okolností konkrétního případu) naplnění podmínky nezbytnosti omezení základního práva jednotlivce na poskytnutí rozsudku nepravomocného. Pokud dospěje k závěru o nezbytnosti omezení základního práva jednotlivce na poskytnutí nepravomocného rozsudku, bude povinen tento závěr řádně odůvodnit, a nebude povinen nepravomocný rozsudek žadateli poskytnout.⁵

III. „Mýtus“ v podobě tvrzené nemožnosti odepřít poskytnutí nepravomocného rozsudku z důvodů veřejného zájmu na nezávislosti a nestrannosti soudní moci

Ústavní soud v bodu VII. 2) nálezu zaregistroval, že část odborné veřejnosti mylně přisuzuje nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 názor, že odepření poskytnout nepravomocný rozsudek nemůže být odůvodněno veřejným zájmem na nezávislosti a nestrannosti soudní moci. K tomu Ústavní soud uvedl následující:

„Opak je pravdou. Ústavní soud v citovaném nálezu uznal obecnou existenci legitimního cíle na omezení poskytnu-

tí nepravomocného rozsudku v podobě veřejného zájmu na nezávislosti a nestrannosti soudní moci; poukázal toliko na nutnost zkoumat v každé jednotlivé věci (podle okolností konkrétního případu) naplnění podmínky nezbytnosti omezení základního práva jednotlivce na poskytnutí rozsudku nepravomocného ve jménu legitimního cíle (srov. např. bod 30, 40 nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10).

Na závěru vysloveném v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 (o existenci legitimního cíle na omezení poskytnutí nepravomocného rozsudku v podobě veřejného zájmu na nezávislosti a nestrannosti soudní moci) přirozeně nic nemění možnost, že až veřejná diskuse může zasáhnout do nezávislosti či nestrannosti soudní moci (nikoli již samotné poskytnutí nepravomocného rozsudku). Poskytnutí nepravomocného rozsudku totiž může být prostředkem (podkladem) k pozdější veřejné diskusi zasahující do nezávislosti či nestrannosti soudní moci. V případech veřejné diskuse zasahující do nezávislosti či nestrannosti soudní moci (kterou přitom nelze a priori vyloučit) by předchozí neposkytnutí nepravomocného rozsudku mohlo zásah do nezávislosti či nestrannosti soudní moci eliminovat či zmírnit. Čili, neposkytnutí nepravomocného rozsudku zásadně umožňuje – v tomto směru – snížit riziko zásahu do nezávislosti či nestrannosti soudní moci. Z toho plyne, že odepření poskytnout nepravomocný rozsudek může být prostředkem k dosažení legitimního cíle (zábrana či minimalizace zásahu do nezávislosti či nestrannosti soudní moci), tedy takový zásah do základního práva jednotlivce na informace může být nazírán jako sloužící k ochraně nezávislosti a nestrannosti soudní moci.

V této souvislosti je však třeba dodat, že tato úvaha nemůže sloužit jako argument zásadně posilující neposkytování nepravomocných rozsudků. Vždy bude záležet na okolnostech konkrétního případu, což musí posoudit soudy obecné (viz níže).

Ostatně, názor o existenci legitimního cíle na omezení poskytnutí nepravomocného rozsudku v podobě veřejného zájmu na nezávislosti a nestrannosti soudní moci lze dovodit i z judikatury Evropského soudu (její přiměřené aplikace). V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 citoval Ústavní soud rozsudek ve věci Campos Daámaso proti Portugalsku (ze dne 24. 4. 2008, č. stížnosti 17107/05), v němž Evropský soud pro lidská práva uznal, že omezení zveřejnění textu (reprodukce) obžaloby před jejím oficiálním přednesením je legitimním cílem v podobě „zachovávání autority a nestrannosti soudní moci“ (např. bod 27. rozsudku „Cílem zásahu byl nepochybně i řádný výkon soudnictví tak, aby se zabránilo jakémukoli vnějšímu působení na jeho průběh.“). Přitom v principu obdobně – jako u poskytnutí nepravomocného rozsudku samo o sobě – by se rovněž mohlo tvrdit, že pouhé

5 Z hlediska eliminace možné dezinterpretace nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 (v podobě údajného vyslovení názoru o absolutní povinnosti poskytnout nepravomocné rozsudky), žel i autor např. v závěru své stati uvádí (na str. 21), že „Informace o nepravomocných rozsudcích, které byly doposud spekulativní povahy, budou veřejně přístupné.“ Obdobně lze tvrdit i kupříkladu o pojednání Bobek, M.: Úvahy o uveřejňování soudních rozhodnutí, Právní rozhledy č. 11/2010, str. 396 a násl.: „Plenárním nálezem ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 2/10, publikovaným pod č. 123/2010 Sb., vypustil Ústavní soud ze znění citovaného ustanovení slovo „pravomocných“, čímž stanovil, že soudy mají napříště poskytovat na vyžádání veškeré rozsudky bez ohledu na to, zda je rozsudek pravomocný či nikoliv.“

Budova Ústavního soudu v Brně.

zveřejnění textu obžaloby (její reprodukce) nemůže zasáhnout do nezávislosti či nestrannosti soudní moci, nýbrž až veřejná diskuse na podkladě zveřejnění textu obžaloby (její reprodukce).

... Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 konstatoval (v bodě 36.), že názory uvedené v citovaném rozsudku Evropského soudu pro lidská práva lze aplikovat i na souzenou věc, neboť jde toliko o postoupení nepravomocného rozsudku žadateli o prostou informaci (a contrario jeho zveřejnění v novinách, čehož se týkal citovaný rozsudek ve věci Campos Daámaso proti Portugalsku). Na aplikovatelnosti některých názorů vyslovených v rozsudku ve věci Campos Daámaso proti Portugalsku (které Ústavní soud citoval v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10), tedy názorů obecnějšího a metodologického charakteru, přirozeně nic nemění okolnost, že uvedený rozsudek nepojednával přímo o povinnosti státu poskytovat nepravomocné rozsudky třetím osobám v neskončeném soudním řízení. Jako na použitelné nález poukázal především na názory v citovaném rozsudku, že nelze mít a priori za to, že záležitosti projednávané soudy nemohou být předmětem dřívějších či současně probíhajících debat jinde (srov. bod 36. a 41 citovaného nálezu); na nutnost zkoumat v každém konkrétním případě (podle okolností dané věci) splnění podmínky nezbytnosti omezení základního práva a svobody jednotlivce v demokratické společnosti upozorňuje nález pléna Ústavního soudu i v bodu 36. ve spojení s bodem 33.“

A posléze se ÚS pokusil poskytnout – toliko demonstrativním výčtem – příslušnému orgánu veřejné moci určitý návod posuzování otázky poskytování nepravomocných rozsudků právě s ohledem na hodnotu ochrany nezávislosti a nestrannosti soudní moci:

«...bude muset předtím pečlivě analyzovat okolnosti konkrétního případu a zvažovat, zda je takový zásah do základního práva v demokratické společnosti absolutně nezbytný. Tedy, musí pečlivě vyargumentovat existenci tak vysokého stupně rizika zásahu případně diskuse – na podkladě poskytnutého nepravomocného rozsudku – do nezávislosti či nestrannosti soudní moci, který neposkytnutí nepravomocného rozsudku spravedlivě opodstatní. Přitom bude muset reflektovat úvahy vyslovené v bodu 42 nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10, že „veřejná diskuse o věci řešené soudem bez dalšího (tj. automaticky) nemusí zasahovat do nezávislosti či nestrannosti soudní moci. Platí presumpce, že soudce (např. rozhodující v odvolací instanci o dosud nepravomocně skončené věci) oplývá dostatečnými osobnostními kvalitami (jinak by nebyl soudcem jmenován), garantujícími jeho schopnost rozhodnout věc nezávisle a nestranně, tedy i nezávisle na event. názoru vysloveném ve veřejném prostoru.“ Platí i úvaha uvedená v bodě 45. citovaného nálezu: „případná veřejná diskuse (zejména odborná), nikoli bezdůvodně kritizující nepravomocné rozsudky, může jistě svou argumentační fundovaností přispět ke spravedlivému výsledku v pokračujícím soudním řízení. V tom lze stěžejně vidět zásah do nezávislosti a nestrannosti soudní moci.“. Příslušný orgán veřejné moci bude rovněž muset uvážit odkaz nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 (v bodě 42 in fine) na rozsudek ve věci Campos Daámaso proti Portugalsku, deklarující, že fakt rozhodování kariéřním soudcem snižuje riziko zásahu do nezávislosti a nestrannosti soudní moci, a že vláda nepředložila, jak by uveřejnění sporného článku bývalo mohlo narušit nepravomocně skončené řízení. Rovněž je třeba vzít v úvahu, že zde nelze a priori presumovat „vinu“, tj. předpokládat, že po poskytnutí předmětného údaje bude svobo-

da projevu zneužita – v rámci veřejné diskuse – zásahem do nezávislosti či nestrannosti soudní moci. Platí naopak presumpce „neviny“, a to analogicky jako v mnoha jiných sférahách, ať již jde o presumpci neviny v trestním řízení, presumpci ústavně souladného postupu zákonodárce či o morální presumpci dobrých úmyslů počínání jednotlivce ve společenských vztazích (v této souvislosti lze poukázat i na nezbytný respekt veřejné moci k svobodné sféře jednotlivce). Příslušný orgán veřejné moci tedy bude muset přihlížet i k případně již probíhající veřejné diskusi, tedy zda ta sama již nese určité

prvky zvýšeného rizika, že by v případě poskytnutí nepravomocného rozsudku mohla zasáhnout do nezávislosti či nestrannosti soudní moci. Rovněž bude muset být reflektována intenzita naplnění zájmu na poskytnutí pravomocného rozsudku. Tento zájem nemusí být dán pouze při rozhodování věci veřejnoprávní, ale i soukromoprávní; jak bylo konstatováno již nálezem sp. zn. Pl. ÚS 2/10 (v bodě 52.), „Smyslem a účelem práva na informace je totiž veřejná kontrola výkonu státní (tedy i soudní) moci; ta je z logiky věci realizována – a tím i způsobilá podléhat legitimní kontrole – nejen v rozhodování o veřejnoprávních věcech, ale i v rozhodování ve sporech soukromoprávních (i v tomto posledně uvedeném případě jde o autoritativní rozhodování o právech povinnostech osob, které může být kupř. zneužito aj.). Z hlediska teleologie čl. 17 Listiny a čl. 10 Úmluvy může rozdíl mezi rozhodováním soukromoprávních sporů a veřejnoprávních věcí spočívat toliko v míře (nikoli v principu) zájmu veřejnosti, neboť ta může být často vyšší v případě projednávání věci veřejného zájmu...“

Posléze Ústavní soud dodal důležitý závěr:

„Z uvedených argumentů – a nejen z nich – plyne, že **odepření poskytnout nepravomocný rozsudek se zřetelem na ochranu nezávislosti a nestrannosti soudní moci bude moci být spíše výjimkou, než pravidlem. Existenci takové výjimky bude zapotřebí – jak již bylo uvedeno – přesvědčivě odůvodnit; jednotlivci pak je zajištěna ochrana ve správním, případně v ústavním soudnictví.**“

IV. Existuje skutečně specifická limitační klauzule v čl. 17 odst. 5 Listiny?

Ústavní soud zaregistroval – mimo jiné v odborné diskusi k nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 – vyslovení názoru, že „ze znění“ čl. 17 Listiny plyne, že **na právo na informace ve smyslu pozitivního závazku státu je aplikovatelný pouze čl. 17 odst. 1 a 5 Listiny, a nikoli odstavec 4, tedy že v odstavci 5 je zakotvena specifická limitační klauzule ve srovnání s limitační klauzulí zakotvenou v odstavci 4. Ústavní soud v tomto kontextu poznamenal, že tato problematika nabývá významu do budoucna i pro neurčitý počet případů téhož druhu, neboť nastoluje širší otázku (přesahující jen význam ústavní stížnosti stěžovatele). Tuto otázku Ústavní soud zodpověděl v bodu V.:**

...odepření poskytnout nepravomocný rozsudek se zřetelem na ochranu nezávislosti a nestrannosti soudní moci bude moci být spíše výjimkou, než pravidlem.

„Tento názor však Ústavní soud nesdílí.

Nahlíženo z metodologické stránky, jazykový výklad (argumentace „zněním“ právního předpisu) – sám o sobě – není dostačující,⁶ naopak může být projevem formalismu. Ústavní soud ve své judikatuře opakovaně – v poslední době např. nález sp. zn. I. ÚS 1898/09, I. ÚS 947/09 – zdůrazňuje, že „naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jeho jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně nebo v důsledku nevdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity...“ (srov. např. plenární nález sp. zn. Pl. ÚS 33/97 aj.). Tato teze je notoriem a i v judikatuře Ústavního soudu. Dále lze citovat kupř. nález

6 K prosazování tohoto interpretačního pravidla se pokouším již nějaký čas i na poli odborných periodik, a to např. v jednom z mých posledních pojednání - in Malenovský, R.: Může prezident republiky odmítnout (odložit) ratifikaci mezinárodní smlouvy?, Právní rozhledy, č. 22/2009, str. 812 a násl. Zde jsem dospěl k závěru o zásadní povinnosti ratifikovat mezinárodní smlouvu (k jejíž ratifikaci je třeba souhlasu parlamentu), a to bez zbytečného odkladu. Citovanou statí jsem reagoval na probíhající diskusi, v níž nezdůvodně zaslaly názory, že prezident republiky má výlučné právo (a contrario povinnost) ratifikovat mezinárodní smlouvu, které však vycházely často právě jen z jazykového výkladu (naoto dle mého názoru „mylně“ použitého – k tomu srov. bod II. citované statí). Každopádně dle mého názoru není přiléhavé tvrzení Tomáše Břicháčka, že „Na známém právníckém blogu Jiné právo, který je místem setkávání předních českých právních teoretiků, zejm. z oblasti evropského a ústavního práva, ...Jasně většinovým názorem je, že ratifikovat mezinárodní smlouvu, s jejíž ratifikací Parlament vyslovil souhlas, není prezidentovou povinností. Takovou smlouvu je i tzv. Lisabonská smlouva.“ (srov. <http://brichacek.blog.idnes.cz/cj71315/Pravnici-potvrzují-Klaus-nemusí-ratifikovat-Lisabonskou-smlouvu.html> a dokonce již poněkud zavádějící název příspěvku „Právníci potvrzují: Klaus nemusí ratifikovat Lisabonskou smlouvu“). Jak kupříkladu shrnul diskusi jeden z jejích účastníků, „...vychází výsledek utkání zastánců pravomoci prezidenta neratifikovat vůči zastáncům jeho povinnosti ratifikovat 8:6 ve prospěch prvně uvedených. (góly dávali: Šimíček, Sobek, Kosař, Molek, Bříza, Hasenkopf, Výborný, Malinovský vs. Kuhn, Komárek, Pecina, Peters, Kysela, Holas).“ (<http://jinepravo.blogspot.com/2009/01/me-prezident-odmítnout-ratifikaci.html>). Takto reprodukovanou diskusi (na blogu www.jinepravo.blogspot.com) T. Břicháčkem lze stěží považovat za plně korektní. To platí o to více, že v uvedeném příspěvku T. Břicháčka jsou reprodukovány veřejnosti pouze argumenty jedné strany, tedy jen ve prospěch názoru, „že ratifikovat mezinárodní smlouvu, s jejíž ratifikací Parlament vyslovil souhlas, není prezidentovou povinností.“ (T. Břicháček cituje jen částí textu V. Šimíčka, D. Kosaře, T. Sobka, P. Břízy, K. Machové). Korektní naopak je předestřít veřejnosti argumenty obou stran, aby si veřejnost mohla učinit názor sama. Takto jsem se snažil i já v citované statí předložit auditoriu argumenty zastánců názoru opačného, než zastávám já a posléze jsem usiloval se s nimi argumentačně vypořádat. K tomu se přidává, že pokud pak Tomáš Břicháček hovoří o „předních českých právních teoretiků, zejm. z oblasti evropského a ústavního práva“, zaregistroval jsem naopak, že významná část „předních českých právních teoretiků, zejm. z oblasti evropského a ústavního práva“ se vyslovila proti názoru o výlučném právu prezidenta republiky ratifikovat, a tyto jsem i citoval ve své statí (Cepl, V.; Gerloch, A.; Klokočka, V.; Kysela, J.; Kudrna, J.; Malenovský, J.; Ondřejek, P.; Přibáň, J.; Wintř, J.; k tomu srov. též shora citovaného Z. Kühna). Každopádně jak uvedl Jan Komárek (in Česká „výjimka“ z listiny základních práv Evropské unie, Právní rozhledy č. 9/2010, str. 322 a násl.): „Ve svém nálezu Lisabonská smlouva II však Ústavní soud konstruoval „povinnost prezidenta republiky [mezinárodní smlouvu] bez zbytečného odkladu ratifikovat“, se kterou spojil totožnou lhůtu pro potenciální navrhovatele přezkumu. Ústavní soud rovněž připomněl, že prezident měl možnost předložit návrh na přezkum Lisabonské smlouvy sám a nemusel tedy čekat na návrh skupiny senátorů. Zpětně tedy lze hodnotit postup prezidenta jako odporující Ústavě (tak, jak ji vložil Ústavní soud). O skutečných motivech prezidenta republiky k takovému postupu lze na tomto místě jen spekulovat.“

sp. zn. Pl. ÚS 21/96: „soud není absolutně vázán doslovným zněním zákonného ustanovení, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit v případě, kdy to vyžaduje ze závažných důvodů účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku...“ ...To platí tím spíše ve vztahu k Listině či Úmluvě, jejichž ustanovení jsou ve vysoké míře obecná a vyznačují se velkou abstrakcí, i jistou neurčitostí. Tím spíše – při tak vysoké obecnosti Listiny a Úmluvy – (v zásadě) nepostačí smysl a účel jejich ustanovení vykládat pouze na základě jejich znění; z výkladových metod je třeba především akcentovat interpretaci teleologickou. Ostatně, neudržitelnost metodologie výkladu Úmluvy vycházející jen z jejího znění koliduje i s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, která vychází v první řadě z předmětu a účelu Úmluvy, jímž je zajištění efektivní ochrany lidských práv a jejich dalšího rozvoje [princip efektivity, odrážející se v dynamickém, evolutivním výkladu; k tomu srov. blíže pojednání Černá, D.: Výklad Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod Evropským soudem pro lidská práva, *Jurisprudence*, 3/2008, str. 15 a násl.]

Pokud sám čl. 17 odst. 5 Listiny hovoří o „přiměřeném způsobu poskytovat informace“, je třeba tuto přiměřenost posuzovat v hranicích možných omezení i tohoto práva, tak, jak jsou definovány v čl. 17 odst. 4 Listiny...

Ostatně, racionální zdůvodnění postrádá hypotetický smysl čl. 17 Listiny rozlišující věcně limitační klauzuli u základní svobody projevu či práva na informace ve smyslu negativní povinnosti státu nebránit v přijímání informací (např. nebránit nahrávání právě probíhající činnosti státního orgánu) na jedné straně (hledisko dle čl. 17 odst. 4), a základního práva na informace ve smyslu pozitivního závazku na straně druhé (hledisko dle čl. 17 odst. 5). Koneckonců, zřejmě právě proto ani Evropský soud pro lidská práva svou interpretaci pro uvedené základní svobody odlišné limitační klauzule nekonstruuje.

Hypotetickému smyslu čl. 17 Listiny věcně rozlišovat limitační klauzuli u čl. 17 odst. 4 a 5 Listiny nesvědčí ani skutečnost, že vychází z premisy – na rozdíl od základní svobody projevu či práva na informace ve smyslu negativní povinnosti státu nebránit v přijímání informací – že u základního práva na informace ve smyslu pozitivního závazku ústavodárce opomenul vyjmenovat (v čl. 17 odst. 5 Listiny) legitimní cíle, pro které může být toto právo omezeno.

Výše citovaný názor části odborné veřejnosti ostatně neadekvátně aplikuje i samotný jazykový výklad. Dle něj totiž textuálně dopadá na pozitivní závazek státu poskytovat informace pouze u čl. 17 odst. 1 a 5 Listiny; čl. 17 odst. 2 však hovoří o právu „přijímat ...ideje a informace“, což právě znamená – jak ostatně dovedl i Ústavní soud SR v nálezu sp. zn. I. ÚS 236/06 k identickému znění čl. 26 odst. 2 Ústavy SR – právo na získání informací do vlastní dispoziční sféry, pod což lze zahrnout i jazykově právo na získání informací v dispozici státního orgánu (o jeho činnosti).

Lze dodat, že smyslem čl. 17 odst. 5 Listiny je primárně – patrně z důvodu právní jistoty (tj. větší seznatelnosti) – textuálně konkretizovat a formulovat v zrcadlovém obraze skutečnost již plynoucí z obecněji formulovaných čl. 17 odst. 1, 2, 3, 4

Listiny. Jde tedy o fakt implicitně plynoucí z práva na informace, tedy o povinnost státu poskytovat informace (kteřá může být omezena ve jménu legitimního cíle dle odst. 4 v případě nezbytné nutnosti v demokratické společnosti); je-li formulováno právo na informace, tedy veřejné subjektivní právo, míní se tím automaticky odpovídající povinnost veřejné moci umožnit realizaci tohoto práva (veřejné subjektivní právo a povinnost jsou párovými pojmy). Právě proto nezná Úmluva textuální obdobu čl. 17 odst. 5 Listiny; nepotřebuje jej. Ustanovení čl. 17 odst. 5 Listiny je však opticky vyložitelné i tak, že ve skutečnosti žádnou limitační klauzuli (tedy ani významově shodnou jako v čl. 17 odst. 4 Listiny) nestanoví. To ani nemusí, neboť platí odstavec 4 (axioma racionálního ústavodárce); sousloví „přiměřený způsob“ v odst. 5 Listiny je tedy interpretovatelné tak, že se vztahuje jen k formě poskytování informací (způsob, doba apod.). Tomu by mohla svědčit i zpravodajská zpráva společného zpravodaje výboru Sněmovny národů a Sněmovny lidu Federálního shromáždění dr. V. Ševčíka: „V druhé hlavě jsou upravena politická práva... To ovšem vyžaduje, aby každému byla umožněna komunikace, to znamená, že každý má mít možnost jakýmkoli způsobem či prostředkem vyjádřit se ke všemu, co pokládá za vhodné, a dále, aby každý měl – nikoliv však jen pro tento účel – dostatek informací získaných podle vlastní volby, aniž v tomto směru by byl omezován ingerencí státní moci kteréhokoliv stupně a druhu. Naopak státním orgánům je výslovně uložena povinnost o své činnosti poskytovat informace, a to způsobem, který z hlediska účelu bude dostatečný. Aby bylo zabráněno případným nejasnostem, je výslovným předpisem cenzura prohlášena za nepřípustnou.“ Ostatně i část odborné nauky uvádí, že „za přiměřený způsob, jak mají být informace poskytovány, je pak možné označit takové formy, které jsou oficiálním zdrojem informací a bez nepřiměřených obtíží dostupné všem, kteří se s poskytovanou informací chtějí seznámit.“ (srov. Pavlíček, V., Hřebejk, J., Knapp, V., Sovák, Z.: *Ústava a ústavní řád České republiky*, 2. díl: *Práva a svobody*, Linde Praha, a. s., Praha, 1995, str. 165-166).

V této souvislosti je na místě dodat, že názor, že limitační klauzuli v čl. 17 odst. 4 Listiny je třeba použít i na případ pozitivního závazku státu poskytovat informace, vyslovil Ústavní soud i ve shora citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 (právě proto uvedený nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 cituje výslovně čl. 17 odst. 5 toliko v bodě 22. a 66. a dále již hovoří o čl. 17 Listiny, což – logicky – zahrnuje terminologicky všechny odstavce čl. 17 Listiny, tedy včetně odst. 4).“

V. Dostává se nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 a I. ÚS 1885/09 skutečně do rozporu s rozsudkem Evropského soudu pro lidská práva Guerra a další proti Itálii ze dne 19. 2. 1998?

ÚS zaregistroval v bodu IV. 2), že část odborné veřejnosti vyslovila kategorický úsudek, že rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Guerra a další proti Itálii ze dne 19. 2. 1998, stížnost č. 14967/89 – v rozporu s nálezem sp. zn. Pl. ÚS 2/10, a tedy i s nálezem o ústavní stížnosti stěžovatele (čimž daná otázka nabývá přímého významu i pro rozhodování o ústavní stížnosti stěžo-

vatele) – obsahuje názor, že se čl. 10 Úmluvy nevztahuje na „pozitivní závazek státu poskytovat informace“ a tomu odpovídající právo jednotlivce na poskytnutí informace. Ústavní soud však k tomu konstatoval následující:

„Tak tomu však být nemusí; je třeba citovat, číst a chápat rozsudek ve věci *Guerra a další proti Itálii* v jeho celku a v kontextu (příspěvek D. Kosaře cituje jen sousloví „právo jednotlivce přijímat informace, které mu chtějí jiní sdělit“, nadto nikoliv již samotné sousloví úplně). V tomto rozsudku Evropský soud pro lidská práva uvedl, že nesushlasí s tvrzením stěžovatele, že z čl. 10 Úmluvy plyne i pozitivní povinnost shromažďovat, zpracovávat a šířit informace (o riziku spojeném s průmyslovou činností, konkrétně šlo tehdy o činnost chemického závodu akciové společnosti). Evropský soud svůj závěr odůvodnil takto: „Existence práva veřejnosti na přijímání informací byla v minulosti mnohokrát potvrzena v jeho rozsudcích týkajících se omezení svobody tisku, a to jako logický důsledek úlohy novinářů šířit informace nebo názory na otázky obecného zájmu (viz např. *Observer a Guardian proti Spojenému království*, 1991; *Thorgeir Thorgeirson proti Islandu*, 1992). Okolnosti projednávaného případu se ovšem od výše uvedených věcí jasně odlišují, neboť stěžovatelky odsuzují nefunkčnost systému zavedeného dekretem prezidenta republiky, jímž byla do italského práva integrována směrnice Evropských společenství. Soud připomíná, že svoboda přijímat informace, zmíněná v čl. 10 Úmluvy, „zejména zakazuje vládám, aby někomu bránily v přijímání informací, které mu jiní chtějí poskytnout nebo s jejich poskytnutím souhlasí“ (viz *Leader proti Švédsku*, 1987). Tato svoboda nemůže být chápána tak, že ukládá státům, v případech podobných projednávanému, pozitivní povinnost shromažďování a šíření informací motu proprio. Čl. 10 proto není na věc aplikovatelný.“ (citováno z *Přehledu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva*, 1/1998, str. 16-17).

Z uvedeného odůvodnění rozsudku ESLP tedy neplyne kategorický názor, že pod čl. 10 Úmluvy není nikdy podřaditelný pozitivní závazek státu poskytovat informace a tomu odpovídající právo jednotlivce na poskytnutí informace. V prvé řadě je zvolena metoda konkrétního negativního výčtu (případy podobné tehdy projednávané věci nespádají pod čl. 10) v kombinaci s metodou sice pozitivního výčtu, avšak s použitím slova „zejména“ (příp. „hlavně“, tj. u obojího nikoli taxativní výčet). Především však citovaný rozsudek *Guerra a další proti Itálii* hovoří o absenci „pozitivní povinnosti shromažďování a šíření informací motu proprio“ v čl. 10 Úmluvy, což není totéž jako „pozitivní závazek státu poskytovat informace“. „Motu proprio“ značí z vlastního popudu (iniciativy), což odpovídá i kontextu věci rozhodované citovaným rozsudkem, neboť stěžovatelky se v uvedené věci nedomáhaly poskytnutí informace od konkrétního orgánu veřejné moci, která by jim byla odmítnuta, nýbrž toliko zpětně vytýkaly státu, že předtím nepřijal opatření na informování obyvatel obecně a že nebyly informovány ex officio. Ovšem, **pokud jde o povinnost státu poskytnout nepravomocný rozsudek na žádost jednotlivce – jak je tomu v nyní souzené věci stěžovatele F. Korbela – nejde o státní „povinnost šíření informa-**

cí motu proprio“, neboť stát by poskytoval nepravomocný rozsudek nikoli z vlastní iniciativy, nýbrž z iniciativy jednotlivce. Stejně tak „pozitivní povinnost shromažďování a šíření informací motu proprio“ obsahuje povinnost „shromažďování informací“ (ve smyslu vyhledávání informací, čemuž odpovídá i kontext tehdejší věci, kde šlo o informace o rizicích v souvislosti s činností akciové společnosti, tedy stát by je musel vyhledávat), což je rozdíl oproti informacím o nepravomocných rozsudcích, neboť nepravomocné rozsudky nemusí být státem vyhledávány; těmi stát prostě sám disponuje. Z uvedených důvodů lze dospět k závěru, že v rozsudku ve věci *Guerra a další proti Itálii* nebyl zaujat kategorický názor, že se čl. 10 Úmluvy nevztahuje na „pozitivní závazek státu poskytovat informace“ (a tomu odpovídající právo jednotlivce na poskytnutí informace), a proto se ani nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 nedostal do skutečné kolize s tímto rozsudkem. Tento závěr je ostatně podpořen i interpretací judikatury Evropského soudu pro lidská práva (učinenou dokonce tímto soudem), a to přímo v rozsudku *Társaság a Szabadságjogokért proti Maďarsku* (který přitom byl citován ve shora citovaném příspěvku odborné veřejnosti). Tam totiž Evropský soud pro lidská práva posuzoval situaci, kdy byl odmítnut přístup k textu ústavní stížnosti podané Ústavnímu soudu, a výslovně odlišil tento případ od rozsudku ve věci *Guerra a další proti Itálii* (bod 36.): „Povinností státu v oblasti svobody tisku je naopak vyloučení bariér, které brání výkonu funkcí tisku tam, kde je jediným důvodem takových bariér informační monopol státu. Soud v této souvislosti poznamenal, že informace požadované stěžovatelem v projednávaném případě byly okamžitě dostupné (viz, a contrario, *Guerra a ostatní proti Itálii*, § 53) a nebylo tudíž nutné, aby je stát vyhledával sám. Soud má tudíž za to, že stát měl povinnost nebránit toku informací požadovaných stěžovatelem.“ Obdobně ve vztahu k poskytnutí nepravomocného rozsudku lze uvést, že „informace požadované stěžovatelem v projednávaném případě byly okamžitě dostupné (viz, a contrario, *Guerra a ostatní proti Itálii*, § 53) a nebylo tudíž nutné, aby je stát vyhledával sám.“

VI. Spadá pod čl. 10 Úmluvy právo jednotlivce na informace a tomu odpovídající povinnost státu informace poskytovat?

ÚS k tomu konstatoval v bodu VI. 1), že „**Tuto otázku zodpověděl Ústavní soud již v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 kladně, neboť dovodil, že právo jednotlivce na informace a tomu odpovídající povinnost státu informace poskytovat je podřaditelné i pod čl. 10 Úmluvy.** Ústavní soud v citovaném nálezu (v bodě 25.) přitom mj. poukázal na rozhodnutí ESLP o přijatelnosti stížnosti *Sdružení Jihočeské Matky v. Česká republika* ze dne 10. 7. 2006, (stížnost č. 19101/03); to bylo výslovně citováno v rozsudku *Társaság a Szabadságjogokért proti Maďarsku* (ze dne 14. 4. 2009, stížnost č. 37374/05) nejen jako prejudikatura Evropského soudu pro lidská práva, nýbrž i v samotném jeho odůvodnění, a to jako patrně klíčové a aktuální rozhodnutí [bod 35. uvedeného rozsudku – „Soud nicméně v posled-

ní době přistoupil k širšímu výkladu pojmu „svoboda přijímat informace (viz Sdružení Jihočeské matky proti České republice) a tím také k uznání práva na přístup k informacím.“ – citováno z Přehledu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva, 3/2009]. Rovněž rozsudek *Társaság a Szabadságjogokért proti Maďarsku* byl – reprodukcí některých jeho úvah – v uvedeném nálezu zmíněn (v bodě 39.); na tom nic nemění skutečnost, že formálně (tj. výslovným označením) nebyl uvedený rozsudek v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 citován; podstatný je obsah judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Dále lze poukázat i na rozsudek *Kenedi proti Maďarsku* ze dne 26. 5. 2009, stížnost 31475/05, který rovněž uznal právo na přístup k informacím jako součást čl. 10 Úmluvy.“

K tomu však ÚS neopomenul zdůraznit podstatu práce s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva; tedy že „Úmluva samozřejmě nezakazuje smluvním státům přijmout širší katalog lidských práv a svobod a jejich ochrany.“

VII. Odlišná stanoviska soudců ÚS k nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10

Autor ve svém příspěvku reprodukoval obsah svého návrhu. Avšak neuvedl (ani necitoval jejich obsah), že k výroku nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 zaujalo šest soudců odlišné stanovisko (a jeden soudce toliko k odůvodnění) [nálezy byly tedy přijaty nejtešnější většinou].⁷ To by se mohlo jevit jako poněkud kontrastující s tou částí auto-

rova příspěvku, dle které „Obecná přístupnost a neznatelnost obsahu i nepravomocných rozsudků může být cenným zdrojem právní argumentace, včetně menšinových právních názorů...“⁸

Podstatou jednoho odlišného stanoviska (současně) pěti soudců (JUDr. Pavla Holländera, JUDr. Vlasty Formánkové, JUDr. Jiřího Muchy, JUDr. Jiřího Nykodýma a JUDr. Michaely Židlické) byl názor, že stát by v soukromoprávních vztazích vůbec neměl být osobou povinnou

poskytovat informace, a že pokud nepravomocný rozsudek řeší soukromoprávní vztah mezi státem (disponujícím tak v soudním řízení rovným postavením jako každý jiný účastník řízení) a fyzickou či právnickou osobou, stát by neměl

mít – dokonce nikdy – povinnost nepravomocné rozsudky poskytovat; je-li z titulu účastenství v řízení požadováno od státu poskytnutí nepravomocného rozsudku, pak by stát – v takovém případě – musel nést větší míru povinností než druhý účastník řízení, což by bylo v rozporu s principem rovnosti účastníků občanského soudního řízení. Protože odlišné stanovisko dospělo k závěru, že v dané věci vystupoval stát jako právnická osoba v občanskoprávním vztahu, pak nespňuje podmínku veřejnoprávního statusu povinné osoby dle uvedeného zákona, a tudíž použití § 11 odst. 4 písm. b) již nepřichází v úvahu.⁹

Odlišné stanovisko posléze „toliko nad rámec uvedené argumentace“ vyjádřilo rovněž zároveň následující stanovisko: „většinou větou citovaná judikatura Evropského soudu pro lidská práva na uvedenou věc nedopadá. Jak kauza *Campos Daãmaso proti Portugalsku*, tak i kauza *Sunday Times proti Spojenému království se netýkají povinnosti státu (soudů) poskytovat nepravomocné rozsudky třetím osobám v probíhající neskonalém soudním řízení, nýbrž přisuzují ochranu svobodě tisku informovat o probíhající soudních řízeních, v tom rámci i ochranu zdrojů jejich informací. Neplatí z nich ale v žádném případě povinnost státu (soudů) na aktivní jednání – doručování nepravomocných rozsudků nad rámec stanovených procesními řády... Přijatý nálezy pak ve svých důsledcích prolamuje zásadu, kterou Ústavní soud zformuloval v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 41/02 a dle které v kolizi zákonných úprav týkajících se pravomocí a povinností státu a jeho orgánů (zákonu o ochraně utajovaných skutečností, zákona o svobodném přístupu k informacím apod.) a zákonů upravujících postup soudů v občanském soudním řízení, v řízení trestním a v soudním řízení správním mají procesní řády postavení legi speciali. V uvedené věci – vycházejí ze zásady potřeby – Ústavní soud argumentoval skutečností, že účely zákona o ochraně utajovaných skutečností jsou v soudním řízení zajištěny specifickými procesními instituty. Rovněž v posuzované věci je svobodný přístup k informacím (k nepravomocnému rozsudku) v soudním řízení zajištěn procesním institutem jeho veřejného vyhlášení. Konečně, většinové votum za „klíčovou“ považuje tezi, že nelze (přirozeně) a priori vyloučit, že v konkrétním případě bude ochrana základního práva převažovat nad*

...k výroku nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 zaujalo šest soudců odlišné stanovisko...

7 K tomu metodologicky srov. např. Malenovský, J.: Jak komentovat judikaturu Ústavního soudu?, *Jurisprudence* č. 4/2010, str. 68-72 (např.: „soudci Ústavního soudu požívají zákonného práva na odlišné stanovisko, jež bylo v zákoně o Ústavním soudu zakotveno v obecném zájmu podpory veřejnosti názorů všech členů tohoto soudu... se pak někdy zprostředkovaně může stát, že i uvnitř Ústavního soudu se určitý, původně menšinový názor, po výrazné personální obměně tohoto soudu stane názorem většinovým, což vede ke zvrátu v judikatuře Ústavního soudu. Z toho důvodu lze sotva exaktně hodnotit judikaturu Ústavního soudu, aniž by byla zohledněna i případná odlišná stanoviska jeho soudců. Takto neúplné hodnocení je způsobilé vést toliko k výstupům aproximativním, vytrženým z celkových souvislostí rozhodování. Nedokáže zachytit adekvátně vývoj ústavní judikatury, ani příčiny takového vývoje. Může být zavádějící jak pro vědeckou obec, tak zejména pro zákonodárce, od nichž nelze – na rozdíl od odborníků ústavního práva – zpravidla předpokládat práci s nálezem Ústavního soudu ve všech jeho souvislostech. Výběrově podložené doporučení vědců jim pak věru mnoho nepomůže... Zamčené skutečnosti, že většinový závazný názor v něm má vážnou konkurenci. Názorové rozdělení Ústavního soudu na minimální většinu a silnou menšinu bývá zdrojem rizika (či spíše prostě reálné možnosti), že se v něm někdy v budoucnu rekonstituuje nová většina na základě minulého disentu. I proto by věda měla jasně signalizovat existenci i argumentaci odlišných stanovisek.“)

8 K tomu srov. obdobně i ústavní stížnost stěžovatele (dostupnou veřejně např. na <http://www.otevrete.cz/novinky/ustavni-stiznost-proti-odepirani-nepravomocnych-rozsudku-197.html>): „Stěžovatel v této souvislosti namítá, že jako pramen interpretace práva jsou publikována nejen konečná rozhodnutí ale např. i odlišná stanoviska už nadepsaného soudu nebo např. Evropského soudu pro lidská práva.“ Současně se ale sluší dodat, že autor se ve svém příspěvku op. cit. sub 1 o existenci menšinových stanovisech zmínil.

9 K této argumentaci odlišného stanoviska, srov. bod 47. – 53. nálezu. Pavel Molek uvádí ve vztahu k autorově žádosti o poskytnutí předemných nepravomocných rozsudků, že „Zvláštností zde posuzované žádosti o informace bylo, že nesměřovala proti soudu, ale proti Ministerstvu financí jako jedné ze stran sporů ve věcech problematické likvidace Fondu dětí a mládeže.“ (Molek, P.: Výběr ze soudních rozhodnutí ve správním soudnictví, *Soudní rozhledy* č. 2/2010, str. 65).

citovanými hodnotami, tj. že nebude dána existence ‚naléhavé společenské potřeby‘ na omezení základního práva. Právě proto je nutné zkoumat v každém konkrétním případě (podle okolností konkrétní věci) splnění podmínky nezbytnosti omezení základního práva a svobody jednotlivce v demokratické společnosti.“ Z uvedeného plyne diskrece v rozhodování soudu (případně jiného státního orgánu či orgánu veřejné moci, příp. veřejné instituce) o poskytnutí nebo neposkytnutí nepravomocného rozsudku, a to – dle soudního řádu správního – pod soudním přezkumem. Jsme tak pod praporem „kontroly státu“ svědky jeho bujení, rakovinového bujení procesu, a to s tak paradoxními důsledky, kdy postup kupř. soudu v trestní věci bude přezkoumávat soud správní.“

Odlišné stanovisko soudce JUDr. Pavla Rychetského pak především uvedlo, že „V daném případě zákonodárce při taxativním výčtu výjimek z povinnosti orgánů veřejné moci poskytovat o své činnosti informace vyňal pro oblast moci soudní „informace o rozhodovací činnosti soudů s výjimkou pravomocných rozsudků“. Jeví se mi vcelku zřejmým, že tímto zákonným omezením přístupu k informacím je sledován cíl ochrany integrity, nezávislosti a nestrannosti soudního řízení jako jedné ze základních Ústavou chráněných hodnot demokratického právního státu. Tuto zákonnou výjimku navíc nevnímám jako zákaz šíření informací nebo veřejné diskuse o probíhajících soudních řízeních, ale pouze jako zákonný pokyn pro soudy, aby se po dobu probíhajících soudních řízení takového diskursu žádnou formou neúčastnily. Informování veřejnosti a její přístup k informacím jsou přitom dostatečně zabezpečeny obecnou úpravou veřejnosti soudního řízení ve všech procesních předpisech (trestní řád, občanský soudní řád a soudní řád správní).“

Lze dodat, že k nálezu sp. zn. I. ÚS 1885/09 nebylo přijato odlišné stanovisko soudce.

VIII. Závěrem

Zbývá dodat následující k formální stránce příspěvku autora. Autor v části nazvané „Vybrané části hodnocení Ústavního soudu“ sice nepoužívá kurzivu a uvozovky, nicméně z takto zvoleného názvu části jeho statí a z uvádění bodů před každým odstavcem textu příslušné části statí autora by bylo možné dovodit, že toliko cituje relevantní části nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10. Ve skutečnosti však o adekvátní citaci mnohdy nejde.

Například autor uvádí následující text (v části nazvané „Vybrané části hodnocení Ústavního soudu“): „(53) *Mínění, že stát by v soukromoprávních vztazích vůbec neměl být osobou povinnou poskytovat informace, je v rozporu s tezí, že i hospodaření s majetkem státu je nepochybně veřejným zájmem.*“ Načež následuje ve statí autora text začínající číslovkou „(54)“ deklarující, že jde o citaci nálezu v bodu 54). Uvedené by tak auditor mohl interpretovat, že v bodu 53) nálezu je uveden právě a jen ten text, který autor citoval (neboť autor nepoužívá text „...“ obecně znamenající, že po citaci výslovně uvedených slov následují slova další, a že tak citace není úplná). Tak tomu však není, ve skutečnosti jde o neadekvátní citaci, neboť bod 53) nálezu zní v realitě následovně: „53. *Mínění, že*

stát by v soukromoprávních vztazích vůbec neměl být osobou povinnou poskytovat informace, je tedy v rozporu s tezí, že i hospodaření s majetkem státu (tedy mj. soukromoprávní vztahy, na jejichž jedné straně vystupuje stát) je nepochybně veřejným zájmem (a to již proto, že jde o hospodaření s penězi vybranými mj. od daňových poplatníků, pročez ti mají legitimní nárok kontrolovat jej; k tomu srov. též maximum priority jednotlivce před státem coby náležitost právního státu), takže na něj smysl a účel čl. 17 Listiny a čl. 10 Úmluvy dopadá. Ostatně úvaha, že stát by v soukromoprávních vztazích vůbec neměl být osobou povinnou poskytovat informace, nereflktuje důsledně smysl a účel i podústavní úpravy. Do nabytí účinnosti novely zákona o svobodném přístupu k informacím provedenou zákonem č. 61/2006 Sb. totiž platilo, že povinným subjektem dle zákona o svobodném přístupu k informacím je též „veřejná instituce hospodařící s veřejnými prostředky“. Tím tak zákonodárce zdůraznil explicitně, že otázka hospodaření s veřejnými prostředky je ve veřejném zájmu, že má podléhat veřejné kontrole. Legální definice „veřejných prostředků“ je obsažena v § 2 písm. g) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů: „veřejné finance, věci, majetková práva a jiné majetkové hodnoty patřící státu nebo jiné právnické osobě uvedené v písmenu a)“. I když bylo citovanou novelou informačního zákona sousloví „hospodařící s veřejnými prostředky“ vypuštěno (§ 2 odst. 1), pak kupříkladu v nálezu sp. zn. I. ÚS 260/06 bylo vysvětleno, že smyslem bylo garantovat právo na informace vztahující se k působnosti veřejné instituce bez ohledu na to, zda hospodaří s veřejnými prostředky či nikoli. Je třeba si též uvědomit, že názor, že stát by v soukromoprávních vztazích vůbec neměl být osobou povinnou poskytovat informace, otevírá potenciální prostor pro korupci a další podobné negativní jevy.“

Možná však nejsou podobná neadekvátní citace nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 přičitatelná autorovi. To však není podstatné. Tuto formální stránku příspěvku autora jsem nastínil jen závěrem (nebylo smyslem sepsání tohoto pojednání), a to jen proto, aby stať autora nevyvolala u auditoria mylný dojem, že je ve skutečnosti citován veškerý text příslušných bodů nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10. To by pak mohlo být na újmu adekvátnosti auditorovy reflexe nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/10.¹⁰

✿ Autor je asistentem soudce Ústavního soudu ČR.

10 K určité - možná i „konspirační“ - teorii, nastíněné na <http://jinepravo.blogspot.com/2010/04/frantisek-korbel-ustavni-soud-zrusil.html>, dle které „Jen tak na okraj (a zde děkuji nejmenovanému kolegovi za upozornění na tento fakt) - by mě zajímalo, jak je možné, že plenární věci, která napadla 13. 1. 2010, bylo vyhověno 30. 3. 2010. Nezájímá mne až tak, že to zákon o ÚS obecně umožňuje, jako spíš co k tomu věcně vede. Na plénu leží spousta zajímavých věcí a nic a tohle projde jak nůž máslem...“, se sluší poukázat na fakt, že návrh na zrušení ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím (spolu s ústavní stížností) obdržel Ústavní soud již dne 17. 7. 2009 (to je ostatně uvedeno v samotném nálezu Pl. ÚS 2/10 v bodu 1.). I. senát Ústavního soudu řízení sp. zn. I. ÚS 1885/09 usnesením ze dne 4. 1. 2010 přerušil a návrh na zrušení části předmětného zákona postoupil plénu Ústavního soudu k rozhodnutí.

Ještě k neplatnosti rozhodčích doložek a k „právním názorům“

JUDr. ROBERT PELIKÁN

V Bulletinu advokacie č. 6/2010 reaguje Tomáš Sokol¹ na článek Zuzany Valouškové,² který informuje o zařazení rozhodnutí Vrchního soudu sp. zn. 12 Cmo 496/2008,

konstatujícího neplatnost rozhodčích doložek směřujících k soukromým společnostem kopírujícím činnost státních rozhodčích soudů, do Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek.

Článek Tomáše Sokola neobsahuje žádnou věcnou argumentaci. Omezuje se na konstatování, že existují i judikáty posuzující otázku platnosti těchto rozhodčích doložek opačně. Jsou tu tedy údajně různé právní názory, což má podle autora významný důsledek: „*Stěží si lze představit, že by bylo možné za protiprávní jednání označit jednání rozhodce, který by se neztotožnil s judikaturou, byť by byla konstantní a zastával svůj právní názor, který by v nálezů konstatoval a odůvodnil. (...) Zcela jistě pak nelze považovat za protiprávní jednání postup rozhodce, který právní argumenty pro své rozhodnutí čerpá z aktuálního rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, neboť sám fakt zařazení určitého rozhodnutí (...) do ‚zelené sbírky‘ ještě z jiného rozhodnutí téhož soudu, vycházejícího z jiného právního názoru, nečiní zmíněný judikaturní apokryf, o němž by bylo zakázáno mluvit, anebo se řídit jeho právním názorem.*“

Souhlasím s Tomášem Sokolem, že nerespektovat judikaturu nějakého (byť třeba Nejvyššího) soudu v našem právním systému není samo o sobě protiprávní. Proto také nepovažuji za potřebné pokračovat v polemice, zda je „silnější“ rozhodnutí kolegia Nejvyššího soudu o publikaci judikátu jiného soudu, nebo dřívější rozhodnutí senátu Nejvyššího soudu v jiné věci, či ještě rozhodnutí soudu Ústavního. To, s čím ale souhlasit nemohu, je teze, podle které se nemůže dopustit protiprávního jednání ten, kdo se řídí některým z více „právních názorů“ na určitou otázku, a to dokonce i v případě, že byl takový

„názor“ vyjádřen v soudním rozhodnutí. V českém právu nemáme formálně precedenční systém. Judikáty nejsou samy o sobě a bez dalšího závazné. Je tu jenom předpoklad, že další soudy se předchozími judikáty budou pravděpodobně řídit. V právním státě však lze také předpokládat, že od mylného stanoviska obsaženého v judikátu se další soud odkloní. I adresát právní normy tedy může zvážit, jak se zachová, zda stanovisko obsažené v judikátu bude považovat za relevantní nebo nikoli. **Advokát by mu měl být schopen pomoci odlišit, kde se soud dopustil omylu a je tudíž reálná pravděpodobnost, že taková linie judikatury bude v budoucnu opuštěna, a kde jde o řešení odpovídající právu, které se zřejmě stabilizuje v pozdější judikatuře.**

Tomáš Sokol formuloval své stanovisko ještě jasněji ve svém vyjádření pro Lidové noviny:³ „*Řekněte sama, připadá vám normální, že bych si v právním státě vybral výklad, který pro mě není zcela příznivý?*“ Taková subjektivizace práva je, myslím, nesmírně nebezpečná.

Ani sebedokonalejší právní řád nemůže obsahovat ve svých psaných pramenech explicitní odpovědi na všechny otázky, jež mohou v právním životě vyvstat. Právo (jež zdaleka není totožné s právními prameny) je tak často skryto a musí být teprve odhaleno pomocí interpretace. To ale ještě neznamená, že by v právu neexistovala objektivní pravda, že bychom snad museli považovat za stejně správné všechny výsledky, ke kterým různí uživatelé při procesu interpretace práva dospějí. Zajisté, v právu existují případy, kdy nelze dospět k jediné správné odpovědi, a pak nezbyvá, než aby bylo právo dotvořeno (nikoliv tedy jen nalezeno) judikaturou.⁴ Těch ale není mnoho. **Ve valné většině případů lze interpretací dospět k jedinému, objektivně správnému, výsledku a ostatní řešení jsou chybná, nejsou právem.**⁵ V takových případech pak nelze hovořit o mnohosti „právních názorů“: je tu jen jeden **právní názor**, ostatní názory jsou **protiprávní**.

Tak je tomu, zdá se mi, i v tomto případě. Interpretáční úvaha tu přece není nijak složitá.

Podle § 13 odst. 1 našeho zákona o rozhodčím řízení mohou být stále rozhodčí soudy zřizovány jen na základě zákona. Záměr zákonodárce omezit v tomto ohledu autonomii soukromé vůle je tedy zřejmý. Zbývá tak jen otázka, co oním termínem „stálé rozhodčí soudy“ rozumět, jinými slovy, jak se liší stálý rozhodčí soud a rozhodce *ad hoc*.

Odpověď lze vyčíst z § 13 odst. 2 ZRR: „*Stálé rozhodčí soudy mohou vydávat své statuty a řády (...); tyto statuty a řády mohou určit způsob jmenování rozhodců, jejich počet, a mohou výběr rozhodců vázat na seznam vedený u stálého rozhodčího soudu. Statuty a řády mohou též určit způsob řízení a rozhodování i jiné otázky související s činností stá-*

1 Sokol, T.: Opět k (ne)platnosti rozhodčích doložek ve prospěch soukromých „rozhodčích soudů“, BA č. 6/2010, str. 22.

2 Valoušková, Z.: O neplatnosti rozhodčích doložek ve prospěch soukromých „rozhodčích soudů“, BA č. 5/2010, str. 35.

3 Článek Podnikání si omezit nenechám, LN z 26. ledna 2010.

4 V teorii práva je nazýváme složité případy; jsou to případy, kdy rozhodnutí závisí na preferenci některého z konfliktních principů stejné hierarchické úrovně. Srov. k tomu např. Kühn, Z.: Aplikace práva ve složitých případech, Právní principy v judikatuře, Karolinum, Praha 2002.

5 Srov. k tomu ex multis např. Bydliški, F.: Základy právní metodologie, FOWI, Vídeň, 2003.

lého rozhodčího soudu a rozhodců včetně pravidel o nákladech řízení a odměňování rozhodců.“

Definičním znakem stálého rozhodčího soudu tedy není vydávání statutů a řádů či vedení seznamu rozhodců: to jsou věci, které rozhodčí soud činit **může**, avšak nemusí. Definičním znakem tak je jednoduše **institucionalizace** rozhodcovské činnosti: rozhodování sporu tu primárně nezajišťují konkrétní fyzické osoby, ale nějaká instituce, nějaký společenský útvar (záměrně se vyhýbám termínu právnická osoba, neboť jsem přesvědčen, že může jít i o útvar bezsubjektní). Strany rozhodčí smlouvy pak svůj spor svěřují této instituci, jsouceny vedeny její pověstí, nikoliv pověstí konkrétních fyzických osob, jež budou v konečném důsledku spor rozhodovat; o těch jim obvyčejně v okamžiku uzavření rozhodčí smlouvy ani není nic známo. Uznávám, že se předkládaný definiční znak může jevit jako poněkud neurčitý. To ale, myslím, není nikterak na závadu.

Posoudit v praxi, zda je nějaký útvar takovým stálým rozhodčím soudem či nikoliv, se mi totiž zdá jednoduché, stejně jako se to zjevně zdálo jednoduché zákonodárci, když necítil potřebu tento pojem jakkoliv definovat. Tak začíná-li Společnost pro rozhodčí řízení, a. s., (abych se držel příkladu organizace, jež má za předsedu představenstva kolegu Sokola, o čemž ve svém článku mlčí) svou internetovou prezentaci slovy „*tato společnost Vám zajistí využití služeb rozhodců, kteří svými praktický-*

mi i teoretickými znalostmi napomohou využití všech dosud málo známých výhod rozhodčího řízení“, lze skutečně vážně pochybovat o tom, že tu máme co do činění s rozhodčím soudem? Dodáme-li k tomu ještě, že tato společnost vydává vlastní jednací, kancelářský a organizační řád, pravidla o nákladech řízení a vede listinu rozhodců, nemohu při vši snaze nalézt nic, čím by se mohla od rozhodčího soudu odlišovat.

Právě uvedené samozřejmě neznámá, že by nemohla existovat organizace, jež by skupině rozhodců zajišťovala nějaký servis, aniž by proto byla rozhodčím soudem. Taková organizace ale nebude navenek nijak patrná, neboť navenek se budou prezentovat jednotliví rozhodci a ty si také budou strany ve svých rozhodcích doložkách volit. Stejně tak právě uvedené neznámá, že by volbu rozhodců nebylo možno svěřit nějaké třetí osobě, a to třeba i osobě právnické. Bude to ale muset být osoba, jejíž obvyklá činnost nespočívá v určování rozhodců a na rozdíl od rozhodčího soudu tak u ní tato činnost postrádá rys soustavnosti.

Jsem přesvědčen, že rozpoznat rozhodčí soud není složitější, než rozpoznat automobil nebo psa (jež přitom také nemusí být snadné definovat). Stejně tak jsem přesvědčen, že **není-li takový rozhodčí soud zřízen na základě zákona, odporuje jeho činnost § 13 odst. 1 ZRR a jde tu tedy skutečně o činnost protiprávní**. Základní problém spočívá v tom, že **právní vědomí v České republice v důsled-**

PROCESINVEST
FINANCOVÁNÍ SOUDNÍCH ŘÍZENÍ

Jubileum 10 let
2000 – 2010

ADVOKÁTŮM NABÍZÍME FINANCOVÁNÍ KLIENTŮ, A TO ÚHRADOU

- soudních poplatků při uplatnění oprávněného nároku
- odměn advokáta za úkony v soudním či rozhodčím řízení
- nákladů v několika procesních stupních
- výdajů na nařízené znalecké posudky
- přísudku protistrany pro případ neúspěchu ve sporu
- exekučních poplatků či jiných s řízením spojených nákladů
- nákladů řízení v zahraničí i pro SKP

Financování poskytovaného typu není ani úvěrem, ani půjčkou, vztahuje se na spory s nárokem nad 500 000 Kč, či 25 000 €. Odměnu vyplácí klient až ze získaného výnosu.

VÝHODY PRO ADVOKÁTA

- Možnost uplatnit oprávněný nárok klienta i pro případ jeho obav z vysokých nákladů na vedení procesu
- Dlouhodobé finanční zabezpečení úkonů v zahájeném řízení
- Možnost partnerské nabídky financování potenciálním klientům
- Financování neomezuje další spolupráci klienta s vlastním advokátem

VÝHODY PRO KLIENTA

- Financování je zároveň ekonomickým nástrojem ke zlepšení bilance podnikatelského subjektu, výsledku jeho auditu, či jeho úvěrové bonity, významné pro hospodářské postavení v konkurenčním prostředí.
- Financování znamená převzetí rizika nákladů protistrany při neúspěchu ve sporu.
- Financování zrovnoprávní postavení klienta proti finančně silné protistraně.

NOVĚ NABÍZÍME

Financování řízení též v zahraničí – převážně v Německu, Rakousku, Slovensku
Odkup bonitní pohledávky, zejména za subjekty v německy hovořících zemích.

Obraťte se proto na nás, poskytneme Vám bližší informace a Vaším klientům pomoc!

WWW.PROCESINVEST.CZ

PROCESINVEST, a. s., Jana Masaryka 252/6, 120 00 Praha 2
tel. +420/266 091 400, fax: +420/266 091 205, e-mail: pravni@procesinvest.cz

ku obecné demoralizace ztratilo cit pro legalitu. V důsledku toho se i tak tradiční pojem, jakým je obcházení účelu zákona, stal čímsi nepochopitelným, a pokud možno neužívaným, přestože jeho nedovolenost jasně zakotvuje občanský zákoník. **Jednání, kterým se někdo pokouší vyhnout zákonné reglementaci směřující k vymezení podmínek existence rozhodčích soudů, je hluboce protiprávní zejména s ohledem na subjektivní prvek. Oproti běžnému porušení zákona, k němuž může dojít i neúmyslně v důsled-**

ku neznalosti nebo neporozumění, obcházení zákona je záměrné protiprávní jednání.

A konečně, a to považuji za nejdůležitější, je základní profesionální a etickou povinností každého právníka, advokáta nevyjímaje, vybrat si výklad, který pro něj „není zcela příznivý“, je-li to výklad odpovídající právu. Povoláním právníka je právo hledat, nikoli se mu vyhýbat. Jen tak se může náš stát proměnit ve stát právní.

✿ Autor je advokátem v Praze.

Odepření popěrného práva insolvenčním věřitelům je protiústavní

Mgr. MARTIN JASEŇSKÝ

Dne 1. července 2010 plénum Ústavního soudu vyhlásilo nález sp. zn. Pl. ÚS 14/10,¹ kterým bylo s účinností ke dni 31. 3. 2011 zrušeno ustanovení § 192 odst. 1 věta první, včetně věty za středníkem, zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) (dále „InsZ“), ve znění: „Dlužník a insolvenční správce mohou popírat pravost, výši a pořadí všech přihlášených pohledávek; jednotliví věřitelé toto právo nemají.“

Návrh na zrušení daného ustanovení spojili se svými ústavními stížnostmi proti rozhodnutím dvou insolvenčních správců o přezkumu pohledávek významných věřitelů insolvenčních dlužníků – bývalých významných producentů užitkového skla – stěžovatelé RWE Energie, a. s.² a SCA Packaging Česká republika, s. r. o. Smyslem tohoto příspěvku však není rozbor individuálních ústavních stížností, o nichž nadále probíhá u Ústavního soudu řízení, ale toliko rozbor plenárního nálezu, jehož obecné dopady na podobu insolvenčního procesu v České republice jsou velice významné a zaslouží si pozornost advokátů.

Impulsem k podání ústavních stížností byl právní názor stěžovatelů, že jisté pohledávky přihlášené do předmětných insolvenčních řízení – svou výši významně pro výši poměrného uspokojení jejich vlastních pohledávek a pohle-

dávek všech ostatních věřitelů – měly být popřeny insolvenčním správcem co do pravosti, výše a zajištění a měl o nich být případně z iniciativy věřitele zahájen incidenční spor, v jehož rámci by námítky stěžovatelů případně byly potvrzeny či vyvráceny soudem. Přitom nešlo z pohledu stěžovatelů o námítky nepodložené či námítky spekulativního charakteru, ale o námítky podložené skutkovými tvrzeními, důkazy, jasnými odkazy na právní úpravu a kvalitně zpracovaným právním hodnocením.

V situaci, kdy InsZ – na rozdíl od předchozího zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání – výslovně neumožňuje věřitelům popírat pohledávky jiných věřitelů a insolvenční správci na námítky stěžovatelů adekvátním způsobem nereagovali, tedy buď jejich popřením, či podáním řádného odůvodnění, a bez dalšího je uznali, a rovněž insolvenční soud, kterému sice nepřislouží meritorně zasahovat insolvenčnímu správcovi do přezkoumání pohledávek dle ustanovení § 188 InsZ nevyužil procesních možností, které mu skýtá jeho tzv. dohlédací činnost dle ustanovení § 10 a 11 InsZ, a zůstal nečinný, cítili se oba stěžovatelé zkráceni na svých ústavně garantovaných právech na ochranu vlastnického práva dle čl. 11 Listiny základních práv a svobod (dále „Listina“) a čl. 1 Protokolu č. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále „Úmluva“), která v daném případě znamená ochranu legitimního očekávání majetkového výnosu (poměrného uspokojení) z pohledávky řádně přihlášené do insolvenčního řízení, a dále na právu na soudní ochranu a spravedlivý proces dle čl. 4 Ústavy, čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 Úmluvy.

Pro podání ústavních stížností byl klíčový právní názor stěžovatelů, že insolvenční správce je při rozhodování o přihlášených pohledávkách orgánem veřejné moci a že jeho uznání či popření jakékoli přihlášené pohledávky co do pravosti, výše a pořadí má charakter autoritativního rozhodnutí orgánu veřejné moci o právech a povinnostech

1 V době odeslání tohoto článku nález dosud nevyšel ve Sbírce zákonů. Byl však publikován na www.usoud.cz i v systému nalus na <http://nalus.usoud.cz>.

2 Stěžovatel RWE Energie, a. s., byl zastoupen autorem tohoto příspěvku – advokátem AK CESTR & PARTNERS. Stěžovatele SCA Packaging Česká republika, s. r. o., zastupoval advokát Mgr. František Povolný.

Ilustrační foto Jakub Stadler

insolvenčních věřitelů. V této souvislosti stěžovatelé odkázali na náleží pléna Ústavního soudu č. 403/2002 Sb., v němž se Ústavní soud zabýval právním postavením správce konkurzní podstaty, a dovozovali, že jestliže byl tímto nálezem za orgán veřejné moci pokládán správce konkurzní podstaty v situaci, kdy věřitelé popěrným právem disponovali, tím více je v postavení tohoto orgánu insolvenční správce v situaci, kdy plnohodnotným popěrným právem disponuje toliko on, přičemž věcně je tomu tak právě při přezkumu pohledávek a časově do první schůzky věřitelů následující po přezkumném jednání, na níž mají věřitelé možnost (byť mnohdy jen teoretickou) insolvenčního správce odvolat a nahradit (§ 29 odst. 1 InsZ). Tato argumentace stěžovatelů znamenala odklon od názoru většiny expertů na insolvenční právo, kteří důsledně pokládali insolvenčního správce v rámci nového insolvenčního procesu za jakéhosi agenta – zástupce – věřitelů, jenž zastupuje jejich práva, jakožto nových reziduálních vlastníků majetkové podstaty. Stěžovatelé netvrdili, že insolvenční správce je orgánem veřejné moci při všech jeho činnostech, které mu zákon ukládá. **Stěžovatelé vždy poukazovali pouze na nekonceptnost a protiústavnost pojetí přezkumné činnosti insolvenčního správce bez popěrného práva věřitelů či jakéhokoli apelačního či kasačního opravného prostředku do jeho rozhodnutí, kteréžto skutečnosti z něj právě pro tuto oblast jeho činnosti činí orgán veřejné moci.**

Stěžovatelé se rozcházelí s expertními názory rovněž v otázce, zda akt uznání či popření pohledávek přihlášených věřitelů insolvenčním správcem je rozhodnutím orgánu veřejné moci, či zda jde o pouhý soukromoprávní úkon obdobný úkonu samotného dlužníka. Jestliže insolvenční zákon ukládá insolvenčnímu správci provést přezkum pohledávek s odbornou péčí podle věřiteli předložených dokladů a účetnictví dlužníka, provést o pohledávkách nezbytná šetření s tím, že přitom může využít součinnosti orgánů, které mu jí jsou povinny poskytnout, jde jistě o kvalitativně zcela jinou činnost, než kterou vykonává dlužník mimo insolvenční řízení. Nadto ze samotného InsZ – konkrétně z ustanovení § 200 – *a contrario* vyplývá, že seznam přihlášených pohledávek s vyznačeným stanoviskem insolvenčního správce je exekučním titulem. To znamená, že po ukončení konkurzu může – nedojde-li k výmazu dlužníka

z obchodního rejstříku – na základě takového rozhodnutí insolvenčního správce dojít k výkonu rozhodnutí. Jak bylo Ústavním soudem opakovaně judikováno, zda jde či nejde o rozhodnutí je třeba vždy dovozovat nikoli jen z hlediska formy úkonu (tím spíše ne názvu úkonu), ale především dle materiálního hlediska jeho obsahu, tedy podle skutečné povahy tohoto úkonu a účinků do právní sféry jeho adresátů.³

Z pohledu stěžovatelů nebylo pochyb o tom, že ve zvláštním koncentrovaném civilním řízení, jakým je insolvenční proces, v němž si přihlášené pohledávky věřitelů vzájemně konkurují, má autoritativní stanovisko insolvenčního správce o pravosti, výši a zajištění pohledávky věřitele dopad do práv a povinností ostatních věřitelů, a je tak ve smyslu materiálním rozhodnutím. Rozhodnutím orgánu veřejné moci, které – nemá-li jeho adresát jinou možnost zvrátit jeho důsledky – jako v případě existence popěrného práva – či nespadá-li do rámce zákonných kompetenčních výluk – v podmínkách právního státu principiálně musí podléhat soudnímu přezkumu.

Stěžovatel RWE Energie doplnil *de lege et constituti-one ferenda* své s ústavními stížnostmi spojené návrhy na zrušení části InsZ rozsáhlou komparací české právní úpravy popěrného práva s úpravami Německa, Rakouska, Polska, Slovenska, Velké Británie, Spojených států amerických, Kanady a Číny, z níž vyplynulo, že navzdory tvrzením o inspiraci vyspělými zahraničními úpravami insolvenčního procesu tyto **právní úpravy, vyjma úpravy slovenské, v různých obdobích obsahují analogii věřitel-ského popěrného práva tak, jak bylo zakotveno v českém zákoně č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání (§ 23 a násl.).** Tento zákon byl novým insolvenčním zákonem zrušen a je dle jeho ustanovení § 432 odst. 1 aplikován pouze na řízení zahájená před jeho účinností. Tyto právní úpravy umožňují věřitelům přenést přezkum sporné pohledávky před soud.⁴

Rovněž slovenský zákon o konkurze a reštrukturalizácii poskytuje věřitelům majícím pochybnosti o jakékoli pohle-

3 Srov. usnesení Ústavního soudu č. 30/2002 Sb. nálezů a usnesení nebo nález Ústavního soudu č. 83/1999 Sb. nálezů a usnesení.

4 Srov. § 178 německého Insolvenzordnung BGBI. IS. 2866; § 109 rakouského Konkursordnung; čl. 256 polské Ustawy z dnia 28. lutego 2003 r., Prawo upadłościowe i naprawcze; čl. 6.105. britských Insolvency Rules 1986; § 502 Bankruptcy Code 1978 Spojených států amerických; čl. 87 Kanadského Winding-up and Restructuring Act; čl. 58 čínského Enterprise Insolvency Law.

dávce podstatně širší možnosti, než činí český insolvenční zákon, byť – dle názoru stěžovatele – jsou tyto možnosti rovněž nedostatečné, a to i z hlediska slovenského ústavního práva.⁵ Slovenský správce musí při přezkumu pohledávek přihlídnout k vyjádření „jiných osob“, tzn. i ostatních věřitelů, kteří mu též výslovně mohou podávat podněty k popření a správce se jimi musí s odbornou péčí zabývat a musí svůj názor takovému věřiteli odůvodnit. Správce je výslovně povinen popřít pohledávku, o níž při přezkumu zjistí pouhou její spornost, to znamená pouhou existenci zásadních právních či skutkových pochybností o ní. Je tedy ve vlastním zájmu slovenského správce, aby více „naslouchal“ oprávněným a podloženým námitkám věřitelů. Konečně slovenský správce musí popřít pořadí zajištěné pohledávky, jestliže mu k tomuto kroku podá podnět jiný zajištěný věřitel. Správce je též dle slovenské právní úpravy v následném případném incidenčním sporu v podstatně komfortnější situaci, neboť jestliže popře pohledávku na základě podnětu věřitele, získá tento věřitel postavení vedlejšího účastníka a správce nezůstane ve sporu s věřitelem popřené pohledávky osamocen. I toto ustanovení do jisté míry působí pozitivně na odpovědnost věřitelů a zabraňuje případným pouhým „šikanózním“ popřením. Nutno dodat, že v současné době je na Slovensku projednáván návrh novely zákona o konkurze a reštrukturalizácii, který opět přímé popěrné právo věřitelům vrací. Jistou pikantérií předložené komparativní analýzy bylo zařazení úpravy čínské, která – s jejím, od našeho západního euroamerického pohledu zásadně odlišným vnímáním důležitosti základních práv – rovněž umožňuje věřitelům přenést spor o jakoukoli pohledávku v insolvenčním řízení před lidový soud.

Z hlediska průběhu legislativního procesu InsZ, který se – jak konstatoval i Ústavní soud – uskutečnil zcela v ústavních mezích, stojí jistě za zmínku, že v roce 2005 proti sobě v Poslanecké sněmovně nejprve stály dvě zákonné předlohy – poslanecký a vládní návrh zákona. Tehdejší poslanec za ODS a budoucí ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil obhajoval jeho poslanecký návrh ve sněmovně slovy: „...Hovořil jsem též o zkrácení délky řízení. Zmiňoval jsem, že náš návrh zavádí určité lhůty. Co je určitou novinkou a co též neobsahuje vládní návrh, je skutečnost, že my upravujeme možnosti řešení incidenčních sporů při popírání pohledávek. V zásadě omezujeme okruh subjektů, které mohou popírat jednotlivé pohledávky. Náš návrh upravuje takovou úpravu, že popírat pohledávky v zásadě buď může pouze správce konkurzní podstaty, nebo dlužník. Chce-li tak činit jiný věřitel, pak toto činí skrze konkurzního soudce, nikoli sám přímo tím, že podá incidenční žalobu. Vycházíme zde opět ze zahraničních právních úprav a z naší zkušenosti. Ty právě časté šikanózní incidenční soudní spory

vedou k neúměrné délce konkurzního řízení a právě na incidenčních sporech vážně v dnešní době většina konkurzů.“⁶

Podíváme-li se na znění **Pospíšilova poslaneckého návrhu** (sněmovní tisk 1044, IV. volební období, 2005),⁷ zjistíme, že obsahoval jakési nepřímé popěrné právo věřitelů, resp. jakousi procesní záruku, která měla zajistit předložení sporné pohledávky z podnětu věřitele před insolvenční soud. Ustanovení § 115 odst. 2, 3 a 4 návrhu zákona zněla: „(2) Popírat přihlášené pohledávky a uplatňovat jejich promlčení může jen dlužník nebo insolvenční správce, pokud popření hodnověrným způsobem doloží. (3) Věřitel může insolvenčnímu správci navrhnout popření své pohledávky nebo pohledávky jiného věřitele, pokud návrh doloží listinami nebo jinými hodnověrnými údaji prokazujícími oprávněnost popření; insolvenční správce není v takovém případě oprávněn návrhu nevyhovět. (4) Nevyhoví-li insolvenční správce návrhu podle odstavce 3, může se navrhuující věřitel domáhat, aby insolvenční soud insolvenčnímu správci popření pohledávky přikázal; insolvenční soud rozhodne do pěti dnů ode dne doručení návrhu.“

Vláda ve svém stanovisku ze dne 20. července 2005 č. 943 Poslanecké sněmovně nedoporučila Pospíšilův návrh k přijetí s tím, že sama vypracovala vlastní návrh zákona, který vytknuté nedostatky poslaneckého návrhu eliminuje. **Vládní návrh** (sněmovní tisk 1120, IV. volební období, 2005),⁸ s nímž byla spojena i důvodová zpráva (která již nebyla po rozsáhlých pozdějších změnách upravena a reflektuje tak pouze tento návrh), **původně počítal se zachováním popěrného práva, když jeho § 192 odst. 1 zněl takto:** „Jednotliví věřitelé, dlužník a insolvenční správce mohou popírat pravost, výši a pořadí všech přihlášených pohledávek...“

Projednání obou předloh v ústavněprávním výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR za účasti expertů na úpadkové právo dne 1. 12. 2005 ovšem přineslo v otázce popěrného práva zásadní zvrat, když se členové tohoto výboru usnesli,⁹ že za základ dalšího projednání bude vzat návrh vládní, přičemž ministerstvo spravedlnosti „zapracuje připomínky vznesené při jednání ústavněprávního výboru do vládního návrhu (tisk 1120) a předloží takto upravený návrh ústavněprávnímu výboru do 10. ledna 2006.“ O konkrétním obsahu vznesených připomínek se však z veřejně dostupných zdrojů nedozvíme nic, a tak není zřejmé, zda iniciativa k vypuštění popěrného práva bez náhrady vzešla od některého z poslanců, zda byla na půdě výboru projednávána (ať už z iniciativy kohokoli) či zda dokonce nešlo o „expertní příležitost“, o jehož zařazení neměli poslanci ani tušení (což by je samozřejmě nijak nezbavovalo politické odpovědnosti). Nicméně **tak vznikl v období vánočních svátků r. 2005 poněkud uspěchaný komplexní pozměňovací návrh** (sněmovní tisk 1120/2), který přinesl **současnou podobu zákona s několika nešťastnými prolnutími obou původních předloh**, a pokud jde o popěrné právo věřitelů, zašel podstatně dále, než oba původní návrhy, když toto právo *expressis verbis* zcela negoval slovy stěžovateli napadeného ustanovení § 192, odst. 1 InsZ. Další jednání ústavněprávního výboru se uskutečnilo 20. ledna 2006 opět za účasti několika expertů, v jehož závěru bylo

5 Srov. § 32 zákona č. 7/2005 Z.z., o konkurze a reštrukturalizácii a o změně a doplnění některých zákonů.

6 Stenozáznam na <http://www.psp.cz/eknih/2002ps/stenprot/048schuz/s048339.htm>

7 Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?0=4&CT=1044&CT1=0>

8 Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?0=4&CT=1120&CT1=0>

9 Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=2488>

přijato usnesení, v němž se „doporučuje Poslanecké sněmovně vyslovit souhlas s vládním návrhem na vydání zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) (tisk 1120) ve znění komplexního pozměňovacího návrhu s provedenými změnami, jak vzešly z jednání výboru.“¹⁰ Následně dne 8. února 2006 byl Poslaneckou sněmovnou přijat vládní návrh insolvenčního zákona ve znění onoho komplexního pozměňovacího návrhu, přičemž steno-záznam rozpravy v průběhu třetího čtení¹¹ svědčí o tom, že si nikdo z poslanců v plénu – spoléhaje se na doporučující stanovisko ústavněprávního výboru – možných protiústavních aspektů nového zákona nepovšiml. Senát zákon rovněž přijal promptně bez pozměňovacích návrhů a prezident ČR jej posléze podepsal.

Zastánci absence popěrného práva argumentují, a rovněž v předmětném řízení u Ústavního soudu se tento argument objevil, že jsou jen dvě možná (a dosti vyhraněná) řešení. Na jedné straně zavedení formálního popěrného práva, které však v důsledku dlouhého řízení zkrátí anebo často zcela vyprázdní materiální právo věřitelů na výtěžek z insolvence. Nebo na druhé straně řešení spočívající v odepření popěrného práva věřitelům provázené jistými institucionálními opatřeními eliminujícími možnost nespravedlivého popírání/nepopírání pohledávek. Za tato dostatečná institucionální opatření považují sankce postihující věřitele, který přihlásil neexistující či nadsazenou pohledávku (§ 178 InsZ),¹² zvýšené zákonné požadavky na osobu insolvenčního správce či možnost domáhat se *ex post* vůči insolvenčnímu správci náhrady škody.

Stěžovatelé ve svých podáních poukázali na naprostou disproportionálnost těchto opatření. **Insolvenční správce – ač z důvodu právních důsledků jeho rozhodovací práce je orgánem veřejné moci – sám nesplňuje požadavky kladené čl. 6 Úmluvy na orgán soudního typu, zejména proto, že nejde o orgán nezávislý, nestranný a neodvolatelný.** Podle čl. 13 Úmluvy a judikatury Evropského soudu pro lidská práva k tomuto článku není institut náhrady škody považován za účinný právní prostředek nápravy nesprávného rozhodnutí před národním orgánem. V případě náhrady škody totiž již nejde o opravný prostředek, který by byl skutečně účinný a efektivní v tom smyslu, že zaručuje možnost meritorního přezkumu nesprávného rozhodnutí a jeho derogace a nahrazení rozhodnutím novým. Institut náhrady škody je schopen toliko napravovat (či zmírňovat) nepříznivé důsledky vadného rozhodnutí v rámci majetkové sféry poškozeného. Rozhodnutí jako takové – potenciálně vadné – však zůstává platné a ten, kdo byl v jeho důsledku zvýhodněn, zvýhodněn zůstává. Lze si jen obtížně představit, že by se poškozený věřitel v poplatkově nákladných řízeních v systému současné české justice byl schopen v přijatelné době efektivně domoci na insolvenčním správci náhrady škody v řádech desítek či stovek milionů Kč, která mu vznikla v důsledku vadného přezkumu pohledávek insolvenčním správcem.

Je zřejmé, že právo, stejně jako demokracie a další základní atributy moderní západní společnosti, spočívají vposledku na důvěře. Důvěře občanů v instituce, které právo prosazují či chrání, a důvěře v platný, předem

známý či předvídatelný systém právních pravidel. I tato důvěra má však své meze. Již před dvěma sty lety „otcové zakladatelé“ Spojených států amerických věděli, že každý mocenský systém nezbytně potřebuje dostatečné pojistky proti selhání konkrétní instituce či konkrétního jednotlivce, jimž je svěřena veřejná moc. Ústavní systémy demokratických zemí dnes obsahují mnoho variant takového vyvažování mocí, a vyspělé justiční systémy států, které označujeme adjektivem *právní*, obsahují nejrůznější varianty opravných prostředků soudních rozhodnutí a stojí na zásadě plné přezkoumatelnosti rozhodnutí a zásahů orgánů veřejné moci mocí soudní, z níž existují jen taxativně vymezené a ospravedlnitelné výluky. Takové záruky však současná podoba insolvenčního zákona věřitelům neposkytovala, jelikož **věřitelé nemohli mít dostatečnou jistotu, zda nebylo insolvenčními správci s vědomím nenapadnutelnosti jejich rozhodnutí o uznání pohledávek jiných věřitelů rozhodováno svévolně či pod mimoprávním skrytým tlakem, ať už ze strany kohokoliv.** Uvážíme-li, že v situaci, kdy je schůze věřitelů prakticky pod kontrolou jednoho věřitele či skupiny věřitelů jednajících ve shodě, kteří dokáží silou svých hlasů správce odvolat z funkce, je zřejmé, že absence popěrného práva měla za následek rovněž netransparentnost a potenciální neférovost insolvenčního řízení.

Stěžovatelé vyjádřili v návrzích na zrušení části InsZ přesvědčení, že **veřejný zájem na rychlosti a hospodárnosti insolvenčního řízení a zamezení zneužívání popěrného práva, který byl autory zákonné předlohy důvodem nejvíce akcentovaným, nemůže justifikovat absolutní odepření popěrného práva insolvenčním věřitelům.** Odepření tohoto práva totiž ve svém důsledku značí odepření jejich ústavních práv na ochranu vlastnického práva k jejich pohledávkám, odnětí jejich práva na přístup k soudu, resp. neposkytnutí soudní ochrany jejich základním právům ve smyslu čl. 4 Ústavy. V konkrétních případech též vedlo k nerespektování základního práva na spravedlivý proces insolvenčními správci. Takto razantní zásah zákonodárce do základních ústavních práv postrádá legitimitu a nemůže obstát v ústavním testu proporcionality, neboť nešetří podstatu a smysl základních práv, není v podmínkách českého právního řádu řešením vhodným, ani svým rozsahem pro naplnění daného cíle nezbytným.

Vybrané části hodnocení Ústavního soudu

„(18) Ústavní soud se nejprve zabýval postavením insolvenčního správce při uznávání pohledávek věřitelů v insolvenčním řízení a rozhodl jej jako postavení orgánu veřejné moci, nikoli jako zástupce věřitelů.

(20)...Insolvenční správce tím, že přihlášenou pohledávku uzná (nepopře), určuje závazné právo věřitele na jeho

10 Dostupné na <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=2491>

11 Dostupné na <http://www.psp.cz/eknih/2002ps/stenprot/053schuz/s053350.htm>

12 Rovněž tato část InsZ bude v nejbližší době podrobena plenárnímu ústavnímu přezkumu.

poměrné uspokojení v rámci insolvenčního řízení (včetně všech dalších důsledků spojených s výsledkem přezkumu, tj. hlasování a účast ve věřitelských orgánech, příp. sankce a další procesní práva povinnosti), a současně tím závazně určuje právo všech ostatních věřitelů na jejich poměrné uspokojení [důsledkem uznání pohledávky věřitele je rovněž stanovení výše (poměrného) uspokojení ostatních přihlášených věřitelů, jejichž pohledávky si vzájemně konkurují]. Uznání (nepopření) pohledávky insolvenčním správcem má tedy za následek zjištění přihlášené pohledávky, a to v insolvenčním řízení s konečnou platností.

(21) I když insolvenční zákon výslovně neuvádí, jakou povahu má úkon insolvenčního správce, jímž projevuje vůli uznat přihlášenou pohledávku, je úkon insolvenčního správce přirozeně nezbytné zkoumat podle materiálního hlediska, tj. podle jeho skutečné povahy a účinků (srov. např. usnesení Ústavního soudu č. 30/2002 Sb. nálezů a usnesení nebo nález Ústavního soudu č. 83/1999 Sb. nálezů a usnesení).

(22) Na danou problematiku je aplikovatelný i právní názor vyslovený v náleзовé judikatuře Ústavního soudu. Ústavní soud kupř. v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 36/01 vyslovil právní názor, že správce konkursní podstaty není účastníkem konkursního řízení; jako zvláštní procesní subjekt má však samostatné postavení jak vůči úpadci, tak vůči konkursním věřitelům a nelze jej považovat za zástupce konkursních věřitelů, ani za zástupce úpadce...

(23) Veřejný účel instituce insolvenčního správce rovněž nutno spatřovat v akceptaci omezeného veřejného zásahu do řešení majetkových vztahů, jež se dostaly do krizové situace. Jeho oprávnění, jež jsou zakotvena v řadě ustanovení insolvenčního zákona, vzhledem k jejich heteronomní povaze (když insolvenčního správce nelze považovat za zástupce věřitelů, ani za zástupce dlužníka), pak představují výkon pravomoci (srov. kupř. právě pravomoc uznat přihlášené pohledávky, o kteroužto problematiku jde i v dané věci). Způsob jeho ustavení je dán rozhodnutím státního orgánu (soudu), a to dle § 25 insolvenčního zákona (srov. odst. 1 věta první: „Insolvenčního správce pro insolvenční řízení ustanovuje insolvenční soud.“)

(24) Na tom ničeho nemění skutečnost, že v procesu ustavování insolvenčního správce může – ale nemusí – hrát roli též spolúčast věřitelů na výběru správce. Osobu insolvenčního správce mohou věřitelé pouze změnit, mohou tak postupovat jen po ukončení přezkumného jednání (§ 29 odst. 1 insolvenčního zákona), kdy již není možné posouzení správnosti nároků uplatněných jednotlivými přihláškami pohledávek (dle § 192 odst. 1 insolvenčního zákona může insolvenční správce své stanovisko k přihlášeným pohledávkám změnit nejpozději na přezkumném jednání).

(25) Koneckonců, i důvodová zpráva k návrhu zákona uváděla explicitně, že insolvenční správce je zvláštním procesním subjektem, jež není ani zástupcem dlužníka, ani zástupcem věřitelů. Záměr zákonodárce, že insolvenční správce není zástupcem věřitelů, nebyl přitom při projednávání návrhu zákona zpochybněn a byl deklarován právě v souvislosti s možností věřitelů vyměnit osobu insolvenčního správce.

(26) Teze, že insolvenční správce při uznání (pravosti, výše a pořadí) přihlášených pohledávek vystupuje jako zástupce

věřitelů, je ovšem vyloučena i povahou věci, v insolvenčním řízení zpravidla vystupuje více věřitelů, jejichž pohledávky si ale vzájemně konkurují. Navíc i dle § 24 insolvenčního zákona se důvody podjatosti insolvenčního správce mohou týkat i účastníků řízení; tedy nejen dlužníka, nýbrž i jeho věřitelů. Jak by mohl být insolvenční správce podjatý z důvodu vlastního poměru k osobám věřitelů (nepodjatost v tomto směru vyžaduje § 24 insolvenčního zákona), když by současně platila teze, že insolvenční správce je zástupcem věřitelů.

(27) Insolvenční správce tedy autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech věřitelů, kteří se nenacházejí v rovnoprávném postavení s insolvenčním správcem, obsah rozhodnutí nezávisí na jejich vůli. Za rozhodnutí insolvenčního správce tak lze považovat stanovisko insolvenčního správce k pohledávce věřitele na přezkumném jednání, které je vyjádřeno v seznamu přihlášených pohledávek, jež je přílohou protokolu z přezkumného jednání.

(30) Lze ... souhlasit s názorem navrhovatelů, že rozhodnutí insolvenčního správce o tom, že přihlášenou pohledávku uznává nebo popírá (příp. v jakém rozsahu), určuje závazně právo věřitele na jeho poměrné uspokojení v rámci insolvenčního řízení (včetně všech dalších důsledků spojených s výsledkem přezkumu), a současně se závazně rozhoduje o právu všech ostatních věřitelů na jejich poměrné uspokojení...

(31) Napadené ustanovení přitom vylučuje možnost jednoho věřitele zpochybnit pohledávky jiných věřitelů, a to prostřednictvím jakéhokoli procesního prostředku, kupř. na podkladě přiměřené aplikace o. s. ř. Standardním právním instrumentem směřujícím ke zpochybnění pohledávky věřitele dlužníka je právě tzv. popěrné právo. Jestliže je § 192 odst. 1 větou první a větou za středníkem insolvenčního zákona věřitelům odepřeno právo popírat pohledávky jiných věřitelů, zákonodárce projevil vůli, že věřitelé nemají možnost domáhat se zpochybnění pohledávky nejen popěrným úkonem v rámci přezkumného jednání, ale ani jakýmkoli právním institutem uplatnění práva (jako je např. žaloba na určení pohledávky jiného věřitele nebo odvolání proti rozhodnutí insolvenčního správce). Vůči všem jiným procesním prostředkům k ochraně práva je tedy § 192 odst. 1 věta první a věta za středníkem lex specialis. V opačném případě by docházelo k obcházení vůle zákonodárce, samotný § 192 odst. 1 věta první a věta za středníkem by ztrácel rozumný smysl.

(34) Má-li každý dle čl. 36 odst. 1 Listiny právo domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu, přičemž podmínky a pravidla realizace tohoto práva stanoví zákon, pak takový zákon, vydaný na základě ústavního zmocnění, nemůže nárok každého domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu v té které situaci zcela negovat, a tím tedy ústavně zaručené základní právo popírat. Článkem 36 odst. 1 Listiny je každému ústavně garantována možnost domáhat se ochrany svého práva u soudu či jiného orgánu pro všechny situace.

(36) Nelze tak než dovést, že zákonodárce v napadeném ustanovení omezil, dokonce anuloval právo věřitele domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu, a tím tedy základní právo dle čl. 36 odst. 1 Listiny v těchto případech popřel. Napadené ustanovení § 192 odst. 1 věta první včetně věty za středníkem insolvenčního zákona je v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny. Navíc podle čl. 4 odst. 4 Listiny

musí být šetřeno podstaty a smyslu základního práva, tedy základní právo nelze popřít, což však napadené ustanovení učinilo. Opačný názor by byl v rozporu se shora citovanou nálezkou Ústavního soudu, od níž však Ústavní soud neshledal důvod se odchýlit.

(38) Nelze přisvědčit argumentu Městského soudu v Praze uvedeného ve vyjádření k ústavní stížnosti, že zásah do čl. 36 odst. 1 Listiny je opodstatněn úsilím o zábranu zneužití popěrného práva vedoucímu např. k průtahům v řízení. A to již proto, že předjímá úmysl věřitele zneužívat právo, přesto, že příčiny (popření pohledávky jiného věřitele) mohou být objektivní (zejména nesprávná výše přihlášené pohledávky jiného věřitele). Přístup k soudu nemůže být podržzen spekulativní úvaze typu *presumpce viny* (tako ostatně argumentoval Ústavní soud již v nálezu sp. zn. II. ÚS 217/98). Je třeba nalézat jiné cesty, jak zabránit zneužití toho kterého práva v insolvenčním řízení...

(39) Rychlost řízení může být uvažována až v rámci konkrétního - spravedlivého - procesu. Proces - byť by byl garantován jako „rychlý“ - by neměl rozumného smyslu, pokud by nebyl spravedlivý, negarantoval spravedlivý výsledek, tedy (mj.) pokud by v něm neměl každý možnost domáhat se ochrany svého práva (jde o pojmovou součást procesu). Základní právo dle čl. 36 odst. 1 Listiny každého na ochranu svého práva, realizovatelné v řízení, z povahy věci předchází rychlosti tohoto řízení, je jeho obligatorním východiskem. Jinak by se proces, a v něm i jeho rychlost, prakticky stávala samoučelem.

(42) V obdobném smyslu je navíc napadené ustanovení v rozporu s čl. 6 odst. 1 Úmluvy, neboť není splněn požadavek, že každý, o jehož občanská práva nebo závazky se jedná, musí mít zaručeno právo na přístup k soudu (srov. nálezn. sp. zn. Pl. ÚS 72/06).

(43) Uvedené konstatování přitom platí zvláště za situace, kdy se věřitel popřením pohledávky jiného věřitele domáhá ochrany nikoli jen „obvyčejného“ práva, nýbrž práva základního. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva i Ústavního soudu vyplývá, že pojem „majetek“, obsažený v první části článku 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě, má autonomní rozsah, který není omezen na vlastnictví hmotného jmění a nezávisí na formální kvalifikaci ve vnitrostátním právu. Může zahrnovat jak „existující majetek“, tak majetkové hodnoty, včetně pohledávek, na jejichž základě může jednotlivec tvrdit, že na jejich splnění má přinejmenším „legitimní očekávání“ (*esperance légitime/legitimate expectation*). Takové legitimní očekávání je totiž dle judikatury Evropského soudu pro lidská práva, stejně jako Ústavního soudu (např. nálezy ve věcech sp. zn. Pl. ÚS 2/02, IV. ÚS 525/02, I. ÚS 158/04, I. ÚS 287/04, I. ÚS 344/04, I. ÚS 353/04), integrální součástí ochrany majetkových práv. Napadené ustanovení je proto důsledně vzato v rozporu s článkem 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě a čl. 11 odst. 1 Listiny (srov. nálezn. sp. zn. Pl. ÚS 72/06).

(44) S ohledem na to, že se věřitel popřením pohledávky jiného věřitele domáhá ochrany práva základního, je napadené ustanovení rovněž v rozporu s čl. 4 Ústavy, dle kterého jsou základní práva a svobody pod ochranou soudní moci.

(45) Napadené ustanovení Ústavní soud shledává proti-

ústavním i v kontextu čl. 13 Úmluvy, dle něž „Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“ Napadené ustanovení totiž vylučuje účinný právní prostředek nápravy rozhodnutí o uznání pohledávky jiného věřitele, které v důsledcích může zasáhnout právo na ochranu majetku jiného věřitele, protože nelze než konstatovat, že napadené ustanovení věta třetí je též v rozporu s citovaným článkem Úmluvy (srov. nálezn. sp. zn. Pl. ÚS 72/06).

(47) Ústavní soud rovněž v rámci komparatistiky uvádí, že kupř. i dle rakouské či německé právní úpravy může pohledávku jiného věřitele popírat věřitel (srov. např. § 105 Konkursordnung, § 178 Insolvenzordnung). Na komparatistickou stránku této problematiky rozsáhle odkazuje i doplnění návrhu stěžovatelem RWE Energie, a. s. ze dne 24. 6. 2010...

(48) Na shora citovaném závěru o protiústavnosti napadeného ustanovení nemění nic to, že věřitelé poškození nesprávným přihlášením, resp. uznáním (nepopřením) insolvenčním správcem té které pohledávky (její pravosti, výše, pořadí) jiného věřitele mají možnost domáhat se po insolvenčním správci náhrady škody nebo jiné újmy (na základě § 37 insolvenčního zákona).

(49) Jedná se totiž o odlišnou právní konstrukci, tj. v rámci odpovědnosti (srov. nálezn. sp. zn. I. ÚS 2219/07), navíc směřující vůči jinému subjektu. Právo a povinnost jsou párovým pojmem, právu jednoho subjektu odpovídá povinnost druhého subjektu. V napadeném ustanovení zákonodárce odepřel právo jednoho věřitele popřít pohledávku druhého věřitele, byť tímto popěrným právem pohledávky druhého věřitele sleduje věřitel ochranu svých (nejen) majetkových práv. Adresátem popření pohledávky je tak druhý věřitel. Jde o ochranu práva (především majetkového) jednoho věřitele před nesprávnou pohledávkou (nesprávnost její pravosti, výše, pořadí) druhého věřitele. Žaloba na náhradu škody způsobené insolvenčním správcem je ale procesním prostředkem k ochraně práva směřujícím výlučně vůči insolvenčnímu správci. Hypoteticky úspěšným vyčerpáním žaloby na náhradu škody způsobené insolvenčním správcem by tak věřitel neodstranil stav nesprávně přihlášené pohledávky jiného věřitele [což může důsledně vzato znamenat (poměrně) uspokojení jeho pohledávky v menší míře a znamená dotčení i jiných jeho práv (srov. další důsledky spojené s výsledkem přezkumu)].

(50) Nehledě na to, že i přes hypotetické pozdější odškodnění by nebyly odstraněny pro právní sféru věřitele všechny negativní důsledky plynoucí z nepopření druhým věřitelem nesprávně přihlášených pohledávek (srov. kupř. posílení vlivu těchto věřitelů na schůzi věřitelů a ve věřitelských orgánech, srov. např. § 49 odst. 1 insolvenčního zákona, dle kterého „Nestanoví-li tento zákon jinak, vyžaduje se k platnosti usnesení schůze věřitelů prostá většina hlasů přítomných nebo řádně zastoupených věřitelů, počítaná podle výše jejich pohledávek; přitom platí, že na každou 1 Kč pohledávky připadá jeden hlas.“)...

(51) V případě odpovědnosti za škodu se jedná o institut sekundární povahy. Jednotlivcům jsou však primárně garan-

tována práva a svobody, přičemž k jejich účinné ochraně a vymáhání je stát povinen stanovit efektivní prostředky. Primárně je tedy věřitel oprávněn domáhat se ochrany svých práv a svobod jako takových a nemůže být povinen spokojit se pouze až s následným odškodněním za porušení svých práv a svobod na základě realizace práva na náhradu škody. To by odporovalo smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny. V opačném případě by právní řád aproboval porušení práv a svobod takového věřitele. Rovněž i v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 72/06 Ústavní soud argumentoval porušením základního práva daňového ručitele domáhat se ochrany svého práva z důvodu zákonného omezení skutečností namítatelných ručitelem v odvolání proti ručitelské výzvě, ačkoliv nebylo vyloučeno argumentovat obdobně – tj. že ručitel může uplatnit regres vůči dlužníkovi (analogie s možností uplatnit nárok na náhradu škody vůči insolvenčnímu správci). Též v nálezové judikatuře Ústavní soud vyslovil právní názor o požadavku subsidiarity uplatnění náhrady škody vůči státu po vyčerpání efektivních procesních prostředků k ochraně práva směřujících vůči nájemcům (srov. např. nález sp. zn. I. ÚS 1180/07 nebo IV. ÚS 1253/08). Tento právní názor lze přiměřeně aplikovat i na danou problematiku.

(53) Uvedené platí tím spíše, že insolvenční správce se může odpovědnosti za škodu zprostit (za podmínek uvedených v § 37 insolvenčního zákona). Tento instrument tedy neskýtá absolutní garanci zaplacení náhrady škody insolvenčním správcem, i proto se nemůže jednat o efektivní prostředek ochrany práv věřitele.

(54) Obsahem práva na spravedlivý proces je též včasné poskytnutí soudní ochrany, avšak další řízení (o nároku na náhradu škody směřujícím vůči insolvenčnímu správci), konstruované jako nezbytné, by vedlo k porušení tohoto principu...

(55) Pokud by Ústavní soud z ústavně-právních hledisek aproboval napadené ustanovení, s odkazem navrhovatelů na možné odškodnění ze strany insolvenčního správce, aproboval by stav vedení insolvenčního řízení tak, že by někteří z účastníků byli nespravedlivě poškozeni a někteří nedovoleně zvýhodněni. Jakkoli by majetková újma účastníků mohla být potom kompenzována, nebyl by tím nijak odstraněn stav nedovoleného zvýhodnění jiného účastníka uznáním jeho pohledávky ve vyšší částce, než odpovídá skutečnému stavu, což by se promítlo i do vyššího poměrného uspokojení jeho pohledávky, než mu skutečně po právu patří. Orgán veřejné moci musí vykládat právní předpisy tak, aby tento neracionální a především nespravedlivý stav eliminoval. Smyslem insolvenčního řízení – jako každého civilního procesu – je dosažení spravedlivé ochrany práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k zachovávaní zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob (srov. § 1 o. s. ř.).

(56) Ústavní soud ze shora uvedených důvodů zrušil § 192 odst. 1 větu první včetně věty za středníkem insolvenčního zákona, která znamená protiústavní mezeru v podobě protiústavního zúžení okruhu subjektů oprávněných popírat pravost, výši a pořadí přihlášených pohledávek. Ústavní soud považoval za nezbytné poskytnout časový prostor zákonodárci k odstranění ústavního deficitu zákonné úpravy, a proto odložil vykonatelnost tohoto nálezu. "

Sluší se dodat, že odlišná stanoviska k názoru většiny pléna uplatnili podle § 14 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, soudci Vladimír Kúrka, Jiří Nykodým a Milošlav Výborný.

Závěr

Ústavní soud svým derogačním zásahem v rámci nálezu sp. zn. Pl. ÚS 14/10 otevřel cestu k nápravě českého insolvenčního procesu. Autor tohoto článku se nechce pouštět do dlouhosáhlých polemik se zastánci *ekonomické analýzy práva*, kteří udělali v reformě českého úpadkového práva obrovský kus práce. Tímto příspěvkem chtěl pouze – podpořen aktuálním nálezem Ústavního soudu – ukázat, že efektivita a ekonomické nazírání na právní instituty mají své meze – meze ústavou zaručených základních práv. Stěžovatelova komparace jednoznačně ukázala, že země, kde má *Law and Economics* daleko delší tradici než v České republice, záměrně nešly cestou odepření popěrného práva či apelačního práva věřitelů, jelikož jako země *Rule of Law* respektují onen ústavní rozměr práv věřitelů a chtějí se vyhnout potenciálním skrytým tlakům některých věřitelů se spornými pohledávkami na správce. Zároveň tyto tradiční demokracie dokázaly najít jiné efektivní cesty, jak zabránit nepřiměřené délce insolvenčních řízení, aniž by omezovaly věřitelská práva. Byť autor tohoto příspěvku není nadšeným zastáncem „právních transplantátů“, je názoru, že právě v oboru úpadkového práva není tím pravým řešením hledání originální „české cesty“, a to jistě nejen z důvodu „čitelnosti“ našeho právního prostředí pro zahraniční investory. Při novelizaci InsZ, k níž nález Ústavního soudu poskytl zákonodárci tři čtvrtě roku času, bude vhodné inspirovat se vyspělými úpravami Německa, Rakouska, Velké Británie či USA s tím, že systém vedení incidenčních sporů by měl být doplněn o přiměřené procesní lhůty, v nichž musí soudy o sporné pohledávce rozhodnout, přičemž zároveň popěrný úkon věřitele by měl být postaven nejen na samotném skutkovém tvrzení, ale rovněž na důkazních návrzích a/nebo právním hodnocení, které standardně není obligatorní náležitostí návrhu na zahájení řízení dle o. s. ř. Praxe ukazuje, že půl roku trvajících „nejistota“ o přezkumu přihlášených pohledávek nijak rychlost a hospodárnost průměrně dva roky trvajících insolvenčních řízení korporace neohroží.¹³ K návratu k původní Pospíšilově konstrukci nepřímého popěrného práva skrze insolvenčního správce již nález Ústavního soudu prostor neposkytuje.

Zkusme tedy v budoucnu nalézt řešení, které bude ctít ústavní rozměr věřitelských práv a současně umožní relativně rychlý návrat úpadcovy majetku do produktivní ekonomiky, stejně jako rychlé a co nejvyšší uspokojení věřitelských nároků.

✿ Autor je advokátem v Praze.

13 Časově mnohem náročnější se ukazuje – zejména v době ekonomické krize – uspokojivé zpeněžení určitých méně atraktivních částí majetkové podstaty v konkurzu, v němž zatím bohužel končí převážná většina korporací v úpadku.

Přímá linka k naplnění Vašich vysokých nároků.

V Raiffeisenbank vnímáme Vaše vysoké nároky. Proto je tu Raiffeisen Premium Banking. Služby zkušených poradců a přístup zohledňující Vaše individuální i firemní potřeby. Nadstandardní služby a finanční zvýhodnění od úroků na spořicímu účtu přes úvěry až po výběry z bankomatů. Nepřejte si výjimečné bankovníctví – mějte ho.

Svěřte své bankovníctví Raiffeisenbank, která byla právě vyhlášena Nejstřícnější bankou v ČR, a to jako historicky první banka.

AKWin

System pro evidenci
a fakturaci kauz

 Wolters Kluwer
Česká republika

www.akwin.cz

Efektivnost pro
advokátní kancelář

Slevová akce
od 1. října 2010
k 20. výročí
nezávislosti české
advokacie

Více informací najdete na:
www.wkcr.cz

Změny postavení státního zastupitelství

doc. JUDr. ZDENĚK KOUDELKA, CSc.

Od přeměny prokuratury ve státní zastupitelství v Čechách, na Moravě a ve Slezsku se vede diskuse, zda je výsledný model správný, jaké mají být vztahy mezi jednotlivými stupni uvnitř státního zastupitelství a jaké vztahy mezi státním zastupitelstvím jako soustavou navenek k jiným vrcholným státním orgánům. Zastávce každého modelu si může najít zahraniční vzor, jelikož **způsoby fungování státního zastupitelství v evropských zemích jsou různorodé.**

1. Polsko – Prokuratura není v ústavě vůbec zmíněna. V roce 2010 byl změněn zákon o prokuratuře a zavedena samostatná pozice generálního prokurátora.¹ Generální prokurátor je jmenován na šest let prezidentem republiky ze dvou návrhů Zemské rady prokuratury a Zemské rady soudnictví. Jmenování nepodléhá kontrasignaci.² Nemůže být jmenován opakovaně. Jemu jsou podřízeni zemský prokurátor pro civilní prokuraturu, který je jmenován předsedou vlády na návrh generálního prokurátora, a hlavní vojenský prokurátor.

V letech 1990-2010 byla polská prokuratura podřízena ministerstvu spravedlnosti a ministr byl zároveň generálním prokurátorem.³ Tento model, známý z USA, se v Polsku uplatňoval i za 2. Polské republiky 1919-39, kdy ministr spravedlnosti byl zároveň hlavním prokurátorem.

2. Irsko – zde je personálně oddělená funkce nejvyššího státního zástupce od vlády. Nejvyšší státní zástupce není člen vlády, je však definován jako její poradce. Je jmenován prezidentem na návrh premiéra a musí vždy odstoupit, jestliže jej o to požádá předseda vlády, neučiní-li tak, prezident jej na návrh premiéra odvolá.⁴

3. Rakousko – státní zastupitelství je součástí resortu ministerstva spravedlnosti. Existuje Nejvyšší státní zastupitelství v čele s nejvyšším státním zástupcem. To však působí jen u Nejvyššího soudu a tvoří společnou soustavu s nižšími vrchními zemskými státními zastupitelstvími, která jsou přímo podřízena, stejně jako Nejvyšší státní zastupitelství, ministerstvu spravedlnosti. Ministr je nadřízen nejen ve věcech správy, ale i ve věcech vlastní působnosti, může dávat písemné pokyny pro postup v konkrétní věci. Tento model u nás fungoval od poloviny 19. století až do roku 1952. Ústavní novelou je od roku 2008 státní zastupitelství zařazeno do soudnictví,⁵ ale aniž by se změnila jeho správa.

4. Čechy, Morava a Slezsko – existuje soustava státního zastupitelství v čele s nejvyšším státním zástupcem jmenovaným vládou. Mezi jednotlivými stupni panují vztahy podřízenosti a nadřízenosti především mezi dvěma stupni bezprostředně návaznými, k vyšším stupňům jen v jednotlivých zákonem určených věcech. Celá soustava je pak součástí resortu Ministerstva spravedlnosti ČR, kdy ministerstvo není nadřízeno státnímu zastupitelství co do jeho působnosti, ale je nadřízeno ve věcech správy, především rozpočtové.

5. Slovensko – prokuratura je samostatnou soustavou státních orgánů v čele s generálním prokurátorem, který je jmenován prezidentem republiky na návrh parlamentu. Prokuratura má vlastní rozpočtovou kapitolu. Tento model fungoval v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v letech 1953-1993.

6. Maďarsko – prokuratura je samostatnou soustavou státních orgánů jako na Slovensku nepodřízenou vládě, ale ústavně je dána odpovědnost generálního prokurátora parlamentu, který jej volí.⁶

7. Francie, Itálie – státní zastupitelství je řazeno do moci soudní. Ve Francii působí generální prokurátor nejen u Kasačního soudu v Paříži, ale i u každého apelačního soudu, přičemž nejsou vzájemně podřízeni.

Existuje řada modelů státního zastupitelství, přičemž jsme se zabývali jen kritériem vztahu státního zastupitelství navenek, nikoliv vztahu dovnitř (monokracie, vztahy podřízenosti a nadřízenosti). Ovšem též je nutné říci, že ve zmíněných státech se vedou diskuse o nevýhodách v nich fungujícího modelu a možnostech změny. Takže zatímco u nás se dávají za vzor zahraniční modely a zvláště Slovensko, které je nám historicky i zeměpisně nejbližší, jinde, včetně Slovenska, občas zaznívají hlasy volající po změně dle modelu státního zastupitelství platného v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

1 Dne 31. 3. 2010 se ujal úřadu první generální prokurátor Andrzej Seremet.

2 Jde o spornou věc, když kontrasignaci jinak podléhají rozhodnutí prezidenta na základě obvyklého zákona. Uvažuje se o změně ústavy, aby přímo v ní bylo uvedeno, že prezident jmenuje generálního prokurátora bez kontrasignace předsedy vlády.

3 Jan Kudrna, Boleslaw Banaskiewicz: Postavení prokuratury v právním řádu Polské republiky, Státní zastupitelství č. 11-12/2008.

4 Čl. 30 Ústavy Irské republiky. Vladimír Klokočka, Eliška Wagnerová: Ústavy států Evropské unie, 1. vydání, Praha 1997, s. 170.

5 Samotné soudnictví je však jako oddíl B řazeno spolu s oddílem A Správu pod hlavu III. ústavy nazvanou Výkonná moc Spolku. Čl. 90a Ústavy Rakouské republiky z 10. 11. 1920 ve znění ústavního zákona č. 2/2008 BGBl.

6 Čl. 52 odst. 1 Ústavy Maďarské republiky z roku 1949. Vladimír Klokočka, Eliška Wagnerová: Ústavy států Evropské unie 2. díl, Praha 2005, s. 168. Ivan Halasz: Postavenie generálnej prokuratury v maďarskom ústavném systéme po roku 1989, Státní zastupitelství č. 11-12/2008.

Nutno zdůraznit, že o dobré správě věcí veřejných, kam patří i veřejná žaloba, z hlediska dnešního pojmání materiálního liberálního demokratického státu více než právní charakteristika jednotlivých orgánů veřejné moci rozhoduje politický režim ve státě. Nelze nevidět, že veřejná žaloba se podílela na justičních zločinech v letech 1948-1952 ve své právní podobě vzniklé za poměrně svobodomyšlného a právního státu rakouského v 2. polovině 19. století a existovala po celou dobu demokratické první Československé republiky. Naopak prokuratura, založená po sovětském vzoru zákony přijatými v době nejhorší totality r. 1952, dokázala po pádu totality v organizačně nezměněné podobě fungovat v rámci demokratického státu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku do roku 1993 a na Slovensku či v Maďarsku dodnes. Výsledek určité činnosti složky státní moci, včetně činnosti veřejné žaloby, není dán prvotně právně organizační úpravou, ale podstatou státního režimu, je-li demokratický či diktátorský, totalitní nebo dokonce despotický. Pokud se však zamyslíme nad možnými změnami právního zakotvení postavení státního zastupitelství, můžeme vysledovat tři základní okruhy změn, a to jednu formální – ústavní či zákonné zakotvení, a dvě obsahové – rozpočtová a personální správa.

Ústavní zakotvení

Současné ústavní zakotvení se omezuje na jeden článek v rámci vládní části hlavy Ústavy věnující se výkoné moci.⁷ Ústava stanoví bez možnosti změny zákonodárcem, že státní zastupitelství:

1. je součástí výkoné moci a musí mít vztah k vládě. Ten však blíže nedefinuje;
2. zastupuje veřejnou žalobu (obžalobu) před trestním soudem.

Vše ostatní Ústava svěřuje obyčejnému zákonu, včetně možnosti rozšířit působnost státního zastupitelství i na netrestní věci, což zákon využívá.

Lze se setkat s požadavkem, aby ústavní zakotvení veřejné žaloby bylo rozšířeno. Nicméně samotná stručnost ústavy může být pro jakoukoliv instituci výhodou, pokud ústava umožňuje přijetí cílového stavu obyčejným zákonem, což je náš případ. Téměř veškeré změny státního zastupitelství se dají uskutečnit obyčejným

zákonem bez nutnosti ústavní změny. Ústava jen chrání trestní působnost veřejné žaloby v trestním řízení. To se nám může jevit jako samozřejmé, ale například slovenská ústava paradoxně takovouto působnost prokuratury nezakotvuje.⁸ Absolutně dominantní trestní působnost slovenské prokuratury je dána obyčejným zákonem. Teoreticky může zákon vyčlenit trestní působnost ze slovenské prokuratury a převést ji na nově zřízené státní zastupitelství. Ústavně zakotvená slovenská prokuratura by tak vlastně byla zákonem vytunelována a zbyla by jí působnost chránit práva osob a státu bez bližšího upřesnění mocenských nástrojů. Stala by se druhým ombudsmanem, kdy by protestovala proti nezákonnému jednání bez možnosti nezákonnost napravit s ojedinělým zachovaným právem slovenského generálního prokurátora podávat návrh Ústavnímu soudu v Košicích,⁹ např. ve věci nezákonnosti všeobecně závazných nařízení územní samosprávy.

Dobrou hodnotou naší Ústavy je, že je stručná a hovoří srozumitelným právním jazykem. Kdyby se shrnuly všechny tzv. důvodné požadavky na změnu ústavy (referendum, Nejvyšší kontrolní úřad, územní samospráva), rozrostla by se do velkých rozměrů portugalských.¹⁰ Navíc je každé prosazení ústavního zákona obtížné. Je nutná nejen kvalifikovaná třípětinová většina všech poslanců a přítomných senátorů, ale Senát zde nelze přehlasovat a navíc není vázán 30denní lhůtou pro projednání návrhu jako u obyčejných zákonů. Ústavní změna může snadno spadnout pod stůl, aniž by byla formálně zamítnuta. Stačí, pokud ji Senát nedoprodá do poslaneckých voleb, a díky zásadě diskontinuity v zákonodárném procesu¹¹ všechny nedoprodané návrhy zákonů, včetně ústavních, po nových volbách Poslanecké sněmovny již nelze projednat v nově zvolené Poslanecké sněmovně, což se týká i vrácených návrhů ze Senátu či případně vetovaných obyčejných zákonů prezidentem republiky. Veto prezidenta či Senátu se tak stává absolutním.¹²

I statistika ukazuje, že každý navrhovatel ústavního zákona si koleduje o jeho nepřijetí. Ve volebním období Poslanecké sněmovny 2002-2006 bylo podáno 18 návrhů ústavních zákonů, přijaty byly jen tři, a to jeden o referendu o přistoupení ČR k Evropské unii a dva o změnách hranic s Rakouskem a Německem.¹³ Ve volebním období Poslanecké sněmovny 2006-2010 bylo podáno 15 návrhů změn Ústavy, přijat byl jeden.¹⁴ Tedy, pokud lze právně dosáhnout určitého cílového stavu zákonem, je nutné tak činit tímto způsobem, nikoli bobtnatěním Ústavy. Je to, jakoby někdo šplhal do pátého patra, když jsou otevřené dveře s funkčním schodištěm, které jej tam pohodlně dovede. Pokud použijeme další srovnání se Slovenskem v případě veřejného ochránce práv, který je na Slovensku upraven spolu s prokuraturou ve společné osmé hlavě ústavy, tak zjistíme, že mezi působností ombudsmana, který na Slovensku má ústavní úpravu, a v Čechách, na Moravě a ve Slezsku je upraven jen obyčejným zákonem, obsahový rozdíl není. Pro změny postavení státního zastupitelství nejsou nutné ústavní změny. Současná

7 Čl. 80 Ústavy Čech, Moravy a Slezska č. 1/1993 Sb. (Ústava).

8 Čl. 149 Ústavy Slovenské republiky č. 460/1992 Sb.

9 Čl. 130 odst. 1 písm. e) Ústavy SR.

10 Ústava Čech, Moravy a Slezska má 115 článků. Portugalská ústava z 2. 4. 1976 má 298 článků.

11 § 121 odst. 1 zákona č. 90/1995 Sb., o jednání řádu Poslanecké sněmovny.

12 Jan Filip: Vybrané kapitoly ke studiu Ústavního práva, 2. vydání, Brno 2001, s. 283.

13 Šlo o tisky Poslanecké sněmovny 4. volební období – 20, 50, 81, 90, 95, 115, 172, 192, 208, 249, 349, 485, 513, 609, 914, 937, 980, 1130. Přijaty byly tisky 50 (ústavní zákon č. 515/2002 Sb.), 249 (ústavní zákon č. 76/2004 Sb.) a 609 (ústavní zákon č. 633/2004 Sb.).

14 Šlo o tisky Poslanecké sněmovny 5. volební období – 16, 42, 134, 146, 169, 192, 332, 381, 524, 747, 795, 873, 952, 960 a 1005. Dále nebyly přijaty ústavní zákony o referendech ke konkrétním otázkám – tisky Poslanecké sněmovny 147, 477 a 490. Přijat byl jen ústavní zákon č. 319/2009 Sb. měnící čl. 35 Ústavy o rozpuštění Poslanecké sněmovny prezidentem na její návrh.

Ústava umožňuje zavedení státního zastupitelství totožného s ministrem spravedlnosti jako je tomu v USA, ale též velmi autonomního na vládě, jak je tomu na Slovensku.

Pokud jde o rozsah ústavní úpravy, tak obecně jsou všechny stručné a v zásadě proti naší Ústavě obvykle zahrnují ustavení generálního prokurátora do funkce, ustavení ostatních prokurátorů a další organizaci ponechávají na obyčejném zákonu.¹⁵ To je případ slovenské ústavy, která sice má prokuraturu věnovanou osmou hlavou ústavy společně s veřejným ochráncem práv,¹⁶ ale ve skutečnosti se jí věnují jen tři články nečleněné na odstavce. Text našeho jednoho článku o státním zastupitelství, ovšem členěnému na dva odstavce, není o moc kratší. Slovenská úprava navíc fakticky obsahuje jen ustanovení o jmenování generálního prokurátora prezidentem. Ústavní úprava z hlediska obsahu, pokud vůbec, upravuje jen malou část personální správy ve věci ustavení hlavy prokuratury. Pokud jde o rozpočtovou správu, té se ústava nevěnuje.

Rozpočtová správa

Peníze hýbou světem, ale přitom není slušné o nich hovořit ve slavnostních chvílích. Z tohoto pohledu nepřekvapí, že ústavy upravující základy fungování státu se příliš o penězích nezmiňují, s výjimkou schvalování státního rozpočtu. Jen menšina ústav obsahuje bližší pravidla pro financování státu, především upravuje vztah státu a územní samosprávy.¹⁷ Pokud jde o rozpočtovou správu prokuratury, tak ústavy mlčí. Úpravu ponechávají obyčejným zákonům. Prokuratura jako soustava státních orgánů vždy hospodáří s prostředky státního rozpočtu, jenž přijímá parlament. Rozhodující je, zda prokuratura má rozpočtové postavení samostatné rozpočtové kapitoly, nebo je zařazena do rozpočtové kapitoly ministerstva spravedlnosti. Ať je již personální správa státního zastupitelství jakákoli, rozpočtová autonomie posiluje postavení prokuratury a její absence ji naopak oslabuje.

Samostatná rozpočtová kapitola prokuratury umožňuje lépe reagovat na potřeby soustavy z hlediska bližší znalosti problémů a zamezuje převodu ušetřených peněz mimo soustavu. Fakticky odstraňuje známý tlak na utrácení všeho, neboť úspory budou se železnou pravidelností převedeny na jiné potřeby mimo prokuraturu. Samostatná rozpočtová kapitola prokuratury naplňuje princip subsidiarity preferovaný v Evropské unii,¹⁸ jenž stanoví, že veřejná moc včetně správy se má vykonávat na úrovni, které se týká, je-li to možné. Většinou se to prezentuje v rámci územní správy,¹⁹ ale tento princip lze vztáhnout na celou oblast veřejné správy, včetně správy resortní.

Příslloví říká, koho chleba jíš, toho píseň zpívej. Nelze vyloučit, že státní zastupitelství bude více naslouchat názorům ministra, který rozhoduje o financování jeho

potřeb. I z tohoto důvodu je vhodné zavést autonomní rozpočtovou správu státního zastupitelství formou samostatné rozpočtové kapitoly. Ovšem se správní autonomií je vždy spojena odpovědnost za svěřené prostředky. Státní zastupitelství v takovém případě musí plnit veškeré povinnosti správce rozpočtové kapitoly a jeho hospodaření bude kontrolováno, jako hospodaření jiných státních orgánů – správců rozpočtových kapitol, včetně dohledu Nejvyššího kontrolního úřadu. Státní zastupitelství by si též muselo své požadavky obhájit při sestavování rozpočtu vůči

ministerstvu financí i vládě a následně při jeho schvalování v Poslanecké sněmovně. Dnes má z justičních orgánů jedině Ústavní soud svou rozpočtovou kapitolu. Přitom Ústavní soud je na počet zaměstnanců neskonalé menší než soustava státního zastupitelství. Svou samostatnou rozpočtovou kapitolu má i Kancelář veřejného ochránce práv nebo Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, které jsou rovněž mnohem menší, ale i zde je akcentována důležitost určité rozpočtové správní autonomie.

Při zavedení rozpočtové autonomie je možné buď zavést jedinou rozpočtovou kapitolu, kde by bylo správcem Nejvyšší státní zastupitelství, nebo tři kapitoly, kde by samostatná kapitola byla pro Nejvyšší státní zastupitelství a další dvě pro vrchní státní zastupitelství, jejichž součástí by byla rozpočtová správa podřízených krajských a okresních státních zastupitelství. Existuje zde historická analogie, kdy za monarchie i za Československa byla oddělena správa Nejvyššího státního zastupitelství a vrchních zemských státních zastupitelství (Čechy, Morava se Slezskem), kterým byla podřízena krajská státní zastupitelství. Byť Nejvyšší i vrchní zemská státní zastupitelství neměla samostatné rozpočtové kapitoly, ale byla napojena nezávisle na sobě na rozpočet ministerstva spravedlnosti. To se opakovalo již se samostatnými rozpočtovými kapitolami v letech 1969-1992, kdy vedle Generální prokuratury Československa

15 Ojedinělou výjimkou je čl. 51 odst. 2 Ústavy Maďarské republiky z roku 1949, který dokonce zakotvuje na ústavní úrovni dozor státního zastupitelství nad výkonem trestu. Vladimír Klokočka, Eliška Wagnerová: Ústavy států Evropské unie 2. díl, Praha 2005, s. 168.

16 Od platnosti původního znění 8. hlavy Ústavy SR č. 460/1992 Sb. až do zřízení veřejného ochránce práv ústavním zákonem č. 90/2001 Z.z. byla dokonce celá hlava věnována samostatně prokuratuře.

17 Výjimkou je X. hlava Základního zákona Spolkové republiky Německo z 23. 5. 1949, která na ústavní poměry nezvykle podrobně upravuje veřejné finance. Vladimír Klokočka, Eliška Wagnerová: Ústavy států Evropské unie, 1. vydání, Praha 1997, s. 273-279.

18 Čl. 3b Smlouvy o Evropské unii a Protokol o používání zásad subsidiarity a proporcionality ve znění Lisabonské smlouvy. Monika Novotná: Princip subsidiarity v právu Evropských společenství, Právník č. 3/1995. G. Marcou: New tendencies of local government development in Europe, in Local government in the new Europe, ed. R. Bennett, 1993.

19 Čl. 4 odst. 3 Evropské charty místní samosprávy č. 181/1999 Sb. určuje, že za správu veřejných záležitostí budou odpovídat zejména ty orgány, které mají nejbližší k občanům, přičemž přiznání odpovědnosti jinému subjektu musí odpovídat rozsahu a povaze úkolu a požadavkům efektivnosti a hospodárnosti. Výhradu nezávanosti učinilo vůči tomuto článku Slovensko z důvodu silné maďarské menšiny na jihu Slovenska. Stanislav Kadečka: Svobodná normotvorba obcí 1, Moderní obec č. 9/2000, s. 35. Právo obcí a krajů, s. 8-9.

byla samostatná správa generálních prokuratur republik s jim podřízenými prokuraturami.

Personální správa

Většina ústav neřeší jmenování řadových prokurátorů, to nechává na úpravě obyčejným zákonem. **Státní zástupci jsou jmenováni do funkce buď ministrem spravedlnosti, nebo generálním prokurátorem. Pokud jde o samotného generálního prokurátora, ústavy často upravují proces jeho ustavení do funkce. Zpravidla tak činí hlava státu na návrh příslušného orgánu.** Jmenování generálního prokurátora hlavou státu odpovídá ustanovení šéfů jiných nejvyšších orgánů v evropských státech. Tímto orgánem bývá vláda (premiér), parlament nebo jiný orgán. I když se navrhující subjekt mění, je pravidlem pro ustanovení generálního prokurátora shoda dvou subjektů, což zajišťuje větší shodu na jmenování konkrétního člověka. Protože proces odvolání je analogický procesu jmenování, pokud není stanoveno jinak, je též větší míra nezávislosti jmenovaného na jmenujícím, jelikož i při odvolání je nutná shoda minimálně dvou subjektů.

Z hlediska naší úpravy přichází do úvahy změna jmenování nejvyšší státní zástupkyně. Dnes je jmenována vládou na návrh ministra spravedlnosti,²⁰ což jsou sice také dva subjekty, ale politicky blízké. Možnou změnou je zavést jmenování nejvyšší státní zástupkyně prezidentem na návrh vlády. Jmenování by podléhalo kontrasignaci předsedy vlády.²¹ I bez výslovné úpravy je zřejmé, že návrh by ve vládě inicioval ministr spravedlnosti jako hlava gesčního resortu justice. V našem právním řádu je nezvyklé, že by výslovně zákon stanovil, že pokud vládě přísluší určité navrhovací právo, aby to činila jen na návrh konkrétního ministra. Je zvykem, že podnět k návrhu vlády dává resortní ministr, ale není to výslovně v zákonech uvedeno.²² Pokud zákony vážou rozhodnutí prezidenta na návrh vlády, již v nich není stanovena vázanost vlády návrhem konkrétního ministra.

Samozřejmě je možné do systému jmenování zapojit i Poslaneckou sněmovnu. Zkušenost však říká, že funkce ustanovené Poslaneckou sněmovnou se stanou součástí vyjednávání mezi politickými stranami a politického obchodu. Tedy zvolíme vám nejvyšší státní zástupkyni, když vy nám zvolíte naše kandidáty do Rady Čes-

ké televize apod. Navíc praxe již ukázala, že Poslanecká sněmovna občas není schopna zvolit následníka, jak tomu bylo v případě prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu.²³ Ovšem, byť by do procesu ustanovení byla zapojena Poslanecká sněmovna, nelze z něj vyjmout vládu, byť ve funkci navrhovatele, neboť státní zastupitelství je u nás zařazeno do vládní části moci výkonné. Též není možné při současném modelu personální a rozpočtové správy státního zastupitelství ministerstvem spravedlnosti, aby ministr spravedlnosti neměl možnost se k ustavení nejvyšší státní zástupkyně alespoň vyjádřit. Dlouhodobě totiž není udržitelný vzájemný trvalý konfliktní vztah mezi ministrem spravedlnosti a nejvyšší státní zástupkyní, jako byl mezi ministrem Pavlem Němcem a nejvyšší státní zástupkyní Marií Benešovou v letech 2004-2005. Takový konflikt nevede k dobré správě státního zastupitelství. **Nejvhodnějším řešením v rámci současného ústavního stavu je změna personální správy státního zastupitelství tak, že nejvyšší státní zástupkyně bude jmenována prezidentem na návrh vlády. Rovněž i na jmenování dalších vedoucích státních zástupců by se měly podílet dva subjekty, a to nejlépe z řad státního zastupitelství, tedy okresní státní zástupce by byl jmenován vrchním na návrh krajského. Krajský státní zástupce by byl jmenován nejvyšším na návrh vrchního a vrchní státní zástupce by byl jmenován nejvyšším se souhlasem ministra spravedlnosti nebo na návrh nejvyššího státního zástupce by byl jmenován prezidentem republiky s kontrasignací předsedy vlády. Prezident již dnes jmenuje nejen předsedy Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, ale i předsedy vrchních soudů.²⁴**

✿ Autor je náměstkem nejvyšší státní zástupkyně a pedagogem katedry ústavního práva a politologie PF MU v Brně.

20 § 9 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství.

21 Čl. 63 odst. 2 a 3 Ústavy Čech, Moravy a Slezska.

22 Např. prezident jmenuje náčelníka generálního štábu na návrh vlády, aniž je výslovně stanoveno, že ve vládě věc iniciuje ministr obrany, což je však právní zvyklostí. § 7 odst. 4 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách.

23 Prezident Lubomír Voleník zemřel 19. 6. 2003 a jeho nástupce František Dohnal byl jmenován prezidentem až 4. 11. 2005 na základě předchozího návrhu Poslanecké sněmovny z 26. 10. 2005. Viceprezident Dušan Tešnar rezignoval 10. 9. 2007 a Poslanecká sněmovna zvolila kandidáta na jeho místo Milošlava Kalu až 30. 10. 2008, kterého prezident republiky jmenoval 13. 11. 2008.

24 Čl. 62 písm. f) Ústavy Čech, Moravy a Slezska. § 13 odst. 2 soudního řádu správního č. 150/2002 Sb. § 103 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích.

Ilustrační foto Jakub Stadler

Legislativa a justice ve vládním prohlášení

JUDr. STANISLAV KŘEČEK

Budoucí, pravděpodobně čtyřleté působení současné vlády bude mít, jak plyne z jejího, nedávno v Poslanecké sněmovně přijatého vládního prohlášení, velký vliv i na chod justice a další vývoj legislativy v našem státě. Ambice vlády jsou zde skutečně značné...

Za svoji prioritu v oblasti justice považuje vláda „rekodifikaci občanského zákoníku, který sjednotí stávající roztržité úpravy, z nichž většina prochází z legislativní vlny 60. let minulého století.“ Jistě by bylo možné polemizovat s tím, nakolik dnešní podoba občanského zákoníku ještě „pochází“ z jeho původního znění, tedy z oné legislativní vlny z oněch 60. let, ale bezpochyby se zásadní rekodifikaci občanského zákoníku vyhnout asi nelze. Je samozřejmě otázkou, zda současná podoba již předloženého znění nového občanského zákoníku, vytvořený skupinou kolem prof. K. Eliáše, dozná v dalším legislativním procesu podstatnějších změn, které požaduje nemalá část odborné právní veřejnosti (archaický jazyk, neprostá a zbytečná diskontinuita apod.), nebo zda bude existovat snaha využít „vládní“ většiny v zákonodárných sborech k prosazení stávajícího textu beze změny. Sepětí současného ministra spravedlnosti s plzeňskou právní fakultou, kde text nového občanského zákoníku vznikl, naznačuje, že spíše bude, žel, reálnější druhá varianta...

Současně s přijetím nového občanského zákoníku „navrhne vláda nový zákon o obchodních společnostech a družstvech a zákon o mezinárodním právu soukromém“. Zdá se tedy, že vláda zamýšlí vynětí právní úpravy družstev z obchodního zákoníku, což považuji za užitečné, problém ovšem spatřuji v tom, že by právní úprava bytového (tedy převážně neziskového) družstevnictví byla zařazena do společného zákona o obchodních společnostech. Těmi bytová družstva patrně nejsou. Vláda se dále zavazuje přijmout „v návaznosti na nově přijatý trestní zákoník nový trestní řád“. To lze jistě jen přivítat.

Vláda se, podle svého programového prohlášení „zaměřuje na pokračování elektronizace justice, zejména projektu tzv. datových schránek, zavedení elektronického trestního řízení, elektronického soudního spisu a elektronického zveřejňování judikatury“... a dále bude uskutečněn „...projekt bezplatné, veřejně přístupné elektronické sbírky zákonů (e-Sbírka)“. Jistě chvályhodné záměry, jen si, po zkušenostech s dosavadní realizací datových schránek a s očekávanými hrozivými úsporami v justici nejsem jist, zda není na místě spíše velká opatrnost a pouze nepřehnané očekávání...

Za pozornost jistě stojí záměr vlády „...provést opatření ke snížení nadbytečné soudní agendy a v některých případech k odejmutí rozhodovací pravomoci soudů, například převedení této pravomoci jinému státnímu orgánu nebo nestátnímu orgánu nebo subjektu či v případě její nezbytnosti jejím zrušením.“ Jistě si lze představit, že např. o výši výživného nebo o sporné výši nájmu může rozhodovat i jiný orgán než soud, ale podle mého názoru musí být následný soudní přezkum rozhodování takovýchto „státních nebo nestátních orgánů nebo subjektů“ zachován, nemáme-li se dostat do rozporu s právy občanů zaručenými Ústavou.

Jistě lze jen uvítat to, že si vláda „bere za cíl znovelizovat zákon o rozhodčím řízení, a to zejména v oblasti pravidel pro využívání rozhodčích doložek a v požadavcích na osoby rozhodců, včetně jejich odpovědnosti...“ A stejně tak jistě nebude žádných námitek proti záměrům vlády zvýšit „...dohled nad soudními znalci a tlumočníky, exekutory, notáři a insolvenčními správci.“ Za pozornost jistě stojí to, že vláda „...odstraní průtahy a řízení u notářů a zvýší konkurenční prostředí v jejich stavu zvýšením počtu notářských úřadů.“ Zda se tento záměr setká se všeobecným souhlasem, si nejsem zcela jist...

Pokud jde o státní zastupitelství, vláda „...provede změny příslušných předpisů tak, aby posílila jeho nezávislost a odpovědnost za výkon svěřené pravomoci. Dojde ke změně způsobu jmenování a odvolávání vedoucích státních zástupců, a to uzákoněním výkonu funkce na dobu určitou...“ A k celé řadě dalších změn. Opravdu tedy zásadní změny v dosavadní a, upřímně řečeno, nepřilíš chvályhodné činnosti těchto orgánů. Jen, pokud kdekoliv z justice zaznívá požadavek na „nezávislost“, se ptám: nezávislost na kom? Státní zástupce nezávislý na státu? Další nezávislá „moc“ vedle moci soudní, zákonodárné a výkonné? To jistě nikoliv.

Stejně zásadnější změny by ovšem měly nastat u soudců. Vláda prý „...zprísni požadavky na jejich jmenování zavedením podmínky nejméně pětileté právní praxe, z toho nejméně tři roky mimo justici.“ O reálnosti tohoto záměru v dohledné době mám vážné pochybnosti. Spíše, domnívám se, by patrně prospěla snaha o větší

prostupnost právnických povolání než tříletá „praxe“ čekatele v advokátní nebo exekuční kanceláři. Vláda zamýšlí „...zvýšit dohledovou činnost ministerstva spravedlnosti v oblasti kárné odpovědnosti a navrhnout opatření, která posílí odpovědnost soudců a státních zástupců za zaviněnou škodu a umožní rychlejší a důslednější projednávání jejich kárných deliktů“. Nic proti zvýšené dohledové činnosti ministerstva, ale nebudeme se patrně příliš mýlit, pokud ostatní záměry vlády zařadíme spíše do kategorií zbožných nebo, lépe řečeno, politicky motivovaných přání. Přece za „zaviněnou škodu“ je každý, tedy bezpochyby i soudce, odpovědný už dnes a za jeho právní názor, vyjádřený v rozhodnutí, který ovšem může být nejen širokou veřejností, ale i nepoučenými novináři považován za „škodlivý“, těžko může být nesena „osobní odpovědnost“, ať už si pod tím představujeme cokoli. V této souvislosti je mnohem zajímavější to, že se vláda nikde ve vládním prohlášení nezavazuje prosadit nebo realizovat soudní samosprávu v jakémkoliv podobě, pouze se chystá „...prověřit efektivitu působnosti soudcovských rad a jeho orgánů soudcovské samosprávy a možnost jejího posílení.“ Při vědomí problémů, s jakými se justice vypořádává a bude vypořádávat, stejně tak jako při vědomí zjevné skutečnosti, že efektivita soudní soustavy na míře samosprávnosti opravdu nezáleží, to ze strany vlády považují spíše na uvážlivý postoj...

Vláda se „...zavazuje posílit zřizování specializovaných soudních senátů a specializovaných útvarů státního zastupitelství zejména v oblasti boje proti korupci a závažné finanční kriminalitě...“ s tím, že v těchto případech budou rozhodovat „...zkušení a speciálně proškolení soudci a státní zástupci.“ Je-li vládě znám, a měl by být znám, výsledek podobné snahy v sousedním Slovensku, lze i tento záměr patrně podřadit pod záměry spíše politicky chtěné než reálně promyšlené a připravené. V témže odstavci a tedy patrně i v téže výsledné „kvalitě“ se vláda zavazuje „...zprůsvětřit tresty za korupci úředních osob.“ Jistě chválné, leč druhotné: prvořadé je onu korupci úředním osobám prokázat, což ovšem je a bude mnohem obtížnější...

Jistým překvapením pro mne, mám-li na paměti předvolebně deklarované záměry ministra Pospíšila, je ve vládním prohlášení velmi opatrná zmínka o „osudu“ vrchních soudů. Vláda se pouze zavazuje „...provést analýzu efektivitu organizace soudnictví a čtyřstupňové soudní soustavy a navrhnout možnost jejího zjednodušení.“ Odhlédneme-li od skutečnosti, že žádná „čtyřstupňová“ soustava u nás není (vždy jen třístupňová: okres, kraj, NS, nebo kraj, vrchní soud a NS) nabízím úvahu, zda vrchní soudy nelze považovat za jistý, historicky vzniklý druh oněch populárních „specializovaných senátů“ pro konkrétní věci a dovolím si vyslovit názor, že v současné době by jejich rušení a nahrazování zvláštním druhem okresních, jakýchsi „okresnějších“ soudů, přebírajících, jak je proponováno, jejich pravomoci, přineslo spíše zmatek a zvýšené náklady, než cokoli jiného.

Pokud jde o Nejvyšší soud, hodlá vláda řešit jeho „...chronickou přetíženost...omezením dovolacích důvodů a preferencí jeho role sjednotitele judikatury.“ Pokud je soud přetížený, očekávali bychom spíše kroky k zefektivnění jeho práce než ztížení přístupu účastníků k jeho rozhodování. Zatímco důraz na sjednocování judikatury Nejvyšším soudem lze patrně přivítat (nejsem si ovšem jist, zda je to reálné při jeho současném personálním obsazení), pak na konkrétní záměry ohledně omezení dovolacích důvodů si musíme s velkou ostražitostí zatím počkat...

Lze patrně konstatovat, že tato kapitola vládního prohlášení je dobře propracovaná s mnoha konkrétními záměry, které v mnohém přesahují rozsahem i kvalitou volební programy vládních, ale i nevládních politických stran. Realizace mnohých by současnému stavu nejen justice, ale i garanci práv občanů velmi prospěla. Na konkrétní výsledky si ovšem, jak už to tak u politických proklamací bývá, budeme muset počkat.

✿ Autor je advokátem, poslancem sněmovny Parlamentu ČR za ČSSD a místopředsedou ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny.

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

www.advokanc.de
advokat@advokanc.de

REALITNÍ KANCELÁŘ DOKTOR-REALITY.CZ

spolupracující s renomovaným právníkem, nabízí tuto službu: Prodej advokátní kanceláře s možností i nadále provozovat advokátní praxi v omezenějším rozsahu.

Máme zkušenosti.
Svěřte se nám. tel. 737 305 713

VYLÍČENÍ SKUTKOVÝCH OKOLNOSTÍ:

3,5% ROČNÍ VÝNOS TÝDENNÍ POBYT V TATRÁCH

Stručněji už to vylíčit ani nelze. Služba Clear Deal aktuálně nabízí vklady od půl milionu korun na dobu jednoho roku s výnosem 3,5 % p.a., dvou let s výnosem 4 % p.a. a pěti let s výnosem 4,5 % p.a.

A jako bonus k vkladům od jednoho milionu korun a ke všem pětiletým vkladům vám nabídneme týdenní pobyt v Tatrách pro dvě osoby. Snad jen dodatečně můžeme předložit důkazní návrhy. Podle listinných důkazů se jedná o bankovní termínovaný vklad s nejvyšším výnosem na trhu. A podle výpovědí svědků si pobyt v Tatrách užijete.

Jsme privátní bankou s nejvyšší mírou individuálního přístupu ke klientům a obchodům. Už dvanáctým rokem realizujeme společné zisky. Díky náročnosti klientů jsme motivováni k nadprůměrným výnosům. A díky výjimečnosti našich výnosů jsou klienti motivováni k tomu, aby nám svěřili své finance.

Pro více informací o službě Clear Deal nás kontaktujte na telefonní lince 800 707 606, www.cleardeal.cz nebo konzultujte se svým nezávislým finančním poradcem.

Nemožnost plnění – zánik závazku

Tím, že objednatel neumožní zhotoviteli provést a dokončit dílo tím, že dílo nechá dokončit třetí osobou, dochází k zániku závazku pro nemožnost plnění. Nastávají pak účinky obdobné jako při odstoupení od smlouvy.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 10. 2009, č. j. 23 Cdo 4092/2007

Odůvodnění:

Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 23. listopadu 2004, č. j. 47 Cm 43/2004-73, zastavil řízení v rozsahu smluvní pokuty ve výši 0,5 % denně z částky 246 259,50 Kč od 18. 12. 2003 do zaplacení a úroků ve výši 2 % p. a. z částky 246 259 Kč od 18. 12. 2003 do 22. 11. 2004 (výrok pod bodem I), zamítl žalobu na zaplacení částky 246 259 Kč s 2% úroky od 23. 11. 2004 do zaplacení (výrok pod bodem II) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok pod bodem III).

Žalobce se žalobou domáhal zaplacení doplatku ceny díla s příslušenstvím a smluvní pokutou.

Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobci nevzniklo právo na odstoupení od smlouvy v důsledku porušení povinnosti žalované, jelikož žalobce sám byl v prodlení s plněním povinnosti plynoucí ze smlouvy. Soud prvního stupně měl za to, že smluvní vztah mezi účastníky nezanikl a práva a povinnosti mezi účastníky smlouvy nadále trvají. Žalobci nevzniklo právo na zaplacení ceny díla, jelikož dle smlouvy o dílo je doplatek ceny díla vázán na protokolární předání a převzetí díla mezi objednatel a zhotovitelem a investorem (článek IV bod 2 smlouvy o dílo), k čemuž nedošlo. Soud prvního stupně proto uzavřel, že žaloba na zaplacení ceny díla je předčasná.

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 26. října 2006, č. j. 2 Cmo 36/2005-97, zrušil rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích pod body II a III a v tomto rozsahu věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení s tím, že z provedeného dokazování vyplývá, že předmět díla spočívající v dodání a montáži střešního pláště na stavbě rodinného domu manželů B. v obci L. K. byl předán konečnému uživateli, tedy manželům B. Odvolací soud dospěl k závěru, že za takové situace je třeba považovat dílo za předané žalobcem a převzaté žalovanou a žalobu na zaplacení doplatku ceny díla nelze zamítnout pro předčasnost.

Krajský soud v Plzni v pořadí druhým rozsudkem ze dne 26. května 2006, č. j. 47 Cm 43/2004-127, uložil žalované, aby zaplatila žalobci částku 246 259 Kč s 2% úroky z prodlení z této částky od 23. 11. 2004 do zaplacení (výrok pod bodem I) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok pod bodem II).

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že mezi účastníky řízení byla uzavřena smlouva o dílo, na základě které se žalobce jako zhotovitel zavázal provést pro žalo-

vanou dílo, jehož předmětem bylo dodání a montáž střešního pláště na stavbě rodinného domu manželů B. v L. K. Žalobce ve sjednané době dílo nedokončil. Soud prvního stupně vzal za prokázané, že žalovaná dopisem ze dne 23. 2. 2003 odsouhlasila podobu fakturace (tedy fakticky cenu díla), kterou žalovaná zaslala žalobci, a to v rozsahu částek 407 720 Kč za práci a 360 146,20 Kč za dodaný materiál. Soud prvního stupně dále zjistil, že žalovaná reklamovala vady díla, žalobce tyto vady neodstranil a žalovaná sdělila žalobci dopisem ze dne 24. 4. 2003, že si nechá vady odstranit jinou odbornou „firmou“. Žalobce později v průběhu řízení dopisem ze dne 7. 10. 2004 od smlouvy odstoupil. V řízení poukazyval na to, že se domáhá zaplacení žalované částky s odkazem na ustanovení § 544 odst. 2 obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“).

Soud prvního stupně vázán právním názorem odvolacího soudu obsaženým ve zrušovacím usnesení dospěl k závěru, že žalovaná dílo převzala, byť nikoli protokolárně ve smyslu smlouvy. Předmět díla byl předán investovi za situace, kdy reklamované vady díla nebyly žalobcem odstraněny, avšak z toho důvodu žalovaná od smlouvy neodstoupila, ani nepožadovala přiměřenou slevu z kupní ceny (správně z ceny díla). V době rozhodování soudu již dílo vady nevykazovalo, protože byly odstraněny třetí osobou a závazek žalobce zanikl. Odstoupení žalobce nemohlo být účinné, jestliže již závazek zanikl.

Soud prvního stupně dovodil, že žalovaná jako objednatelka se nemůže zprostit své povinnosti zaplatit sjednanou cenu díla jiným způsobem, než že od smlouvy odstoupí. Pokud včas uplatní slevu z ceny díla, nemusí plnit v rozsahu rozdílu mezi hodnotou, kterou by mělo dílo bez vad, a hodnotou, kterou mělo s vadami v době, kdy se mělo uskutečnit řádné plnění (§ 439 odst. 4 obch. zák.). Žalovaná sice v řízení uplatnila slevu z ceny v rozsahu celé žalované částky, to lze ale učinit pouze do doby odstranění vad, přičemž v době uplatnění slevy byly již vady odstraněny. Takto uplatněná sleva tedy není ani včasná, ani oprávněná. Soud prvního stupně proto uložil žalované zaplatit žalovanou částku včetně úroků z prodlení.

K odvolání žalované Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 20. dubna 2007, č. j. 4 Cmo 190/2006-156, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (výrok pod bodem I) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok pod bodem II).

Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění učiněných soudem prvního stupně. Dospěl k závěru, že žalovaná nepostupovala důsledně podle ustanovení § 550 obch. zák., podle něhož má objednatel právo kontrolovat provádění díla zhotovitelem, a pokud zjistí, že je zhotovitel provádí v rozporu se svými povinnostmi, je oprávněn dožadovat se toho, aby zhotovitel odstranil vady vzniklé vadným prováděním v přiměřené lhůtě a dílo prováděl řádným způsobem.

Žalovaná dále nepostupovala v souladu s ustanovením § 560 a násl. obch. zák., neboť pouze upozornila na vady s pozdějším požadavkem na jejich odstranění, avšak bez poskytnutí přiměřené lhůty k jejich odstranění, a poté si

nechala vady odstranit třetí osobou. Obchodní zákoník však neumožňuje, aby objednatel bez dohody se zhotovitelem sám odstranil nebo nechal odstranit vady díla; takový postup by byl možný pouze tehdy, pokud by objednatelka uplatnila nárok na slevu z ceny díla, nebo pokud by odstoupila od smlouvy. To žalovaná neučinila a svým jednáním znemožnila žalobci odstranění vytčených vad díla (§ 564 ve spojení s § 437 odst. 2 obch. zák.), čímž došlo k nemožnosti žalobce dílo řádně provést (§ 554 odst. 1 obch. zák.), což má za následek ztrátu nároku žalované z odpovědnosti za vady. Odvolací soud se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že požadovat slevu teprve poté, kdy již jsou vady odstraněny třetí osobou bez zákonem stanoveného postupu, nelze. Odvolací soud proto uzavřel, že nárok žalobce na zaplacení zbytku ceny díla je po právu.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Jeho přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) občanského soudního řádu (dále jako „o. s. ř.“), protože napadeným rozhodnutím byl potvrzen v pořadí druhý rozsudek soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil.

Dovolatelka předně namítá, že napadené rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu oporu v provedeném dokazování (dovolací důvod dle § 241a odst. 3 o. s. ř.). Závěr odvolacího soudu, že žalovaná dílo převzala, byť nikoli protokolárně ve smyslu smlouvy o dílo, je v rozporu se skutečným skutkovým stavem a dohodou účastníků. Ve smlouvě o dílo bylo sjednáno, že o ukončení díla bude sepsán protokol o předání a převzetí díla mezi objednatel, zhotovitelem a investorem. Předávací protokol však nikdy podepsán nebyl, nebyl tak naplněn dohodnutý způsob předání díla, proto je zřejmé, že mezi účastníky k předání a převzetí díla nedošlo.

Dovolatelka dále uplatňuje dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., jelikož namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dovolatelka je toho názoru, že dílo nebylo řádně provedeno, jelikož nebylo žalované předáno způsobem sjednaným ve smlouvě. Jestliže nedošlo k předání díla, nevznikla žalované možnost namítat vady díla a uplatnit jakékoli nároky z vad zboží. Nepředání díla podporují i v řízení prokázané skutečnosti, tedy že žalovaná odmítla dílo převzít, vyzvala žalobce k odstranění vad a k dokončení díla. Ze strany žalobce nebylo prokázáno, že měl v úmyslu dílo dokončit. Jelikož se jednalo o nedokončené dílo, nemohl se obsah závazku mezi žalobcem a žalovanou změnit způsobem, který odpovídá nárokům z vad zboží. Žalobcův závazek posléze zanikl z důvodu nemožnosti plnění ve smyslu § 352 a násl. obch. zák. ve spojení s § 575 občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), jelikož dílo dokončila třetí osoba, pan J. M., z pokynu žalované. Zániku závazku žalobce z důvodu nemožnosti plnění odpovídá i zánik závazku žalované zaplatit cenu díla dle § 354 obch. zák.

Dovolatelka rovněž namítá, že dokončením díla a odstraněním vad prováděného díla byl pověřen J. M. žalovanou a nikoli žalobcem. Mezi žalobcem a J. M. nebyl žádný smluvní závazkový vztah. Neexistence tohoto smluvního vztahu, resp. neexistence souhlasu žalobce se splněním věcného závazku nezpůsobuje zánik závazku žalobce provést dílo řádně. Z toho důvodu na straně žalované nevzniklo prodlení s placením ceny díla. Dovolatelka dále připomíná, že pokud by byla povinna žalobci zaplatit za něco, co žalobce neprovedl, vzniklo by žalobci bezdůvodné obohacení.

Dovolatelka současně uplatňuje námitku, že pokud dlužník poskytne vadné plnění a věřitel nemá právo od smlouvy odstoupit nebo tohoto práva nevyužije, mění se obsah závazku způsobem, který odpovídá nárokům věřitele vzniklým z vadného plnění a závazek zaniká jejich uspokojením. Z provedeného dokazování vyplývá, že žalobce nesplnil svůj závazek provést dílo jeho řádným ukončením a předáním žalované a žalobce neprokázal ani splnění povinnosti odpovídající nárokům věřitele z vadného plnění. Z toho dovolatelka dovozuje, že žalobce neprokázal svůj nárok na zaplacení ceny za provedené dílo. Napadené rozhodnutí tak podle dovolatelky spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolatelka dále namítá, že řízení bylo postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.], neboť odvolací soud se nezabýval uplatněným nárokem na slevu z ceny díla. Tuto námitku žalovaná z opatrnosti vznesla v řízení před soudem prvního stupně. Soud prvního stupně dovedl, že právo na slevu lze uplatnit do doby odstranění vad a volba nároku náleží žalované pouze, je-li oznámena ve včas zasláném oznámení vad nebo bez zbytečného odkladu po tomto oznámení. Žalovaná proti tomu namítá, že pokud neoznámila volbu nároku ve lhůtě podle § 436 odst. 2 obch. zák., má nároky jako při nepodstatném porušení smlouvy. V takovém případě lhůta pro uplatnění slevy z ceny díla stanovená není, a proto je nutné nárok na slevu z ceny díla uplatněný při soudním jednání dne 31. 5. 2006 považovat za včas uplatněný nárok v promlčecí lhůtě.

Z výše uvedených důvodů dovolatelka navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil výroky pod body II a III rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 23. listopadu 2004, č. j. 47 Cm 43/2004-75, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26. října 2006, č. j. 2 Cmo 36/2005-97, v pořadí druhý rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26. května 2006, č. j. 47 Cm 43/2004-127, a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. dubna 2007, č. j. 4 Cmo 190/2006-156, a věc vrátil Krajskému soudu v Plzni k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření k dovolání odmítl argumentaci žalované rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. 4. 2006, sp. zn. 32 Odo 296/2005, jelikož skutkové okolnosti případu jsou odlišné od skutkových okolností v citovaném rozhodnutí. Ve smlouvě o dílo není nikde ani zmínka o tom, že by bylo zaplacení ceny díla vázáno na sepsání předávacího protokolu tak, jak tomu bylo zřejmě v cito-

vaném případě projednávaném Nejvyšším soudem České republiky. Žalobce trvá na tom, že splatnost ceny díla nebyla v tomto případě smlouvou výslovně sjednána, a proto se aplikuje bez dalšího ustanovení § 548 odst. 1 věta druhá obč. zák., ve znění pozdějších předpisů. Pojem „fakturace“ ve smlouvě o dílo nelze dle žalobce vykládat jako „zaplacení ceny“. Ustanovení čl. IV odst. 2 smlouvy o dílo vázalo fakturaci na sepsání předávacího protokolu mezi zhotovitelem, objednatel a investory. Tito však nebyli účastníky smlouvy o dílo a neměli žádnou smluvní povinnost předávací protokol podepsat. Nárok na zaplacení ceny díla by tak žalobci nemusel vzniknout nikdy, protože investoři nenesli povinnost podepsat předávací protokol. Z toho důvodu považuje žalobce toto smluvní ustanovení za neplatné pro počáteční nemožnost plnění.

Žalobce dále souhlasí se závěrem odvolacího soudu, že dílo je třeba považovat mezi účastníky řízení za předané a převzaté, jelikož předmět smlouvy o dílo byl předán konečnému uživateli. Žalovaný nenavrhl žádné důkazy k tomu, aby prokázal, že před tím, než odstranil sám vady díla, uplatnil slevu z ceny díla nebo od smlouvy odstoupil. Žalobce dále argumentuje rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4. 5. 1999, sp. zn. 29 Cdo 2206/98, v němž je uvedeno, že obchodní zákoník neumožňuje, aby objednatel bez dohody se zhotovitelem sám odstranil nebo nechal odstranit vady díla. Takový postup je možný, jen pokud objednatel uplatnil právo na slevu z ceny anebo odstoupil od smlouvy. Žalovaná tak svým jednáním znemožnila odstranění vad ve smyslu ustanovení § 437 odst. 2 ve spojení s § 564 obč. zák.

Žalobce dále uvádí, že článek VI smlouvy o dílo umožňoval předat dílo i s vadami. Převzetím díla s vadami se změnila povinnost žalobce řádně ukončit dílo způsobem, který odpovídá nárokům objednatel vzniklým z vadného plnění. Dílo, které je vadné, nelze považovat za dílo provedené. Nárok na zaplacení ceny díla je vázán na okamžik provedení díla, žalobce by se tedy nemohl domáhat zaplacení ceny díla předtím, než dojde k odstranění vad. Žalovaná měla volbu mezi jednotlivými nároky z vad zboží. Tu neučinila a nechala vady díla odstranit třetí osobou. Toto jednání žalované považuje žalobce za jednání, které je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku podle § 265 obč. zák., a proto nepožívá právní ochrany. Následkem popsání jednání ztratila žalovaná veškeré nároky z vad díla a odstraněním vad díla třetí osobou je na dílo nutné hledět jako na dílo dokončené.

Žalobce dále odmítá argumentaci žalované možným vznikem bezdůvodného obohacení na straně žalobce v případě úhrady žalované částky, jelikož skutkový stav daného případu nelze subsumovat pod žádnou zákonem upravenou skutkovou podstatu vzniku bezdůvodného obohacení.

Žalovaná se nezprostita svého závazku zaplatit cenu díla, proto žalobce souhlasí se závěry soudu prvního stupně a soudu odvolacího, že je žalovaná jí povinna žalobci zaplatit.

Napadený rozsudek odvolacího soudu byl vyhlášen před 1. červencem 2009, kdy nabyla účinnosti novela občanského soudního řádu provedená zákonem č. 7/2009 Sb. Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“)

jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) proto vzhledem k bodu 12 přechodných ustanovení v článku II uvedeného zákona dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 30. června 2009 (dále opět jen „o. s. ř.“).

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání bylo podáno včas oprávněnou osobou a obsahuje stanovené náležitosti, nejprve zkoumal, zda je dovolání přípustné.

Dovolání proti v pořadí druhému rozsudku odvolacího soudu je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř., jelikož jím bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil. Ve svém prvním zrušovacím usnesení odvolací soud vyjádřil závazný právní názor, že předáním díla konečnému uživateli (investorovi) je nutné dílo považovat za předané a převzaté i mezi žalobcem a žalovanou.

Dovolatelka ve svém dovolání uvádí, že uplatňuje tři dovolací důvody, a to podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a b) a podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. Z obsahu dovolání se však podává (§ 243c a § 41 odst. 2 o. s. ř.), že uplatňuje pouze dovolací důvody podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř., tedy že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Nesprávným právním posouzením věci se rozumí omyl soudu při aplikaci právních předpisů na zjištěný skutkový stav. O mylnou aplikaci právních předpisů se jedná, jestliže soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo soud aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil.

Podle § 548 odst. 1 obč. zák. je objednatel povinen zaplatit zhotoviteli cenu v době sjednané ve smlouvě. Pokud ze smlouvy nebo z obchodního zákoníku nevyplývá nic jiného, vzniká nárok na cenu díla jeho provedením. V článku IV smlouvy o dílo bylo sjednáno: „Fakturace bude provedena po dokončení veškerých prací zhotovitelem na základě odsouhlasení soupisu skutečně provedených prací pověřeným pracovníkem objednatel. Konečná fakturace bude vystavena po ukončení díla po protokolárním předání a převzetí díla mezi objednatel, zhotovitelem a investorem.“ Výkladem tohoto smluvního ustanovení nelze dospět k jinému závěru, než že žalobce a žalovaná vázali uhrazení ceny za dílo (na základě konečné fakturace) na písemné předání předmětu díla. Pokud je ve smlouvě specifikován způsob předání díla (v daném případě protokolární předání), nelze při absenci předávacího protokolu považovat dílo za předané a převzaté pouze na základě dalších okolností případu. Existence předávacího protokolu tvoří hmotněprávní podmínku předání a převzetí díla. Nejvyšší soud se v této souvislosti neztotožňuje s námitkou žalobce ve vyjádření k dovolání, že skutečnost, že vznik práva na zaplacení ceny díla byl vázán i na převzetí díla investory, způsobuje neplatnost tohoto ujednání, neboť jeho předmětem je plnění nemožné. Nejde totiž ani o nemožnost faktickou, ani o nemožnost právní. Práv-

ni posouzení věci odvolacím soudem, který dospěl k závěru, že předáním díla investorovi došlo i k předání díla mezi žalobcem a žalovanou, je tedy nesprávné.

Tato skutečnost má pak i další právní důsledky. Kdyby došlo k řádnému předání díla objednatelce (žalované) a dílo mělo v době předání vady, změnil by se závazek žalobce způsobem odpovídajícím nárokům z vad díla žalované. Podle ustanovení § 324 odst. 3 obč. zák. totiž, jestliže dlužník poskytne vadné plnění a věřitel nemá právo odstoupit od smlouvy nebo tohoto práva nevyužije, mění se obsah závazku způsobem, který odpovídá nárokům věřitele vzniklým z vadného plnění, a závazek zaniká jejich uspokojením. K předání a převzetí díla smluvně stanoveným způsobem nedošlo, na straně žalované proto nemohlo dojít ke vzniku práva z odpovědnosti za vady. Pro posouzení oprávněnosti nároku žalobce na zaplacení ceny díla je nerozhodné i to, zda bylo žalovanou řádně reklamováno, protože žalované nárok z odpovědnosti za vady nevznikl.

Protože nedošlo k předání a převzetí díla, trval závazek žalobce provést dílo řádně. Skutečnost, že žalovaná žalobci sdělila, že jeho přítomnost na předmětné stavbě je nežádoucí (srov. skutkové zjištění odvolacího soudu na straně 5 odůvodnění jeho rozsudku) a že nechala dílo dokončit třetí osobou, neměla za následek splnění závazku žalobce, nýbrž v důsledku této skutečnosti závazek zanikl pro dodatečnou nemožnost plnění (§ 352 a násl. obč. zák. ve spojení s § 575 obč. zák.). Povinnost žalobce provést dílo řádně tedy zanikla v okamžiku, kdy bylo dílo dokončeno třetí osobou, a to pro nemožnost plnění.

Podle § 354 obč. zák. při zániku závazku pro nemožnost plnění nebo jeho části nastávají obdobně účinky uvedené v § 351 obč. zák. Podle ustanovení § 351 odst. 1 obč. zák. odstoupením od smlouvy zanikají všechna práva a povinnosti stran ze smlouvy. Odstoupení od smlou-

vy se však nedotýká mj. nároku na náhradu škody vzniklé porušením smlouvy. Podle ustanovení § 351 odst. 2 obč. zák. strana, které bylo před odstoupením od smlouvy poskytnuto plnění druhou stranou, toto plnění vrátí, u peněžního závazku spolu s úroky ve výši sjednané ve smlouvě pro tento případ, jinak stanovené podle § 502.

Odvolací soud tedy nemohl přiznat žalobci právo na zaplacení ceny díla, nýbrž měl postupovat podle ustanovení § 351 odst. 2 obč. zák., tj. měl zjistit a zúčtovat peněžní plnění, které poskytla žalovaná žalobci na plnění ze smlouvy o dílo, a peněžitou náhradu odpovídající hodnotě plnění, které žalovaná obdržela od žalobce a jež nemůže žalobci vrátit. Jelikož ke zhotovované věci nemá vlastnické právo žalobce a jelikož závazek ke zhotovení díla zanikl z důvodů, za něž odpovídá žalovaná (objednatelka), přičemž žalobcem poskytnuté plnění nelze vzhledem k jeho povaze vrátit nebo předat zhotoviteli, je třeba peněžitou náhradu odpovídající hodnotě plnění žalobce stanovit podle ustanovení § 544 odst. 2 obč. zák.

Ze shora uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není z hlediska uplatněného dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. správný. Nejvyšší soud jej proto podle ustanovení § 243b odst. 2 věty za středníkem o. s. ř. zrušil. Protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, Nejvyšší soud podle § 243b odst. 3 o. s. ř. zrušil i rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Za této situace se Nejvyšší soud již nemusel zabývat namítanou vadou řízení.

O náhradě nákladů řízení včetně nákladů dovolacího řízení rozhodne soud v novém rozhodnutí o věci.

✦ Právní věta redakce.

Rozhodování většinového vlastníka věci

Většinový spoluvlastník může rozhodnout o užívání věci tak, že menšinového spoluvlastníka z užívání věci zcela vyloučí, nebo rozhodnout tak, že spoluvlastník bude oprávněn užívat věc v rozsahu menším, než odpovídá jeho spoluvlastnickému podílu. V takovém případě vzniká menšinovému spoluvlastníkovi právo na finanční náhradu.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 9. 2009, č. j. 22 Cdo 2631/2009

Odůvodnění:

Podle § 243c odst. 2 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) v usnesení, jímž bylo dovolání odmítnuto nebo jímž bylo zastaveno dovolací řízení, dovolací soud pouze stručně vyloží důvody, pro které je dovolání opožděné, nepřijatelné, zjevně bezdůvodné nebo trpí vadami, jež brání pokračování v dovolacím řízení, nebo pro které muselo být dovolací řízení zastaveno.

Okresní soud v Bruntále, pobočka Krnov (dále jen „soud prvního stupně“), rozsudkem ze dne 13. prosince 2007, č. j. 7 C 233/2007-27, zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal a) zrušení rozhodnutí žalovaných ze dne 14. září 2006 o hospodaření se společnou věcí ve smyslu § 139 odst. 2 občanského zákoníku, b) úpravy užívání půdního prostoru v domě č. 369/70 na O. ul. v K., dvora odděleného živým plotem a užívání kůlny – altánu na pozemku parc. č. 910 – zahrady a kóji v kůlně na pozemku parc. č. 909, zastavěné plochy a nádvoří v katastrálním území K.- O. n. a rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Krajský soud v Ostravě (dále jen „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 12. listopadu 2008, č. j. 56 Co 154/2008-47, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání s přípustností dovozanou z § 37 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a uplatnil dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. a), b) o. s. ř. Ve vztahu k námitce, že řízení před odvolacím soudem je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, nevedl žádné skutečnosti podřaditelné pod uvedený dovolací důvod; ve vztahu k namítanému

nesprávnému právnímu posouzení věci z obsahu dovolání vyplývá, že žalobce spatřuje otázku zásadního právního významu v posouzení, zda většinový podílový spoluvlastník rozhodující o úpravě užívání společné věci ve smyslu § 139 odst. 2 občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“) musí rozhodnout tak, aby rozsah užívání společné věci jednotlivými spoluvlastníky určený rozhodnutím většinového spoluvlastníka korespondoval velikosti jejich spoluvlastnických podílů ve smyslu § 137 obč. zák. (se sankcí neplatnosti takového rozhodnutí v případě, že rozhodnutí většinového spoluvlastníka tomuto principu neodpovídá).

Žalovaní se k dovolání žalobce nevyjádřili. Obsah rozsudků soudů obou stupňů, jakož i obsah dovolání je účastníkům znám, a dovolací soud proto na ně odkazuje.

Podle čl. II. – přechodná ustanovení, bodu 12 zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, účinného od 1. 7. 2009 (vyjma ustanovení čl. I bodů 69, 71 a 100, ustanovení čl. XIII a ustanovení čl. XVII bodu 1, která nabývají účinnosti 23. 1. 2009), dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vyhlášeným (vydaným) přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů; užití nového ustanovení § 243c odst. 2 tím není dotčeno.

Dovolací soud proto při projednání dovolání postupoval podle občanského soudního řádu ve znění účinném do novely provedené zákonem č. 7/2009, neboť napadené rozhodnutí odvolacího soudu bylo vydáno dne 12. listopadu 2008.

Dovolání není přípustné.

Podle § 237 odst. 1 o. s. ř. dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, a) jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé, b) jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil, c) jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmene b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Podle § 237 odst. 3 o. s. ř. rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam [odstavec 1 písm. c)] zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Napadené rozhodnutí odvolacího soudu otázku zásadního právního významu neřeší, neboť je v souladu s ustálenou judikaturou dovolacího soudu.

V rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. listopadu 1999, sp. zn. 2 Cdon 1313/97 (uveřejněném ve Sbirce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2001, pod pořadovým č. 19), Nejvyšší soud vyložil, že většinový spoluvlastník může rozhodnout o užívání věci i tak, že menšinového spoluvlastníka z užívání věci zcela vylou-

čí, čímž akceptoval názor vyjádřený již v (i dovolatelem citovaném) rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. května 1998, sp. zn. 2 Cdon 374/97 (uveřejněném ve Sbirce soudních rozhodnutí a stanovisek, 1999, pod pořadovým č. 22), a dovolací soud nemá důvodu se od těchto závěrů konstantní soudní praxe odchýlit.

Z uvedených rozhodnutí vyplývá, že je-li většinový podílový spoluvlastník oprávněn rozhodnout o užívání věci podle § 139 odst. 2 obč. zák. tak, že menšinového spoluvlastníka z užívání věci zcela vyloučí, tím spíše je oprávněn rozhodnout o užívání způsobem, kdy menšinový spoluvlastník bude i nadále věc užívat, nicméně v rozsahu menším, než odpovídá velikosti jeho spoluvlastnického podílu. Pro úplnost této části odůvodnění pak dovolací soud dodává, že užívá-li většinový spoluvlastník společnou věc nad rámec svého spoluvlastnického podílu a menšinový podílový spoluvlastník nemůže v důsledku rozhodnutí spoluvlastníka většinového užívat společnou věc v rozsahu jeho spoluvlastnického podílu, vzniká mu vůči většinovému spoluvlastníku právo na poskytnutí finanční náhrady a většinovému spoluvlastníku povinnost tuto náhradu poskytnout (k tomu srovnej např. Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník I. § 1 až 459. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 829 a násl. a tam citovanou rozsáhlou judikaturu).

Poukazoval-li dovolatel v dovolání na skutečnost, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí věci, v čemž spatřoval naplnění dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř., pak k tomuto poukazu dovolací soud nemohl přihlédnout již z toho důvodu, že dovolatel žádný důvod podřaditelný uvedenému zákonnému ustanovení v dovolání neuvedl, neboť obsahem dovolání je pouze kritika právního závěru odvolacího soudu soustředěná do dovolatelem vymezené otázky zásadního právního významu. Dovolací soud pak je oprávněn přezkoumat rozhodnutí odvolacího soudu pouze z důvodů uplatněných v dovolání (§ 242 odst. 3 věta první o. s. ř.).

K dovolatelem naznačené okolnosti, že rozhodnutí většinového spoluvlastníka o hospodaření se společnou věcí by bylo možno poměřovat i jeho rozporem s dobrými mravy ve smyslu § 3 obč. zák. nemohl dovolací soud přihlédnout z důvodu, že se jedná o tvrzení uplatněné až v dovolacím řízení a nikoliv v řízení před nalézacími soudy, přičemž v dovolání nelze nové skutečnosti ve věci samé uplatňovat (§ 241a odst. 4 o. s. ř.).

Pro úplnost dovolací soud dodává, že k samotnému žalobcem uplatněnému nároku na zrušení rozhodnutí většinového spoluvlastníka o úpravě užívání společné věci je dovolací argumentace žalobce vnitřně rozporná, dovozuje-li neplatnost rozhodnutí většinového spoluvlastníka. Jestliže by totiž rozhodnutí většinového spoluvlastníka mělo být pro rozpor se zákonem absolutně neplatné, nebylo by možno jej soudním rozhodnutím zrušit právě z důvodu jeho neplatnosti.

Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobce proto podle § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

Beck-online pro každého advokáta

Nabídky na pořízení Beck-online využilo během letní akce více než 80 advokátních kanceláří. Téměř polovinu z nich tvoří samostatní advokáti, 16 kanceláří si objednalo více než 5 uživatelských oprávnění. Celkem 23 kanceláří objednalo variantu Premium, 31 advokátů naopak využilo nabídky na pořízení předpisů a judikatury od C. H. Beck za bezkonkurenční cenu 4 995 Kč. Všem vám děkujeme.

Co naši noví zákazníci nejčastěji oceňují?

- ✔ cenu předpisů a judikatury (tedy obsahu, který dosud využívali v jiném systému)
- ✔ bohatou databázi literatury, o kterou lze základní modul Basic rozšířit
- ✔ online přístup odkudkoli a denní aktualizaci
- ✔ snadné ovládání
- ✔ rychlé vyhledávání („Podobné vyhledávání s přehlednými výsledky jsem přesně potřeboval.“, J. K., advokát Plzeň)

Společně jsme si ověřili, že Beck-online je vhodným systémem pro advokáty.
Jsme proto rádi, že naše spolupráce s ČAK bude i nadále pokračovat.

Přidejte se k našim klientům i Vy!

Navštivte www.beck-online.cz/pro-advokaty
nebo napište svůj požadavek na adresu beck-online@beck.cz.

Beck-online Basic pro advokáty od 5 990 Kč!

beck-online

Média se mění, kvalita zůstává

Nyní již více než 100 publikací
C. H. Beck v plných textech!
Naleznete ve volitelných modulech!

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ vyhlašují 6. ročník prestižní celojustiční soutěže

PARTNEŘI SOUTĚŽE:

- Notářská komora ČR
- Exekutorská komora ČR
- Soudcovská unie ČR
- Unie státních zástupců ČR
- Unie podnikových právníků ČR
- Jednota českých právníků

**Záštitu nad soutěží tradičně přebírá
Ministerstvo spravedlnosti ČR.**

Ceny sv. Yva může získat v jednotlivých kategoriích příslušník kterékoli právnické profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne mimořádných výsledků. V kategorii Právnická síň slávy jde o ocenění za celoživotní dílo. Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 20. 5. 2010 do **31. 10. 2010**. Zde jsou k dispozici i podrobné instrukce k nominacím a nominační formuláře. Informace o Právnickovi roku 2010 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a ve všech právnických periodikách.

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním galavečeru se společenským programem v lednu 2011 v Praze. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sledujte Bulletin advokacie č. 10/2010.

STÁLÉ KATEGORIE PRÁVNÍKA ROKU 2010

- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Obchodní právo
- Správní právo
- Právo informačních technologií
- Lidská práva a právo ústavní
- Rodinné právo

STÁLÉ KATEGORIE SE ZVLÁŠTNÍMI KRITÉRII

- Právnická síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos právu)
- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO

Mercedes-Benz

Generální
partner

citibank

Hlavní finanční
partner

novasoft

Beroun golf
RESORT

Exekuce.cz

SP
Scuderia Praha

Cestovní kancelář
FISCHER

JAGUAR
LAND-ROVER
HOUSE OF ENGLAND

Významní
partneři

ZI

océ

CPI
HOTELS

CHBECK

Vidovatelství
a nakladatelství
Alcí Čeněk, s.r.o.

**AMERICKÉ
KONGRESY**

**AMERICKÉ
KONGRESY**

**PROVIDENT
FINANCIAL**

UNYP

GENERALI
Pojišťovna

Wolters Kluwer
Česká republika

APOGEO
audit, tax a sekuritativní finance

CODEXIS ADVOKACIE
PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

Hästens
Fulfilling dreams
since 1852

CSOB

DAS
Pojistovna právní ochrany, a. s.

**smart
companies**

WI-ASS ČR s. r. o.
pojišťovací makléř

Hlavní
partneři

*Společně zakládáme tradici,
kterou si právnický svět zaslouží!*

EPRAVO.CZ
ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

**J. Fenyk, R. Hájek,
I. Stříž, P. Polák:**

Trestní zákoník a trestní řád – Průvodce trestně- právními předpisy a judikaturou

Linde, Praha 2010,
1. díl 1196 stran, 1700 Kč,
2. díl 1326 stran, 1900 Kč.

Trestní zákoník, jenž nabyt účinnosti dne 1. 1. 2010, rozšířil množství trestněprávní literatury o nové tituly. Jednalo se zejména o klasická komentovaná znění trestního zákoníku, zpracování judikatury ve vztahu k nové právní úpravě či nové učebnice. Ovšem publikace, již vydalo nakladatelství Linde a na niž jsme si museli počkat až do dubnových dnů, je poněkud odlišná. Velmi kvalitní autorský kolektiv vedený prof. Fenykem se zaměřil na zpracování trestněprávní úpravy komplexněji, neboť publikace nezůstala jen u samotného trestního zákoníku, ale zaměřila se i na trestní řád, v jehož případě zatím sice nedošlo k rekonstrukci, ovšem změn nebyl ušetřen, a pochoptelně i na související judikaturu. Výstižné je proto označení podtitulu publikace jako „Průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou“.

Autoři totiž nezůstali jen u klasického komentáře právního textu, ale vyšli jednak z důvodové zprávy, kterou srovnali s aktuálním stavem zákonů tak, jak vstoupily v platnost, a neméně hodnotně publikaci doplnili o judikaturu, kterou je možné v nové právní úpravě použít. Všichni autoři jsou nejenom publikující právníci, ale mají za sebou bohatou praxi. Tomu odpovídá i rozsah a obsah publikace, neboť oba díly – každý zaměřen na jeden z pilířů trestního práva – čítají dohromady skoro tři tisíce stran. Základním rysem publikace však není jen popsání faktického stavu daného právními předpisy, ale jsou v ní uvedeny zejména postřehy autorů k dané problematice a jejich stanoviska k nejednoznačné úpravě či možnému výkladu textu zákonů. Nejvíce jsou takto okomen-

továny pasáže nových ustanovení trestního zákoníku a změny v trestním řádu.

Předností složení autorského kolektivu je jejich zaměření na různé oblasti trestního práva, díky tomu se vhodně doplňují a vytvořili tak stabilní funkční celek, který odborně zpracoval danou materii.

Co se pak týká samotné struktury publikace, každý díl je přehledně členěn a tradičně strukturován. Nejprve je uvedena samotná pasáž daného ustanovení, k němuž je připojena důvodová zpráva. Poté následuje zpravidla poznámka autorů, která je vyvážená jak z hlediska teoretického, tak i praktického a v nemalých případech srovnává původní záměr zákonodárce se stavem, jenž byl nakonec legislativním sborem přijat. Zpracování tak klade důraz na systematický výklad ustanovení zákona a předkládá vlastní stanoviska a formuluje vlastní náměty autora dané pasáže, samozřejmě argumentačně podložené. Za tento komentářový text je přiřazena související judikatura, přičemž není opomenuta jak judikatura Nejvyššího soudu, Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva, ale i další rozhodnutí publikovaná ve sbírkách rozhodnutí, případně v odborných časopisech. Pokud tematika souvisí s mezinárodní problematikou, jsou zmíněny samozřejmě i rozhodnutí s ní související. Závěr každého dílu publikace pak obsahuje věcný rejstřík pro rychlejší orientaci.

Recenzovaná publikace je svým rozsahem a strukturou velice cennou nejen pro odbornou veřejnost, ale i pro studenty právnických fakult.

V množství vydaných knih reagujících na nový trestní zákoník je však bezesporu unikátní a poslouží jak soudcům, státním zástupcům, tak advokátům. Velmi přehledně je seznámí s novou právní úpravou a použitelnými judikáty a ve sporných případech ve výkladu zákona je může nasměrovat vhodným směrem.

✦ JUDr. EVA ŽATECKÁ, Ph.D.,

odborná asistentka na katedře
trestního práva PF MU Brno a advokátka
v Boskovicích

Jan Hurdík, Petr Lavický:

Systém zásad soukromého práva

MU Brno, Acta Universitatis
Brunensis – Iuridica, Brno 2010,
198 stran.

Předložená práce erudovaných a známých pracovníků katedry občanského práva Právnické fakulty MU Brno byla zpracována s podporou a jako jeden z výstupů výzkumného záměru uvedené fakulty. Tento výzkumný záměr nese pojmenování „Evropský kontext vývoje českého práva po roce 2004“ a má identifikační kód MSM 0021622405.

Pro současné právní systémy Evropy, ale ještě výrazněji pro české právo a pro slovenské právo je charak-

teristický obnovený zájem o zásady práva. Důvody, které k tomu podle autorů vedly a které vyvolaly naléhavé volání a reálné snahy o prohloubení studia zásad na úrovni pojmové i funkcionální, jsou tak širokého spektra, jež je z historického hlediska ojedinělé a vytváří mimořádnou příležitost fenomén zásad (jenž byl dosud v minulosti přijímán pouze částí právníků zásadně z dílčích pozic studia, které málokdy dosáhly vzájemného vnitřního nebo dokonce mezioborového proniknutí) podrobit široké a současně dynamické systémově – genetické analýze.

Dílo se snaží k této analýze významně přispět, což se autorům daří. V první části pojednávají o východiscích a přístupech k řešení zásad soukromého práva a v části druhé provádějí přehled zásad soukromého práva. Zde je formulovaný systém zásad soukromého práva dále analyzován a čtenáři je především za uplatnění metodiky formulované v části první a na jejím základě vytvořeného systému zásad podána analýza (charakteristika) jednotlivých zásad.

Recenzované dílo obsahuje řadu nových teoretických poznatků a je i z metodologického hlediska zpracováno velmi kvalitně. Lze zde nalézt množství originálních aplikací, které jsou vlastně bezprostředně – bude-li zájem – využitelné v procesu rekonstrukce soukromého práva v České republice a pochopitelně též ve Slovenské republice.

Jsou zde mj. nabídnuty i zajímavé komparace. Lze říci i spolu s dalšími hodnotiteli tohoto díla, že publikace je též potenciálně využitelná i v dalších středoevropských a obecně evropských (vč. východoevropských) zemích, které řeší (mnohé z nich v dlouhém transformačním procesu) příbuzné problémy, v nichž řada otázek není vyřešena. Na naše „transformační úkoly“ dílo pak vhodně vědecky reaguje.

Je předpoklad, že se tato vědecká práce dočká překladu do cizích jazyků. K tomu jistě přispěje i poměrně rozsáhlé resumé v anglickém jazyce, které kniha obsahuje. Umožňuje totiž i potřebnou základní orientaci pro čtenáře z jiných zemí, než je Česká republika a Slovenská republika.

Přestože je dílo psané s vědeckou erudicí, je psané srozumitelně a má i pěknou formální úpravu.

Seznam literatury a množství citací ukazuje, že základ díla je postaven na širokém poznání literatury, a to pochopitelně nejen tuzemské, ale i evropské i z dalších zemí.

Za otázku, na kterou se hledá odpověď, lze přitom podle J. Hurdíka a P. Lavického považovat, zda existuje či může být vytvořen takový systém soukromého práva, který má:

- svá východiska a své ukotvení,
- své cíle,
- své konstanty

a z nich budovanou vlastní vnitřní strukturu, uspořádanost vnitřní struktury a její systémovou podobu, zejména existenci horizontálních či vertikálních vazeb jednotlivých zásad, vzájemnou odvozenost zásad, možnost působení zásad jako hodnotových solitérů či ve vzájemně protikladných pozicích, mezi nimiž se hledá funkcionální poměr pravidla – výjimky či vyvažování, tedy stručně řečeno, lze vytvořit funkční systém zásad soukromého práva, jaká kritéria jeho tvorby a na jakých paradigmatech je budován?

Na to hledají autoři odpověď z řady východisek a uvádějí základní zásady, kterými je jejich systém tvořen a zásady představující vlastní hodnoty soukromého práva jako regulativního systému.

Práci lze plně doporučit jak pozornosti právních teoretiků, tak i praktickým právníkům a studentům.

✦ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.,
katedra obchodního práva PF MU v Brně

Ondrej Hamulák (ed.):

Fenomén judikatury v právu

Nakladatelství Leges, s. r. o.,
Praha 2010, 457 stran, 400 Kč.

V první polovině letošního roku vydalo nakladatelství Leges, s. r. o., v rámci své edice Teoretik zajímavou publikaci s názvem Fenomén judika-

tury v právu. Jedná se o vybrané příspěvky, které zazněly na již třetím ročníku mezinárodní konference *Debaty mladých právníků* v říjnu roku 2009, tentokrát v Hrubé Vodě u Olomouce, kterou každoročně organizuje tým z Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Fenomén judikatury v právu zachycuje padesát tři příspěvků, kde pomyslnou nití, která se line všemi příspěvky, je otázka významu a vlivu soudní judikatury na právní teorii i praxi. I přes jednotící téma je okruh problémů řešených jednotlivými příspěvky poměrně široký a pestrý. Publikace je hodnotná jak svým zaměřením, které poskytuje řadu aktuálních podnětů v otázkách soudní judikatury, tak kvalitou jednotlivých příspěvků, z nichž každý byl před uveřejněním posouzen dvěma recenzenty. Jen výjimečně se lze setkat s příspěvkem, který by nepřinášel zajímavý pohled na diskutované téma. Třetího ročníku „Debat“ se účastnili letos i zástupci z Polska a konference má ambice být konferencí mladých vědeckých pracovníků, studentů a začínajících praktiků v oblasti práva a právní vědy z regionu Visegrádské čtyřky. V této publikaci však nalezneme příspěvky pouze od autorů z České republiky a Slovenska.

Sborník je rozdělen do tří částí. První nejobsáhlejší a obecnější část se zabývá povahou a významem judikatury, také významem judikatury historické a zahraniční pro interpretaci a aplikaci soudobého práva. Řada příspěvků je věnována otázce závaz-

nosti judikatury. Mezi jednotlivými příspěvky lze vysledovat i rozličné názory na určité otázky, nesoulad se vyskytuje i například ohledně vymezení samotného pojmu judikatura.

Zajímavý je příspěvek JUDr. Libora Hanuše, Ph.D., z Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně, který se zabýval opodstatněností teze o závaznosti soudní judikatury a zejména provedl analýzu rozhodovací praxe Ústavního soudu ČR k problematice míry závaznosti soudní judikatury. Nastolil i otázku předpokladů nezbytných k ústavní akceptovatelnosti případné změny ustálené soudní judikatury z pohledu principu právní jistoty. Ředitel odboru vládní legislativy Úřadu vlády ČR JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D., se ve svém příspěvku věnuje z ústavněprávního pohledu otázce vázanosti soudce právem a zákonem, právě na pozadí střetu mezi pozitivismem a iusnaturalismem a s tím související existence pravidel a nutnosti aplikovat principy. JUDr. Eduard Burda, Ph.D., z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě se zabýval tematikou využitelnosti judikátů k starším právním předpisům, které již nejsou platnou právní úpravou, při výkladu nových právních předpisů a podrobně diskutuje i otázku využitelnosti zahraničních judikátů. JUDr. Maxim Tomoszek z Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci se zabýval doktrínou politických otázek ve srovnávacím pohledu a následně i analýzou uplatnění této doktríny Ústavním soudem ČR. Ve svém dalším příspěvku reagoval na aktuální situaci podzimu loňského roku, kdy analyzoval připustnost přezkumu ústavních zákonů Ústavním soudem ČR, což je otázka stále neuzavřená. Jak může představovat rozhodnutí ústavního soudu pramen práva v materiálním slova smyslu, rozebral Mgr. Ondřej Hamulák z olomoucké právnické fakulty. Jeho příspěvek se týkal situace po rozhodnutí polského ústavního soudu, který svým rozhodnutím o eurozatykači přiměl ústavodárnou moc k přijetí nezbytných novel ústavních textů, když se snažil řešit rozpor evropského modelu představovaného novelou

polského trestního zákoníku a zněním polské ústavy. Čeští autoři se zabývají i judikaturou slovenskou, slovenští nezřídka uvádějí i českou, v řadě příspěvků je centrem pozornosti judikatura zahraniční, především německá, polská, USA. Své místo má i judikatura historická, jejíž problematika se v různých odvětvích dotýká několik příspěvků. Je možné se začíst i do příspěvku hodnotící využití římskoprávní vědy v judikatuře Slovenské a České republiky, zvláště ústavních a nejvyšších soudů obou zemí od roku 1992 do roku 2009.

Druhou část tvoří příspěvky z oblasti judikatury evropských soudů a evropských otázek v judikatuře národních soudů, kde převažují slovenští autoři. Především diskutují nad otázkami judikatury Evropského soudu pro lidská práva a Evropského soudního dvora, ale i Arbitrážního soudu pro sport jako rozhodčího orgánu na právní vztahy v oblasti sportu a jejich vliv na rozhodování vnitrostátních soudů ČR a SR.

Poslední část je vyhrazena odvětvové judikatuře *in concreto*, a to především z práva správního, trestního, pracovního, obchodního, občanského a civilního procesu. Často jsou řešeny problémy soudní rozhodovací praxe, autoři nezřídka přecházejí i ke kritice rozhodovací praxe či samotné právní úpravy, ale třeba i toho, že česká judikatura absentuje, jak rozebírá ve svém příspěvku, týkajícím se aktuální otázky právní regulace spamu, JUDr. Martin Janák z Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni. Nad některými aspekty koncentrace řízení dle § 118b občanského soudního řádu a stávající rozhodovací praxí Nejvyššího a Ústavního soudu ČR se zamyslela Mgr. Ingrid Kovářová Kochová z Okresního soudu v Olomouci. Kriticky hodnotila zdůrazňování rychlosti soudního řízení na úkor spravedlnosti a hmotného práva.

Publikace však nabízí řadu dalších příspěvků, které se tématu judikatury dotýkají z celé širé právních oborů, ať již samotnou povahou judikatury, jejím významem v České republice, Slovensku i mimo Evropu, judikatury historické i odvětvové judikatury

in concreto. Nelze nezmínit též kvalitní grafické zpracování, které představuje podle mého názoru pokrok ve srovnání s výstupy z prvních let konference *Debaty mladých právníků*. Publikace nabízí inspirativní čtení pro všechny, kdo se s otázkou soudní judikatury ve své advokátní či jiné právní praxi setkávají či setkávat budou a jistě může být přínosem pro veškerou právnickou veřejnost.

✿ Mgr. TOMÁŠ TINTĚRA, advokátní

koncipient v AK JUDr. Radima Chalupy, Ph.D.,
doktorand PF UP v Olomouci, katedra práva
občanského a pracovního

Jozef Suchoža, Ján Husár a kol.:

Obchodné právo

IURA EDITION, Bratislava 2010,
1032 stran, 44,10 euro.

Dá se říci, že kvalitních učebnic obchodního práva není nikdy dostatek. To si uvědomuje i okruh autorů nadepsané publikace i uvedené vydavatelství. Proto realizovalo toto dílo. Přitom se vhodně podařilo využít daných možností a učebnice vznikla v rámci řešení projektu APVV-0381-07 „Efektivita modelov zodpovednosti poverených osôb za škodu“.

Slovenský i český trh se tímto dílem velmi obohacuje. Připomeňme jen, že úprava obchodních společností v obou zemích je si velmi blízká a úprava obchodních závazkových vztahů prakticky totožná.¹ Učebnice tedy nachází svoje adresáty nejen u slovenských, ale i u českých čtenářů. Ostatně na českých právnických vzdělávacích institucích je značné procento studentů ze Slovenské republiky.

Jak už bylo konstatováno i při jiných příležitostech, některé učební pomůcky obsahují jen opravdový základ úpravy, umožňující rychlou orientaci a pochopení fundamentál-

¹ K tomu viz např. Marek, K.: Srovnání české a slovenské obchodněprávní úpravy závazkových vztahů, Státní zastupitelství, č. 2/2010, s. 33-37.

ních otázek. Opakem jsou pak více-svazková díla, obsahující tisíce stran, ve kterých se čtenář (ať už je advokátem či soudcem, provádějícím si repetitorium, anebo je studentem) může tzv. ztráčet. Optimální se jeví tzv. střední řešení, které je vždy pro jeho autory nejobtížnější.

Autorský kolektiv uvedeného díla je složen převážně z učitelů katedry obchodního práva a hospodářského práva Právnické fakulty Univerzity Pavola Jozefa Šafárika v Košicích. Jména autorů jako je prof. JUDr. Jozef Suchoža, DrSc., mim. prof. doc. JUDr. Ján Husár, CSc., prof. h. c. prof. JUDr. Vladimír Babčák, CSc., doc. JUDr. Juraj Špirko, CSc., JUDr. Jana Vykročová, CSc., JUDr. Lucia Baňacká, Ph.D., JUDr. Regina Palková, Ph.D., JUDr. Juraj Schwarcz, Ph.D. a JUDr. Tomáš Illeš jsou ostatně velmi dobře známá.

Dílo pochopitelně plně respektuje a uvádí i příslušná evropská východiska. Po všeobecné části se práce věnuje subjektům obchodního práva obecně, hospodářské soutěži a účetnictví podnikatelů.

Pojednání o účetnictví (z pera prof. V. Babčáka) je jen ukázkou toho, že dílo je opravdu kvalitní. Řeší se zde mj. problematika účetních jednotek, účetní dokumentace, účetních období a účetních závěrek.

Po společném úvodu k tematice obchodních společností je postupně věnována pozornost veřejné obchodní společnosti, evropskému zájmovému sdružení, komanditní společnost, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti a evropské akciové společnosti, družstvu a evropskému družstvu.

Logicky pak následují kapitoly o tematice III. části obchodního zákoníku, tedy o závazkovém právu. Odpovídající pozornost je věnována dvěma nejčastěji používaným smluvním typům, tj. smlouvě kupní (vč. její historie a inspiraci naší úpravou v obsahu mezinárodní dohody o koupi zboží) a smlouvě o dílo.

Jak jsme již uvedli, je závazková úprava v ČR a SR zásadně shodná. Jsou tu však některé rozdíly, a to zejména ve znění § 409 a 446.

Shodný není § 409 odst. 2. V čes-

kém obchodním zákoníku se kupní smlouvou podle základního § 409 (za základní ustanovení přitom považujeme jen § 409) „*prodávající se zavazuje dodat kupujícímu movitou věc (zboží) určenou jednotlivě nebo co do množství a druhu a převést na něho vlastnické právo k této věci a kupující se zavazuje zaplatit kupní cenu*“. Kupní cena musí být ve smlouvě dohodnuta nebo v ní musí být alespoň stanoven způsob jejího dodatečného určení, ledaže z jednání o uzavření smlouvy vyplývá vůle stran ji uzavřít i bez určení kupní ceny – v tomto případě je kupující povinen zaplatit kupní cenu stanovenou podle § 448 obchodního zákoníku. Podle české úpravy je stanovena možnost, že „*z ujednání o uzavření smlouvy vyplývá vůle stran ji uzavřít i bez určení kupní ceny*“. Zatímco dle českého obchodního zákoníku stačí, aby tato vůle „*vyplývala*“, podle slovenské úpravy se musí tato vůle „*projevit*“ – viz text: „*ledaže strany ve smlouvě projeví vůli uzavřít ji bez určení kupní ceny*“.

Shodný není ani § 446. Podle slovenského znění: „*Kupující nabývá vlastnické právo i v případě, kdy prodávající není vlastníkem prodáváného zboží, ledaže v době, kdy kupující měl vlastnické právo nabyt, věděl, že prodávající není vlastníkem a že není ani oprávněn zbožím nakládat za účelem jeho prodeje*.“ České znění pak neuvádí jen slovo „*věděl*“, ale „*věděl nebo vědět měl a mohl*“. Je tedy pro nabytí vlastnického práva přísněji koncipováno.

Text § 536 (základního ustanovení) se liší u stanovení ceny stejnou odlišností, jakou jsme uvedli u § 409.

Dále pak práce pojednává o smlou-

vách obstaravatelského typu, smlouvách v oblasti přepravy, smlouvách peněžních služeb (bankovních služeb) a ostatních smlouvách a institutech.

Závěrečné kapitoly pak tvoří text o závazcích v mezinárodním obchodu a o cenných papírech.

Text je vhodně systematicky členěn, s příjemnou grafickou úpravou, zvýrazňují se přitom významné pasáže.

Zachovat obsažnost, odbornost, srozumitelnost a přitom i určitou stručnost, to je vždy velmi obtížné. Toto dílo však patří mezi ta, u nichž se to podařilo. Čtenář pak jistě ocení i komfort přehledného věcného rejstříku a uvedení zásadní literatury vždy za příslušnou částí textu.

Jde o publikaci velmi zdařilou, která plně respektuje vydání nových předpisů (např. o obchodním rejstříku) a novel obchodního zákoníku. Lze tedy končit obecným, ale pravdivým závěrem, že jde o kvalitní dílo kvalifikovaných autorů; vydání této monografie lze vítat a čtenářům ji plně doporučit.

✿ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.,
katedra obchodního práva PF MU v Brně

Bohumír Štědroň:

Ochrana a licencování počítačového programu

Wolters Kluwer ČR, Praha 2010,
220 stran, 385 Kč.

Během prázdnin vydalo nakladatelství Wolters Kluwer očekávanou publikaci věnující se komplexně problematice ochrany a licencování počítačového programu. Autorem publikace je Bohumír Štědroň, který působí jako advokát a soudní znalec v oborech výpočetní technika, autorská práva a počítačová kriminalistika. Jedná se o zkušeného odborníka, který se také věnuje legislativním pracím jako člen komise Legislativní rady vlády ČR. Dříve působil jako poradce pro informační technologie na ministerstvu vnitra a ministerstvu spravedlnosti.

Práce je dle mých znalostí první ucelenou monografií zabývající se problematikou licencování a ochrany počítačového programu. Tato problematika je složitá mimo jiné i proto, že většina širokou veřejností používaného softwaru byla vytvořena v angloamerické právní kultuře, kde je autorské právo pojímáno zcela odlišně od naší kontinentální právní kultury (zejména otázka převoditelnosti autorského práva). Na začátku publikace je předmluva prof. Dr. h. c. JUDr. Jana Kříže, CSc., ředitele Ústavu autorského práva, práv průmyslových a práva soutěžního Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Druhou předmluvu k publikaci napsal Ing. Milan Sameš, tč. generál-

ní ředitel společnosti Oracle Czech. Publikaci je možno tematicky rozdělit do čtyř základních částí.

První část obsahuje podrobný rozbor terminologie autorského práva se zaměřením na software (počítačový program). Lze ocenit obzvláště skutečnost, že tato část podrobně vykládá zejména pojmy z anglosaského práva, které u nás nejsou všeobecně známy (Creative Commons, Copyleft atd.). V této části je dále praktický přehled platné právní úpravy duševního vlastnictví v ČR.

Druhá část se věnuje zevrubně problematice ochrany duševního vlastnictví v právním řádu ČR se zaměřením na autorskoprávní ochranu počítačového programu. V této části jsou mimo jiné rozebrány instituty bezúplatné zákonné licence, užití pro osobní potřebu, vyčerpání práv, volného užití a tzv. „fair use“. Dále je v ní obsažena podrobná analýza ochrany počítačového programu (software) prostřednictvím trestního práva, občanského práva a obchodního práva (nekalá soutěž a institut průmyslových práv). V neposlední řadě se tato část zabývá i problematikou softwarových patentů a počítačem implementovaných vynálezů, a to včetně konkrétní judikatury a case-law.

Třetí část se podrobně věnuje vlastnictví a distribuci zdrojového kódu u počítačového programu. Nechybí ani zasvěcené pojednání o softwarové licenci a jejích specifikách, dále odpovědnosti za škodu způsobenou vadných software atd. Zvláště oceňuji kapitolu obsahující výčet nejčastějších chyb při uzavírání smluv na dodávky ICT ve veřejné správě.

Čtvrtá část publikace se zabývá problematikou open source software, která v české odborné právní literatuře zatím nebyla podobně zpracována, a zejména nejčastější open source licencí GNU GPL. Rozebrány jsou i otázky oceňování software, zařazování do majetku, převody a vyčíslování celkových nákladů na vlastnictví software.

Publikaci Bohumíra Štědróně hodnotím jako velmi zdařilou a v mnoha ohledech výjimečnou. Ačkoliv je psána jako vědecká monografie, obsahuje i současné významné informace a zjištění, které ocení každý praktický právník. Publikaci doporučuji především odborné právníce veřejnosti, programátorům a manažerům, kteří se pohybují v neustále se měnícím prostředí informačních a komunikačních technologií.

✿ JUDr. JAN BÁRTA, CSc., ředitel Ústavu státu a práva Akademie věd ČR, v.v.i.

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 7-8/2010

Marek Valachovič: Predkupné právo na obchodný podiel a dôsledky jeho porušenia, 1. časť

Autor se v článku zabývá problematikou předkupního práva zřízeného k obchodnímu podílu společníka obchodní společnosti, která je vzhledem k úplné absenci právní úpravy tohoto právního institutu v Obchodním zákoníku v mnohých směrech problematičtější a specifická.

Předmětem článku jsou právní úvahy nad zvláštností předkupního práva zřízeného k obchodnímu podí-

lu ve srovnání se všeobecnou právní úpravou tohoto práva, zakotvenou v příslušných ustanoveních Obchodního zákoníku. V této souvislosti se autor v článku věnuje i teoretickým úvahám o povaze tohoto práva a z toho vyplývajících právních následků porušení předkupního práva společníků ve společnosti s ručením omezeným, a to i s ohledem na dostupnou judikaturu soudů v této oblasti. V závěru článku se autor zabývá zvláštním postavením předkupního práva společníků ve společnosti s ručením omezením i vzhledem na dostupnou judikaturu soudů v této oblasti. V závěru článku se autor zabývá zvláštním postavením předkupního práva ve vztahu ke konkurznímu, exekučnímu a k dražebnímu řízení v případě, když předmětem

zpeněžení v těchto řízeních je právě obchodní podíl společníka, na kterém vázne předkupní právo.

Michal Mrva:
K niektorým problémom nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam od nevlastníka (s poukazom na zásadu nepremlčateľnosti vlastníckeho práva)

Článek se věnuje problematice nabývání vlastníckého práva k nemovitosti od nevlastníka. Autor se v jednotlivých částech článku zabývá tako-

vými případy, kdy ve smyslu právních předpisů dochází při převodu anebo přechodu vlastníckého práva k prolomení zásady, že nikdo nemůže na jiného převést víc práv, než má sám, a též k prolomení zásady nepromlčitelnosti vlastníckého práva, které patří mezi základní zásady slovenského soukromého práva.

Juraj Lamačka:
Postavenie prokuristu verzus postavenie likvidátora počas likvidácie spoločnosti

Předmětem článku je komparace postavení a oprávnění prokuristy a likvidátora během likvidace společ-

nosti. Likvidace je fáze „života společnosti“, kdy všechny právní úkony směřující k likvidaci společnosti vykonává jejím jménem likvidátor. Na rozdíl od statutárních orgánů, při kterých zákon expressis verbis omezení úkonů v tomto stadiu vymezuje, v zákoně chybí obdobná úprava ve vztahu k prokuristovi.

Úvahami de lege ferenda se autor v závěru předloženého článku snaží načrtnout možné řešení vzniklé situace prostřednictvím jednoznačné právní úpravy s poukazem na úpravu úpadkového práva a metodou logického výkladu argumentum a maiori ad minus.

CODEXIS® ADVOKACIE
 PŘÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

- Jedinečný evropský právní informační systém
- Vyvíjen s Českou advokátní komorou pro Vás
- Získejte přehled o advokátních předpisech v EU

 CODEXIS® ADVOKACIE

www.codexisadvokacie.cz klientske.centrum@atlasconsulting.cz

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 72

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Z kárné praxe 73

Z praxe výboru pro odbornou pomoc
a ochranu zájmů advokátů 74

K problematice zápisu do seznamu
advokátních koncipientů 76

Z EVROPY

Zpráva o podstatě činnosti a poslání CEPEJ 80

Novinky z Evropy 82

Dekalog

aneb vážná četba k vodě

Ve II. knize Mojžišově, tzv. Exodu, se vypráví, jak Mojžiš vystoupil na horu Sinaj, tam převzal od Jahve Desatero božích přikázání, vytesal je do kamenných desek a přinesl dolů izraelskému lidu na poušti. Lid ale hřešil dál, jako předtím, takže se Mojžiš naštal, praštil deskami o zem a rozbil je. To pak konečně Izraelity přimělo k tomu, aby si zákoník aspoň zběžně přečetli a občas si i řekli, že se zrovna nejlíp nechovají.

V mém dětství jsme se Dekalog v hodinách náboženství učili zpaměti a v různých příručkách pro zpytování svědomí nám pak byly kladeny vysvětlující praktické otázky. Ještě si pamatuji, že k 8. přikázání „nepromluvíš krivého svědectví proti bližnímu svému“ byla připojena otázka, zda jsem „se neposmíval starým lidem a mrzákům“, což svědčí o značně extenzivním výkladu Desatera. I dnes by se adolescenti s akcí Přesvědč bábu, ba i sami mrzáci, hrající košíkovou na invalidních vozíčkách, mohli takto zpytovat.

Tuhle mi přišel do ruky návrh revidovaných etických zásad IBA pro advokáty. Zásad je také deset a komentářů ke každé zásadě habaděj. Když už jsem to celé přečetl, aby s tím pan prezident IBA, jako Mojžiš, nepraštil o zem, tak si dovolím advokátní dekalog ve znění mnou upraveném předložit kolegiální veřejnosti včetně drobných pokynů pro zpytování svědomí.

Desatero IBA přikázání:

1. Svou nezávislost jako své vlastní oko strážiti budeš.

Nejsem závislý na svém klientovi nebo na tom, kdo mi platí? Když mi platí někdo jiný, než klient, vím, kdo to je? Dokážu odmítnout nepoctivé a podezřelé pokyny a vypovědět plnou moc? Nepřijal jsem podíl na podnikání klienta místo zaplacení odměny? Nejsem závislý na příkazech své politické strany nebo nějaké jiné party? Umím se mocnému klientovi vzepřít? Nebo se ho bojím?

2. Svou čest, poctivost a zachovalost mravů nepošpiniš.

Nepodváděl jsem při golfu a nefixloval v daňovém přiznání? Nedělám ostudu svým vedlejšákem developera nebo lobbisty? Nelžu před soudem? Nejsem nepřátelský vůči kolegům? Zachovávám zdvořilost? Nechová se jako buran?

3. Pomni, abys v konfliktu zájmů klienta nezastupoval.

Neženu klienta do sporu kvůli své odměně? Nemám při organizování soutěže svůj tip na vítěze? A při jejím vyhodnocování svého favorita? Nepřihrávám klientovi jen ty informace, které jsou na prospěch mně a mým známým? Nejsem klientův zástupce a nepodílím se zároveň nějak na rozhodování o jeho věcech? Dokážu aspoň chvíli nemyslet jen na svůj prospěch?

4. Advokátní tajemství nikoliv kvůli sobě cítiti budeš.

Není pro mne advokátní tajemství jen pláštíkem pro krytí

další nezákonné činnosti klienta? Nestávám se tím členem nějaké mafie? Neobchoduji s advokátním tajemstvím? Neukrývá se u mne klientovo tajemství, které nesouvisí s jeho věcí, případně tajemství neklientů?

5. Svě vlastní zájmy klientovým nenadřadíš.

Minulou sobotu jsem nešel do aquaparku, a sepisoval klientovi vzorovou lichvářskou smlouvu. Myslím si, jak jsem svatý. Ale jsou ještě vyšší zájmy než klientovy a mé. Jsou to zájmy spravedlnosti. Nepoužívám zájmy klienta jako výmluvu, když jedním proti nim? Neuvádím soud v omyl a nevyužívám každou procesní hloupost ke zdržování a zmatku pod záminkou, že je to v zájmu klienta?

6. Tvě sliby za svaté platiti budou.

Neplácnul jsem si tuhle s klientkou Cucáčkovou, že Cucáček bude do měsíce v teplákách? A asistentce Pavlince jsem slíbil zvláštní odměnu, když přes neděli přepíše můj nacpaný diktafon. Požádal jsem je, aby mě slibu zprostily? Nemyslím si, že mé sliby jsou jenom takové řeči do větru? Ví, že je to kárné provinění?

7. Svobodu výběru advokáta neomezíš.

Nedal jsem do smlouvy s klientem smluvní pokutu půl milionu, když mi vypoví plnou moc? Nemám u sebe dosud ty faktury bývalého klienta, které kolega potřebuje k podání žaloby? Nepomlouvám kolegy před klientem?

8. Svěřeného majetku nepokradeš.

Zřídil jsem si u banky už konečně účet depozit? Udržuji svůj běžný účet na výši, překračující objem dosud nevyfakturovaných záloh? Neponechal jsem si prostředky z depozitního účtu na úhradu své odměny bez písemného souhlasu klienta?

9. Svě znalosti a schopnosti skromně hodnotiti budeš.

Netahám si trochu moc triko? Upozornil jsem klienta, že jsme u nás dosud žádný spor ze směnky nedělali? Neúčtuji zbytečně za studium právních předpisů, které bych, když to umím, měl znát? Neodmítl jsem ve složité věci klientův návrh, že si obstará ještě další posudek od specialisty?

10. Tvá odměna budiž přiměřená a zasloužená.

Neúčtuji zásadně vždy na horní hranici klientových možností? Jsou mé smluvní odměny jasné a přehledné? Nevynucuji nesmyslně vysoké paušální náklady, například za cesty a subdodávky? Nesouhlasím se složením podezřelých vysokých záloh a depozit? Nejsem inkasním střediskem pro platby podezřelým klientům s podílem na inkasu?

Teď už slyším, jak se kolegové z advokátní kanceláře Jestřáb Sup Poštolka a spol. hlasitě smějí, i když zrovna jim by zpytování svědomí a následné pokání nic neškodilo. Zato u Holoubka Skřivánka a Hrdličky se koncipienti budou muset Desatero IBA učit nazpaměť, aby úplně nezvládli a prospěli při advokátní zkoušce.

Těším se, že kdo se zasměje naposled, bude se smát nejlépe.

Z kárné praxe

Jde o závažné porušení povinností advokátního koncipienta, jestliže nezaplatí dobrovolně svůj dluh, a to i přesto, že mu tato povinnost byla uložena soudem.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 21. 5. 2010, sp. zn. K 123/2009

Kárně obviněný JUDr. Z. S., advokátní koncipient, vykonávající právní praxi u Mgr. K. N., advokáta, se dopustil kárného provinění tím, že

ačkoliv mu byla

- směnečným platebním rozkazem, vydaným krajským soudem dne 6. 12. 2007, uložena povinnost zaplatit do tří dnů A. A. částku 700 000 Kč s příslušenstvím a náklady řízení v celkové částce 28 000 Kč,

- směnečným platebním rozkazem, vydaným krajským soudem dne 7. 10. 2008, uložena povinnost zaplatit do tří dnů A. A. částku 100 000 Kč s příslušenstvím a náklady řízení v celkové částce 4020 Kč,

- směnečným platebním rozkazem, vydaným krajským soudem dne 28. 3. 2008, uložena povinnost zaplatit do tří dnů A. A. částku 650 000 Kč s příslušenstvím a náklady řízení v celkové částce 26 096 Kč,

tyto povinnosti dobrovolně nesplnil v době od 12. 1. 2009, kdy byl zapsán do seznamu advokátních koncipientů, vedeného Českou advokátní komorou, nejméně do 27. 5. 2009,

tedy

jako advokátní koncipient

- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky, ukládající mu

- povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,

- povinnost plnit převzaté závazky,

čímž

porušil ustanovení § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2 Pravidel profesionální etiky, to vše ve spojení s ustanovením § 39 zákona o advokacii.

Za to se mu ve smyslu § 32 odst. 4 písm. d) zákona č. 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře náhradu nákladů kárného řízení ve výši 3000 Kč na účet České advokátní komory do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Kárný senát na základě podané kárné žaloby věc projednal a s odkazem na v řízení provedené důkazy učinil následující skutková zjištění a právní posouzení věci.

Při zjišťování skutkového stavu věci kárný senát vycházel z důkazů provedených při jednání kárného senátu, zejména z výpovědi kárně obviněného, učiněné při jednání, vyjádření kárně obviněného ze dne 27. 5. 2009, vyjádření Mgr. K. N. ze dne 27. 5. 2009, výpisu z matriky ze dne 5. 5. 2009 na kárně obviněného, výpisu z matriky ze dne 5. 5. 2009 na Mgr. K. N., stížnosti A. A. ze dne 28. 4. 2009, doplnění stížnosti ze dne 6. 8. 2009, potvrzení o půjčkách, směnky vlastní, směnečný platební rozkaz ze dne 7. 1. 2008, směnečný platební rozkaz ze dne 6. 12. 2007, námitek ze dne 4. 4. 2008, rozsudku krajského soudu ze dne 3. 4. 2009, usnesení krajského soudu ze dne 6. 8. 2008, výpisu z obchodního rejstříku, čestného prohlášení o bezúhonnosti, výpisu z matriky ze dne 17. 6. 2009 na kárně obviněného, výpisu z matriky ze dne 17. 6. 2009 na Mgr. K. N., výpisu z matriky ze dne 8. 10. 2009 a výpisu z matriky ze dne 18. 5. 2009.

Na základě provedených důkazů kárný senát učinil skutkový závěr, že kárně obviněný od doby, kdy byl zapsán do seznamu advokátních koncipientů, nesplnil svou povinnost uhradit své finanční závazky, plynoucí ze soudních rozhodnutí citovaných ve výrokové části tohoto rozhodnutí a že pro splnění svého závazku neučinil nic, z čehož by bylo možno usoudit, že má nejlepší vůli své finanční závazky v co nejkratší lhůtě vyrovnat. Skutečnost, že kárně obviněný dluží A. A. k dnešnímu dni částku přesahující 1 400 000 Kč, byla zjištěna kárným senátem zcela nepochybně a že kárně obviněný pro uhrazení této částky neučinil ničeho, kárný senát zjistil bez pochybnosti z provedených důkazů. Naopak lze mít za to, že kárně obviněný svým odmítavým postojem v rámci soudních řízení ztěžoval dobytost pohledávek věřiteli.

Kárný senát obhajobu kárně obviněného, vyjádřenou při jednání kárného senátu, považuje za nevěrohodnou a účelovou, zejména vzhledem ke skutečnosti, že nemohl pro uspokojení pohledávek věřitele učinit nic, co by vedlo k jejich rychlému vyrovnání. Z výpovědi kárně obviněného je přitom zřejmé, že disponuje majetkem prostřednictvím své firmy – pozemkovým vlastnictvím, ze kterého by zcela jistě bylo možné, pokud ne celou, tak výraznou část pohledávky věřitele uspokojit.

Kárný senát posuzuje jednání kárně obviněného v této věci za hrubě nesvědomitě a vůči věřiteli bezohledné, čímž došlo k závažnému porušení povinností advokátního koncipienta, daných mu právními předpisy upravujícími jeho činnost.

Při úvaze o kárném opatření kárný senát přihlédl v souladu s ustanovením § 24 odst. 2 kárného řádu k povaze skutku a jeho následkům, k okolnostem, za nichž

ke kárnému provinění došlo, k osobě kárně obviněného a míře jeho zavinění. Míra zavinění kárně obviněného je v daném případě velmi vysoká s ohledem na výši neuspokojeného závazku kárně obviněného vůči věřiteli a na způsob přístupu kárně obviněného k uspokojení svého závazku, když pro kárný senát je zcela nepřijatelné, aby advokát nebo advokátní koncipient, zapsaný v seznamu advokátů České advokátní komory, jednal tak, aby splnění závazku co nejvíce oddálil nebo jeho uspokojení zcela zmařil.

Kárný senát při úvaze o kárném opatření dále přihlédl k osobním poměrům kárně obviněného, tak, jak byly zjištěny z provedených důkazů.

Při zhodnocení výše uvedených skutečností proto kárný senát učinil závěr, že druh a výše uloženého kárného opatření odpovídá míře porušení povinností advokátního koncipienta kárně obviněným.

Protože kárný senát vyslovil, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění, zavázal ho současně v souladu s ustanovením § 33a, odst. 2 zákona č. 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, k náhradě nákladů kárného řízení jednorázovou částkou ve výši 3000 Kč, stanovenou usnesením představenstva ČAK, zveřejněným ve Věstníku ČAK č. 2/1999.

✦ JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK

Z praxe výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů

Vážení čtenáři Bulletinu advokacie,

dovolte, abych vám bližší představil výbor pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů (dále jen „výbor“), který byl ve smyslu čl. 1, písm. a), bod 5 Usnesení představenstva ČAK ze dne 10. 1. 2006 o poradních orgánech České advokátní komory konstituován rozhodnutím představenstva České advokátní komory ze dne 13. 12. 2005. Uvedené rozhodnutí plnilo rozhodnutí Sněmu České advokátní komory ze dne 1. 10. 2005. **Potřeba vzniku tohoto poradního orgánu představenstva ČAK vyplynula z aktuální potřeby ochrany advokátů v reflexi na množící se případy nátlaku státní moci na advokáty v první polovině tohoto desetiletí, kdy byly používány nástroje trestního řízení k pokusům o prolomení povinnosti mlčenlivosti advokáta a zastrašování advokátů při výkonu obhajoby v závažných, zejména hospodářských trestních věcech.** Předsedou výboru od jeho vzniku do 30. 6. 2008 byl JUDr. Tomáš Sokol, který mi ke dni 1. 7. 2008 v souvislosti s mým jmenováním předsedou výboru k témuž datu předal jeho veškerou agendu.

Od vzniku výboru se s žádostí o odbornou pomoc a ochranu na výbor obrátilo postupně v r. 2006 deset, v r. 2007 jedenáct a od r. 2008 do dnešního dne dalších celkem devatenáct advokátů. Právě enormní nárůst nejrůznějších ataků na advokáty v posledních měsících vedl výbor na základě iniciativy tajemníka ČAK JUDr. Ladislava Kryma k potřebě zveřejňovat nejpalčí-

vější případy na stránkách Bulletinu advokacie, a dále využívat všech postupů, které jednacím řádem výboru umožňuje. Doposud se jednalo zejména o upozornění představenstva ČAK na protiprávnost postupu a podnět k projednání případů s nejvyšším resortním představitelům státní moci.

Soubor nejzávažnějších případů byl projednán předsedou ČAK s nejvyšší státní zástupkyní na úrovni gremiální porady státních zástupců v Jihlavě dne 26. 3. 2010. V současné době je tvořena koncepce sledování, vyhodnocování a stanovování postupů orgánů činných v trestním řízení proti advokátům. Právě zveřejňování podstatných případů podle našeho názoru povede k zesílení ochrany advokátů, kteří se stali předmětem nezákonného postupu a zajisté povede k odborné diskusi o obecných otázkách právní úpravy, zejména ve vztahu k zachování Ústavou zaručené povinnosti mlčenlivosti advokáta jakožto pilíře spravedlivého procesu a zachování zásady rovnosti zbraní v řízení před státními orgány. Počínaje níže uvedeným případem by v této rubrice měly být pravidelně zveřejňovány závažné a diskusehodné situace s cílem zesílení ochrany advokátů a advokacie vůbec.

JUDr. Marek Nespala,
předseda výboru pro odbornou pomoc a ochranu
zájmů advokátů

Stanovisko výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů

sp. zn. 440/VOPOZA/10-Navr./12
ze dne 17. června 2010

Jde o zcela jasnou právní záležitost, u níž lze pochybení a jednání bona fide vyloučit s pravděpodobností, která hraničí s jistotou, a naopak lze na základě dostupných informací vyslovit důvodné podezření, že jde o úmyslné zneužití práva v neprospěch advokáta, pokud soud ve smyslu ust. § 85b odst. 9 tr. řádu vyhověl návrhu policejního orgánu v součinnosti se státním zastupitelstvím na nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory se seznámením se s nosiči informací, které obsahují skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta, a přitom jednotlivé nosiče informací a skutečnosti v nich obsažené přesně neoznačí, jejich obsah nevyhodnotí a své rozhodnutí řádně nezduvodní, zejména v případě, kdy dle současné právní úpravy není proti takovému rozhodnutí přípustný opravný prostředek.

Dne 1. února 2010 vydal Krajský soud v Brně rozhodnutí sp. zn. 9 NT 201/2010, které značným způsobem zasahuje do povinnosti mlčenlivosti advokáta.

Policejní orgán Policie ČR, Útvar odhalování korupce a finanční kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování odboru závažné hospodářské trestné činnosti vydal Usnesení č. j. OKFK 107/TČ-2009-20 ze dne 6. 11. 2009, kterým bylo zahájeno trestní stíhání proti Mgr. Petru Navrátilovi – advokátovi. Po změně právní kvalifikace je advokát stíhán pro trestný čin nadřování podle ustanovení § 166 odst. 1 trestního zákona a trestný čin podplácení podle ustanovení § 161 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákona. Dne 5. 11. 2009 byla provedena prohlídka tzv. jiných prostor, v nichž obviněný advokát vykonával advokacii. Při této prohlídce byly zajištěny listiny a mobilní telefony, ohledně kterých nebyl dán souhlas přítomného zástupce České advokátní komory k seznámení se s jejich obsahem, jelikož listiny a databáze mobilních telefonů mohly obsahovat skutečnosti, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta. Tyto listiny a mobilní telefony byly tedy popsány, zapečetěny a uloženy u České advokátní komory.

Policejní orgán podal následně v součinnosti se státním zastupitelstvím Brno-venkov soudu návrh na nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory podle ustanovení § 85b odst. 3, 9 trestního řádu rozhodnutím soudce nejbližší nadřízeného soudu, tj. Krajského soudu v Brně.

Krajský soud v Brně usoudil, že není třeba ve věci postupovat podle ustanovení § 85b odst. 6 trestního řádu a nařídil veřejné zasedání, přičemž uložil České advokátní komoře povinnost předložit veškeré listiny požadované policejním orgánem, u nichž Česká advokátní komora odepřela souhlas k jejich vydání.

Po tvrzeném seznámení se s obsahem předmětných listin a po provedeném dokazování dospěl Krajský soud v Brně k závěru, že tyto listiny a mobilní telefony neob-

sahují skutečnosti, o nichž je advokát ze zákona povinen zachovávat mlčenlivost. Krajský soud v Brně vydal rozhodnutí, kterým vyhověl návrhu policejního orgánu a nahradil souhlas České advokátní komory ohledně vydání předmětných listin a mobilních telefonů.

Ustanovení § 85b trestního řádu, v platném znění, ve svém důsledku naprosto neodpovídá principům mezinárodní i české právní úpravy základních práv a svobod. Právě současná koncepce ustanovení § 85b odst. 9 trestního řádu je nepřipustným prolomením shora uvedených zásad, kdy soudce nikoliv že může, ale dle objektivního modu normativnosti tohoto zákonného ustanovení je soudce kogentně přímo povinen vyhovět návrhu policejního orgánu či státního zástupce, dojde-li takový soudce k subjektivnímu a nikým v řádném postupu přezkoumatelnému závěru, že listina, popřípadě jiný nosič informací, který byl zajištěn u advokáta, neobsahuje skutečnosti, o nichž je dotčený advokát povinen zachovávat mlčenlivost, a to navzdory tvrzení jak advokáta samotného, tak zejména navzdory závěru autonomní veřejnoprávní korporace, tedy pověřeného zástupce České advokátní komory. Nemožnost podání řádného opravného prostředku proti takovému zásadnímu rozhodnutí soudu jednajícího soudce nijak neomezuje, zejména tato právní úprava ani neukládá příslušnému soudci povinnost toto své rozhodnutí řádně a přezkoumatelně odůvodnit, přesně tak, jak se tomu stalo ve shora uvedeném usnesení Krajského soudu v Brně.

Jedná se o značný zásah do povinnosti mlčenlivosti advokáta podle ustanovení § 21 zákona o advokacii. **Usnesení Krajského soudu v Brně je dle našeho názoru nezákonné a protiústavní, když se příslušný soudce se stanoviskem pověřeného zástupce České advokátní komory vypořádal prostě tak, že nemůže dojít k ohrožení zákonem stanovené povinnosti mlčenlivosti advokáta, neboť se jedná o nosiče informací, které mají vztah k podnikatelské činnosti jeho klienta.** Takováto právní situace pak činí z České advokátní komory pouze jakýsi poradní orgán, kdy v ustanovení § 85b odst. 1 trestního řádu definovaná součinnost České advokátní komory se ve skutečnosti omezuje pouze na vyslovení názoru, který může či nemusí být příslušným soudcem akceptován, a tedy dochází k naprosté degradaci autonomie advokátů při poskytování právní služby, a zejména potom veřejnoprávní korporace České advokátní komory jakožto garanta nezávislosti a zákonosti výkonu advokacie.

Představenstvo ČAK bylo v tomto směru informováno a s ohledem na závažnost věci bylo doporučeno její jednání na úrovni ministra spravedlnosti a České advokátní komory. Jelikož dotčený advokát podal proti předmětnému usnesení KS v Brně ústavní stížnost, je možno zvážit vedlejší účastenství ČAK v řízení před Ústavním soudem ve smyslu ust. § 76 odst. 3 zákona o Ústavním soudu.

(Souhlas se zveřejněním případu a svého jména vyslovil dotčený advokát písemně dne 22. 6. 2010.)

K problematice zápisu do seznamu advokátních koncipientů

VY SE PTÁTE

ČEKÁNÍ NA PROMOCI ANEB JAK JE DŮLEŽITÉ MÍTI PAPIROVÝ DIPLOM

Mgr. DANIELA RATAJOVÁ, Mgr. JAROSLAV BAIER

Snad každý student posledního ročníku právnické fakulty se nemůže dočkat chvíle, kdy bude mít ve svém indexu poslední podpis zkoušejícího a stane se tak absolventem, vysokoškolsky vzdělaným člověkem. Čerství absolventi jsou většinou plni elánu, mají alespoň trochu ideálů, ale především se těší na to, až budou moci, jako skuteční právníci, v praxi uplatnit své nabyté znalosti. Každý z nás jde jinou cestou, někdo se rozhodne pro advokacii, jiný pro justici atd., nicméně jedno mají společné ti, kteří se rozhodli jít cestou, na které je čeká profesní zkouška – není totiž úplně jednoduché tuto cestu začít tak, aby nedocházelo ke zbytečným časovým prodávám a prodlužování „učednické lhůty“. **Cílem tohoto článku je upozornit na problémy související s ukončením vysokoškolského studia a následným zápisem do profesních komor či jmenováním do funkcí, které kalí radost ze života nejednomu absolventovi právnické fakulty.**

Od kdy se můžeme podepisovat s titulem Mgr.?

Studium na vysoké škole je v České republice upraveno **zákonem o vysokých školách**.¹ Dle ustanovení § 55 odst. 1 se studium na vysoké škole „*řádně ukončuje absolvováním studia v příslušném studijním programu. Dnem ukončení studia je den, kdy byla vykonána státní zkouška předepsaná na závěr studia nebo její poslední část*“ (dále „poslední zkouška“). Z toho vyplývá, že tímto dnem je dosaženo vysokoškolského vzdělání a absolventi mohou začít užívat akademický titul. Dle § 55 odst. 2 téhož zákona je vysokoškolský diplom a dodatek k diplomu pouhým dokladem o ukončení studia a o získání příslušného akademického titulu. Právníkem (vysokoškolským absolventem) se tudíž student stává hned v zápětí po úspěšném

splnění poslední studijní povinnosti, přestože diplom fyzicky získá až v den promoce. **Podmínku ukončeného vysokoškolského vzdělání tedy splňují absolventi již dnem, kdy úspěšně složili poslední zkoušku, a předání diplomu během promoce tedy nemá konstitutivní účinky, ale pouze deklaratorní.** Tuto skutečnost však, alespoň pro nás, nepochopitelně nereflktují některé profesní samosprávné komory a ztěžují tak absolventům zahájení jejich profesní kariéry jen proto, že nemohou předložit úředně ověřenou kopii diplomu na krásném ručním papíře.

Vzhledem ke skutečnosti, že se promoce na Právnické fakultě UK konají pouze třikrát do roka, může se čas mezi zakončením studia a promoci počítat i v řádu mnoha měsíců („*mezičas*“). Datum „deklaratorních“ promoce přitom nemohou studenti – absolventi žádným způsobem ovlivnit. Může se tak stát, že někdo ukončí studium v červnu, ale promovat bude moci až v listopadu. To pro něj znamená, že bude muset více než čtyři měsíce pracovat v běžném pracovním poměru, aniž by mu běžela povinná lhůta potřebná k profesní zkoušce. Absolvent sice může požádat o vydání diplomu bez promoce, ale zmíněný mezičas se v případě takového postupu nezkrátí, neboť univerzita³ objednává tisk diplomů v časové soudnosti s konáním promoce, nehledě na to, že obětování této slavnostní chvíle by subjektivně konec studia spíše ztrpčilo, a to nejen absolventovi samotnému, ale především jeho blízkým, kteří se na promoce těší mnohdy více než on sám. Toto zbytečně zdlouhavé čekání na vydání diplomu má ovšem další negativní dopady jak právní a profesní, tak především ekonomické.

Čekání na zápis do seznamu advokátních koncipientů

Nejvýraznější jsou zmíněné negativní dopady patrné u absolventů práv, kteří se rozhodli jít cestou advokacie, čekajících na zápis do stavovské organizace. Česká advokátní komora („*ČAK*“) nezapiše do seznamu advokátních koncipientů nikoho, kdo nepředloží ověřenou kopii diplomu a dodatku.⁴ Domníváme se ovšem, že takový postup překračuje meze úpravy obsažené v zákoně o advokacii,⁵ jelikož § 37 odst. 1 písm. b) stanoví mimo jiné povinnost advokátní komory zapsat do seznamu advokátních koncipientů toho, kdo získal vysokoškolské vzdělání v oboru právo v magisterském studijním programu studiem na vysoké škole v České republice. Okamžik *získání tohoto vzdělání* ale dle zákona o vysokých školách není okamžik promoce, tedy okamžik fyzického obdržení diplomu a dodatku, ale datum, k němuž byla vykonána poslední zkouška. ČAK si tímto postupem velice usnadňuje proces zápisu do seznamu advokátních koncipientů, a to na úkor budoucích koncipientů samých, čímž jim ve svém důsledku bezdůvodně prodlužuje dobu advokát-

1 Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

2 V extrémním případě i více než pět měsíců.

3 Myšlena je Univerzita Karlova.

4 Viz webová stránka ČAK: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=51>.

5 Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

ní koncipientury o výše zmíněný mezičas. Další negativní důsledky spojené s čekáním na zápis jsou ekonomické. Advokátní kanceláře jsou totiž obecně neochotny (některé ani dle svých vnitřních předpisů stanovených v zahraničí nemohou) vyplácet absolventovi po dobu mezičasu koncipientskou mzdu. Přestože tedy absolvent vykonává stejnou práci jako koncipient, je finančně ohodnocen na úrovni pomocné právní síly.

Skutečnost, že ČAK vykládá § 37 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii extenzivně a fakticky tak přidává „písmenko navíc“, čímž jde nad rámec tohoto zákona, dokládá sdělení proděkana pro magisterské studium PF UK.⁶ Z tohoto sdělení vyplývá, že PF UK požádala ČAK o stanovisko týkající se zápisu absolventů do seznamu advokátních koncipientů pouze na základě potvrzení o ukončení studia opatřeného „kulatým razítkem“. Ve svém vyjádření, dle informace podané panem proděkanem, ČAK sdělila, že „uznává jako doklady prokazující požadované vzdělání pouze ty, které stanoví § 55 odst. 2 zákona o vysokých školách, tedy diplom a dodatek k diplomu.“ Právnická fakulta UK následně uvedla, že „vzhledem k tomu, že by případné potvrzení o ukončení studia na PF UK, opatřené „kulatým razítkem“, bylo pro účely ČAK irelevantní, nebude ho PF UK vydávat.“ Jedná se však o skutečně legitimní a legální požadavek ze strany ČAK?

Pro naplnění litery zákona by tak dle našeho názoru mělo plně postačovat předložení dokladu o ukončení studia, který absolventovi vydá studijní oddělení příslušné právnické fakulty poté, co je záznam o vykonání poslední zkoušky vložen do informačního systému. Po promoci by pak absolvent doložil ČAK právě fakticky získanou ověřenou kopii diplomu s dodatkem, ale zápis by již proběhl na základě dříve předloženého dokladu o ukončení studia a koncipient by tak v případě vzniku pracovního poměru vzápětí po ukončení studia (tj. splněním poslední studijní povinnosti) tento mezičas pro potřeby tříleté koncipientské lhůty neztrácel.

Mezi absolventy právnické fakulty ovšem není příliš známo, že dobu odpracovanou v mezičase pro advokátní kancelář (a nejen pro ni) ztratit nemusí. Oporu pro toto tvrzení nacházíme v poslední větě § 6 odst. 2 zákona o advokacii, který říká, že mimo taxativně vyjmenované uznávané praxe může ČAK uznat za právní praxi advokátního koncipienta i jinou právní praxi, čímž se dle Sdělení ČAK⁷ rozumí *taková právní praxe vykonaná po získání předepsaného vzdělání, v jejímž průběhu žadatel o umožnění vykonání advokátní zkoušky nebo žadatel o zápis do seznamu advokátů používal a vykládal právní předpisy při řešení konkrétních právních vztahů (případů). Takovou právní praxi uzná však představenstvo pouze v rozsahu nejvýše dvou roků, a to za podmínky, že v posledních třech letech před podáním žádosti o umožnění vykonání advokátní zkoušky nebo žádosti o zápis do seznamu advokátů žadatel vykonal alespoň jednoletou právní praxi advokátního koncipienta, v jejímž průběhu se zúčastnil povinných výchovných akcí organizovaných Českou advokátní komorou.*⁸ Je snad ještě vhodné dodat, že dobu mezičasu je nutné doložit pracovní smlouvou na pra-

covní poměr v rozsahu 40 hodin týdně a potvrzením zaměstnavatele (tedy příslušného advokáta), že žadatel skutečně v mezičase pracoval v intencích výše zmíněného Sdělení ČAK. O uznání praxe, na které však není právní nárok, může koncipient požádat až při podávání žádosti o složení advokátní zkoušky.

Zápis notářských koncipientů

Poněkud komplikovanější je situace u koncipientů notářských. Zápis do seznamu notářských koncipientů totiž dle § 17 odst. 2 NtŘ⁹ vede a činí příslušná regionální notářská komora, v jejímž obvodu má sídlo notář, u něhož je koncipient v pracovním poměru. **Dle § 18 odst. 1 NtŘ zapisuje příslušná regionální notářská komora do dvou měsíců ode dne doručení písemné žádosti do seznamu notářských koncipientů každého, kdo mimo jiné získal vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu oborů práva na vysoké škole v České republice, přičemž zápis je prováděn ke dni jednání prezidia této komory, na kterém je žádost o zápis projednávána.** Dle vyjádření jednotlivých regionálních notářských komor, které autoři získali, je ovšem **praxe zapisování do seznamu rozdílná.** Zatímco Notářské komoře v Plzeňském či Moravskoslezském kraji stačí pro zápis do seznamu doklad o ukončení studia s tím, že ověřenou kopií diplomu je možno doručit dodatečně, Notářská komora v kraji Jihomoravském vyžaduje pro zápis do seznamu rovnou ověřenou kopií diplomu. V Brně tak absolvent právnické fakulty bude na zápis do seznamu koncipientů čekat nejen ony inkriminované dva měsíce dle NtŘ, ale rovněž ještě i po celou dobu mezičasu. Autoři tohoto článku se domnívají, že stejně, jako v případě zápisu advokátních koncipientů, nemá postup těch regionálních notářských komor, které jako předpoklad pro zápis do seznamu notářských koncipientů vyžadují ověřenou kopii vysokoškolského diplomu, oporu v platném právu.

Jak jsou na tom asistenti soudců?

Právní postavení, podmínky vzniku pracovního poměru a výkon funkce asistentů soudců se překvapivě řídí různými právními předpisy. Postavení asistentů soudců Ústavního soudu je upraveno v zákoně o Ústavním soudu,¹⁰ Nejvyššího správního soudu v soudním řádu správním,¹¹ o postavení asistentů soudců Nejvyššího soudu a dále soudů vrchních, krajských a okresních pojednává zákon o soudech a soudcích.¹² Jak zákon o Ústavním

6 Sdělení ze dne 20. 2. 2008, dostupné na: http://www.prf.cuni.cz/detail_dm.php?id_aktualita=7698.

7 Sdělení ČAK uveřejněné ve Věstníku 1997, č. 2, dostupné na: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=386>.

8 Do doby tří let se přitom nezapočítává doba výkonu vojenské základní (náhradní) služby, doba výkonu civilní služby a doba mateřské dovolené nebo další mateřské dovolené, popřípadě i doby další, během nichž žadatel nemohl právní praxi advokátního koncipienta vykonávat z jiných zvláštního zřetele hodných důvodů.

9 Zákon č. 358/1992 Sb., notářský řád, ve znění pozdějších předpisů.

10 § 8 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů.

11 § 14 zákon č. 150/2002 soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

12 Paragrafy 16 a 36a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů.

soudu, tak také soudní řád správní i zákon o soudech a soudcích stanoví, že asistentem soudce může být jmenován bezúhonný občan, který má vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oblasti práva na vysoké škole v České republice.¹³ Jestliže tedy čerstvý absolvent přemýšlí nad kariérou soudce a rád by se za tímto účelem stal asistentem soudce, nemusí se zapisovat do žádné profesní komory, ale pracovní poměr mu vznikne na základě jmenování předsedou daného soudu.¹⁴ Dle sdělení personálního oddělení Ústavního soudu, Nejvyššího soudu ČR, Nejvyššího správního soudu ČR, Vrchního soudu v Olomouci a Městského soudu v Praze a některých dalších¹⁵ **mohou být absolventi jmenováni asistenty soudců pouze na základě potvrzení studijního oddělení o tom, že úspěšně ukončili studium.**

Čekatelé státního zástupce

Dle § 33 zákona o státním zastupitelství¹⁶ může být do pracovního poměru právního čekatele přijat a čekatelskou praxi může vykonávat ten, kdo, mimo jiné, získal vysokoškolské vzdělání studiem magisterského studijního programu v oblasti práva na vysoké škole v České republice. Stejně jako v případě justičních čekatelů, resp. asistentů soudců, advokátních i notářských koncipientů neukládá zákon podmínku být držitelem diplomu *stricto sensu*, ale jediným požadavkem je ukončené vysokoškolské vzdělání. Ze sdělení personálního oddělení Městského státního zastupitelství v Praze¹⁷ vyplývá, že **absolventi mohou být přijati jako čekatelé již v době před promoci, čili pouze na základě potvrzení jejich fakulty.**

Výkon povolání exekutorskými koncipienty

Stejně tak jako u výše uvedených profesí musí zájemci o zápis do seznamu exekutorských koncipientů splnit zákonný požadavek § 20 ExŘ,¹⁸ dle kterého Exekutorská komora, na návrh exekutora, zapíše do seznamu koncipientů občana České republiky, který získal úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice. Dle našich informací¹⁹ však **Exekutorská komora ČR požaduje předložení**

kopie diplomu, který považuje za jediný možný doklad o ukončení vysokoškolského studia. Jedná se tedy o obdobnou situaci, jako v případě advokátních koncipientů. Jelikož není absolventům umožněno, aby se stali koncipienty do doby jejich promoce, kdy diplom fyzicky získají, musejí si zájemci najít jiné zaměstnání nebo být až do promoce nezaměstnaní pouze z důvodu, že si příslušné instituce kladou podmínky nad rámec zákona. Je však třeba poznamenat, že dle zákona o vysokých školách již nejsou studenty, což pro ně znamená např. povinnost odvodů na zdravotní pojištění.

Závěrem

Na závěr lze shrnout, že ve všech příslušných zákonech upravujících podmínky vzniku pracovního poměru advokátních i notářských koncipientů, asistentů soudců a čekatelů státních zástupců je uvedena podmínka, kterou je ukončené vysokoškolské studium v magisterském studijním programu v oboru právo. Zákon o vysokých školách jasně stanoví počátek i konec studia, kterým je den, kdy byla vykonána státní zkouška či její poslední část. Přesto však není některým absolventům umožněno zahájit profesní dráhu v okamžiku skutečného ukončení studia, ale až od promoce, během níž jim je předán diplom. Toto časové rozmezí totiž ČAK, některé regionální notářské komory i některá státní zastupitelství ignorují tím, že zápis do seznamů koncipientů podmiňují doložením vysokoškolského diplomu s dodatkem, tedy pouhým dokladem o ukončení studia, na něž ovšem absolvent může čekat i několik měsíců. Lze tedy konstatovat, že absolventi, kteří se chtějí stát asistenty nebo právními čekateli, mají výrazně lepší právní postavení, které je dle našeho názoru v souladu s příslušnými zákony, než žadatelé o zápis do seznamu koncipientů ČAK či některých regionálních notářských komor.

Zde je také na místě zamyslet se nad tím, zda takovým jednáním příslušné instituce dokonce neporušují ústavní pořádek. Z článku 2 odst. 3 Ústavy ČR a článku 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod totiž vyplývá, že orgány státní moci mají povinnost postupovat *secundum et intra legem*. Jestliže však soudy či profesní komory s povinným členstvím kladou další podmínky pro přijetí či zápis absolventů než ty, které jsou stanoveny v zákonech, postupují tak, dle našeho názoru, v rozporu s tímto principem.

Diskuse o změně těchto praktik jsou tedy zcela na místě a nezbytvá, než přát si, aby byl tento nežádoucí stav odstraněn a stavovské komory a některé orgány státu začaly skutečně hájit zájmy svých členů a zaměstnanců, a to nejen po přijetí do své obce,²⁰ ale ve výše uvedených případech i před tímto přijetím.

✿ Autoři jsou absolventy Právnické fakulty UK v Praze v roce 2010.

13 Pouze zákon o Ústavním soudu nepožaduje, aby měl asistent vysokoškolské právnické vzdělání získané na vysoké škole v České republice.

14 § 36a zákona o soudech a soudcích. Do doby přípravné služby se započte doba výkonu funkce asistenta soudce (§ 110 zákona o soudech a soudcích). Justiční čekatelé vykonávají přípravnou službu v pracovním poměru založeném pracovní smlouvou (§ 111 zákona o soudech a soudcích). Dle našich informací nábor justičních čekatelů postupně končí a mnoho soudů již přijímá pouze asistenty soudců. Z toho důvodu zmiňujeme justiční čekatele pouze okrajově.

15 Např. Krajský soud v Ostravě.

16 Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů.

17 I dalších, námi oslovených státních zastupitelství, např. Krajské státní zastupitelství v Brně, Krajské státní zastupitelství v Praze.

18 Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

19 Sdělení Exekutorské komory ČR.

20 Přijetím do obce je myšlen zápis do příslušného seznamu advokátních nebo notářských koncipientů či přijetí do pracovního poměru k soudu či státnímu zastupitelství.

ČAK ODPOVÍDÁ

STANOVISKO LEGISLATIVNÍHO ODBORU ČAK K OTÁZCE SPLNĚNÍ PODMÍNKY VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁNÍ PRO ÚČELY ZÁPISU DO SEZNAMU ADVOKÁTNÍCH KONCIPIENTŮ

I.

Podle ustanovení § 37 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii je podmínkou pro zápis do seznamu advokátních koncipientů získání vysokoškolského vzdělání v oboru právo v magisterském studijním programu studií na vysoké škole v České republice, nebo studií na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné vzdělání získanému v ČR na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo pokud takové vzdělání bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu, a současně takové vzdělání odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice.

Podmínka vysokoškolského vzdělání ve výše uvedeném smyslu je v případě tuzemských vysokých škol v zásadě po věcné stránce splněna okamžikem získání vysokoškolského vzdělání, tedy řádným ukončením studia. Podle § 55 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vysokoškolský zákon“), se studium řádně ukončuje absolvováním studia v příslušném studijním programu; dnem ukončení studia je pak den, kdy byla vykonána státní závěrečná zkouška nebo její poslední část. (Podle § 46 odst. 3 vysokoškolského zákona se studium v magisterském studijním programu řádně ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba diplomové práce – tedy k obhajobě diplomové práce může dojít i až na samotný závěr studia.) Za den faktického ukončení studia lze tedy podle textu citovaných ustanovení vysokoškolského zákona považovat den, kdy byla vykonána státní zkouška předepsaná na závěr studia nebo její poslední část (případně úspěšně obhájena diplomová práce).

S ohledem na výše uvedené by tedy bylo možno konstatovat, že podmínka vysokoškolského vzdělání podle § 37 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii na základě formálního výkladu, vycházejícího pouze z textu ustanovení § 55 odst. 1 vysokoškolského zákona, by měla být splněna okamžikem, kdy žadatel o zápis do seznamu advokátních koncipientů vykonal státní zkoušku předepsanou na závěr studia nebo její poslední část (obhájil diplomovou práci).

I v tomto případě je ale otázkou používání akademického titulu „magistr“, neboť ten je dle § 46 odst. 4 písm. f) vysokoškolského zákona „udělován“, aniž by tento postup byl dále vysvětlen, případně judikován nebo alespoň v přístupné literatuře objasněn. Z ustanovení § 57

odst. 6 vysokoškolského zákona lze pouze do jisté míry dovozovat, že akademický titul je udělován teprve v rámci diplomu a jeho dodatku.

Zároveň je však třeba konstatovat, že žadatel o zápis do seznamu advokátních koncipientů je povinen splnění podmínky stanovené v ustanovení § 37 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii jednoznačně a bezpochybně prokázat, neboť Česká advokátní komora (dále jen „Komora“) nemá ze zákona možnost si splnění této podmínky jakkoli právně relevantně ověřit, neboť součinnost mezi Komorou a vysokou školou není v tomto směru dostatečně legislativně upravena (za prokázání získání vysokoškolského vzdělání nelze např. považovat potvrzení o absolvování vysoké školy, resp. o složení závěrečných zkoušek vydané jejím studijním oddělením). Žadatel tudíž musí doložit právně relevantní doklad, který osvědčuje absolvování předepsaného studia – podobně jako musí předložit pracovní smlouvu uzavřenou s advokátem ve smyslu § 37 odst. 1 písm. e) zákona o advokacii. Dokladem o ukončení studia a o získání příslušného akademického titulu je podle § 55 odst. 2 a § 57 zákona o vysokých školách vysokoškolský diplom a dodatek k diplomu, které jsou zákonem o vysokých školách jako jediné výslovně označeny jako veřejné listiny (§ 57 odst. 7 zákona o vysokých školách); ostatní doklady o studiu, které je možno podle § 57 zákona o vysokých školách vydávat, takovou právní relevanci nemají. Bez předložení těchto dokladů proto nemůže Česká advokátní komora dostatečně jednoznačně ověřit splnění podmínky vysokoškolského vzdělání stanovené v § 37 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii. **Lze přitom upozornit na určitý rozpor mezi ustanoveními odstavců 1 a 2 § 55 zákona o vysokých školách, kde podle prvního odstavce se studium sice ukončuje vykonáním státních závěrečných zkoušek, ale podle druhého odstavce se ukončení studia prokazuje vysokoškolským diplomem a dodatkem k diplomu, jako dokladem o ukončení studia a získání příslušného akademického titulu (které jsou veřejnými listinami).**

Na základě výše uvedených skutečností se odbor vnější a vnitřní legislativy ČAK domnívá, že bez předložení vysokoškolského diplomu a dodatku k diplomu (popř. jejich úředně ověřené kopie) není možné žadatele o zápis do seznamu advokátních koncipientů zapsat. Podle dosavadní praxe Komory, se kterou již dříve vyjádřilo její představenstvo souhlas, lze však nemožnost předložení požadovaných dokladů překonat v některých odůvodněných případech tak, že uchazeč je po podání žádosti o zápis do seznamu advokátních koncipientů vyzván, aby v přiměřené lhůtě předložil doklady o vysokoškolském vzdělání (diplom a dodatek k diplomu, jejich kopii), přičemž po jejich dodatečném předložení je zapsán do seznamu advokátních koncipientů ke dni původně uvedenému v žádosti nebo ke dni podání žádosti. Tím dochází k částečnému zhojení situace, kdy absolvent právnické fakulty dosud (bez svého zavinění) neobdržel a nepředložil vysokoškolský diplom. Lhůta, která se uchazečům poskytuje k předložení vysokoškolského diplomu, bývá zpravidla sedmidenní, nicméně v jednotlivých a řádně zdůvodně-

ných případech může být individuálně stanovena i lhůta delší (záleží na okolnostech daného případu). Tímto postupem však nelze zhojit ty případy, kdy složení státní závěreční zkoušky a obdržení diplomu dělí lhůta několika měsíců (v těchto případech asi nelze zpravidla hovořit o nezavinění uchazeče pro dobu k získání diplomu).

II.

Legislativní odbor dále v obecné rovině posuzoval otázku řešení situace, kdy absolvent právnické fakulty splňuje podmínku § 37 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii, ovšem nemůže tuto skutečnost prokázat předložením diplomu a dodatku k diplomu, neboť mu tyto veřejné listiny nebyly doposud předány (nejčastěji proto, že se ještě nekonala promoce).

Stížnosti nezapsaných žadatelů pramení ze skutečnosti, že **okamžikem absolvování předepsaného vysokoškolského studia získávají žadatelé možnost uzavřít pracovní poměr s advokátem ve smyslu § 37 odst. 2 písm. e) zákona**

o advokacii, ovšem neběží jim doba právní praxe advokátního koncipienta, neboť nejsou zapsáni v seznamu advokátních koncipientů. Tento paradox lze podle našeho názoru překonat uznáváním praxe vykonané v pracovním poměru k advokátovi před zápisem do seznamu advokátních koncipientů jako právní praxi advokátního koncipienta ve smyslu § 6 odst. 2 zákona o advokacii. V případě této varianty by bylo vhodné novelizovat v uvedeném smyslu *Zásady pro posuzování žádostí o zápis do seznamu advokátních koncipientů, o umožnění vykonání advokátní zkoušky a o zápis do seznamu advokátů podle § 5 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) z hlediště požadavků stanovených v § 5 písm. b), c) a h) zákona* (přijaté v podobě sdělení představenstva ČAK z roku 2006, ve znění úprav z roku 2008 – úplné znění bylo publikováno v částce 1/2008 Věstníku).

Uznávání této praxe by se pochopitelně týkalo pouze absolventů, kteří uzavřeli pracovní poměr s advokátem a kteří ještě neobdrželi vysokoškolský diplom.

Zpráva o podstatě činnosti a poslání CEPEJ

Jde v zásadě o jednoduchou otázku: co vůbec mohou přinést mezinárodní vládní organizace nezávislé advokacii a jaký význam má advokacie pro takové organizace? Je spolupráce či zájem advokátů s takovými organizacemi k něčemu dobrý?

Tuto otázku je možné položit, jak pokud jde o vztah profese advokátů k Evropské komisi a jejím produktům – evropskému právu, Lucemburským soudům, tak pokud jde o Radu Evropy, Evropský soud pro lidská práva, mezinárodní úmluvy, rezoluce a doporučení, a v tomto případě i k jedné z jejích nejdůležitějších komisí, **Evropské komisi pro efektivitu justice (CEPEJ)**.

Komise CEPEJ je jedním z nástrojů, jimiž se realizují základní poslání Rady Evropy, tj. posílit ve státech „Rule of Law“, roli práva, což v zásadě hlavně znamená vytvořit a zakotvit mj. i co nejefektivnější systém soudnictví a právní ochrany lidských práv občanů. Důležitost tohoto poslání je zřetelná i z toho, že jde o jednu ze dvou komisí Rady Evropy (vedle tzv. Benátské komise), které mají svůj samostatný statut a jsou podřízeny pouze Výboru ministrů.

Vše, co CEPEJ koná, prochází sítím posouzení nejen zástupců ministerstev spravedlnosti, právních expertů, soud-

ců, státních zástupců, vyšších soudních úředníků a dalších justičních profesí, ale i zástupců jiných profesí, tj. svobodných, leč na justici vázaných, jako jsou advokáti. Obecně se uznává, že bez advokátů nemůže kvalitní justice fungovat, a že bez kvalitní organizace a nezávislosti advokátní profese nelze hovořit o právním státu. Důkazem toho je Doporučení R(2000)21 Výboru ministrů Rady Evropy ke svobodě výkonu profese advokáta.

Toto doporučení je jedním z hlavních nástrojů obrany advokátní profese v Evropě před ataky zvenčí, ať už jsou skryty pod různé, zdánlivě rozumné důvody, jako je např. boj proti organizovanému zločinu, korupci atd. **Toto doporučení je často pro podobné účely používáno CCBE, když má oponovat Evropské komisi v tendencích nějak oslabit a rozmělnit základní strukturu základních advokátních hodnot (privilegií), jako je např. advokátní tajemství.** Je v něm ale mnoho dalších aspektů, které v souhrnu charakterizují, co je vlastně nezávislá advokátní profese a jak mají být definovány základní povinnosti každé advokátní komory. Je tu často řešena i otázka postavení In-house Council ve srovnání s nezávislými advokáty.

CCBE (Evropská rada advokátních komor v Bruselu, jejímž členem je

ČAK) je jednou z mezinárodních nevládních organizací, které jsou pozorovateli v CEPEJ. JUDr. Jana Wurstová zastupuje CCBE v CEPEJ od r. 2005, podává zprávy jak CCBE, tak ČAK. Spolupracuje s národním korespondentem v CEPEJ za ČR, JUDr. Ivou Borzovou z Ministerstva spravedlnosti ČR, v zájmu uplatnění advokátních zájmů v CEPEJ i získávání informací pro advokacii.

CEPEJ zejména shromažďuje a vyhodnocuje údaje o soudech, soudnictví, jejich činnostech a o právnických profesích, které s justicí souvisejí, a v té souvislosti i sjednocuje statistickou terminologii ve všech 47 členských státech Rady Evropy. Cílem je ne pouze vytvářet mechanické přehledy a porovnání, ale vyhodnotit, co v kterém státě a příslušné právní profesí určitý stát charakterizuje, co chybí či není správné a jaká je v celém tomto mechanismu úloha advokátů. Již v druhé edici vyšla publikace „European judicial systems – Edition 2006“ a další publikace, opřená o analýzy z r. 2008. Lze ji nalézt na www.coe.int/cepej.

CCBE spolupracovala s CEPEJ na kapitolách Access to Justice, Legal Aid a Lawyers profession, protože tam jsou zřetelné všechny úkoly, které jsou ve funkční justici na advokátech a nelze je

nahradit žádnou jinou profesí či technikou. Jsou tam velmi přehledné tabulky a statistiky ukazující např., kolik v kterém státě vláda věnuje finančních prostředků na státem poskytovanou bezplatnou právní pomoc, kolik je kde advokátů vzhledem k počtu obyvatel (z čehož pak plyne i informace o tom, jak je kde dostupný právní servis a bezplatná právní pomoc). **Ne všechny informace a údaje sleduje CCBE sama, jsou pro ni však užitečným instrumentem, zejména když se při rozšiřování EU posuzuje, jak která advokacie ze státu, který je na cestě k členství v EU, je z hlediska evropských standardů „zralá“.**

Evropskou unii a Radu Evropy (CEPEJ), spojuje ve všech snaženích týkajících se justice a advokacie, Evropská úmluva o ochraně lidských práv, zejména její čl. 6 odst. 1.

Přístup ke spravedlnosti je hlavním mottem obou organizací a jejich projektů. Zejména nyní, když se má stát EU novým členským subjektem Evropské úmluvy o ochraně lidských práv.

Nejnámější projekty, které má CEPEJ společně s Evropskou komisí:

1. **Crystal Scales of Justice** – soutěž inovativních praxí a projektů, používaných či navrhovaných jak soudy, tak advokátními komorami, které vedou k efektivnějšímu průběhu soudních řízení, úsporám a zvyšování kvality řízení a rozhodování. **Jeden z ročníků soutěže vyhrál např. projekt soudu v Rovaniemi, Finsko, kde se pravidelně scházejí a radí soudci s advokáty, při plánování časových limitů řízení.** Tato soutěž je jednou za dva roky pro oblast civilního práva, obdobně pro oblast práva trestního. Do soutěže se na podzim 2008 přihlásila i ČAK se svojí konferencí „Nezávislost justice“.

2. **Různé soubory vzdělávacích seminářů pro určité regiony Evropy** (např. program CARDS pro státy západního Balkánu, se semináři určenými jak soudcům, tak advokátům).

3. **Návaznost studií a statistik shromažďovaných v rámci již zmíněné práce na publikaci European Judicial Systems, na práci Evropské komise týkající se Evropské soudní sítě. Je pozoruhodné, že jak Evropská komise,**

tak CEPEJ se rozhodly, že budou posilovat roli svobodných právnických profesí, hlavně advokátů, a zapojovat je do svých projektů. Např. otevření Evropské soudní sítě advokátním komorám je dokladem toho, že Evropská komise došla k názoru, že nelze oddělovat soudy a justici od advokacie.

Nástroje činnosti CEPEJ

jsou pracovní výbory a skupiny, jejichž názvy zároveň vyjadřují hlavní cíle činnosti CEPEJ:

- CEPEJ - GT - QUAL - sleduje kvalitativní aspekty činnosti soudů a rozhodování;
- CEPEJ - GT - EVAL (nejdůležitější skupina, zaměřená na vyhodnocování kvality soudnictví a rozhodování - vždy je kladena otázka, jak k tomu přispívají či nepřispívají advokáti a jiné právní profese). **CCBE přispěla k práci tohoto výboru v září 2006 výsledky informací shromážděných na základě dotazníků rozeslaných členským advokátním komorám v EU;**
- **Mediace** - práce této skupiny byla dočasná, věnovala se zkoumání, zda jsou i nadále praktická a užívaná doporučení Rady Evropy k mediaci;
- **Enforcement** - nová pracovní skupina - vznikla na základě debaty o tom, kdy lze hovořit o naplnění spravedlnosti a které rozhodnutí je tím, které uzavírá řízení;
- **SATURN** - Observatory of the Judicial Time Management. Skupina, která zkoumá cesty, jak vylíčit kritéria pro zjištění efektivity soudních řízení z hlediska časového průběhu, čekacích dob, období nečinnosti soudu, vlivů, které na tuto zpoždění působí (včetně vlivu advokátů). Mohou to být nedostatek soudců, soudních úředníků, financí, špatná organizace práce soudů, špatná justiční politika, nedostatky v příslušných procesních předpisech atd. K tomu, aby tato skupina mohla získávat nezávislé relevantní informace, podněty soudů - bez zprostředkování ministerstvy spravedlnosti - ale také aby mohla otestovat správnost určitých postupů, byla zřízena
- **Síť pilotních soudů (Network of Pilot Courts)**, jejíž členové jsou

soudci, zastupující soudy různých instancí ze všech členských států Rady Evropy. Tedy soudy, které se dobrovolně k tomuto úkolu přihlásily. **V ČR jde o Obvodní soud pro Prahu 1, jehož zástupcem v této síti je JUDr. Andrea Pešlová.**

Které oblasti spojují snahy CEPEJ a CCBE:

- snaha pomáhat méně rozvinutým advokacím států východní Evropy, mimo EU (v CCBE se touto agendou zabývá výbor PECO). V tom má ovšem CEPEJ lepší instrumenty, jako součást Rady Evropy, která má přímé možnosti ovlivnit vlády příslušných států. Když CCBE realizuje jakýkoliv projekt vůči těmto státům, má omezenou šanci ho prosadit vůči vládním strukturám. S pomocí Rady Evropy a CEPEJ je ovšem taková šance daleko silnější.
- všechny činnosti CCBE, reprezentované prací výborů Access to Justice (Legal aid, cross-boarder legal aid, European Judicial Net atd.) a Human Rights Committee (CCBE má svoje zastoupení u Evropského soudu pro lidská práva).
- výkon rozsudků jako nezbytná součást dosažení spravedlivého řízení a rozhodnutí.

Závěr

Advokát má nepochybně stejný zájem na správném chodu justice a uplatnění zájmů svého klienta, jaký má i justice, ministerstva spravedlnosti, soudci a další související profese. To je hlavním pojítkem mezi advokátní profesí a CEPEJ. Shodný je i zájem na aplikaci Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a jejího čl. 6 odst. 1. Cesty, jak justici zlepšit, se nemožou obejít bez konzultací a spolupráce s advokáty, advokátními komorami a jejich evropskou organizací CCBE. Vše, co se děje na půdě Rady Evropy a CEPEJ, nachází dříve či později svůj zrcadlový obraz - i když někdy trochu jinak pojatý, v evropském právu. K jeho vývoji, novým směrům i návrhům působí CCBE. Jde o složitý, leč vzájemně propojený systém, jenž vzniká přirozenými cestami, důvody a shodnými cíli.

✿ JUDr. JANA WURSTOVÁ

Novinky z Evropy

Proti praní špinavých peněz

Evropská komise zahájila kroky proti Francii, která nejedná v souladu s rozsudkem z února 2010 (Case C 170/09). V něm Soudní dvůr shledal, že Francie porušila svoje povinnosti související s plným uplatněním třetí směrnice proti praní špinavých peněz v předepsané lhůtě. Směrnice 2005/60 měla být implementována do národního práva do 15. prosince 2007. Ta je založena na existující evropské legislativě a zahrnuje do ní revizi 40 doporučení Financial Task Force z června 2003. Pokud Francie nedosáhne souladu s písemným požadavkem Komise, aby byl respektován řečený rozsudek, může to případ vrátit zpět k Soudnímu dvoru. Ten může uložit značnou sumu či pokutu (viz Directive 2005/60 on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing).

Bezplatná právní pomoc

V obdobné informaci, kterou jsme svého času přinesli z měsíčníku Brussels Agenda, únor-březen (viz BA č. 5/2010), jsme informovali o názoru Generálního advokáta Jäskinenena z 11. 2. 2010, který posoudil žádost Francie o sníženou sazbu DPH v případě poskytnutí právní pomoci. Nyní již Soudní dvůr otázku posoudil (Case C-492/08). Francie na obhajobu své žádosti a stanoviska argumentovala tak, že o snížení sazby DPH žádá, aby zajistila přístup ke spravedlnosti a dále, že jde o použití snížené sazby DPH u těch služeb, které se týkají „dodávky služeb organizacemi považovanými za specializované na sociální rozvoj v členských státech a zabývající se ...obecným blahem nebo sociálním zabezpečením“. Soudní dvůr nicméně přesto dospěl k názoru, že aplikace snížené sazby DPH by i v případech takového služeb znamenala pro Francii

porušení povinností podle Směrnice 2006/112.

Mezník v nových procesních právech občanů EU

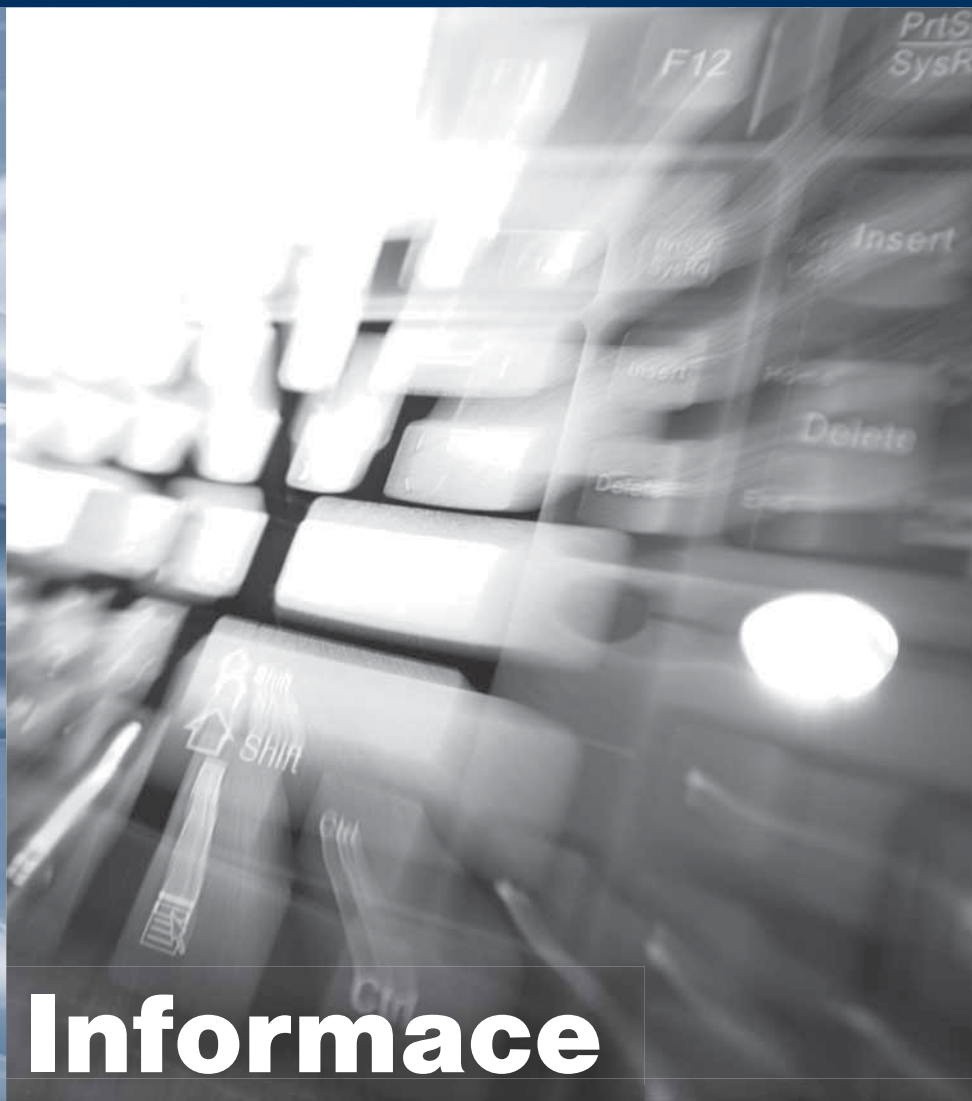
16. června 2010 byl učiněn historicky první krok na Roadmap (cestovní mapě) k posílení procesních práv v trestním řízení. Jde o první krok v trestní justici, který má přijmout Evropský parlament v rámci spolurozhodování procedury, která umožňuje přijmout stejné rozhodnutí jako Evropská rada. Nová směrnice bude zaručovat právo na tlumočení a překlad jakémukoliv občanu EU, který je účastníkem trestního řízení v jiném členském státě. Návrh byl předložen skupinou členských států a projednán španělským předsednictvím. Směrnice je vytvořena ku pomoci obviněných osob, které nejsou schopné rozumět a komunikovat v řeči, používané v rámci trestního řízení. Vztahuje se i na uvěznění a odvolací řízení. Tlumočení a překlad musí být zajištěny tak, aby byl obviněný schopen plně se obhájit. Další fází Roadmap bude návrh práva obviněných osob na informace o jejich právech („dopis o právech“, resp. „letter of rights“), který by měl být vydán v průběhu letních měsíců.

Reforma Bruselu I (Nařízení 44/2001)

Evropský parlament již brzy oznámí svoje stanovisko k tomu, co je třeba změnit na tomto nařízení, které osvětluje pravidla o jurisdikci, uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v civilních a obchodních věcech. Je to odpověď na konzultaci publikovanou Evropskou komisí minulý rok. Zelená kniha osvětluje potřebu odstranit zbývající překážky volného pohybu rozsudků a ochrany občanů EU a společností, vedoucích spory proti stranám usazeným ve třetích státech. Jde o podporu zrušení všech mezitímních kroků při uznávání rozsudků (exequatur) za předpokladu zachování dostatečných záruk ochrany soudních dlužníků. Také se navrhuje, aby bylo umožněno soudům majícím jurisdikci ve věci samé nechat případ běžet tam, kde je snazší pro soud jiného členského státu či třetího státu případ vést a uzavřít. A konečně se navrhuje speciální senát v rámci Soudního dvora, zaměřený na mezinárodní právo soukromé. Legislativní návrh se z Evropské komise očekává koncem tohoto roku.

✿ J. W.

Zdroj: „Brussels Agenda“, elektronický měsíčník „Law Societies“, vydávaný v Bruselu, červenec 2010

Informace

a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	84
Pozvánka na Německo-české advokátní fórum.....	86
Pozvánka na 13. ročník sportovních her v Nymburce	87
Pozvánka na tradiční seminář o americkém právu v Luhačovicích	87
NAKONEC	88 - 89

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty v Školicím a vzdělávacím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

- říjen 2010 – leden 2011 včetně (běh B – 1. lekce již 29. září 2010)

Pololetní semináře Obecné angličtiny a Konverzační a právnícké angličtiny

Lektorka: Mgr. Vladimíra Kvasničková, právnička a učitelka

Číslo semináře: 41032 – běh A – výuka v rozsahu 14 lekcí/pololetí

– tj. 90 minut výuky/1 lekce

Číslo semináře: 41033 – běh B

Číslo semináře: 41034 – běh C

V běhu B a C je výuka v rozsahu 13 lekcí/pololetí – tj. 90 minut výuky/1 lekce

Poplatek za pololetní běh A: 3200 Kč

Poplatek za pololetní běh B, C: 3000 Kč

Uzávěrka přihlášek: 27. září 2010

- ve čtvrtek 7. října 2010

Codexis advokacie

Lektor: Ing. Martin Macháček, Atlas Software, a. s.

Číslo semináře: 41022

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 30. září 2010

- ve čtvrtek 14. října 2010

Beck-online – předpisy, judikatura, komentáře a další texty v elektronické podobě

Lektor: Ing. Radim Krejčí, C. H. Beck

Číslo semináře: 41023

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 7. října 2010

- ve čtvrtek 21. října 2010

Transakce s konfliktem zájmů a další otázky práva obchodních společností v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu ČR

Lektor: JUDr. Petr Šuk, soudce Nejvyššího soudu České republiky

Číslo semináře: 41028

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 14. října 2010

- ve úterý 2. listopadu 2010

ASPI – systém právních informací

Lektor: Mgr. Marcel Bumbalík, Wolters Kluwer ČR, a. s.

Číslo semináře: 41036

Poplatek za seminář: účast ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 26. října 2010

- ve čtvrtek 4. listopadu 2010

Konkurz a oddlužení v praxi

Lektorka: JUDr. Hana Hrstková, soudkyně Krajského soudu v Brně se specializací na úpadkové právo

Číslo semináře: 41025

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 28. října 2010

- ve čtvrtek 11. listopadu 2010

Reorganizace jako způsob řešení úpadku

Lektor: Mgr. Jan Kozák, místopředseda Krajského soudu v Brně, člen expertní skupiny Ministerstva spravedlnosti ČR pro insolvenční právo

Číslo semináře: 41026

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 4. listopadu 2010

- ve čtvrtek 25. listopadu 2010

Exekuce cizozemských rozhodnutí v ČR a exekuce našich rozhodnutí v cizině

Lektorka: JUDr. Martina Kasíková, místopředsedkyně Krajského soudu v Praze

Číslo semináře: 41029

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 18. listopadu 2010

- ve čtvrtek 2. prosince 2010

Vypořádání společného jmění manželů

Lektorka: prof. JUDr. Milana Hrušáková, CSc., advokátka, děkanka Právnické fakulty v Olomouci, profesorka katedry občanského práva a pracovního práva

Číslo semináře: 41031

Poplatek za seminář: 650 Kč

Uzávěrka přihlášek: 25. listopadu 2010

- ve čtvrtek 9. prosince 2010

Nový trestní zákoník a jeho aplikace v praxi

Lektor: JUDr. Radek Mařík, místopředseda Obvodního soudu pro Prahu 10 pro věci trestní

Číslo semináře: 41035

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 2. prosince 2010

Semináře probíhají v Praze 1 v paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršílské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle od 9.00 do 16.00 hodin s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK, uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (vložené), které je včetně 20% DPH, na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatel) bez pomlčky či lomítka (např. 4100100333). Kopii dokladu o úhradě účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pi Marie Knížová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ Ing. LENKA PONDĚLÍČKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

- v úterý 21. září 2010

Dokazování v trestním řízení

Lektorka: JUDr. Milena Drobečková, soudkyně Krajského soudu v Hodoníně

Číslo semináře: 68015

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 14. září 2010

• v úterý 19. října 2010

Valná hromada**Lektor: JUDr. Petr Čech, LL.M., odborný asistent na katedře obch. práva PF UK**

Číslo semináře: 68017

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 12. října 2010

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době **od 9.00 do 16.00 hodin**.

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukážou příslušný **účastnický poplatek** (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• ve čtvrtek 23. září 2010

Beck-online – předpisy, judikatura, komentáře a další texty v elektronické podobě**Lektor: odborný školitel Beck-online**

Číslo semináře: 68014

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 16. září 2010

• ve čtvrtek 7. října 2010

Katastr nemovitostí**Lektorka: JUDr. Radomíra Chomčová, právnička Katastrálního úřadu**

Číslo semináře: 68016

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 30. září 2010

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno v době od 9.00 do 13.00 hodin (**pokud není na pozvánce uvedeno jinak**). Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz. Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek. Příslušný **účastnický poplatek** (tj. 550 Kč včetně DPH v zákonné výši) poukážou účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK**. Telefonické informace: 542 514 401 pí Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

NĚMECKO-ČESKÉ ADVOKÁTNÍ FÓRUM

pořádané Saskou advokátní komorou ve spolupráci s Českou advokátní komorou a Bavorskou advokátní komorou

ve dnech 22. – 23. října 2010 v Lipsku, Německo

bude věnováno následujícím tématům:

E-justice, elektronický právní styk

Jedná se o tradiční akci, kterou pro české a německé advokáty pořádají společně dvě regionální německé advokátní komory a Česká advokátní komora. Letos je hlavním organizátorem Saská advokátní komora, proto se fórum uskuteční **v Lipsku**. Semináře jsou vždy tlumočeny do němčiny a češtiny, zúčastnit se tedy mohou nejen německy hovořící advokáti a advokátní koncipienti.

Účastnický poplatek: bude upřesněn na webových stránkách ČAK (do 3000 Kč a zahrnuje účast na semináři, účast na večeru na uvítanou a jeden nocleh v hotelu v jednolůžkovém pokoji)

Přihlášky, prosím, zasílejte na odbor mezinárodních vztahů ČAK k rukám paní Barbory Meliškové, a to e-mailem na: meliskova@cak.cz, nebo faxem na číslo: **224 933 941**. Program fóra a formulář přihlášky naleznete na webu ČAK v rubrice **Kalendář akcí**.

Uzávěrka přihlášek je 8. října 2010.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

Česká advokátní komora pokračuje v organizaci úspěšné společenské sportovní akce a dovoluje si vás a vaše rodinné příslušníky co nejsrdečněji pozvat na

13. ROČNÍK HER ČESKÉ ADVOKACIE

zaměřený na sport, relaxaci a společenské setkání.

Místo konání: Areál střediska vrcholového sportu v přírodním prostředí anglického parku města Nymburk, který bude vyhrazen v daném termínu pouze advokátům. V případě nepříznivého počasí se mohou všechny sportovní akce uskutečnit v prostorných halách.

Doba konání: od **1. 10. 2010** (pátek), příjezd od 16.00 do 22.00 hodin
do **3. 10. 2010** (neděle), odjezd do 12.00 hodin

Účast: Advokátky, advokáti, pracovníci advokacie a rodinní příslušníci v předpokládaném počtu kolem 230 osob (ubytovací kapacita).

Program sportovních soutěží: Mezi jednotlivými regiony bude organizována soutěž ve volejbalu smíšených družstev, basketbalu dle zájmu a kopané dle zájmu.

Pro usnadnění a urychlení organizace by organizátoři uvítali, kdyby účastníci již přihlašovali celá družstva, nebo si je vytvořili hned po příjezdu na místě samém. Kromě toho je možnost individuálního sportování ve stolním tenisu, tenisu, nohejbalu, minigolfu, atletice, plavání a posilování se saunou a soláriumem.

Budou vítáni i ti, kteří chtějí pouze své přátele povzbudit a budou mít zájem o prohlídku areálu města Nymburka, přičemž mohou využít krytého plaveckého bazénu, sauny, solária a relaxačního centra. Upozorňujeme, že výdej večere končí ve 21.00 hodin.

K dispozici je restaurace, večer s tancem a živou hudbou.

Ubytování: Hotelového typu v jedno- až třílůžkových pokojích se sprchou a toaletou.

Náklady: Účastnický poplatek za osobu činí **1500 Kč** (děti do 12 let **750 Kč**) a zahrnuje ubytování, snídaně, obědy, večere a nájem sportovního areálu.

Přihlášky: S ohledem na omezenou kapacitu na straně jedné, a na nezbytnost naplnit požadovanou účast 230 osobami na straně druhé prosíme o zaslání závazných přihlášek na e-mailovou adresu: **sekr@cak.cz** nejpozději **do 25. září 2010**, spolu se zaplacením účastnického poplatku na účet č. 12432011/0100, variabilní symbol 2010, konstantní symbol 308.

Odhlášení: Zašlete též na adresu **sekr@cak.cz**. Pokud bude odhlášení doručeno **nejpozději do 29. září 2010**, účastnický poplatek se v plné výši vrací. Po tomto termínu již není možné (vzhledem k rezervaci pokojů a nemožnosti je znovu obsadit) účastnický poplatek vrátit.

JOHN MARSHALL LAW SCHOOL, CHICAGO A ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA POŘÁDAJÍ

tradiční týdenní seminář o americkém právu

pro mladé advokáty a advokátní koncipienty

28. 11. - 3. 12. 2010

Seminář se bude konat v Luhačovicích, bude probíhat v angličtině a po jeho zakončení účastníci obdrží certifikát.

Registrační poplatek: pro advokáty **3000 Kč**, pro koncipienty **1500 Kč**
zahrnuje ubytování, polopenzi (snídaně + oběd) a účast na semináři.

Podrobnější informace, včetně přihlášek, naleznete na webových stránkách České advokátní komory - www.cak.cz, v rubrice Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK.

Přihlášky, prosím, zasílejte do **12. listopadu 2010** na odbor mezinárodních vztahů ČAK na adresu: **meliskova@cak.cz**.

Moje prázdninové boje v hradním parku

Když skončil minulý školní rok, znovu jsem sáhl po knížce „Metafory“ od Lubomíra Feldeka (přeložil Jiří Žáček, vydal Československý spisovatel v Praze, 1988). Neomylně jsem tam nalistoval stránku 145, kde začíná „Báseň na obranu dětí“. Nejraději bych to dosti dlouhé dílko citoval celé – jediná sloka však dokáže vyjádřit poslání básně:

Volný čas bereme jim z rukou, jako by to byla puška, a každou legráčku hned nazýváme vraždou proradnou.

Rodina se školou se takhle domluvila, že nenápadně dětem dětství ukradnou.

S manželkou jsme si pak svatosvatě slíbili, že prázdninový čas, po který bude sedmiletý vnouček v naší péči, se nestane dobou domácího pedagogického násilí. Dětského ducha i tělo jsme hodlali rozvíjet hravou formou a pomocí podnětů, jejichž výchovné působení se projeví až v druhém plánu. V mimořádně parném dni jsme například vyhověli potomkovu přání a vypravili se na jeden z českých hradů. Inzerovali tam totiž představení, kterému by v tradiční divadelní hantýrce říkali „rytírna“.

Již cestou k plátěné ohradě v hradním parku jsem hodlal utrousit několik poučných vět o životě ve středověku. Leč capartovi se zalíbilo bezcílně pobíhat v parku a já to po jistém přemáhání hodnotil jako příspěvek k jeho výchově tělesné. Společně jsme se sešli až u kasy umístěné za vchodem do provozního prostoru celé show. Tam se v mém nitru zažehl naplno zápas, který je naznačen již v názvu tohoto vyprávění. Ceny vstupenek totiž nebyly žádná láce a já si nad nimi kladl otázku, zda našim nákladům na představení bude odpovídat jeho vzdělávací přínos. Zdálo se mi však poněkud předčasným poučít natěšeného nezletilce o tom, co je relace mezi nákladovými „vstupy“ do určité akce a užitečnými „výstupy“ z ní. Obrazně vyjádřeno: nedokázal jsem vystoupit z „rozjetého vlaku“, neboť bychom se museli zpět prodírat zástupem, který se mezitím vytvořil u pokladny.

Mé rozhodnutí pokračovat v cestě za hraným a hravým vzděláním posílila vývěska u kasy, na níž se obecnostu sdělovalo: **GARANCE VRÁCENÍ VSTUPNÉHO**. *Když se vám představení nebude líbit, zaručuje vám vedoucí skupiny vrácení vstupného v plné výši.* I začal jsem se duševně připravovat na to, že by se mi rytířská podívaná nemusela líbit. Především jsem nahlédl do vystavené knihy návštěvníků s nadějí, že tam objevím oporu pro takový předsevzatý pocit. Kdepak, hemžilo se to tam jen samou chválou, od střízlivé spokojenosti až po vyložené nadšení. Hned mne napadlo, že zápisy by mohly být cenzurovány a říkal jsem si: „*Přece určitý počet hlasů nesouhlasných by zvyšoval specifickou váhu hlasů souhlasných, jako je to běžné v právním státu.*“ Zároveň jsem uvažoval, jaký důkazní význam by měla kniha návštěvníků, kdyby vznikl spor o vrácení vstupného. Přesvědčoval jsem se: „*Zda se nám něco líbí či nikoliv, je individuální pocit, který nelze měřit podle mínění jiných. Určitý neobvyklý požadavek by se ovšem dal posuzovat jako zneužití práva...*“

Jakmile jsme usedli na dřevěné lavice, připomenul jsem si novinářskou praxi z mladých let a připravil si záznamové pomůcky. Zachycoval jsem pak dojmy z představení – věci příznivé pro výchovný přínos (*amplion kultivovaně tlumočí poznatky o životě na hradu; pohledně působí koně i jedina z účinkujících; v představení použita a také obecně platná myšlenka: „Neobracej se ke zlu zády, je zákeřné.“*) i postřehy záporné (*slabá a málo logická dějová linka představení; některé brutálnější scény i příležitostné vulgarity, byť nedosahují stupeň běžný v mnoha zahraničních filmech pro děti*). Jak vidno, usiloval jsem o spravedlivý úrdek a vedl další z vnitřních dialogů: „*Je pro závěr „líbilo - nelíbilo“ rozhodující názor dospělých (plátců vstupného), nebo stanovisko dětí?*“ I štouchal jsem do svého svěřence a zjišťoval, co vši té podívané říká. Jak se dalo čekat, odpovídal: „*Líbí, moc.*“

Na dojem z představení jsem se o přestávce tázal manželky a zmínil i možnost požádat o vrácení vstupného. Jak se rovněž dalo předpokládat, žena se na mne obořila: „*Dovedeš si představit, kolik je stojí třeba jen krmení koní, jaké riskantní kousky dělají a jak se koně i lidi přišerně potí v tom horku? A spočítal sis, kolikrát se kluk zasmál?*“ Spolkl jsem jedovatou slinu dílčího nesouhlasu a stanovisko ženy zapsal do svého bloku. V něm jsem později stručně zhodnotil i zbytek podívané. (*Rytířská klání a souboje obratností. Děti většinou dávají přednost skutečným dovednostem před podvody. Mají možnost hlasovat pomocí stužek, které obdržely u kasy a o nichž jsem původně myslel, že jde o nicotný dárek, jež měl činit přijatelnější cenu vstupného.*) Pak jsem již o požadavku na vrácení vstupného uvažoval jako o pouhé zkoušce toho, zda garance slibovaná na vývěsce u kasy byla míněna vážně.

Ani takové zkoušce jsem však nepodrobil vedoucího skupiny, byť při odchodu diváků seděl u pokladny. Snad mi v takovém testu zabránil jeho výhrůžný zjev (v představení hrál roli zloducha), snad můj nedostatek občanské odvahy. Útěchu nad prohrou ve vnitřním souboji jsem pak hledal v odborné literatuře, zejména v knize „*Jak drahé je zdarma*“ (napsal Dan Ariely, z anglického originálu **PREDICTABLY IRRATIONAL** přeložil Martin Jaroš, v roce 2009 vydalo v Praze nakladatelství Práh). Na straně 117 v kapitole nazvané „*Jak drahé je vlastnictví*“ s podtitulkem „*Proč tak přeceňujeme všechno, co máme*“ se tam píše: „*...chytákem je i „třicetidenní záruka vrácení ceny“. Když si nejsme jisti, jestli si máme koupit novou pohovku, záruka nám dá dobrý pocit, že si to ještě po koupi můžeme rozmyslet. Jenže náš pohled se úplně změní, jakmile bude pohovka stát v obýváku. Sofa už je naše - vrátit ho by byla ztráta.*“ Myšlenku jsem zaznamenal s poznámkou: *Platí i pro zážitky. Použit při výuce „reklama a právo“.* Pak již, vnitřně vyrovnan, jsem si řekl, že prázdninová návštěva hradní rytířny stála za to a byla pedagogicky přece jen přínosná.

✿ prof. PETR HAJN

SKVĚLE SEPSANÁ OBHAJOBA, KOLEGO. TU UŽ MŮŽE
ZHATIT JEN DOBRÝ ÚMYSL.

Víte, že ...

- advokáti bývali v první republice občas s účetnictvím na štiřu? Svědčí o tom úvod k druhému vydání příručky Účetnictví v advokátních a notářských kancelářích, kterou v Právnickém knihkupectví a nakladatelství V. Linhart v r. 1936 vydal plzeňský advokát Arnold Singer. „Naše účetní knihy nepoživají před daňovými úřady plné průkaznosti jako knihy obchodníků. Avšak přesto je ve výhodě kolega, který má svoje účetní knihy v pořádku, před kolegou, který účetních knih vůbec nemá nebo má jen knihy, které jsou snůškou nepřehledných a proto nic neříkajících číslic. I zatvrzelý byrokrat musí rádně a přehledně vedeným knihám sluchu a nakonec i víry dopřát. V kolika případech došlo ke kontumačním následkům, když kolega nemohl podat daňovým úřadům žádná vysvětlení!“ psal autor a zajisté z reklamních důvodů dodal, že „dlouholetá zkušenost ukázala, že můj systém je skutečně dobrý; nechci tvrdit, že je dokonalý.“ Nakladatelství pak na deskách příručky inzerovalo, že má k dispozici „vázané deníky (o 250 listech) a volné listy hlavní knihy, přesně dle systému Dr. A. Singera“.

- soudce na rozdíl od advokáta nemusel mít ve 2. polovině 19. století právnický doktorát? Tuto a celou řadu dal-

ších zajímavých informací o vývoji právnického studia a titulů se lze dočíst v knize Bohumila Poláčka Právnické tituly v průřezu dějin (Praha 2010, ISBN 978-80-254-7281-1), vydané autorovým vlastním nákladem. Autorka k napsání publikace inspirovala nejen „titulová aféra“, ale i nedávné události na Fakultě právnické ZČU. Čtenáře potěší čtivost knihy, systematická výkladová příloha Časopis Právník (1861-1918) – o studiu práv v Praze. Nad zdařilou Poláčkovou prací si ten, kdo již mnohé ze závěrečných kapitol jejího obsahu pamatuje, jistě neodpustí postesknutí, jak by bylo moudré a pro publikum šťastné, kdyby se věční reformátoři právnických studií konečně doslechli o přísloví „dvakrát měř, jednou řež“.

- advokátem byl původně i blízký spolupracovník Viléma I. Oranžského Jan van Oldenbarnevelt (1547 až 1619)? V politické činnosti a ve výkonu důležitých funkcí tento významný nizozemský právník pokračoval i po Vilémově zavraždění. Osudným se mu stalo, že se dostal do rozporu s Mořicem Oranžským ohledně dalšího vedení války se Španělskem. Mořic mu nezapomněl, že vyjednal dvanáctileté příměří, v r. 1618 dal Oldenbarnevelta zatknout a pro velezradu odsoudit k trestu smrti a o rok později popravit.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Michal Žižlavský: Ein Hazelnuss für das Aschenputtel 3

Aktuelles

Die Anwaltsroben sind ab dem 1. 6. 2011 in den Gerichtssälen Pflicht – wie und wo sie rechtzeitig besorgt werden können Iva Chaloupková 4
 Gespräch mit dem neu-alten Justizminister JUDr. Jiří Pospíšil Ivana Cihlářová 13
 Inforamtionen zum 3. Jahrgang des Wettbewerbs Juristisches Unternehmen des Jahres 20

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Zusammenfassung 24
 Eine wertvolle Auslegung des Gesetzes und Inspiration aus alten Texten Karel Eliáš 25
 Das Verfassungsgericht beseitigte das pauschale Verbot der Bereitstellung von nicht rechtskräftigen Urteilen Radek Malenovský 32
 Nochmals zur Ungültigkeit von Schiedsgerichtsklauseln und zu „Rechtsmeinungen“ Robert Pelikán 40
 Die Abschlagung des Bestreitungsrechts gegenüber den Insolvenzgläubigern ist verfassungswidrig Martin Jasenský 42
 Änderungen bei der Stellung der Staatsanwaltschaft Zdeněk Koudelka 51
 Die Gesetzgebung und die Justiz in der Regierungserklärung Stanislav Křeček 55

Aus der Rechtsprechung

Die Erfüllungsunmöglichkeit – Erlöschen der Verbindlichkeit 58
 Zur Entscheidung des Mehrheitseigentümers einer Sache 61

Aus der Fachliteratur

J. Fenyk, R. Hájek, I. Stríž, P. Polák: Das Strafgesetzbuch und die Strafprozessordnung – ein Wegweiser für strafrechtliche Vorschriften und strafrechtliche Rechtsprechung (Eva Žatecká) 65
 Jan Hurdík, Petr Lavický: Das System der Rechtsgrundsätze des Privatrechts (Karel Marek) 65
 Ondrej Hamulák (Hrsg.): Das Phänomän der Rechtsprechung im Recht (Tomáš Tintěra) 66
 Jozef Suchoža, Ján Husár und Koll.: Handelsrecht (Karel Marek) 67
 Bohumír Štědroň: Der Schutz und die Lizenzierung von Computerprogrammen (Jan Bárta) 68
 Aus dem Bulletin der Slowakischen Rechtsanwaltschaft 69

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Der Dekalog oder etwas Ernstes zum Lesen für den Badenachmittag 72

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka 73
 Aus der Praxis des Ausschusses für fachliche Hilfe und den Schutz der Interessen der Rechtsanwälte 74
 Zur Problematik der Eintragung in das Verzeichnis der Rechtsanwaltskonzipienten 76

Aus Europa

Bericht über die wesentliche Tätigkeit und die Berufung der CEPEJ Jana Wurstová 80
 Neuigkeiten aus Europa J. W. 82

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltskonzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 84
 Einladung zum deutsch-tschechischen Rechtsanwaltsforum in Leipzig 86
 Einladung zum 13. Jahrgang der Sportspiele in Nymburg 87
 Einladung zum traditionellen Seminar zum Amerikanischen Recht in Luhačovice 87

Zum Schluss

Meine Ferienschlachten im Burgpark Petr Hajn 88
 Zeichnung von Lubomír Lichý 89
 Wussten Sie dass... Stanislav Balík 89

Inhaltsverzeichnis

Zusammenfassung/Summary 91
 Table of Contents 92

Karel Eliáš: Eine wertvolle Auslegung des Gesetzes und Inspiration aus alten Texten

Der Autor beschäftigt sich mit der Frage der wertvollen Auslegung des Gesetzes im Verhältnis zur Haftung von Mitgliedern von Organen von juristischen Personen, Statutarorganen, aber auch Arbeitnehmern, also mit der Frage der ordnungsgemäßen Körperschaftsverwaltung. Der Autor beschäftigt sich mit der Problematik auch im Zusammenhang mit praktischen Fragen und der gerichtlichen Rechtsprechung, und zwar im Verhältnis zur Körperschaftsverwaltung, als auch zur Gleichschaltung mit der Ausübung der Funktion eines Statutarorgans und zum arbeitsrechtlichen Verhältnis. Der Autor setzt sich, im Gegensatz zur gerichtlichen Praxis, für die breitere Anwendung einer solchen Gleichschaltung ein, die er bei der Beibehaltung von zwingenden Einschränkungen als möglich und oft als auch sinnvoll ansieht.

Radek Malenovský: Das Verfassungsgericht beseitigte das pauschale Verbot der Bereitstellung von nicht rechtskräftigen Urteilen

Der Artikel vermittelt der fachlichen Öffentlichkeit den Beschluss Az. I. ÚS 1885/09. Dieser Beschluss schloss an den Beschluss Az. Pl. ÚS 2/10 an (der das pauschale Verbot der Bereitstellung von nicht rechtskräftigen Urteilen beseitigte) und reflektierte die Bewertung und die Diskussion über diesen in den Medien und in der fachlichen Öffentlichkeit, versuchte auf diese zu reagieren, und im Rahmen dessen u.a. bestimmte Aspekte des Beschlusses Az. Pl. ÚS 2/10, die durch einige Medien und Teile der fachlichen Öffentlichkeit nicht adäquat reflektiert wurden, auf das rechte Maß zu bringen (d.h. versuchte das eine oder andere „Mythos“ über den Beschluss Az. Pl. ÚS 2/10 zu widerlegen). Beide Beschlüsse bilden im Grundsatz eine Einheit. Der Beschluss Az. I. ÚS 1885/09 könnte jedoch (wohl) auch als, von der methodologischen Seite betrachtet, interessant gewertet werden; dadurch dass er versuchte auch publizistische Literatur, die aus der Feder von Nichtjuristen stammt, und von der fachlichen Öffentlichkeit im Internet präsentierte Abhandlungen zu reflektieren.

Robert Pelikán: Nochmals zur Ungültigkeit von Schiedsgerichtsklauseln und zu „Rechtsmeinungen“

Der Autor stellt Überlegungen zum Artikel von Tomáš Sokol „Nochmals zur (Un)gültigkeit von Schiedsgerichtsklauseln zu Gunsten privater „Schiedsgerichte““ (BA Nr. 6/2010) an, und zwar insbesondere zur Frage, ob es in einem Rechtsstaat tatsächlich möglich ist, das Recht auf jede beliebige Weise auszulegen, die für den Rechtsanwalt (bzw. seinen Mandanten) gerade günstig ist. Nach der Ansicht des Autors ist keineswegs jede Interpretation des Gesetzes legitim und dies kann nicht durch den Verweis auf die Vielfalt von „Rechtsmeinungen“ abgetan werden. An der Tatsache, dass die Tätigkeit von privaten Schiedsgerichten eine Umgehung des Gesetzes über das Schiedsverfahren darstellt, kann nach seiner Ansicht eine abweichende „Rechtsmeinung“ von Personen, die aus einer solchen Tätigkeit Gewinn ziehen, nichts ändern.

Martin Jasenský: Die Abschlagung des Bestreitungsrecht gegenüber den Insolvenzgläubigern ist verfassungswidrig

Durch den Beschluss des Verfassungsgerichts Az. Pl. ÚS 14/10 vom 1. Juli 2010 wurde mit Wirksamkeit zum 31.3. 2011 die Bestimmung des § 192 Abs. 1, 1. Satz, einschließlich des Satzes hinter dem Strichpunkt des Gesetzes Nr. 182/2006 Smlg.,

über die Insolvenz und die Arten ihrer Lösung (Insolvenzgesetz) aufgehoben, die die Gläubiger im Insolvenzverfahren ausdrücklich daran gehindert hat, angemeldete Forderungen anderer Gläubiger zu bestreiten und die Prüfung dieser gegebenenfalls dem Gericht vorzulegen. Der Artikel untersucht die verfassungswidrigen Aspekte der derogierten Bestimmung aus dem Blickwinkel der Verfassungsbeschwerdeführer und liefert eine Auswahl der wichtigsten Passagen dieses – für die Gestaltung des Insolvenzverfahrens in der Tschechischen Republik – grundlegenden Beschlusses. Nach der Ansicht des Autors kann in Zukunft eine Lösung gefunden werden, die den Gläubigern das Bestreitungsrecht zurückgibt und gleichzeitig das Wesen des Insolvenzverfahrens nicht durch unverhältnismäßige Verzögerungen bedroht.

Zdeněk Koudelka: Änderungen bei der Stellung der Staatsanwaltschaft

Seit der Umwandlung der Prokuratur in die Staatsanwaltschaft in Böhmen, Mähren und Schlesien wird die Diskussion geführt, ob das Ergebnismodell richtig ist, wie die Beziehungen zwischen den einzelnen Ebenen innerhalb der Staatsanwaltschaft aussehen sollen und welche Beziehungen zwischen der Staatsanwaltschaft als Gebilde nach außen zu anderen hoheitlichen Staatsorganen herrschen sollen. Der Vertreter eines jeden Modells kann im Ausland ein Vorbild finden, denn die Arten des Funktionierens einer Staatsanwaltschaft sind in den europäischen Ländern vielfältig. Der Text legt dem Leser mögliche Änderungen der Staatsanwaltschaft nahe, wobei die aktuelle öffentliche Diskussion an langwährende Vorschläge der Obersten Staatsanwaltschaft anschließt.

Stanislav Křeček: Die Gesetzgebung und die Justiz in der Regierungserklärung

Der Autor führt übersichtlich auf und kommentiert den Teil der Regierungserklärung der neuen Koalitionsregierung, der sich mit den Bereichen der Justiz und der Gesetzgebung beschäftigt. Er bewertet dieses Kapitel der Regierungserklärung positiv im Hinblick darauf, dass die Realisierung einer Reihe der Zielsetzungen sowohl der Justiz als auch den Bürgern zu Gute kommen würde.

Karel Eliáš: Value interpretation of the law and inspiration from old texts

The author examines the question of value interpretation of the law in relation to members of the bodies of legal entities, statutory bodies, and employees, i.e. the question of due corporate governance. The author also deals with the issue by practical questions and the judicature of courts in relation to corporate governance and with regard to the concurrence of the exercise of the office of the statutory body and employment relationship. Unlike judicial practice, the author supports the broader enforcement of such concurrence which he considers possible and often also effective when maintaining mandatory restrictions.

Radek Malenovský: The Constitutional Court has removed the overall ban of providing illegitimate judgements

The article presents the professional public with award file no. I. ÚS 1885/09. This award continues from award file no. Pl. ÚS 2/10 (which removed the overall ban of providing illegitimate judgements) and reflects the assessment and discussion about it in the media and among the professional public, attempts to respond to it and, among other things, set straight

certain aspects of award file no. Pl. ÚS 2/10, which were not adequately reflected by some media and sections of the professional public (i.e. attempts to refute some “myths” about award file no. Pl. ÚS 2/10). Both awards basically consist of one whole. However award file no. I. ÚS 1885/09 could (perhaps) also be assessed as interesting from the methodological point of view; i.e. that it also attempts to reflect the publicist literature from the pen of non-lawyers and essays presented by the professional public on the Internet.

Robert Pelikán: More on the invalidity of arbitration clauses and “legal opinions”

The author considers the article of Tomáš Sokol “Again on the (in)validity of arbitration clauses in favour of private “arbitration courts” (BA No. 6/2010), especially the question of whether the law can be interpreted in a legal state in any way that suits the lawyer (and his client). In the author’s opinion not every interpretation of the law is legitimate which cannot be dismissed by a reference to the multitude of “legal opinions”. The fact that the activity of private arbitration courts is evasion of the law on arbitration cannot, in his opinion, alter anything in the different “legal opinion” of persons who profit from this activity.

Martin Jasenský: Refusal of right of denial by insolvency creditors is unconstitutional

The award of the Constitutional Court file no. Pl. ÚS 14/10 of 1 July 2010 has annulled the provision of Section 192 (1) first sentence including the sentence after the semi-colon of Act No. 182/2006 Coll. on bankruptcy and the ways of settling it (Insolvency Act) to become effective as of 31 March 2011. This expressly prevents creditors in insolvency proceedings to refute the registered debts of other creditors and transfer their investigation to court. The article analyses the unconstitutional aspects of the annulled provision in terms of constitutional claimants and brings a selection of the most important passages from this – for the form of the insolvency proceedings in the Czech Republic – fundamental award. In the author’s opinion a legislative solution may be found in future which will return creditors their right of denial and will not endanger the aim of insolvency proceedings by unreasonable delays.

Zdeněk Koudelka: Changes in the status of public prosecutor’s office

Since the transformation of the prosecution office into the public prosecutor’s office in Bohemia, Moravia and Silesia, discussions have been held whether the resulting model is right, about the sort of relations there should be between individual levels inside the public prosecutor’s office and also relations between the public prosecutor’s office, as an external system, and other supreme state authorities. The advocate of each model can find a foreign model, as the ways of the function of a public prosecutor’s office in European countries is diverse. The text informs of the possible changes to the public prosecutor’s office and the fact that present public discussion follows on from the long-term proposals of the Supreme Public Prosecutor’s Office.

Stanislav Křeček: Legislation and the justice system in the government declaration

The author clearly presents and provides comments to this section of the government declaration of the new coalition government which deals with the justice system and legislation. He positively assesses this chapter of the government declaration stating that the enforcement of a number of the proposals would benefit the justice system and citizens.

Leading Article	
Michal Žižlavský: Hazelnut for Cinderella	3
Current News	
Lawyers' gowns compulsory in courtrooms as of 1 June 2011 – how and where to procure them on time Iva Chaloupková	4
Interview with the old-new Justice Minister JUDr. Jiří Pospíšil Ivana Cihlářová	13
Information regarding the 3th Year of the Law Firm of the Year competition	20
Legal Theory and Practice	
Articles	
Summary	24
Value interpretation of the law and inspiration from old texts Karel Eliáš	25
The Constitutional Court has removed the overall ban of providing illegitimate judgements Radek Malenovský	32
More on the invalidity of arbitration clauses and “legal opinions” Robert Pelikán	40
Refusal of right of denial by insolvency creditors is unconstitutional Martin Jasenský	42
Changes in the status of state prosecution Zdeněk Koudelka	51
Legislation and the justice system in the government declaration Stanislav Křeček	55
Judicature	
Impossibility of performance – expiry of a commitment	58
Decision-making of the majority owner of a thing	61
Professional Literature	
J. Fenyk, R. Hájek, I. Stríž, P. Polák: Criminal Code and Criminal Procedure Code – Guide to criminal regulations and judicature (Eva Žatecká)	65
Jan Hurdík, Petr Lavický: System of principles of private law (Karel Marek)	65
Ondrej Hamulák (ed.): Phenomenon of the judicature in law (Tomáš Tintěra)	66
Jozef Suchoža, Ján Husár et al.: Commercial Law (Karel Marek)	67
Bohumír Štědroň: Protection and licensing of a computer programme (Jan Bárta)	68
The Bulletin of the Slovak legal profession brings...	69
Legal Profession	
Karel Čermák's Column	
Decalogue or serious reading when going water bathing	72
Czech Legal Profession	
Disciplinary Practice Jan Syka	73
Practice of the committee for professional aid and protection of the interests of lawyers	74
Issue of entry in the Register of Legal Trainees	76
Europe	
Report on the aim of the activities and mission of CEPEJ Jana Wurstová	80
News from Europe J. W.	82
Information and Points of Interest	
You should know	
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the CBA educational and training centres	84
Invitation to the German – Czech Legal Forum in Leipzig	86
Invitation to the 13th annual sports games in Nymburk	87
Invitation to the traditional seminar of American Law in Luhačovice	87
Finally	
My holiday struggle in a castle park Petr Hajn	88
Drawing by Lubomír Lichý	89
Do you know that ... Stanislav Balík	89
Inhaltsverzeichnis	90
Zusammenfassung/Summary	91
Table of Contents	92

it seems to me

PODZIM / ZIMA 2010

Avion Shopping Park - Brno
Galerie Vaňkovka - Brno
Olympia - Brno
IGY Centrum - České Budějovice
Futurum - Hradec Králové
OC Varyáda - Karlovy Vary
Forum - Liberec
Nisa - Liberec
Olympia - Olomouc
Avion Shopping Park - Ostrava
Futurum - Ostrava
AFI Palace - Pardubice
Olympia - Plzeň
OD Kotva - Praha 1
Arkády Pankrác - Praha 4
Centrum Chodov - Praha 4
Metropole Zličín - Praha 5
OC Letňany - Praha 9
Europark Štěrboholý - Praha 10
Fashion Arena Outlet - Praha 10
NC Eden - Praha 10
Olympia - Teplice
Centro - Zlín

www.blazek.eu

Blazek®

